RODICA LĂZĂRESCU

DICȚIONAR DE CAPCANE ALE LIMBII ROMÂNE

colecția α

CORINT

Scanned with OKEN Scanner

Redactare: Ileana Ene, Mădălina Vatcu

Tehnoredactare computerizată: Eugen Fomino, Flavian Muscalu

Coperta: Valeria Moldovan

Date despre autor:

Prof. dr. RODICA LĂZĂRESCU, Liceul Teoretic „Ion Creangă" din Bucureşti, este autoare a numeroase culegeri de teste, rod al experienţei didactice şi al dorinţei de a veni în sprijinul candidaţilor la diverse examene.

De asemenea, este coautor al *Manualului de limba şi literatura română*, clasa a X-a (Editura Petrion, 2000), al *Manualului de limba şi literatura română*, clasa a IX-a (Editura Corint, 2004), al *Manualului de limba şi literatura română*, clasa a X-a (Editura Corint, 2005) şi clasa a X-a SAM (Editura Economică), al *Manualului de limba şi literatura română*, clasa a XI-a (Editura Economică, 2006). În anul 2005 a publicat studiul monografic *Viaţa cu haz şi fără haz a numitului Peltz* (Editura Fundaţiei Naţionale pentru Ştiinţă şi Artă).

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
LĂZĂRESCU, RODICA
Dicţionar de capcane ale limbii române / Rodica Lăzărescu. - Ed. a 2-a, rev. - Bucureşti: Corint, 2007
ISBN 978-973-135-163-6

81'374.2:811.135.1'367.625=135.1

Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate Editurii CORINT, parte componentă a GRUPULUI EDITORIAL CORINT.

ISBN 978-973-135-163-6

Scanned with OKEN Scanner

RODICA LĂZĂRESCU

DICȚIONAR DE CAPCANE ALE LIMBII ROMÂNE

Prefață: Ion Toma

Ediția a II-a, revizuită

CORINT
București, 2007

Scanned with OKEN Scanner

PREFAȚĂ

Dicționarul de „capcane" ale limbii române se înscrie pe linia unor preocupări constante ale autoarei de a valorifica bogata sa experiență didactică și de a trage un semnal de alarmă asupra procesului din ce în ce mai accentuat de degradare a limbii române.

Este evident, chiar și pentru un neinițiat, că limba se află într-o continuă și rapidă transformare, dar care nu operează întotdeauna în spiritul și în avantajul ei. Ritmul trepidant al vieții cotidiene se imprimă și evoluției limbajului, avem nu doar *fast-food*, ci și „fast-rostire" (se spune mai repede *hotele* decât *hoteluri*, se *chinuie* decât se *chinuiește*, *nație* decât *națiune*). Pe de altă parte, fenomenul globalizării conjugat cu explozia informațională din ultimii ani se repercutează și asupra limbajului: asistăm la un accelerat proces de înnoire a limbii cu termeni din engleză, cuvinte străine de spiritul latin al românei noastre și care creează probleme de adaptare. Dar cel mai mare pericol pare a veni din ignoranța dublată de nepăsare. „Alungarea" orelor de limbă română din școli, îndepărtarea elevului de elementarul act al lecturii, oferta internetului ca soluția cea mai la îndemână pentru a copia rezumate și comentarii „prêt-à-porter" au efecte care se aud și se văd la categorii din ce în ce mai largi de vorbitori (politicieni, jurnaliști, analiști, bancheri, fiecare vrând parcă „să avem și noi faliții noștri" lingvistici!).

Înregistrând aproximativ 2880 de cuvinte-capcană, dicționarul de față (nu este primul de acest fel, dar este cel mai recent, având ca suport a doua ediție a *Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, apărută în 2005) urmărește câteva direcții:

— subliniază modificările normative operate de cea de-a doua ediție a DOOM (despărțirea în silabe, scrierea cu majusculă, scrierea cu cratimă, scrierea și pronunțarea neologismelor foarte recente, forme acceptate/neacceptate de normele limbii literare, formațiuni noi incluse în categoria locuțiunilor sau a cuvintelor compuse, treceri dintr-o clasă morfologică în alta etc.);

— evidenţiază mai vechile „capcane" care îl pândesc pe vorbitorul de limbă română (pleonasme, confuzii paronimice, etimologii populare, accentuări incorecte, forme greşite în declinarea substantivelor, în conjugarea verbului, folosirea neadecvată a unor prepoziţii şi conjuncţii, construcţii sintactice incorecte ş.a.);

— explică o serie de unităţi frazeologice în componenţa cărora intră un nume propriu, inclusiv „povestea" fiecărei expresii;

— indică numele locuitorului pentru o serie de denumiri geografice;

— precizează pronunţia corectă a unor substantive proprii;

— înregistrează neologisme foarte recente, dar şi unele intrate mai demult în limbă, ale căror sensuri sunt mai puţin cunoscute.

Uşor accesibil, dicţionarul se adresează tuturor vorbitorilor de limbă română care manifestă preocupare pentru o exprimare corectă, elevilor care se pregătesc pentru intrarea în învăţământul liceal, pentru bacalaureat sau pentru admiterea în învăţământul superior şi, poate în primul rând, profesorilor de limba română cărora le revine sarcina de a face cunoscute elevilor modificările operate în cea mai recentă ediţie a DOOM, ca părticică din generoasa lor menire de cultivare a limbii naţionale.

Prof. univ. dr. Ion Toma

Scanned with OKEN Scanner

CUVÂNT CĂTRE CITITOR

În 2005, la Editura Univers Enciclopedic, a apărut – după 23 de ani! – cea de a doua ediție, revăzută și adăugită, a *Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române.*

Principiile ediției au fost aprobate de Secția de filologie și literatură a Academiei Române, lucrarea a fost elaborată de un colectiv de la Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti" și a fost avizată de Consiliul științific al respectivului institut.

Actualul DOOM este mai „bogat" cu aproximativ 2500 de cuvinte și, după cum aflăm din *Notă asupra ediției*, a operat la aproximativ 3500 de cuvinte intervenții în normarea sau interpretarea lor.

Am încercat – precizează autorii – *să reducem decalajul, inevitabil, dintre norma academică, mai conservatoare, și uzul real al limbii române literare actuale, să sporim consecvența aplicării unor reguli și să simplificăm punerea în practică a altora. Precizăm că nu este vorba, în prezenta ediție, de schimbarea unor norme generale, ci numai de modificări punctuale sau, cel mult, de schimbarea ordinii de preferință în aplicarea unor reguli.*

Lucrarea a stârnit discuții, chiar contestări, așa cum nici după zece ani scrierea cu â, deși impusă printr-o hotărâre a Academiei, nu a reușit să se facă unanim acceptată.

Iată în continuare câteva dintre punctele sensibile, care pot genera controverse. Ajungând, probabil, la concluzia că e mai ușor să schimbi decât să impui norma, actuala ediție acceptă formele folosite de cea mai mare parte a vorbitorilor: *radar, avarie, rabin, foarfecă, fierăstrău, pietrificare, mușchetar, hilar* („care stârnește râsul"), *zilier, magazioner, căpșuni* (pl. substantivului *căpșună*), *a trebui* verb personal – ca să dăm doar câteva exemple. O asemenea opțiune poate isca o întrebare justificată: până la ce punct acceptăm uzul? Ce logică face să optăm pentru forma *mușchetar*, când cuvântul are legătură cu *muscheta*, nu cu mușchii tari ai celor care o foloseau? Ori cum se justifică preferința pentru *pricomigdală*, când cuvântul grecesc era *pikramígdalon*?

Scanned with OKEN Scanner

Personal, cred că acceptarea uzului drept criteriu prioritar poate crea un efect psihologic cu consecinţe grave în viitor, şi anume cultivarea neglijenţei lingvistice în ideea lui *merge şi aşa*, căci oricum majoritatea dictează modificarea normei.

Noul DOOM include o serie de cuvinte provenite, în principal, din limba engleză, despre care însuşi preşedintele Academiei, prof. E. Simion, se întreba în *Cuvântul-înainte* dacă îşi au rostul într-un dicţionar al limbii române. Având în vedere frecvenţa acestora, prezenţa lor într-un dicţionar normativ se justifică prin necesitatea realizării unui „acord" cu limba în care au intrat, altfel spus, prin încercarea de adaptare a lor la normele limbii române.

Ni se pare cel puţin ciudată opţiunea colectivului de autori de a readuce unele neologisme (care se adaptaseră cât de cât, fonetic sau morfologic), la forma lor iniţială (*parking* faţă de *parching* în prima ediţie, *hippy* faţă de *hipi*, *motto* faţă de *moto*). Să nu uităm, „amănunt" pe care autorii îl ignoră, că româna este o limbă fonetică, deci orice „pas" către adaptare e bun făcut şi trebuie încurajat, chiar dacă această adaptare este destul de dificilă în cazul cuvintelor de origine neromanică.

Cu atât mai de neînţeles este această abordare, cu cât pentru alte cuvinte se operează o încercare de adaptare *(weekend, cowboy, minion)*.

Deşi intenţia autorilor a fost de a simplifica ortografia, credem că soluţia propusă în privinţa articulării hotărâte şi a formării pluralului pentru substantivele neologice va crea greutăţi în folosirea – şi aşa complicată pentru unii! – a cratimei *(spray-ul, spray-uri)*.

Se revine la scrierea într-un cuvânt a pronumelor şi a adjectivelor pronominale negative *(niciunul, niciun, niciuna, nicio)* pentru a le distinge de îmbinările libere asemănătoare (adverb + articol: *Nu e nici un om prost, nici o persoană incultă*; adverb + numeral: *Nu am nici un frate, nici mai mulţi;* adverb+ pronume nehotărât: *Nu-mi place nici unul, nici celălalt)*.

În privinţa despărţirii în silabe, criteriul morfologic (după structura cuvântului) este abandonat sau trecut în plan secundar în favoarea celui fonetic (după pronunţare).

Ar mai fi de semnalat unele inconsecvenţe ori neglijenţe, precum apariţia în două forme a aceluiaşi cuvânt (*week-end* în *Notă asupra ediţiei* şi *weekend* ca articol în dicţionar; *sandvici/sendviş*, dar *om-senvici/senviş*, menţionarea formei *tânjeală* „tânjire" în *Notă* şi neincluderea ei în dicţionar).

Dar, dincolo de orice discuţie, rămâne adevărul unui proverb: unde-i lege, nu-i tocmeală (sau transpunerea lui juridică: *Nimeni nu e mai presus de lege*). Oricâte nemulţumiri, justificate sau nu, va genera noua lucrare normativă,

Scanned with OKEN Scanner

prevederile ei trebuie respectate, iar pentru a fi respectate, trebuie cunoscute. Aici intervine rolul profesorilor de limba şi literatura română din gimnazii şi din licee cărora li se adresează, în primul rând, lucrarea de faţă care şi-a propus să evidenţieze modificările operate de noile reglementări, dar şi mai vechile „capcane" ale limbii noastre. Asistând, aproape neputincioşi, la procesul de degradare a limbii române, dar şi la uşurinţa cu care sunt acceptate unele „inovaţii", nu ne rămâne decât să ne întrebăm, într-o bună zi, dacă mai e „dulce şi frumoasă limba ce-o vorbim." Pentru aceasta, elevii — a doua „ţintă" a dicţionarului nostru — trebuie să înţeleagă că sunt direct răspunzători de viitorul limbii despre care, cândva, Eminescu spunea că este „ca un fagure de miere".

Autoarea

Scanned with OKEN Scanner

LISTA ABREVIERILOR

abr.	abreviere
adj.	adjectiv
adv.	adverb
advers.	adversativ
anat.	anatomie
arh.	arhitectură
art.	articol
astron.	astronomie
bot.	botanică
card.	cardinal
cf.	confer
chim.	chimie
conj.	conjunctiv
conjcț.	conjuncție
D	dativ
DOOM2	*Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române,* ediția a II-a (2005)
engl.	limba engleză și engleza americană
expr.	expresie
fam.	familiar
f.	feminin
filos.	filosofie
fiz.	fizică
fr.	limba franceză
G	genitiv
gener.	generalizare
germ.	limba germană
gerunz.	gerunziu
gr.	limba greacă (veche)
hot.	hotărât
imper.	imperativ
imperf.	imperfect
ind.	indicativ
interj.	interjecție
intranz.	intranzitiv
invar.	invariabil
înv.	învechit
jarg.	jargon
jur.	juridic
lat.	limba latină
lingv.	lingvistică
livr.	livresc
loc.	locuțiune
log.	logică
m.	masculin
mat.	matematică
med.	medicină
mil.	termen militar
mit.	mitologie
m.m.c.p.	mai-mult-ca-perfect
morf.	morfologic
N	nominativ
n.	neutru
neart.	nearticulat
neg.	negativ

Scanned with OKEN Scanner

nr.	număr
num.	numeral
peior.	peiorativ
pers.	persoana
p.s.	perfect simplu
pl.	plural
p. ext.	prin extensie
pop.	popular
prep.	prepoziţie
prez.	prezent
pr.	pronume
pron.	pronunţare
refl.	reflexiv
reg.	regional
s.	substantiv
sg.	singular
sil.	silabă
simb.	simbol
sp.	limba spaniolă
suf.	sufix
tehn.	tehnic
tranz.	tranzitiv
V	vocativ
v.	vezi
var.	variabil
vb.	verb

Notă

Formele greşite sunt scrise cu caractere înclinate în bold (ex. ***ţigare***).

Accentul este marcat cu o liniuţă sub vocală (ex. **bolnav**).

Pentru indicarea pronunţării, transcrierile fonetice fiind redate conform DOOM2, s-au folosit următoarele semne:

ã – *a* nazal

č – transcrie grafic sunetul redat în ortografia românească prin c + *e, i*

ẽ – *e* nazal

ğ – transcrie grafic sunetul redat în ortografia românească prin g + *e, i*

ĭ – *i* semivocalic

k – sunetul redat în ortografia românească prin c urmat de vocală (în afară de *e, i*)

õ – *o* nazal

ö – pronunţat ca un *e*, cu buzele rotunjite ca pentru *o*

ŭ – *u* semivocalic

ü – vocala pronunţată ca un *i*, cu buzele rotunjite ca pentru *u*

Scanned with OKEN Scanner

A

a$_1$, (literă) s. m./s. n., pl. **a/a-uri**

a$_2$, (sunet) s. m., pl. **a**. DOOM2 diferențiază *litera* de *sunet*, pentru fiecare indicându-se câte o valoare morfologică.

a$_3$, prep. din fondul vechi (*Miroase a primăvară*); intră în compunerea unor cuvinte (*acasă*, *aseară*, *anume* etc.); în exprimarea posesiei (prep. + substantiv în acuzativ precedat de un numeral): *autor* **a** *trei manuale; posesor* **a** *cinci case*. Nefiind articol genitival, nu se face acordul; prin urmare, construcții de tipul *autor* ***al*** *trei manuale* sunt incorecte. Din punct de vedere sintactic, secvența **a... manuale** este atribut substantival genitival. Celelalte valori morfologice ale cuvântului **a**: articol genitival; verb auxiliar; pronume demonstrativ (**A** *de colo este sora lui.*); adjectiv pronominal (**A** *bătrână n-a venit.*); interjecție.

Abidjan, dj pron. [*ğ*].

abilitate, s. f., „pricepere, iscusință, dibăcie, îndemânare". Să nu se confunde cu paronimul **agilitate**, s. f., „suplețe, sprinteneală".

abjura, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **abjură**; „a renega public o credință, o doctrină".

ablație / ablațiune (*a-bla-ți-e/-ți-u-*), s. f., pl. **ablații/ablațiuni**; „transportare (prin acțiunea vântului, a apelor sau a ghețarilor) a materialului rezultat în urma dezagregării solului sau a rocilor; îndepărtare a unui organ, a unui membru al corpului omenesc sau a unui țesut patologic".

abluțiune, (*a-blu-ți-u-*), s. f., pl. **abluțiuni**; „spălare rituală pe corp sau pe o parte a lui, prescrisă de unele religii pentru purificare; spălare sau îmbăiere cu ajutorul dușului".

abnegație, s. f., pl. **abnegații**; „devotament dus până la sacrificiu". Este greșită întrebuințarea lui cu sensul de „sârguință", ca în ex.: *Elevii învață cu* ***abnegație***.

Scanned with OKEN Scanner

aborigen, (*a-bo-*), adj. m., s. m.; adj. f., s. f. **aborigenă**, „băştinaş, autohton".

abroga, (*a-bro-*), vb., ind. prez. pers. a III-a **abrogă**; „a suprima o lege, o dispoziţie".

abscons, adj. var., f. sg. **absconsă**, „greu de înţeles".

absolvi, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **absolvă**; conj. prez. pers. a III-a **să absolve**; „a termina un an şcolar, un ciclu de învăţământ"; „a scuti pe cineva de pedeapsă".

abstracţie / („lucru abstract") **abstracţiune** (*-ţi-e/-ţi-u-*), s. f., în variaţie liberă, dar numai **a face abstracţie** „a nu lua în consideraţie, a ignora".

abstrus(rar), adj. var. „greu de înţeles; întunecat, obscur".

abţibild, s. n. , pl. **abţibilduri**, „imagine tipărită în culori, executată pe o hârtie cu suprafaţa gumată; nimicuri, mici şmecherii". Sunt greşite formele ***acţibild, aţipild***.

academie, s. f., „instituţie superioară de cultură, şcoală de învăţământ superior"; corect cu accentul pe penultima silabă.

acatist / acatist, s. n., pl. **acatiste / acatiste;** „slujbă bisericească, rugăciuni şi cântări în cinstea Fecioarei Maria şi a unor sfinţi".

accede, vb., ind. prez. pers. I sg. şi a III-a pl. **acced**, conj. prez. pers. a III-a **să acceadă**. Nu se foloseşte la timpuri trecute, moduri impersonale.

accepţie, (*-ţi-e*), s. f., pl. **accepţii**. La sg., nu ***accepţiune***. Are înţelesul de „sens, semnificaţie, înţeles" şi nu trebuie confundat cu paronimul său **acceptare**, s. f., „consimţământ".

accident, s. m., pl. **accidenţi**, „(muz.) alteraţie" şi s. n., pl. **accidente** „întâmplare neplăcută, nenorocită; neregularitate a solului".

acciză, s. f., pl. **accize**.

aciua (pop.), (*a-ciu-a*), vb. refl.; „a-şi găsi refugiul, a se pripăşi, a se oploşi".

acnee, s.f., G-D art. **acneei**.

acolit, -ă, s. m. şi f., „părtaş la o acţiune ilegală".

acont / aconto, s. n, pl. **aconturi / acontouri**, „parte dintr-o sumă de bani care se plăteşte înainte, la o cumpărare, ca garanţie; arvună". Sunt acceptate ambele forme.

acoperi, vb. tranz., „a pune ceva peste un obiect"; forma corectă pentru ind. prez., pers. I, (eu) **acopăr**, nu ***acoper***.

acorda$_1$, vb. tranz., „a da; a face acordul gramatical", ind. prez. pers. a III-a **acordă**.

acorda$_2$, vb. tranz., „a aduce tonurile unui instrument muzical la

aceeaşi înălţime", ind. prez. pers. a III-a **acordează**.

acquis, pron. [*aki*], (*ac-quis*), s. n., art. **acquis-ul**; *recunoscut, incontestabil*. Folosit în sintagma **acquis-ul comunitar**, denumeşte drepturile şi obligaţiile statelor Uniunii Europene, actele normative respective. DOOM2 recomandă ataşarea cu cratimă a articolului la împrumuturile care se termină cu litere nepronunţate în limba română.

acribie, (*a-cri-bi-*), s. f. „corectitudine, exactitate, rigurozitate ştiinţifică".

acrimonios, adj. var., „acru, caustic".

acro-, elem. comp., „ascuţit", „extrem", „vârf".

acrocefal, adj. var., „cu craniul ţuguiat".

acrofobie, s. f., „teamă patologică de locuri înalte".

acronim, adj. var., s. n., pl. **acronime**, „(cuvânt) format din litere sau segmente iniţiale ale altor cuvinte".

activ$_1$, s.n., pl. **activuri**, „grup de activişti".

activ$_2$, s.n., pl. **active**, „bunuri".

actualitate, (*-tu-a-*), s. f., „faptul de a fi actual, prezent".

acuarelă, (*-cua-re-*), s. f., „vopsea solidă care, subţiată cu apă, se întrebuinţează în pictură; pictură făcută în acuarelă".

acumulator, s. m. (auto) / s. n., pl. **acumulatori / acumulatoare**.

acum / acuma, adv.; a doua formă este acceptată doar ca variantă pop. şi fam.

acurateţe, s. f., „atenţie, grijă deosebită"; nu ***acurateţă***.

acvaforte, s. f., pl. („gravuri") **acvaforte** „procedeu de reproducere a unui desen liniar prin intermediul unui clişeu gravat; stampă obţinută prin acest procedeu"; nu ***aquaforte***.

acvilă, s. f., „nume dat mai multor specii de păsări răpitoare din familia acvilinelor, cu cioc puternic şi încovoiat, cu gheare puternice şi cu aripile lungi şi ascuţite"; accentul pe prima silabă, conform originalului latin.

acvilon, s. n., „vânt de miazănoapte, rece şi violent"; a nu se confunda cu adj. **acvilin**, „coroiat; aspru".

adagio, (*a-da-gio*), adv., „lent, uşor, în tempo rar (indicaţie muzicală)"; s. n., „bucată sau piesă muzicală executată în tempo lent". Abr. **Ad**^{0}. Nu este acelaşi lucru cu **adagiu** (v. mai jos), nici nu este sinonim cu **adaos**.

adagiu, (*a-da-giu*), s. n., pl. **adagii**, sinonim cu *maximă, aforism, sentinţă, cugetare, dicton*.

Scanned with OKEN Scanner

adaos, s. n., pl. **adaosuri**; nu este corectă forma ***adaus*** (v. **adagio**).

ad-hoc (*divan ~*) / **ad hoc**, adj. invar., adv., „anume pentru acest scop; de circumstanță".

adiacent, (*-di-a-*), adj. var., „alăturat, înrudit".

adică, adv. (lat. *adde... quod*), „la urma urmei, mai bine zis"; nu este acceptată accentuarea pe prima silabă.

adineaori / adineauri (*-nea-ori / -nea-uri*), adv., forme în variație liberă.

ad-interim / ad interim, adj. invar. (locuțiune latină), „care ține locul titularului, care este provizoriu; interimar". Este corectă rostirea cu accentul pe silaba *in-*. Abr. **a.i. / ad int.**

adipos, adj. var., „gras".

adipsie, s. f., „lipsă de sete".

adonic, adj. var., f. pl. **adonice**, „(în metrica antică; despre versuri) alcătuit dintr-un dactil și un spondeu sau troheu". Paronim cu **adonis**, s. m., „tânăr foarte frumos".

adopta, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **adoptă**; „a înfia un copil; a accepta o părere, o metodă".

adopție, (*-ți-e*), s. f., „înfiere", nu ***adopțiune***.

aduce, vb. tranz., „a lua cu sine un lucru și a veni cu el undeva sau la cineva (pentru a-l preda); a produce, a procura, a crea, a pricinui". La imper. **adu**, dar, urmat de pronumele personal *o*, **ad-o**. Imper. neg. **nu aduce**.

adulter, adj. var. și s. n., pl. **adultere**; „care încalcă fidelitatea conjugală". Este incorectă rostirea cu accentul pe a doua silabă (***adulter***).

adventiv, adj. var., „(despre rădăcini) dezvoltat în alt loc decât cel normal"; să nu se confunde cu paronimul **adventist**, „adept al adventismului".

adversitate, s. f., „împrejurare potrivnică, dificultate cu care cineva are de luptat". Nu este sinonim cu ***dușmănie***.

advertising, pron. [*advertaĭzing*], s. n., „publicitate".

advon, s. n., pl. **advoane/ advonuri**, „tinda dinăuntru a unei biserici creștine".

aed, s. m., pl. **aezi**; „poet epic recitator și cântăreț în Grecia antică".

afabil, adj. var., „binevoitor, cordial; tandru, afectuos".

afară de, loc. conjcț. în registru fam.

afazie, s. f., „pierderea parțială sau totală a posibilității de a vorbi".

aferat, adj. var., „care este sau vrea să pară foarte ocupat". Nu trebuie confundat cu paronimul **aferent**

Scanned with OKEN Scanner

„care este în legătură cu ceva, care depinde de ceva sau decurge din ceva".

Afganistan / Afghanistan, gh pron. [*g*], s. propriu n.; locuitorul se numeşte **afgan / afghan**.

afin, s. m., „arbust scund, răspândit în regiunile de munte"; să nu se confunde cu **afin**, s. m., „rudă prin alianţă".

afluenţă, (*-flu-en-*), s. f., „mulţime de oameni; cantitate mare; abundenţă"; prin urmare, ***afluenţă mare*** este pleonasm.

a fortiori, -ti- pron. [*ţi*], adj., adv. (lat.), „(despre raţionamente) care constă în trecerea de la o judecată la alta, în favoarea celei de-a doua judecăţi existând tot atâtea temeiuri sau temeiuri în plus".

afreta, (*a-fre-*), vb. tranz., „a închiria o navă; a navlosi".

afrodiziac, (*a-fro-, -zi-ac*), adj. var., s. n., „(despre substanţe) care excită pornirile sexuale"; cu **z**, nu cu ***s***.

aftershave, pron. [*aftărşeĭv*], art. **aftershave-ul**, pl. **aftershave-uri**, s. n., „(cremă, soluţie) după bărbierit". Conform DOOM2, pentru împrumuturile recente desinenţele de plural se leagă prin cratimă de cuvintele a căror finală prezintă deosebiri între scriere şi pronunţare sau care au finale grafice neobişnuite la cuvintele vechi din limba română.

agat, s. n., pl. **agate**, „piatră semipreţioasă".

agată, s. f., pl. **agate**, „litere tipografice".

agenţură, s. f., „casă de comerţ condusă de un agent; grupare în interiorul unui stat, partid etc. aflată în slujba unor forţe străine". Nu trebuie confundat cu paronimul **agenţie**, s. f., „reprezentanţă, sucursală a unei instituţii".

agheasmă, s. f., G-D art. **aghesmei**; „apă sfinţită"; sunt greşite formele ***aiasmă, aghiasmă***.

aghiotant, (*-ghi-o-*), s. m., pl. **aghiotanţi**.

Aghiuţă, (*-ghi-u-*), s. propriu m. (ngr. *aghios* „sfânt" + suf. *-uţă*), „drac".

agnozie, (*ag-no- / a-gno-*), s. f., „pierdere a capacităţii de a recunoaşte obiecte, persoane".

agorafobie, s. f., „teamă patologică de a traversa spaţii largi, deschise, pieţe".

agora, s. f., „piaţă publică în Grecia antică". Să nu se confunde cu **agoră**, s. f., pl. **agore**, „spaţiu public", sau cu **angora**, s. f., „nume dat unor specii de animale (capră, iepure, pisică) cu păr lung şi mătăsos; (p. ext.) părul prelucrat al acestor specii de animale".

Scanned with OKEN Scanner

agrafie, s. f., „pierderea capacității de redare a ideilor prin scris".

agrea, (*-gre-*), vb. tranz. de prima conjugare , „a vedea cu ochi buni; a simpatiza; a accepta"; datorită vocalei **e** din rădăcină la care se adaugă desinența care începe cu **e**, unele forme ale verbului se scriu cu doi **e** (ex. **agreez, agreezi, agreează, să agreeze**).

agreement, pron. [*ăgrimént*], (*a-gree-*), s. n., „acord".

agrement, (*a-gre-*), s. n., „plăcere, consimțământ, acord".

agrest, adj. var., „câmpenesc".

agrișă / agrișă, s. f., „fructul agrișului".

ah, interj. și s.n., pl. **ahuri**.

Ahile, în expresia *călcâiul lui ~*, „loc vulnerabil" (singurul loc rămas necufundat în apele Styxului și, deci, singurul punct vulnerabil. În călcâi îl va ținti Paris, omorându-l pe eroul grec.)

aidoma, (*a-i-*), adv., prep., „la fel, asemenea, exact".

aievea, adv., „real, palpabil, concret, în realitate"; nu ***aevea***.

airbag, pron. [*erbeg*], pl. **airbaguri**, s. n.

airbus, pron. eng. [*erbas*] / fr. [*erbüs*], (*air-bus*), s. n., pl. **airbusuri**; denumește un tip de avion.

aisberg, (*ais-*), pl. **aisberguri**, s. n., „bloc de gheață plutitor".

aiura, (*a-iu-*), vb., ind. prez. pers. a III-a **aiurează**, „a delira".

aiuri, (*a-iu-*), vb, ind. prez. pers. I sg. și a III-a pl. **aiuresc**, „a zăpăci".

Alba Iulia, s. propriu f., G-D **Albei Iulia**. Locuitorul se numește **albaiulian**, f. sg. **albaiuliancă**.

albie, (*-bi-e*), s.f., pl. **albii**.

alcătui, vb. tranz., (eu, ei) **alcătuiesc**, nu ***alcătuie***; reg., vb. refl. **a se alcătui**, „a se învoi".

alcool, s. m., pl. **alcooli** (chim.) și s. n., , pl. **alcooluri**, „spirt, băutură".

aleatoriu, (*-le-a-*), adj. var. m., la f. **aleatorie**, la pl. m. și f. **aleatorii**, „întâmplător". Este greșită forma de f. sg. ***aleatoare***.

alee, (*-le-e*), G-D art. **alei**, s. f., „drum într-un parc, grădină"; nu ***aleie***.

alega, vb. tranz., „(jur.) a invoca ceva ca scuză, ca motiv pentru justificarea unei fapte". Ind. prez. pers. a III-a **alegheză**. Să nu se confunde cu omonimul său, termen pop. și înv., (**a se**) **alega**, „a se ține de capul cuiva", ind. prez. pers. a III-a **se aleagă**.

aleluia, interj., exclamație, laudă în cântări bisericești; nu ***aliluia***.

Scanned with OKEN Scanner

Alexandria, s. propriu f., numele a două orașe, unul din România și altul din R.A. Egipt. Locuitorul se numește **alexăndrinean**, f. sg. **alexăndrineancă**.

algoritm, s. m., pl. numai **algoritmi**.

alias, (*-li-as*), adv. (lat.) „adică".

alibi, s. n., pl. **alibiuri**, „dovadă în justiție"; este incorectă accentuarea celei de-a doua silabe.

aliena, (*-li-e-*), 1. vb. tranz., „a înstrăina"; 2. vb. refl. (fig.) „a înnebuni".

alienare, (*-li-e-*), s. f., „(jur.) transmitere a dreptului de proprietate; înstrăinare a unui bun".

alienat, (*-li-e-*), adj. var., s. m. și s. f., „suferind de o boală mintală; nebun".

alienație, (*-li-e-, -ți-e*), s. f., „(med.) boală mintală; nebunie".

alineat, (*-ne-at*), s. n., „paragraf". Nu trebuie confundat cu **aliniat**, adj. var., „care este așezat în linie dreaptă; (despre țări) care aparține unei grupări constituite pe baza unui tratat."

alivancă, reg., s. f., pl. **alivenci**, „turtă făcută din mălai amestecat cu lapte bătut și cu brânză și coaptă în cuptor cu unt sau cu smântână".

all right, pron. [*olrait*], loc. adj., loc. adv., interj.

alo$_1$ / **allo**, interj.

alo$_2$, s. n., art. **alou**l, pl. **alouri**; apel telefonic.

alocuțiune, s. f., „cuvântare scurtă", prin urmare, ***scurtă alocuțiune*** este pleonasm.

alogen, adj. var., „care se deosebește prin natură și origine de mediul în care se află; (despre populații) de origine străină, venit din altă parte", confundat cu **halogen**, s. și adj. var., „nume generic pentru elementele clor, fluor, brom, iod și astatiniu; care dă naștere la săruri".

alohton, (*-loh-ton / -lo-hton*), adj. var., „originar din alte regiuni; (despre roci) care a suferit deplasări față de locul de formare".

alopecie, s. f., „cădere prematură a părului".

alpestru, adj. var., „alpin, din regiunile muntoase înalte".

alsacian, s pron. [*z*], (*-ci-an*), adj. var.

altădată, adv. de timp, sinonim cu *cândva, odată, odinioară*. Pentru a se evita confuzia cu locuțiunea adverbială **altă dată**, adverbul poate fi înlocuit cu unul dintre sinonimele sale, iar locuțiunea cu sintagma *în altă împrejurare*.

alte dăți, loc. adv., „în alte împrejurări". Locuțiunile adverbiale nu cunosc categoria numărului, prin

Scanned with OKEN Scanner

urmare, **alte dăţi** nu este pl. locuţiunii adv. **altă dată**.

alternativă, s. f., denumind o situaţie din care există două ieşiri / o posibilitate de a alege între două soluţii. „A avea o alternativă" sau „a fi pus într-o alternativă" înseamnă „a avea de ales între două soluţii". Este greşit să se creadă că fiecare dintre cele două soluţii este o alternativă.

Altеța Sa, loc. pr., pl. **Altеțele Lor**. Toate componentele locuţiunilor pronominale de politeţe se scriu cu majusculă (**Domnia Sa**; **Excelenţa Voastră**; **Înălţimea Voastră**; **Sfinţia Sa**).

alt fel, adj. pr. + s. n., „fel diferit", nu trebuie confundat cu **altfel de**, loc. adj., „diferit", sau cu adv. **altfel**, „în alt mod, în caz contrar".

alură, **u** pron. [*ü*], pl. **aluri**, s. f., „fel de a se mişca; înfăţişare".

aluviu, s. n., „(geol.) cuaternarul superior, începând de la retragerea gheţarilor până în zilele noastre". Să nu se confunde cu paronimul său, v. **aluviune**.

aluviune, (*-vi-u-*), s. f., „(geol.) material transportat şi depus prin acţiunea apelor curgătoare".

alviţă, s. f., pl. **alviţe** (sorturi, porţii); „produs zaharos fabricat din zahăr, miere, nuci şi amidon sau albuş de ou"; deşi este derivat în limbă de la *halva* + suf. *-iţă*, nu este corectă varianta ***halviţă***.

Alzheimer (*maladia lui ~*), (germ.), pron. [*alţhaĭmăr*], (*Alz-hei-*), s. propriu.

amalgam, s. n., pl. **amalgame / amalgamuri**; „amestec de elemente disparate".

amanet, s. n., pl. **amanete / amanеturi**; „obiecte de preţ predate cuiva drept garanţie pentru restituirea unei datorii; zălog".

amândoi, num. colectiv, la G-D antepus **amânduror**, G-D singur sau postpus **amândurora**. Nu sunt corecte formele ***amândour / amândoura***.

ambianţă, (*-bi-an-*), s. f., „mediu material, social sau moral în care trăieşte cineva sau în care se află ceva; climat". Este greşit să i se atribuie înţelesul de „armonie, înţelegere".

ameliora, (*-li-o-*), vb. tranz., „a îmbunătăţi, a perfecţiona", greşit întrebuinţat în locul altor verbe: **a (se) diminua**, **a se retrage** (***precipitaţiile s-au ameliorat, boala s-a ameliorat***).

amenda, vb. tranz., în limba română există două verbe omonime. Unul, cu înţelesul de „a aplica o amendă (amendă = pedeapsă în bani)". Celălalt, polisemantic, înseamnă în limbaj politic „a îmbunătăţi, a modifica prin amendamente un

Scanned with OKEN Scanner

text, mai ales o lege (amendament = modificare adusă unui proiect de act normativ sau de tratat)", iar în agricultură „a îmbunătăți unele însușiri ale solului prin încorporarea unor amendamente (amendament = substanță)".

amesteca, vb. tranz., „a face un amestec; (despre grupuri de ființe deosebite) a pătrunde unele printre altele; a interveni, a se băga". Uneori, este greșit folosit cu aceste înțelesuri vb. tranz. (a) **mesteca**, „a sfărâma un aliment cu dinții și a-l amesteca în gură pentru a-l înghiți".

amfibologic, adj. var., „echivoc, ambiguu".

amforă, s. f., nu ***anforă***.

amigdală, s. f., pl. **amigdale**; „fiecare dintre cele două glande de natură limfatică, situate de o parte și de alta a omușorului".

amiciție, (*-ți-e*), s. f., pl. **amiciții**. V. antonimul **inimiciție**.

amigdalită, s. f., „boală manifestată prin inflamarea acută sau cronică a amigdalelor". Ca și în cazul **apendicitei**, este auzită uneori afirmația ***„mă doare amigdalita"***, caz de folosire greșită a numelui bolii în locul celui al organului bolnav. E ca și cum s-ar spune ***„mă doare hepatita"***.

amnezie, (*am-ne- / a-mne-*), s. f., „pierdere totală sau parțială a memoriei".

amplitudine, s. f., termen din fizică denumind „depărtarea maximă a unui corp oscilant față de poziția de echilibru", greșit folosit (considerat mai elevat) în locul lui **amploare**, s. f., sinonim cu *anvergură, întindere.*

amvon, s. n., pl. **amvoane**; „construcție specială într-o biserică, de unde se predică Evanghelia". Este greșită forma de sg. ***anvon***.

anacolut, s. n., pl. **anacoluturi**, „greșeală gramaticală la nivel sintactic".

anacronism, s. n., „eroare în fixarea unei date; obicei, idee perimată".

anaforă / anaforă, s. f., denumirea unei figuri de stil; să nu se confunde cu paronimul **anafură**, s. f., „pâine sfințită".

analeptic, adj. var. și s. n., pl. **analeptice**, „(med.) întăritor, fortifiant, tonic".

analog$_1$, adj. var., f. sg. **analoagă / analogă**, pl. **analoage / analoge**; „la fel, asemănător".

analog$_2$, s. n., pl. **analoguri**, „pupitru înalt, mobil, pe care se pun cărțile de cult în biserica ortodoxă".

anamneză, (*-nam-ne- / -na-mne-*), s. f., „descriere a antecedentelor unei boli".

Scanned with OKEN Scanner

anasâna, (**cu** ~), loc. adv., „cu forţa”.

anatemă, s. f., „osândire, ostracizare”.

ancola (rar), vb, „a încleia”; v. paronimul **ancora**.

ancora, vb., ind. prez. pers. a III-a **ancorează**.

Andalucia, ci pron. [*si*] / **Andaluzia**, s. propriu, locuitorul se numeşte **andaluz**.

Andorra (Principatul Andorrei), s. propriu, locuitorul se numeşte **andorran**.

angelică / anghelică, s. f., G-D art. **angelicii / anghelicii**; „plantă erbacee aromatică”.

anghină, s. f., pl. **angine**. Nu mai este acceptată varianta ***anghină***.

angora, s. f., „nume dat unor specii de animale (capră, iepure, pisică) cu păr lung şi mătăsos”; prin extensie „părul prelucrat al acestor specii de animale”. Este greşită rostirea cu accentul pe prima silabă. A doua ediţie a DOOM nu îl mai consideră invariabil şi acceptă forma de G-D art. **angorei**.

angro, adj. invar., adv., neologism adaptat fonetic (fr. *en gros*). Se acceptă şi valoarea de s. n., art. **angroul**, pl. **angrouri**.

aniversa, vb. tranz. obţinut prin derivare regresivă, „a sărbători împlinirea unui număr de ani de la un eveniment”. Cuvântul *an* fiind cuprins în verb (lat. *annus* „an” + *verto* „a întoarce”), enunţul ***aniversăm 25 de ani*** este pleonastic. De fapt, se aniversează evenimentul, nu anii care au trecut de la producerea lui.

anodin, adj. var., „neînsemnat; banal”.

anorexie, (*a-no- / an-o-*), s. f., „lipsa poftei de mâncare; inapetenţă”.

anost / anost, adj. var., f. sg. **anostă /anostă**; „plicticos, searbăd”.

ansamblu, s. n., pl. **ansambluri** / (tehn.) **ansamble**.

antarctic, (*an-tarc-tic / ant-arc-tic*), adj. var., „situat la Polul Sud”.

ante-, element de compunere care înseamnă „înainte”, „anterior”. Să nu se confunde cu paronimul **anti-**, „împotriva”, „în contra”, „opus”.

antediluvian, (*-vi-an*), adj. var., „care aparţine unei epoci străvechi”.

antet, s. n., pl. **anteturi / antete**, „indicaţie tipărită în partea de sus a unei hârtii”.

antic / antic, adj. var., „care a existat cândva, în trecutul îndepărtat”.

anticameră, s. f., „cameră în care se aşteaptă pentru a fi primit de un superior”; nu ***antecameră***, deoarece în italiană, de unde a fost împrumutat, cele două prefixe

Scanned with OKEN Scanner

(lat. *ante-* „înainte" şi gr. *anti-* „contra, împotriva") s-au confundat.

Antichitatea, s. f., „epoca civilizaţiei vechi"; în conformitate cu noile prevederi ale DOOM, denumirile marilor epoci istorice se scriu cu majusculă.

antinomie, s. f., „contradicţie între două idei, teze care se exclud reciproc", nu trebuie confundat cu paronimul său **antonimie**.

antonimie, (*an-to- / ant-o-*), s. f., „raport între antonime".

antrax, s. n., fără pl., „boală infecţioasă şi contagioasă".

anual, (*-nu-al*), adj. var., „care se petrece în fiecare an".

anuar, (*-nu-ar*), s. n., „publicaţie anuală a unei instituţii".

anumit, adj. var., m. pl. **anumiţi**; f. sg. **anumită**; pl. **anumite**; G-D pl. antepus neprecedat de un alt determinant cu formă cazuală marcată m. şi f. **anumitor** (*jocurile anumitor copii / unor anumiţi copii*).

anură, s. f., pl. **anure**, „ordin de amfibieni lipsiţi de coadă în stare de adult". V. paronimul **anurie**.

anurie, (*a-nu-/an-u-*), s. f., „încetare patologică a urinării".

Anzi, s. propriu, locuitorul se numeşte **andin**.

apanaj, s. n., pl. **apanaje**. Sensul iniţial al cuvântului a fost acela de „teren pe care un nobil îl acorda unui vasal ca să-şi câştige hrana". Prin extensie, a devenit sinonim cu „avantaj, folos", iar fig. înseamnă „ceea ce este propriu unei persoane sau unui lucru". Este uneori confundat cu „dezavantaj".

apartheid, (*-part-heid*), s. n., „politica de segregaţie rasială practicată până în anul 1991 în Africa de Sud".

aparţine, vb. intranz., „a ţine, a depinde de cineva, de ceva"; se construieşte numai cu cazul dativ.

apărea, vb. de conjugarea a II-a, ind. viitor pers. a III-a sg. **va apărea**, cond. prez. pers. a III-a **ar apărea**; „a se arăta, a se ivi; a lua naştere; a ieşi de sub tipar". Este greşită trecerea lui la conjugarea a III-a (***apare***), cu consecinţe în formarea viitorului (***va apare***) şi a condiţionalului-optativ (***ar apare***).

apendice$_1$, s. n., pl. **apendice**, „adaos".

apendice / apendice$_2$, s. n., amândouă variantele sunt corecte dacă este vorba de termenul din anatomie („mică prelungire a tubului intestinal, în partea de jos a cecului").

apendicită, s. f., „boală care constă în inflamarea acută sau cronică a

apendicelui şi care se manifestă de obicei prin crize dureroase". Într-un enunţ de tipul *„mă doare apendicita"*, vorbitorul confundă **apendicele** cu boala.

apical, adj. var., „(anat.) care este situat la vîrful unui organ; (despre consoane) articulat prin apropierea vârfului limbii de dinţi, de alveole, de bolta palatului."

apicol, adj. var., „provenit din albinărit".

aplicare, s. f., „acţiunea de a aplica; aptitudini, talent", nu este acelaşi lucru cu **aplicaţie**, s. f., „ceea ce se fixează pe ceva; faptul de a pune în practică".

apocalips / apocalipsă, s. n. / s. f., „sfârşitul lumii", în vreme ce partea *Noului Testament* se numeşte **Apocalipsa**.

apocrif, adj. var., „(despre scrieri) atribuit în mod fals unui autor; neautentic".

apodictic, adj. var., „(despre judecăţi, demonstraţii) care exprimă raporturi necesare; indiscutabil".

apologet, s. m., „cel care laudă (excesiv); adept".

apostat, adj. var. (adesea s.), „ care a renunţat public la credinţa religioasă; care a renunţat la convingerile anterioare; (p. ext.) răzvrătit".

apostazie, s. f., „renegare publică a unei credinţe".

apostilă, s. f., pl. **apostile**, „rezoluţie scrisă pe o petiţie".

aproape de, (*a-proa-*), adv. + prep.; nu este loc. prep.

apropo, adv. şi s. n. (în variaţie liberă cu forma **apropou**), pl. **apropouri**. Pentru sg., greşit ***à propos***.

apropria, (*a-pro-pri-a*), vb. tranz., cu sensul de bază „a face propriu", corespondent al verbului din franceză *s'approprier* „a-şi atribui ceva care nu-i aparţine, a-şi însuşi bunul altuia". Nu trebuie confundat cu verbul paronim **a apropia** (confuzie frecventă în special la nivelul adjectivului provenit din participiu): **apropriat** – „potrivit, adecvat"; **apropiat** – „situat aproape în spaţiu sau în timp".

Arad, locuitorul se numeşte **arădean**, nu ***arădan***, f. sg. **arădeancă**.

aragaz, s. n., pl. **aragaze**, nemaifiind acceptată forma de pl. ***aragazuri***.

arahidă, s. f., „alună americană".

arahnidă, s. f., la pl. „clasă de animale din încrengătura artropodelor, cu corpul format dintr-un cefalotorace cu şase perechi de apendice şi din abdomen".

Scanned with OKEN Scanner

aranja, vb. tranz., „a pune în ordine, în rânduială"; la ind. prez. pers. a III-a **aranjează**, nu ***aranjază***.

arborele-vieții, s. m. art., regionalism pentru „tuia". Scris fără cratimă, **arborele vieții**, s. m. + s. f., denumește schema evoluției omului.

arboret$_1$, s. m./s. n., pl. **arborești** / **arborete**, „parte a catargului".

arboret$_2$, s. n., pl. **arborete**, „teren cu arbori".

areal, (*-re-al*), s. n., pl. **areale**; „arie specifică de răspândire a unei specii sau clase de plante sau animale". Nu este sinonim cu **arie**.

arendă, s. f., pl. **arende**, nu ***arenzi;*** „sumă care se plătește la termene fixe proprietarului".

areopag, (*-re-o-*), s. n., denumind, mai întâi, „cel mai înalt tribunal și consiliu al vechilor atenieni", apoi „totalitatea membrilor acestui celebru tribunal grecesc" și „o adunare de orice judecători". Este incorectă forma ***aeropag***, prima parte a cuvântului fiind dată de numele zeului *Ares*.

Arghezi (Tudor), pseudonimul scriitorului Ion N. Theodorescu; nu ***Arghezii***.

argint$_1$, s. m., pl. **arginți**, „ban".

argint$_2$, s. n., pl. **arginturi** (sorturi, obiecte), simb. **Ag**.

Arhimede, s. propriu m., în expresia *cercurile lui* ~, „obiectul unei pasiuni care duce la uitarea de sine, chiar și în fața unei primejdii de moarte". (Matematician, inventator, fizician grec, Arhimede a fost ucis de un legionar roman care a năvălit în curtea casei sale din Siracuza, unde savantul privea niște cercuri desenate pe nisip. Uitându-se la soldat, Arhimede a strigat sever: „Noli turbare circulos meos!" (Nu-mi strica cercurile!).

Ariadna, în expresia *firul Ariadnei*, „simbolul călăuzei salvatoare". (Pedepsit de Poseidon, Minos, regele Cretei, are un fiu monstruos – Minotaurul, jumătate om, jumătate taur. Minos îl închide într-un palat, din care, odată intrat, nu se mai poate ieși – Labirintul – iar ca hrană i se aduc prăzile de război sau tributuri plătite de alte popoare. Venit din partea orașului Atena pentru a fi jertfit, Tezeu este îndrăgit de Ariadna, fiica lui Minos. Aceasta îi dă tânărului un ghem de ață și o armă. Legând un capăt al ghemului de un stâlp de la intrare, Tezeu poate găsi, după ce îl ucide pe Minotaur, drumul spre ieșirea din Labirint.)

arierat$_1$, (*-ri-e-*), adj. var., „înapoiat mintal", omonim cu s. n., **arierat**$_2$, pl. **ierate**, „datorie financiară neonorată".

Scanned with OKEN Scanner

aripă, s. f., „organ al păsărilor, al unor insecte și al unor mamifere, care servește la zbor”; forma cu accentul pe silaba a doua nu mai este acceptată de noile reglementări.

arlechin$_1$, s. m., pl. **arlechini**, „personaj comic din vechile farse populare italiene”.

arlechin$_2$, s. n., pl. **arlechine**, „culisă; reflector din fața scenei”.

Armand, nume propriu m., accentul pe silaba a doua.

Artemis, s. propriu f., G-D **lui Artemis**, nu ***Artemidei***.

articulare, s. f., „pronunțarea accentuată a unui sunet; adăugarea articolului unui substantiv”, nu este același lucru cu **articulație**, s. f., „încheietură, legătură mobilă dintre oase; legătură între două corpuri solide care permite rotirea lor în jurul unei axe”.

asambla, vb. tranz., „a îmbina două sau mai multe piese, mecanisme ori alte elemente componente ale unui sistem”, p. ext., „a reuni, a pune împreună”. Este incorectă forma ***ansambla***, obținută sub influența substantivului **ansamblu**.

ascendență, s. f., „raport de rudenie între o persoană și precursorii ei; obârșie, origine”. Să nu se confunde cu **ascensiune** (*-si-u-*), s. f., „mișcare de jos în sus a unui mobil; urcare a unui alpinist pe munte”.

asta, pr. dem., în sintagma *o rochie* **dintr-astea** (adică **dintre acestea**). Cel mai adesea, este greșit întrebuințată forma de sg.: ***o rochie dintr-asta***.

asterisc, s. n., pl. **asteriscuri**. Este incorect ***asterix***, probabil sub influența numelui **Asterix**, celebru personaj de film.

astfel, (*ast-fel*), adv., „în acest mod”.

astfel de (*ast-fel*), loc. adj., „asemenea” (*un ~ om*).

astm, s. n., în DOOM2 nu se mai acceptă forma ***astmă***, nici nu se indică forma de pl.

astringent, adj. var., „(despre substanțe) care contractează țesuturile organismului”; nu ***anstringent***.

astru, s. m., „corp ceresc”; pl. **aștri**. Cea de-a doua variantă de pl. *astre* nu mai este acceptată.

așadar, adv., conjcț. (*Nu avea bani, așadar n-a mai plecat.*); are înțelesul „prin urmare, vasăzică”, deci ***așadar prin urmare*** este pleonasm.

așeza, vb. tranz., forme corecte (eu) **așez** (nu ***așed***); (el) **așază** (nu ***așează***, știut fiind că, de regulă, după **ș** și **j** în rădăcina cuvântului urmează vocala **a**, nu diftongul

Scanned with OKEN Scanner

ea); excepții: **aranjează**, **ataşează**, **declanşează** etc.

aşezare, s. f., „locuință, casă; grup de locuințe", confundat cu **aşezământ**, s. n., „instituție creată pentru o activitate de folos obştesc".

aşijderea / aşijderi (înv., pop. fam.), adv., „tot aşa; la fel; asemenea"; nu ***aşişderea***.

atac, s. n., înseamnă „agresiune împotriva unei persoane, a unui stat etc.", prin urmare, ***atac agresiv*** este pleonasm.

atare$_1$, adj. pr. antepus m. şi f., G-D **atari**; pl. m. şi f. atari.

atare$_2$, (**ca ~**), loc. adj., loc. adv.

atât / atâta, DOOM2 menționează trei valori morfologice: adv. (*atât el, cât şi ea*); adj. pr. (*atâți / atâția oameni*); pr. (*au venit atâția*; *atâtea au plecat*).

aton, adj. var., la f. sg. forma corectă este **atonă**.

atribui, vb. tranz., ind. prez. şi conj., pers. a III-a, **atribuie**, nu ***atribue***; „a acorda, a conferi".

atroce, (*a-tro-*), adj. invar., „cumplit, sângeros"; greşit pl. ***atroci***.

atu, s. n., art. **atuul**, pl. **atuuri** / (la jocul de cărți) **atale**.

atunci / atuncea, adv., cea de a doua formă fiind populară.

audiență, (*a-u-di-en-*), s. f., „întrevedere acordată unui solicitator de către o persoană care deține o funcție de răspundere". Nu este acelaşi lucru cu **audiție**, (*a-u-, -ți-e*), s. f., „manifestare muzicală publică de mai mică amploare decât concertul".

auditor, (*a-u-*), s. şi adj. var., „(persoană) care ascultă un curs, o conferință, un concert". Este confundat cu **auditoriu**, (*a-u-*), s. n., „totalitatea auditorilor".

Augias, (*Au-gi-as*), s. propriu m.; în expresia *grajdurile lui ~* , „loc unde murdăria şi neorânduiala ating culmea; perspectiva unei munci supraomeneşti de reinstaurare a ordinii". (Pentru curățirea grajdurilor lui Augias, neîngrijite de peste treizeci de ani, Hercule face două spărturi în ziduri şi canalizează cursurile a două râuri, ale căror ape au cărat mizeria. Este cea de-a cincea „muncă" a eroului).

augmenta, (*aug-*), vb. tranz., „a mări, a spori ceva (prin adăugarea unor elemente de aceeaşi natură).

august, (*au-*), s. m. invar., denumeşte a opta lună a anului, abr. **aug.**.

august, (*au-*), adj. var., „slăvit, preamărit".

aulic, adj. var., „care aparține curții unui suveran, privitor la curtea unui suveran".

aureomicină, (*a-u-re-o-*), s. f.

Scanned with OKEN Scanner

ausculta, (*aus-*), vb. tranz., „(med.) a asculta cu urechea sau cu stetoscopul zgomotele inimii sau ale plămânilor pentru stabilirea unui diagnostic".

austru, s. m., DOOM2 nu acceptă forma accentuată pe prima silabă (***austru***).

auspiciu, (*a-us-*), s. n., pl. **auspicii** (în expr. *sub cele mai bune auspicii* „în împrejurări extrem de favorabile"; *sub auspiciile cuiva* „sub patronajul cuiva").

aut$_1$, adv. monosilabic.

aut$_2$, s. n., la **auturi**, (*au-turi*).

autarhie, (*a-u-tar- / -ut-ar-*), s. f., „politică de izolare economică a unui stat".

autocrat, s. m., „conducător cu puteri absolute; monarh absolut".

autohton, (*a-u-toh-ton / a-u-to-hton*), adj. var., „băştinaş, aborigen).

autumnal, (*a-u-*), adj. var., „de toamnă, tomnatic".

auxiliar, x pron. [*gz*], (*a-u-xi-li-ar*), adj. var. şi s. n., pl. **auxiliare**.

avansa, vb. intranz., „a înainta, a merge înainte". Este pleonastic enunţul ***avansaţi înainte***.

avarie, s. f., cu accentul pe silaba a doua, conform noilor reglementări.

avatar, s. n., pl. **avataruri**, termen din hinduism, denumind reîncarnarea lui Vişnu, apoi şi a altor fiinţe. În sens figurat, înseamnă „transformare neprevăzută (şi chinuitoare) care intervine în evoluţia unei fiinţe sau a unui lucru". Este greşită întrebuinţarea cu înţelesul de „aventură". Nu mai este acceptată forma de pl. ***avatare***.

avea, vb. tranz., la conj. prez., pers. a III-a sg. **să aibă**, nu ***aivă***, ***aibe***. La p.s. forme în variaţie liberă pers. I sg. **avui / avusei**, pers. I pl. **avurăm / avuserăm**.

avea a face / avea de-a face, loc. vb., rezultată din traducerea greşită a locuţiunii fr. *avoir affaire* şi încetăţenită ca atare. Ambele variante sunt acceptate de normele limbii literare.

avers, s. n., pl. **aversuri**, „faţa unei monede".

aversă, s. f., pl. **averse**, „ploaie torenţială de scurtă durată". Formularea ***averse de ploaie*** este pleonastică.

aversiune, (*-si-u-*), s. f., pl. **aversiuni**; „dezgust, antipatie".

avocat, s. m., nu ***advocat***; abr. **av.**

avuabil, (*-vu-a-*), adj. var., „care poate fi mărturisit".

ax$_1$ **/ axă**$_1$, s. n. / s. f. (tehn., anat.), pl. **axuri / axe**.

Scanned with OKEN Scanner

axa, vb., „a se concentra în jurul a ceva", enunțul ***a se axa în jurul...*** este pleonasm.

axă$_2$ / ax$_2$, s. f. / s. n. (mat., fiz.), pl. **axe**.

axial, adj. var., „situat pe un ax", nu trebuie confundat cu **axilar**, adj. var., „referitor la axilă".

axilă / axilă, s. f., pl. **axile / axile**.

axiologie, s. f., „disciplină filosofică având ca scop studiul valorilor".

azalee, s. f., la G-D art. **azaleei**.

azbest, s. n., nu ***asbest***, ***azbest***.

Azerbaidjan, dj pron. [ğ], s. propriu n., locuitorul se numește **azer** sau **azerbaidjan**, f. sg. **azerbaidjană**.

azi, în expresia *de azi pe mâine*. Este greșită formularea ***de pe azi pe mâine***.

azi după-amiază, adv. + adv.

azi-mâine, adv.

azi-noapte, adv.

azvârli, vb. tranz., ind. prez. pers. I sg. **azvârl**, pers. a III-a sg. **azvârle**; pers. a III-a pl. **azvârlă**.

Scanned with OKEN Scanner

B

ba$_1$, adv.

ba$_2$, conjcț. (*Ba plânge, ba râde.*)

Babel, în expresia *turnul ~*, „neorânduială, neînțelegere între oameni; proiect sfidător prin măreția lui, care generează eșecul prin dezbinarea partenerilor". (Încălcând poruncile lui Dumnezeu, oamenii au decis să nu se mai împrăștie pe tot pământul și să construiască un turn în care să trăiască un singur popor cu o singură limbă. Dumnezeu oprește zidirea turnului, amestecă limbile și îi împrăștie pe oameni, Turnul Babel rămânând în memoria colectivă drept locul unde Dumnezeu „amestecă limba a tot pământul".)

babysitter, pron. [*bebisițăr*], s. f., pl. **babysittere**, persoană care are grijă de copil în casa acestuia, când părinții sunt plecați.

bacalaureat, (*ba-ca-la-u-re-at*), s. n., pl. **bacalaureate** (examen), și s. m., pl. **bacalaureați** (persoană). Sunt greșite variantele ***bacaloreat, bacaloriat***. Este acceptată folosirea formei prescurtate **bac** doar în exprimarea orală, în general, și în cea familiară, în special.

Bacalbașa, nume propriu. Este greșită rostirea cu accent pe silaba a treia.

Bacău, locuitorul se numește **băcăuan**, nu ***băcăoan;*** f. sg. **băcăuancă**.

ba chiar înseamnă „mai mult, în plus, pe deasupra"; ***ba chiar mai mult*** este pleonasm.

background, pron. [*begcraund*], s. n., pl. **backgrounduri**, „fundal".

bade, s. m., la G-D art. **lui badea** sau **badei**.

badminton, pron. [*bedminton*], s. n.

baghetă, s. f., nu ***bachetă***.

Bahrain (Șeicatul ~), pron. [*baraĭn*], s. propriu.

Baia de Aramă, s. propriu, locuitorul se numește **băiaș**.

Baia Mare, s. propriu f., G-D **Băii Mari**, locuitorul se numește **băimărean**, f. sg. **băimăreancă**.

Scanned with OKEN Scanner

baiț, s. n., (sorturi) pl. **baițuri**, (*bai-*), „colorant folosit în tâmplărie, în industria textilă și în pielărie".

balamuc, s. n., pl. **balamucuri**.

Balaci, s. propriu, este greșită rostirea cu accentul pe prima silabă.

baladesc, adj. var., f. sg. **baladescă**, nu ***baladească***.

balansoar, s. n., pl. **balansoare**, „fotoliu", la sg. nu ***balansuar***.

balansor, s. n., pl. **balansoare**, „piesă la un mecanism".

balegă / baligă, s. f., pl. **balegi / baligi**.

balotaj, s. n., „situație în care niciunul dintre candidații la o alegere nu întrunește majoritatea legală de voturi". Nu are legătură cu **balot**, s. n., s. m., pl. **baloturi / baloți**; „pachet, legătură mare".

balonzaid / balonzaid, (*-zaid*), s. n., pl. **balonzaide / balonzaide**, nu ***balonzaider***.

bancnotă, s. f., (*ban-cno- / banc-no-*).

bancrută, (*ban-cru-*), s. f., „faliment însoțit de nereguli financiare făcute în dauna creditorilor".

bandă$_1$, s. f., pl. **bande**, „grup".

bandă$_2$, s. f., pl. **benzi**, „fâșie".

banner, pron. [*benăr*], s. n., pl. **bannere**, „pânză suspendată între doi stâlpi pe care se află o reclamă etc."

baobab, s. m., „arbore de dimensiuni uriașe din Africa tropicală", nu ***boabab***.

barbar, adj. var. și s. m. și f. Este greșită accentuarea pe prima silabă.

Barcelona, ce pron. [*se*], s. propriu f.

barem, s. n., pl. **bareme**, nu ***baremuri***. Accentuat pe prima silabă, **barem**, își schimbă valoarea morfologică (adverb) și înțelesul („măcar"), fiind vorba de un alt cuvânt (omograf cu primul).

barhet, s. n., pl. **barheturi** (sorturi); „țesătură de bumbac, flanelată pe una sau pe ambele fețe". Este greșită forma ***barchet***.

basc$_1$, adj. var. și s. m., pl. **basci**, f. sg. **bască**, pl. **basce**, nume etnic.

basc$_2$ / **bască**$_1$, s. n. / s. f. pl. **bascuri / băști**, „beretă".

basc$_3$, s. n., pl. **bascuri** „parte a unei jachete".

bască$_2$, s. f., pl. **băști**, înv. și reg. „albie, lâna tunsă de pe o oaie, bluză, vestă".

bască$_3$, s. f., G-D art. **bascei**, limbă.

baseball, pron. [*beĭsbol*], s. n., art. **baseballul**.

basma, s. f., nu ***bazma***, ***băsma***.

basorelief, (*-li-ef*), s. n., nu ***bazorelief***, ***basoreliev***, ***basrelief***; pl. **basoreliefuri**.

baştină (de ~), loc. adj., „originar, autohton".

batal$_1$, s. m., pl. **batali**, sinonim cu „berbec".

batal$_2$, s. n., pl. **batale**, „groapă".

bate, vb. tranz. de conjugarea a III-a. Ind. prez. pers. I pl. **batem**, nu ***bătem***, imper. **bateţi**, nu ***băteţi***. Este greşită trecerea în categoria verbelor de conjugarea a II-a (*a bătea*), din care a făcut iniţial parte.

batofobie, s. f., „teamă patologică de adâncime".

băiaş (înv.), s. m., „bărbat care lucrează într-o baie publică", nu este sinonim cu **băieş**, regionalism care denumeşte lucrătorul dintr-o mină.

bărăgan, s. m., pl. **bărăganuri**, „şes".

Bărăgan, s. propriu m. (toponim).

băşică, s. f., pl. **băşici**. Pentru sg., este greşită forma ***beşică***.

bântui, vb. tranz., la ind. şi conj. prez. pers. a III-a **bântuie**, nu ***bântuieşte***.

beatitudine, (*be-a-*).

Beijing / (înv.) **Pekin**, **jing** pron. [*gin*], (*Bei-*), s. propriu n.

Beirut, s. propriu n., accentuat pe silaba a doua.

beizadea, (*bei-*) s. f., pl. **beizadele**; „fiu de domn, principe".

bej, adj. invar.

Belarus / Bielorusia, (*Bie-*), s. propriu n. / f., G-D (**statului**) **Belarus / Bielorusiei**. Locuitorul se numeşte **belarus / bielorus**, (*bie-*).

Belfast, s. propriu n., corect accentuat pe silaba a doua.

bele-arte, s. f. pl., nu ***belle-arte***.

beneficiu, s. n., „câştig, profit"; construcţia fixă **sub beneficiu de inventar** înseamnă „în mod provizoriu, sub rezerva controlului ulterior". Fiind construcţie fixă, substantivele din componenţa expresiei nu variază ca număr şi nu acceptă articol.

Benin, s. propriu n., locuitorul se numeşte **beninez**.

beregată, s. f., pl. **beregate**, nu ***beregăţi***.

bernă, s. f., în expr. *drapel în ~* „drapel naţional coborât pe jumătate, în semn de doliu".

bestseller, pron. [*bestselăr*], (*best-sel-*), s. n., pl. **bestselleruri**, „lucrare (literară) ce deţine recordul la vânzări".

bezmetic, adj. var., nu ***besmetic***.

beznă, s. f., nu ***besnă***, pl. **bezne**.

biberon, s. n., nu ***bibiron***, pl. **biberoane**.

biciui, vb., ind. prez. pers. a III-a sg. **biciuieşte / biciuie**, conj. prez.

pers. a III-a **să biciuiască / să biciuie**.

Biedermeier, pron. [*bidărmaĭer*], (*Bie-, -mei-er*), s. propriu n., stil în artă.

biftec, s. n., nu ***biftek***, pl. **biftecuri**; „felie de carne de vacă friptă pe grătar sau în tigaie".

bifurca, vb. refl., „a se despărți în două ramuri, două direcții". Construcția ***se bifurcă în două*** este pleonastică.

bigam, adj. var., s. m. și f., „(om) căsătorit legal cu două persoane în același timp".

bigot, adj. var., s. m. și f., „(om) foarte religios, mistic".

bikini, (*-ni*) s. m., pl. **bikini**.

bine-crescut, adj. var., „cuviincios" (*copil ~*). Fără cratimă (**bine crescut**), sintagma este compusă din adv. + adj. și înseamnă „dezvoltat bine" (*aluat ~*).

bine-cunoscut, adj. var., „celebru" (*scriitor ~*). Fără cratimă (**bine cunoscut**), sintagma este compusă din adv. + adj. și înseamnă „știut bine" (*cod rutier ~ de toată lumea*).

bineînțeles, adv., „desigur". Scris în două cuvinte (**bine înțeles**) adv. + part. înseamnă „priceput bine" (*acest lucru a fost ~*).

bine-venit, adj. var., „oportun, agreat" (*proiect ~*). Fără cratimă (**bine venit**), sintagma este compusă din adv. + adj. și înseamnă „sosit cu bine" (*~ din război*).

binoclu, (*bi-no-/ bin-o-*), s. n. Este greșită rostirea ***benoclu***.

biopsie, (*bi-op-si- / bi-o-psi-*), s. f., pl. **biopsii**.

bipartid, adj. var., „cu două partide".

bipartit, adj. var., „constituit din două părți".

birui, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **biruiește / biruie**, conj. prez. pers. a III-a **să biruiască / să biruie**.

biscuit, s. m., pl. **biscuiți**. Forma de sg. ***biscuite*** este incorectă.

Bistrița-Năsăud, s. propriu f., locuitorul se numește **năsăudean**, f. sg. **năsăudeancă**.

bistrou, s. n., nu ***bistro***.

bitter, s. n, pron. [*bităr*]; (sorturi) pl. **bitteruri**.

bivuac, (*-vu-ac*), s. n. „cantonament de trupe (în corturi); adăpost pentru noapte, făcut de alpiniști sau turiști".

bizam, s. m., pl. **bizami**, „mamifer rozător care trăiește în preajma apelor".

bizon, s. m., pl. **bizoni**, „mamifer erbivor sălbatic din subfamilia bovinelor."

Scanned with OKEN Scanner

bizui, vb. reflex., la ind. şi conj. prez. pers. a III-a **bizuie**, nu ***bizuieşte***.

blacheu, s. n., pl. **blacheuri**, nu ***placheu***, neavând nimic comun cu *placă* sau *a placa*.

Blaj, s. propriu n., locuitorul se numeşte **blăjean**, f. sg. **blăjeancă**.

blazer, pron. [*bleĭzăr*], s. n., pl. **blazere**.

blestema, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **blestemă / blestemă**.

bleu, pron. [*blö*], adj. invar. Ca s. n., cu formele: art. **bleu-ul**, pl. (nuanţe) **bleu-uri**.

bleumarin, adj. invar. (fr. *bleu marine*, albastru-închis, care aminteşte de culoarea bluzelor şi a bluzoanelor purtate de *marina* franceză), pron. [*blömarin*]. Rostirea [***blömaren***] nu este justificată, partea a doua a acestui cuvânt compus nefiind adjectivul fr. *marin* „de mare", ci substantivul fr. *marine* „marină", pron. [*marin*].

bliţ, s. n., cuvânt german adaptat fonetic, prin urmare, forma ***blitz*** nu este corectă.

blochaus, s. n., pl. **blochausuri**.

bluejeans, pron. engl. [*bluginz*] / rom. [*blugins*], s. m. pl. Este admisă forma **blugi**. Sunt greşite rostirile ***bluginşi***, ***blugingi***, ***bluginz***.

blues, pron. [*bluz*], s. n., pl. **bluesuri**.

bluff, pron. [*blaf*], s. n., pl. **bluffuri**, „atitudine neîntemeiată prin care se urmăreşte intimidarea cuiva".

board, pron. [*bord*], s. n., „consiliu de conducere"; pl. **boarduri**.

bodyguard, pron. [*bodigard / badigard*] / **bodigard**, s. m., pl. **bodyguarzi / bodigarzi**.

Bogdan, s. propriu m., este greşită accentuarea primei silabe.

bogdaproste / bodaproste (pop.), (*-da-pros-*) interj. Expresii: *de ~*, loc. adj., „de pomană"; *a umple de ~*, „a ocărî".

bojdeucă (reg.), (*-deu-*), s. f., pl. **bojdeuci**, „casă mică, sărăcăcioasă".

bojoc (pop.), s. m., pl. **bojoci**; „plămân (mai ales la animale)". Variante neacceptate de normele limbii literare: ***bojog***, ***borjoc***.

bolero$_1$, s. n., numele unui dans spaniol.

bolerou / bolero$_2$, s. n., sinonim cu *ilic* (pop.), *vestă*.

Bolliac, (*-li-ac*), s. propriu, numele scriitorului şi publicistului Cezar ~.

bolnav, adj. var. şi s. Este greşită rostirea cu accentul pe prima silabă.

Scanned with OKEN Scanner

bolţ, s. n., pl. **bolţuri**, „piesă de legătură între un piston şi o bielă".

bolţar, s. m., pl. **bolţari**, „bucată de piatră sau de beton folosită la construirea bolţilor".

bombăni, vb., ind. prez. pers. a III-a sg. **bombăne**, conj. prez. pers. a III-a **să bombăne**.

bombonerie, s. f., nu ***bonbonerie*** (deşi în fr. *bonbonnerie*), întrucât în limba română înaintea consoanei **b** nu poate să apară decât **m**.

bomfaier, (*-fa-ier*), s. n., nu ***bonfaier***, ***bomfaier***.

boom, oo pron. [*u*], s. n., pl. **boomuri**; „perioadă de avânt economic".

Bordeaux, pron. [*bordo*], (*Bordeaux*), s. propriu n.; locuitorul se numeşte **bordelez**.

boschet, s. n. cu pl. **boschete**, nu ***boscheţi***.

Botswana, pron. [*boţŭana*], s. propriu.

bowling, pron. [*baŭling*], s. n.

box-office, s. n., **office** pron. [*ofis*], art. **box-office-ul**; „clasamentul filmelor după încasări".

brainstorming, pron. [*brĕinstorming*], (*brain-*), s. n., „asaltul creierului", nu „furtună în creier", cum este uneori greşit tradus.

brandy, pron. [*brendi*], s. n., art. **brandy-ul**, (sorturi, porţii), pl. **brandy-uri**.

bravadă, s. f., sinonim cu *provocare, sfidare, cutezanţă*, nu este acelaşi lucru cu **bravură**, s. f. sinonim cu *vitejie, curaj, eroism*.

Brătianu, (*Bră-tia-nu*), s. propriu (familie de oameni politici).

break$_1$, pron. [*brec*], s. n., pl. **breakuri**; tip de automobil.

break$_2$, pron. [*brec*] / **brec**, s. n., pl. **breakuri** (la tenis).

Brescia, sc pron. [*ş*], s. propriu (nume de localitate în Italia).

bretea, s. f., pl. **bretele**, are conform DOOM2 două înţelesuri: „fâşie de susţinere la îmbrăcăminte" şi „ramificaţie rutieră", în vreme ce cuvântul **bretelă**, s. f., pl. **bretele** înseamnă „ramificaţie feroviară".

bridge, pron. [*briğ*], s. n., art. **bridge-ul**, (partide) pl. **bridge-uri**; numele unui joc de cărţi, în engl. „pod".

broker, pron. [*brocăr*], s. m., pl. **brokeri**; „agent care vinde sau cumpără pe comision; intermediar".

Bruxelles, pron. [*brüsel*], s. propriu n. Locuitorul se numeşte **bruxellez, ux** pron. [*üs*].

buche, s. f., nu ***buchie***; pl. **buchi**.

Bucureşti, s. propriu n., art. **Bucureştiul**.

Scanned with OKEN Scanner

Budapesta / Budapesta, s. propriu f., locuitorul se numește **budapestan**, f. **budapestană**.

Buenos Aires, (*Bue-nos Ai-res*), s. propriu n.

buf, adj. var., „(despre comedii, opere) exagerat de comic".

buged (reg.), adj. var., m. pl. **bugezi**, „(despre obrazul oamenilor) buhăit, umflat, puhav". Să nu se confunde cu paronimul său **buget**.

buget, s. n., pl. **bugete**, „bilanț al veniturilor și cheltuielilor unui stat, ale unei întreprinderi etc. pe o perioadă determinată; totalitatea prevederilor de venituri și cheltuieli ale unei familii sau ale unei persoane pentru o anumită perioadă".

bulgăr / bulgăre, s. m., pl. **bulgări**. Cele două forme sunt în variație liberă, însă DOOM2 a schimbat ordinea de preferință.

bulimie, s. f., „stare patologică manifestată prin foame exagerată".

bun, adj. var., în expr. *de la bun început*. Este incorectă articularea ***de la bunul început***.

bună-credință, s. f., G-D art. **bunei-credințe**, „onestitate", dar **buna lui credință**.

bună-creștere, s. f., G-D art. **bunei-creșteri**, „politețe" (*a dat dovadă de* ~); dar **buna lui creștere**. Fără cratimă, (**bună creștere**) este adj. + s. f., „dezvoltare bună".

bună-cuviință, s. f., G-D art. **bunei-cuviințe**, „politețe", dar **buna lui cuviință**.

bună purtare, adj. + s. f., „comportament bun".

bună seara, adj. + s. f. art. (formulă de salut).

bunăstare, (*-năs-ta- / -nă-sta-*), s. f., „prosperitate". Scrisă în două cuvinte, sintagma este formată din adj. + s. f. (**bună stare**) și înseamnă „stare bună" (*Totul este în* ~).

bună știință, (**cu** ~), loc. adv.

bunăvoie, s. f., G-D. art. **bunăvoiei**, „veselie".

bunăvoie, (**de** ~), loc. adv.

bungee-jumping, pron. [*bangi-gamping*], s. n., denumește un sport extrem, „săritură cu coarda".

bun-gust, s. n., art. **bunul-gust**, dar **bunul lui gust**; „simț estetic".

bunică, s. f., G-D art. **bunicii**. În registru familiar, urmat de adj. posesiv, la G-D **bunică-mii** (**-tii, -sii**).

bun-simț, s. n., art. **bunul-simț**, dar **bunul său simț**, „decență". Fără cratimă, **bun simț**, adj. + s. n., înseamnă „bună intuiție".

buret, s. n., „țesătură de bumbac cu fir gros, noduros și poros".

Scanned with OKEN Scanner

burete, s. n., pl. **bureți**, „nume generic dat unor ciuperci" și „obiect poros".

burghez, adj. var. și s., la m. pl. **burghezi**, nu ***burgheji***.

buric, s. n., pl. **burice**.

Buridan, în expr. *măgarul lui* ~, „ironie fină la adresa celor nehotărâți, sugerând umorul situației, dar și tragismul ei". (Pentru a ilustra urmările indeciziei provocate de excesul de reflectare, filosoful francez Jean Buridan [sec. al XIV-lea] imaginează următoarea fabulă: un măgar gânditor se află între o găleată cu apă și un braț de fân. Neputându-se hotărî cu ce să înceapă, măgarul moare și de foame, și de sete.)

burlesc, adj. var., f. **burlescă**, nu ***burlească;*** pl. m. și f. **burlești**; „de un comic exagerat".

burlescă, s. f. „mică piesă muzicală cu caracter comic accentuat".

busculadă, s. f. Nefiind un derivat al cuvântului *brusc*, este incorectă forma ***brusculadă***.

business, pron. [*biznis*], (*-si-ness*), s. n., pl. **bussinesuri**; „afacere". Deformat și peiorativ în limba română ***bișniță***.

businessman, pron. [*biznismen*], (*-si-ness-*), s. m., pl. **businessmeni**.

butelie, s. f., cu accentul pe a doua silabă. Este greșită trecerea frecventă a accentului pe vocala din penultima silabă.

butic, s. n., pl. **buticuri**, „magazin mic".

butonieră, (*-ni-e-*) s. f.

Buzău, s. propriu n., locuitorul se numește **buzoian**, f. **buzoiancă**.

byte, pron. [*baĭt*], s. m., pl. **byți**.

Scanned with OKEN Scanner

C

ca, DOOM2 admite patru valori morfologice ale cuvântului: adv. („la fel ca": *îi vorbesc lui* **ca** *ei*); conjcț. (în **ca**... *să*); interj. (reg.) și prep. („ca și, decât, în calitate de": *la fel de bun* **ca** *tine; a aduce* **ca** *martor*).

cabernet, pron. [*caberne*], s. n., art. **cabernet-ul**, pl. (sorturi) **cabernet-uri**.

cacao, s. f., art. **cacaua**.

cacaotier, (*-ti-er*), s. m., „arbore de cacao", nu ***cocoatier***.

cacofonie, s. f. (gr. *cacos* = rău, urât), „asociație neplăcută de sunete". Evitarea cacofoniei se poate realiza prin câteva artificii (dintre care cele ce au făcut modă în ultimii ani sunt de-a dreptul ridicole: folosirea virgulei, atât în scris, cât și în rostire și, mai nou, întrebuințarea lui *ca și*: *aviatorul, ca și comandant al navei*). Aceste artificii pot fi:

— găsirea unor sinonime: *fiindcă casa / deoarece casa; fata sa s-a dus / fata lui s-a dus; am mers la lac / ... spre lac; au venit sau s-au dus / ... ori s-au dus;*

— intercalarea unui cuvânt sau a unei construcții care să nu schimbe conținutul enunțului: *el ca comisar.../...în calitate de comisar; se explică că a întârziat... / se explică faptul că a întârziat;*

— schimbarea topicii cuvintelor: *m-am întâlnit cu cumnata ta / cu a ta cumnată.*

café-frappé, s. n., art. **café-frappé-ul**; în franceză **café** este substantiv masculin, prin urmare, acordul participiului ***frappée*** este greșit.

Cagliari, pron. [*caliari*], s. propriu n., localitate în Italia.

caiac, s. n., pl. **caiace**; „barcă de sport, barcă eschimosă". Scrierea cu ***k*** este greșită.

Caiafa, s. propriu m.; ca s. comun, scris cu literă mică, înseamnă „om fățarnic". În expr. *de la Ana la Caiafa*, „tergiversare premeditată a unei probleme de mare importanță; amânare în scopul căutării formelor de refuz". (Fruntași ai

Scanned with OKEN Scanner

Sinedriului care trebuia să hotărască soarta lui Cristos – Caiafa era arhiereu, iar Ana, socrul său – cei doi decid, după ce îl purtaseră pe Isus de la unul la celălalt, ca răspunderea condamnării să şi-o asume Pilat.)

Cairo, s. propriu n., locuitorul se numeşte **cairot**, (*ca-i-*).

cal, s. m., în expr. ~ *troian*, „stratagemă de infiltrare a unei persoane într-un loc inaccesibil, pentru a-l cuceri"; (cal uriaş de lemn construit de greci, în care s-au ascuns cincizeci de luptători, în timp ce restul simulează plecarea, viclesug cu ajutorul căruia Troia a fost cucerită).

calamar / calmar, s. m., pl. **calamari / calmari**.

calcar, s. n., pl. **calcare**.

calcio-vecchio, pron. [*calcio-vechio*], (*-cio, -chio*), s. n.

calcul$_1$, s. m., pl. **calculi**, termen medical „piatră".

calcul$_2$, s. n., pl. **calcule**, „socoteală".

caleidoscop, (*-lei-dos-cop / -lei-do-scop*), s. n., „aparat optic format dintr-un tub în interiorul căruia se găsesc mai multe oglinzi, dispuse astfel încât mici obiecte colorate aşezate între ele să formeze diferite desene simetrice".

califica, vb. refl. şi tranz.; la diateza refl. înseamnă „a obţine (în urma rezultatelor favorabile) dreptul de a participa la o etapă superioară într-o competiţie sau într-o probă sportivă, culturală etc.", deci dreptul de a continua, de a merge mai departe în acea competiţie. Prin urmare, construcţia ***a se califica mai departe*** este pleonastică.

caligrafie, s. f., are în compunere elementul gr. *calo-* „frumos" şi înseamnă „arta şi deprinderea de a scrie frumos". Prin urmare, ***caligrafie frumoasă*** este pleonasm.

calin, adj. var., „(despre oameni) căruia îi place să alinte sau să se alinte; (despre manifestările oamenilor) dezmierdător, drăgăstos; măgulitor, linguşitor; ipocrit". Să nu se confunde cu **canin**, adj. var., „care se referă la câine" şi s. m., „fiecare dintre dinţii lungi şi ascuţiţi, aşezaţi între dinţii incisivi şi premolari".

Cambodgia, dg pron. [*ğ*], (*-bo-dgi-a*), s. propriu f., locuitorul se numeşte **cambodgian**, f. sg. **cambodgiană**.

camee, s. f., sg. G-D art. **cameei**, pl. **camee**; „piatră dură sculptată în relief cu o figură sau cu un motiv decorativ, folosită ca podoabă".

Cameră, s. f., denumire pentru Camera Deputaţilor. Se scrie cu majusculă.

Scanned with OKEN Scanner

camfor, s. n., „substanță incoloră, volatilă, cu miros caracteristic și cu gust amar, extrasă dintr-un arbore exotic (*Cinnamonum camphora*)"; nu ***canfor***.

campanilă, s. f., pl. **campanile**, „clopotniță în formă de turn înalt". Să nu se confunde cu paronimul **campanulă**.

campanulă, s. f., pl. **campanule**, „clopoțel" (plantă).

camping, pron. [*chemping*], s. n., pl. **campinguri**.

campos, os pron. [*uș*], s. n. pl. (port.), „câmpii braziliene".

campus, s. n., pl. **campusuri**; „ansamblu universitar", .

canal, s. n., pl. **canale**. Pentru termenul din geogr., varianta de pl. ***canaluri*** nu mai este inclusă în noul DOOM.

candid / candid, adj. var., „curat, pur, neprihănit".

cangrenă, s. f., deși originalul latin este *gangraena*, preluat în fr. *gangrène*, limba română nu acceptă varianta ***gangrenă***.

canion, (*ca-nion*), s. n., pl. **canioane**.

canoni (pop.), vb., nu ***canuni***.

Canossa, s. propriu, în expr. *a merge la ~*, „asumarea unei umilințe uriașe". (Henric al IV-lea al Germaniei, după ce inițial se opusese recunoașterii atotputerniciei papei, trece iarna Alpii ca să-l întâlnească la Canossa pe Grigorie al VII-lea. Îmbrăcat în haine monahale, face trei zile penitență, pocăindu-se în așteptarea iertării papale.)

cap$_1$, s. m., pl. **capi**, „conducător".

cap$_2$, s. m., pl. **capete**, „parte a corpului, unitate, extremitate, vârf, măciulie, căpătâi, început, sfârșit, motiv". DOOM2 nu mai acceptă sensul „capitol" pentru acest cuvânt. În expresia *cap de acuzare*, (jur.) „motiv pe care se bazează acuzarea".

cap$_3$, s. m., pl. **capuri**, „promontoriu".

capacitate, s. f., „volum al unui recipient", „faptul de a putea cuprinde", „posibilitatea de a lucra într-un domeniu, de a realiza ceva". Este incorect enunțul ***a fost inaugurată o nouă capacitate***, în care cuvântul este folosit cu sensul de *fabrică*.

capitol, s. n., pl. **capituli**; „diviziune a unei lucrări; (fig.) parte a unei acțiuni, fapte; problemă" ; v. paronimul **capitul**.

capitul$_1$, s.m., pl. **capitule**; „corp / adunare de canonici".

capitul$_2$, s. n., „inflorescență în formă de taler". Atenție la paronimul **capitel**, s.n., „partea superioară (ornată) a unei coloane".

Scanned with OKEN Scanner

capot, s. n., pl. **capoate**, „halat". Nu este corectă forma cu *d* (***capod***).

capsulă, s. f., este incorectă forma accentuată pe prima silabă (***capsulă***).

Capul-Verde, s. propriu n.; locuitorul se numeşte **capverdian**, (*-di-an*), f. sg. **capverdiană**.

caracter, s. n. Constituie greşeală rostirea cu accentul pe silaba a doua.

caracul, **u** pron. [*ü*], s. n. Deşi cuvântul de bază este toponimul **Karakul**, se scrie cu **c**, nu cu **k**. Este incorectă varianta ***carachiul***.

carafă, s. f., pl. **carafe**; „sticlă cu gâtul lung şi cu partea de sus bombată". Nu trebuie confundat cu **caravă**, s. f., „unealtă de pescuit". Varianta ***garafă*** nu mai este considerată corectă.

Caragea, (*-ra-gea*), s. propriu m., numele unui domnitor.

Caragiale, (*Ca-ra-gia-le*), s. propriu m., numele celebrului scriitor Ion Luca ~.

caragialian, adj. var., folosit cu referire la un personaj care are trăsăturile eroilor lui Caragiale; nu este acelaşi lucru cu adj. **caragialesc**, întrebuinţat cu trimitere la o acţiune sau la un gest care provoacă râsul, asemenea comediilor lui Caragiale.

caramelă, s. f., nu ***caramea***, pl. **caramele**. Să nu se confunde cu s. n. **caramel**, „zahăr ars".

carat, s. n., pl. **carate**, „indice pentru conţinutul relativ în aur al aliajelor acestuia", confundat cu **karate**, s. n., numele unui sport. Nu este acceptată varianta ***carată***.

carbonar, s. m., „membru al unei organizaţii revoluţionare italiene din sec. al XIX-lea".

carbonifer$_1$, adj. var., „care conţine zăcăminte de cărbuni"; v. **petrolifer**. Este frecventă confuzia cu paronimul său **carbonier**, „referitor la cărbuni".

carbonifer$_2$, s. n., perioadă a paleozoicului.

card, s. n., pl. **carduri**.

carevasăzică, adv., conjcţ. DOOM2 consideră că elementele s-au sudat, astfel încât nu mai figurează ca locuţiune, şi acceptă şi valoarea lui adverbială.

carioca, (*-ri-o*), s. f., pl. **carioce**; „dans, instrument muzical".

cariocă, (*-ri-o*), s. f., pl. **carioci**; „creion".

carnaj (livr.), s. n., pl. **carnaje**; „masacru", nu ***carnagiu***.

caro, s. n., pl. **carale / carouri**; „una dintre cele patru culori la cărţile de joc". Nu trebuie confundat cu **carou**, s. n., cu pl. **carouri**, „pătrăţel".

Scanned with OKEN Scanner

Caron, s. propriu m., în expr. *luntrea lui ~* , „ajutor în depășirea unei cumpene, vamă materială și sufletească”. (Luntrașul Caron primea sufletele morților de la zeul Hermes și le trecea cu barca Acheronul, unul dintre cele trei râuri care străbăteau Infernul, cerând plată pentru osteneala sa.)

carte poștală, s. f. + adj.; nu este cuvânt compus.

cartilaj / cartilagiu, giu pron. [*giu*], s. n., pl. **cartilaje / cartilagii**.

casă-muzeu, s. f., pl. **case-muzeu**.

cash, pron. [*cheș*], „cu banii jos”. DOOM2 îl înregistrează cu două valori: adj. inv. (*plată ~*) și s. n., art. **cash-ul**.

casieră, s. f., nu ***caseră***.

casierie, s. f., nu ***caserie***.

casierită, s. f., nu ***caseriță***.

castanietă, (*-nie-*), s. f., „instrument muzical de percuție”, grupul **ni** constituie transpunerea fonetică a literelor **gn** din original.

casting, s. n., art. **castingul**, „acțiunea de a alege actori pentru o piesă de teatru sau un film”.

catadicsi (fam.), vb. tranz., „a găsi de cuviință să facă ceva”; nu ***catadixi***.

cataif, s. m., pl. **cataifuri**; „prăjitură”.

catarg, s. n., pl. **catarge**, nu ***catarguri***.

catering, pron. [*keĭtăring*], s. n., art. **cateringul**.

catharsis, th pron. [*t*], (*-thar-*), s. n.; purificare a spiritului cu ajutorul artei prin participarea intensă la fenomenul artistic.

Caucaz, (*Ca-u-caz*), s. propriu; locuitorul se numește caucazian (*ca-u-, -zi-an*), f. sg. **caucaziană**.

cauza, (*ca-u-*), vb. tranz., „a fi cauza”, sinonim cu „a pricinui, a produce”. Este greșită atribuirea înțelesului de „a dăuna” și, prin urmare, întrebuințarea lui fără complement direct (***nu mănânc ceapă fiindcă îmi cauzează***) este incorectă.

cazinou, s. n., nu ***cazino***, pl. **cazinouri**.

cazma, s. f., nu ***casma***; art. **cazmaua**, pl. **cazmale**.

caznă, s. f., incorect ***casnă***, pl. **cazne**.

cazual, (*-zu-al*), adj. var., „întâmplător; care privește cazul gramatical”.

cazuar, (*-zu-ar*), s. m., pl. **cazuari**, „pasăre mare care trăiește în Oceania”.

Cazzavillan, pron. [*cațavilan*], s. propriu m., numele unui ziarist (Luigi).

Scanned with OKEN Scanner

căina, (*că-i-*), vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **căinează**.

Călărași, s. propriu n., locuitorul se numește **călărășean**, f. sg. **călărășeancă**.

căpșună, s. f. pl. **căpșuni / căpșune**. Deși forma **căpșuni** reprezintă pluralul substantivului **căpșun**, care este numele plantei, majoritatea vorbitorilor o folosește pentru a denumi fructul, constatare care a dus la acceptarea ei în DOOM2.

cătină, s. f., pl. **cătini**.

câmp, s. n., pl. **câmpuri** / s. m. art. (în expr. *a bate / a-și lua*) **câmpii**.

Câmpulung, s. propriu n., locuitorul se numește **câmpulungean**, f. sg. **câmpulungeancă**.

cânepă, s. f., G-D art. **cânepii**, nu ***cânepei;*** pl. **cânepi**.

cârdășie, s. f., nu ***cărdășie;*** pl. **cârdășii**, „întovărășire cu scopuri condamnabile".

cârnat, s. m., pl. **cârnați**. Nu se mai acceptă varianta ***cârnăț***.

ce, pe lângă diferitele valori morfologice (pr. rel., pr. interog., adj. pr. rel., adj. pr. interog., adv. de mod, substantiv: *un* **ce** *indefinit plutea în aer*), cuvântul este conjuncție într-un enunț de tipul *numai iaca* **ce** *vine ursul* (folosit în locul conjcț. **că** pentru evitarea cacofoniei; nu are funcție sintactică).

Ceahlău, (*Cea-hlău*), s. propriu m.; ca s. comun, pl. **ceahlăi** (reg.) este numele unei păsări.

cearșaf / cearceaf, s. n., pl. **cearșafuri / cearceafuri**.

ceea ce (în loc. prep. **în ceea ce privește**). Fiind locuțiune, forma **privește** este invariabilă, așadar sintagma ***în ceea ce privesc (rezultatele)*** este greșită. Substantivul precedat de această locuțiune îndeplinește funcția sintactică de complement circumstanțial de relație.

cel ce, pr. relativ compus, DOOM2 menționează la f. sg. forma înv. **cea ce**, iar pr. **ceea ce** este considerat a fi de genul neutru („faptul care").

celofan, s. n., este greșită rostirea ***ceolofan***.

centenar$_1$, s. n., pl. **centenare**, „împlinirea a o sută de ani de la un eveniment; celebrarea acestui eveniment".

centenar$_2$, adj. var., „care datează de o sută (sau de mai multe sute) de ani". Este greșit întrebuințat în enunțuri precum ***golul centenar***, în loc de *al o sutălea gol*.

cenușăreasă, s. f., derivat din *cenușar* + suf. *-easă*, nu ***cenușereasă***.

cer$_1$, s. m., pl. **ceri**, „arbore mare din familia fagaceelor".

Scanned with OKEN Scanner

cer$_2$, s. n., pl. **ceruri**, „boltă cerească; firmament".

Cerber, s. propriu m., în expr. *paza lui* ~, „vigilență imposibil de înșelat". (Câinele Cerber, având trei capete, coama cu șerpi vii și coada de târâtoare, a fost pus de pază la porțile Infernului de către Hades, spre a-i înspăimânta pe pământeni și a-i îndepărta, permițând numai umbrelor celor morți să intre în împărăția întunericului. A fost învins doar de Hercule, prin forță, și de Orfeu, prin puterea cântecului.)

cercevea, s. f., nu sunt acceptate variantele ***gergevea***, ***giurgiuvea***; pl. **cercevele**.

Cernavoda, s. propriu, formă incorectă ***Cernavodă***; locuitorul se numește **cernavodean**, f. sg. **cernavodeancă**.

cestălalt, pr. demonstrativ, la pl. **ceștilalți**, nu ***cestălalți***.

challenger, pron. [*celenger*], s. m., pl. **challengeri**.

charismă, **ch** pron. [*c*], s. f., „calitatea unei persoane de a plăcea, de a se impune în viața publică".

charter, pron. [*čartăr*], s. n., pl. **chartere**.

chat, pron. [*cet*], s. n., „discuție amicală", în rom. folosit pentru a numi o discuție care se face prin schimbarea mesajelor electronice.

chebap, s. n., pl. **chebapuri**; „friptură la frigare pregătită cu mirodenii"; sunt incorecte formele ***chebab***, ***kebap***.

chec, s. n., nu ***kek***; pl. **checuri**.

cheeseburger, pron. [*cizburgăr*], s. m., format din *cheese* „brânză" și *burger*, acesta din urmă preluat din substantivul derivat *hamburger* < *Hamburg* (numele unui oraș) + *-er* (sufix cu care în limba germană sunt derivate adjective și substantive de la nume de localități). Răspândit în S.U.A., unde *ham* înseamnă „șuncă", s-a înțeles greșit că numele produsului este format din două substantive *ham* + *burger* – celui de-al doilea atribuindu-se înțelesul de „sandvici". Așa au apărut compuse precum **cheeseburger**, „sandvici cu brânză", pe care DOOM2 îl include în vocabularul limbii române.

chel, adj. var., m. pl. **chei**, f. sg. **cheală**, pl. **chele**.

cheltui, vb. tranz., ind. prez. pers. I sg. **cheltuiesc** / **cheltui**; conj. prez. pers. a III-a **să cheltuiască** / **să cheltuie**; „a plăti, a risipi, a irosi banii; a consuma timp".

chema, vb. tranz., la ind. prez. pers. a III-a (el) **cheamă**, nu ***chiamă***.

chestiune, (*-ti-u-*) / (fam.) **chestie**, (*-ti-e*).

Scanned with OKEN Scanner

chewing-gum, pron. [*čuĭngam*], s. m., nu ***ciungă***; art. **chewing-gumul**.

chiabur, (*chia-*), s. m. și adj., „țăran bogat; înstărit; nobil".

chibrit, s. n., pl. **chibrituri**, nu ***chibrite***.

Chicago, pron. [*șicago*], s. propriu n.

chietudine, (*chi-e-*), s. f., „liniște, tihnă".

chiftea, s. f., pl. **chiftele**. Rostirea ***piftea*** este rezultatul fenomenului de hipercorectitudine.

chil, s. n., „lichid fiziologic", spre deosebire de **kil / kilo**, s. n., unitate de măsură (**kilogram**).

Chile, ch pron. [*č*], s. propriu n., G-D: **statului Chile**; locuitorul se numește **chilian**, f. sg. **chiliană**.

chimono / chimonou, s. n. incorect ***kimono***; pl. **chimonouri**.

chinui, vb. tranz., ind. prez. pers. I sg. **chinuiesc / chinui**, conj. prez. pers. a III-a **să chinuiască / să chinuie**; „a supune la suferințe".

chiorăi / ghiorăi (pop.), vb., forme în variație liberă.

chiparoasă, s. f., pl. **chiparoase**, „tuberoză", iar s. m. **chiparos** este numele unui arbore.

chițibușerie, s. f., nu ***chițibușărie***.

chiulasă / culasă, s. f., pl. **chiulase / culase**.

chiuvetă, (*chiu-*), s. f. Sunt incorecte formele ***ghivetă, ghiuvetă***.

Ciad, s. propriu, rostire monosilabică, nu ***Ci-ad***.

cianură, (*ci-a-*), s. f., pl. **cianuri**.

cicatrice, (*-tri-*), s. f., pl. **cicatrice / cicatrici**, G-D art. **cicatricei / cicatricii**.

ciclamă,ci pron. [*si / či*], (*ci-cla-*), s. f., pl. **ciclame**.

cilindru$_1$, s. m., pl. **cilindri**, corp geometric.

cilindru$_2$ **/ țilindru** (înv.), s. n., pl. **cilindre / țilindre**, „joben".

ciment, s. n., „material de construcție în formă de pulbere fină, obținut prin măcinarea clincherului", greșit ***țiment, ciment***. Nu trebuie confundat cu paronimul său, **cement**, „agent pulverulent, care servește la cementarea oțelului".

cincea (a), num. ord., nu ***cincia***.

circumflex, adj. var., pl. m. **circumflecși**.

circumlocuție, (*-ți-e*), s. f., „șir de cuvinte folosite pentru ocolirea unei idei, care ar putea fi redată direct; perifrază".

circumspect, adj. var., „precaut, prudent".

cireașă, s. f., pl. **cireși / cireșe**.

Scanned with OKEN Scanner

Citroën, pron. [*sitroen*], s. propriu. Este greşită rostirea nazalizată a vocalei **e**.

citronadă, **ci** pron. [*si*], s. f.

ciubuc, s. n., pl. **ciubuce**, „pipă (orientală) cu ţeavă lungă; ornament în relief care marchează marginile unui perete, ale tavanului, ale ferestrei etc."; s. m., pl. **ciubucuri**, „bacşiş".

ciucure, s. m., pl. **ciucuri**. Este incorectă forma ***ciucur***.

Ciudad de Mexico, pron. [*siudad de mehico*], s. propriu.

cizmă, s. f., este greşită forma ***cismă***.

Claudiu, s. propriu m. Se desparte în silabe **-di-u**. Aceeaşi situaţie şi pentru alte nume proprii, precum: **Iuliu**, **Duiliu**, **Valeriu**, **Lucreţiu**, **Corneliu**, **Liviu**.

claustra, (*cla-us-*), vb., „a (se)izola".

Cleopatra, s. propriu f., în expr. *nasul Cleopatrei*, „detaliu individualizant, paradoxal în aparenţă, dar cu efect seducător decisiv". (Cleopatra, regina Egiptului [69-30 î.Hr.], a cucerit prin frumuseţea ei inima lui Cezar, apoi pe cea a lui Marcus Antonius, de care o va lega o dragoste intrată în legendă. Frumuseţea C. era pusă în evidenţă de nasul ei, mai mare decât acceptau legile nescrise ale armoniei, răuvoitorii susţinând că atracţia paralizantă exercitată de regină se datora tocmai nasului.)

cleşte, s. m., pl. **cleşti**. Nu mai este acceptată forma de pl. ***cleşte***.

climax, s. n., „desfăşurarea gradată, ascendentă a ideilor".

clovn / (înv.) **claun**, s. m. Există diferenţe între enunţurile *Popescu este clovn* (sens propriu) şi *Popescu este un clovn* (sens figurat).

coabita, vb. intraz., nu ***cohabita***. Construcţia ***coabita împreună*** este pleonastică.

coadă, s. f., pl. **cozi**, dar **coade** în expresia *a împleti coade albe* „a rămâne nemăritată". Alte expresii: *a-şi vârî coada* „a se amesteca"; *a călca pe cineva pe coadă* „a jigni, a supăra"; *cu coada între picioare* „umilit, ruşinat".

coafa, (*coa-*), vb. tranz. şi refl., ind. prez. pers. a III-a **coafează**.

coală, s. f., pl. **coli**, nu ***coale***.

coaliţie, (*co-a-,-ţi-e*), s. f., pl. **coaliţii**.

coardă, s. f., pl. **coarde** / **corzi**. DOOM2 nu mai face diferenţa semantică între cele două forme pe care le consideră în variaţie liberă.

cobai, s. m., pl. **cobai**; este greşită accentuarea primei silabe.

cobalt, s. n., element chimic cu simbolul **Co**.

Scanned with OKEN Scanner

cobră, s. f., forma de sg. neart. ***cobra*** nu mai e considerată corectă.

coc$_1$, s. m., pl. **coci**, „bacterie sferică".

coc$_2$, s. n., pl. **cocuri**, „pieptănătură (la femei) cu părul strâns; conci".

cocă$_1$, s. f., , la G-D art. **cocăi**; „aluat; copil".

cocă$_2$, s. f., G-D art. **cocii**, pl. **coci**, „structură a fuzelajului unui avion, formată numai din pereți periferici; ansamblu format din scheletul unei nave și din învelișul ei exterior".

cocktail, pron. [*cocteĭl*], (*cock-tail*) / **cocteil**, (*coc-teil*), s. n., nu ***cockteil***.

cocoloș, s. n. / m., pl. **cocoloașe** / **cocoloși**; „bulz; bulgăre mic de făină, de mălai etc.".

cocoș$_1$, s. m., la pl. **cocoși**, „masculul găinii; miez de pepene; categorie în care sunt încadrați boxerii între 51 și 54 kg."

cocoș$_2$, s. n., pl. **cocoașe**, „ciocănel percutor la armele de vânătoare".

cocs, s. n., (sorturi) pl. **cocsuri**, „produs solid obținut din cărbunele de pământ, din reziduuri de petrol sau din gudroane prin încălzire la temperaturi înalte și întrebuințat ca materie primă sau combustibil în metalurgie, industria chimică etc." Nu este corectă grafia ***cox***.

codice, s. n., pl. **codice**; „cea mai veche formă de carte la romani; culegere de legi, de documente medievale". Sinonim cu **codex**, s. n., pl. **codexuri**.

codicil, s. n., pl. **codicile**; „adaos sau îndreptare ulterioară care modifică sau completează un testament".

coercitiv, adj. var., „care constrânge".

cofeină / cafeină, s. f., forme în variație liberă, dar DOOM2 a inversat ordinea de preferință.

cofraj, (*co-fraj*), s. n., pl. **cofraje**, „tipar de lemn sau de metal în care se toarnă un material de construcție în stare fluidă, pentru a se întări după forma dorită". Nu este același lucru cu **cofret**, (*cofret*) s. n., pl. **cofrete**, „un fel de firidă închisă cu o ușă metalică, în care sunt grupate siguranțele unei instalații de curent electric de putere relativ mică".

colabora, vb. intranz. V. paronimul **corobora**. Atenție, construcția ***a colabora împreună*** este pleonastică.

colaps / colaps, s. n., pl. **colapsuri** / **colapsuri**.

coleg, s. m., în enunțul *el și alți colegi ai lui* reiese că **el** este propriul coleg, dacă anterior nu s-a făcut referire la *unii colegi*. Construcția corectă este **el și colegii lui**.

Scanned with OKEN Scanner

colesterol, (*-les-te- / -le-ste-*), s. m., „substanță care reglează permeabilitatea față de lichide a membranelor celulare".

colibri, s. m., pl. colibri, „pasăre-muscă".

colind / colindă, s. n. / f., pl. **colinde**. Ambele forme sunt admise de normele limbii literare. Sinonim pentru cuvântul *colindat*, s. n., este doar **colind**.

colofon (livr.), s. n., pl. **colofoane**, „notă sau însemnare finală a unei cărți, care reproduce sau completează cele spuse în titlu". Nu trebuie confundat cu paronimul **colofoniu**, (*-niu*), s. n., „sacâz".

colonie$_1$, s. f., pl. **colonii**; „grup; teritoriu; tabără".

colonie$_2$, pl. **colonii**; în sintagma **apă de colonie** și eliptic (fr. *eau de Cologne*), „lichid parfumat".

colos, s. m., pl. **coloși**. Nu mai este acceptată forma ***colosuri***.

colporta, vb. tranz., „a răspândi știri (false)".

coltuc, s. n., pl. **coltuce**; „fiecare dintre cele două capete ale unei pâini lungi". Nu este admisă varianta ***coltucuri***.

Columb, s. propriu m., în expr. *oul lui ~*, „soluție simplă, dar care reclamă ingeniozitatea unui început, de care apoi mulți se declară capabili". (Descoperitorul Americii [1492], Cristofor Columb era supus unei adevărate campanii de minimalizare a meritelor sale. La o întrunire, C. îi invită pe demnitarii și pe nobilii prezenți să așeze un ou în poziție verticală. Eforturile tuturor sunt zadarnice. C. ciocnește ușor oul la un capăt, apoi îl pune în poziția cerută.)

combină, s. f., nu ***combaină***.

comemora, vb. tranz., „a celebra solemn amintirea unei personalități sau a unui eveniment important; a readuce în memorie; a pomeni". Comemorăm evenimentul, nu anii trecuți de la producerea lui, deci construcția ***comemorăm 100 de ani de la...*** este greșită.

comenta, vb. tranz., „a face observații asupra unei întâmplări; a interpreta, a lămuri; a analiza, a interpreta critic textul unei opere literare, istorice". Este greșită întrebuințarea ca sinonim al verbelor ***a bombăni, a protesta, a bârfi***.

compatrioată, (*-tri-oa-*), s. f., pl. **compatrioate**.

compendiu, (*-diu*), s. n., pl. **compendii**, „expunere sintetică a unei lucrări, a unei concepții".

compendium, (*-dium*), s. n., pl. **compendiumuri**, „dispozitiv folosit în cinematografie".

Scanned with OKEN Scanner

competitivitate, s. f. Este greşită forma ***competivitate***.

compila, vb. tranz., „a reuni într-o lucrare, fără originalitate, fragmente, idei din diverşi autori".

complăcea, vb. refl., ind. prez. pers. a III-a sg. **se complace**. Incorect ***a se complace***.

complet$_1$, adj. var. Nu este corectă forma ***complect***.

complet$_2$, s. n., pl. **completuri**; „(înv.) bal, local; colectiv de judecată".

compleu, s. n., pl. **compleuri**, „costum".

complex$_1$, adj. var., la m. pl. **complecşi**.

complex$_2$, s. n., „tendinţă de comportare", pl. **complexe**.

complex$_3$, s. n., „construcţie", pl. **complexuri**.

comprehensibil, adj. var., „uşor de înţeles".

comprehensiv, adj. var., „care înţelege uşor".

compresiv, adj. var., „care serveşte pentru a lega strâns; (fig.) care restrânge, comprimă".

computer, pron. [*compĭuter*], s. n., pl. **computere**.

con brio, loc. adv., „cu strălucire".

concede, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a sg. concede; „a admite; a ceda (un drept etc.)". Nu se foloseşte la p.s., m.m.c.p., participiu, forme compuse cu participiul.

concertant, adj. var., „cu caracter de concert", nu trebuie confundat cu păronimul **concertat**, adj. var., „unit".

concesie, s. f., „îngăduinţă; renunţare (la ceva) în folosul altcuiva; compromis", nu trebuie confundat cu **concesiune**, s. f., „convenţie prin care o persoană dobândeşte dreptul de a exploata anumite servicii publice sau anumite bunuri ale statului".

conchide, vb. tranz. şi intranz., „a trage o concluzie, a pune o concluzie, a încheia o expunere". Cu acelaşi sens e frecvent folosit vb. **a concluziona**, neînregistrat în DOOM2. Mai rar este folosit **a conclude**, vb. tranz.

concis, adj. var., „scurt, concentrat, succint, lapidar".

conclav, s. n., pl. **conclavuri**, nu ***conclave***.

concluziv, adj. var., nu ***conclusiv***.

concomitent, adj. var., „simultan".

concordanţă, s. f., „acord, potrivire", nu ***corcodanţă***.

concupiscenţă (livr.), s. f., „înclinare către plăceri senzuale".

concura$_1$, vb. intranz., ind. prez. pers. a III-a **concură**; conj. prez. pers. a III-a **să concure**; „a tinde

spre același rezultat, a duce spre același scop".

concura$_2$, vb. intranz., ind. prez. pers. a III-a **concurează**, conj. prez. pers. a III-a **să concureze**; „a participa la un concurs".

confer, vb. imperativ latin, abreviat **cf.**, „pune alături, compară!". Abrevierea este incorect folosită cu înțelesul „conform".

confetti, (*-ti*), s. f. pl. Este greșită forma ***confettii***.

confluență, (*-flu-en-*), s. f., pl. **confluențe**, „locul de unire a două cursuri de apă".

conform, adj. var. și adv.

confort, s. n., fără formă de pl. Greșit ***comfort***.

confuz, adv. var., pl. **confuzi**, nu ***confuji***.

congener, adj. var., „care aparține aceluiași gen; înrudit".

congresmen, s. m., pl. **congresmeni**.

congruent, (*-gru-ent*), adj. var., „care coincide; echivalent; (despre figuri geometrice) egal".

coniac, (*co-niac*), s. n., pl. **coniacuri**.

conivență, s. f., în expr. *de ~ (cu)*, „în complicitate (cu); de accord (cu)".

conjectură, s. f., „părere întemeiată pe presupuneri", nu trebuie confundat cu paronimul **conjunctură**, (*-junc-*), „concurs de împrejurări".

consăteană (rar), s. f., pl. **consătene**.

consăteancă, s. f., pl. **consătence**.

considerare, s. f., „acțiunea de *a considera* și rezultatul ei; studiu, examinare". Este folosit greșit, în locul paronimului său **considerație** în expr. ***a avea / a lua în considerație***.

considerație, (*-ți-e*), s. f., „ stimă, respect; motiv, considerent, rațiune". v. paronimul **considerare**.

consta, vb. intranz., ind. prez. pers. a III-a sg. **constă** nu ***constă***; conj. prez. pers. a III-a **să constea**, nu ***să conste***.

consterna, vb. tranz., „a provoca uimire, a stupefia".

constituant, (*-tu-ant*), adj. var., „referitor la constituție", nu este același lucru cu paronimul său **constituent**, adj. var., „component".

constitui, vb. tranz., la ind. prez. pers. a III-a **constituie**, nu ***constitue***.

consuetudine, s. f., „(jur.) obișnuință, obicei, deprindere; uz, datină".

consulta, vb. tranz., „a întreba, a cere o părere, un sfat"; „a cerceta un text, un izvor pentru a se informa sau a se documenta". (Refl.) „a se sfătui cu cineva".

Scanned with OKEN Scanner

Este greşită întrebuinţarea într-un enunţ de tipul ***medicul l-a consultat şi i-a prescris un tratament.***

consulting, pron. [*consalting*], „consultare".

contabil-şef, s. m., art. **contabilul său şef**, pl. **contabili-şefi**.

conştiinţă, s. f., pl. **conştiinţe**. Este incorectă grafia ***conştinţă***.

container, (*-tai-*), s. n., pl. **containere**.

contiguitate (livr.), (*-gu-i-*), s. f., „însuşirea de a fi contiguu; stare a două lucruri contigue".

contiguu, (livr.), (*-gu-u*), adj. var., pl. m. **contigui**, (*-gui*), f. sg. **contiguă**, pl. **contigue** (*-gu-e*); „unit, alăturat; înrudit".

continenţă, s. f., „stăpânire a poftelor trupeşti; abstinenţă; cumpătare".

contingent$_1$, adj. var., „care poate să fie sau să nu fie; întâmplător, accidental".

contingent$_2$, s. n., „totalitatea cetăţenilor născuţi în acelaşi an şi luaţi în evidenţa comisariatelor militare; leat". Forma ***contigent*** este greşită.

contingenţă, s. f., „relaţie, legătură exterioară (între fenomene)".

continua, vb. tranz., ind. prez. pers. I şi a II-a sg, **continui**; la conj. prez. pers. a III-a **să continue**, nu ***să continuie***; „a merge mai departe". Construcţia ***a continua mai departe*** este pleonastică.

contoar / comptoar, (*-toar*), s. m., pl. **contoare / comptoare**; „(înv.) agenţie comercială, birou, tejghea". V. **contor**.

contondent, adj. var., „(obiect) tare, ale cărui lovituri provoacă contuzii, fără a tăia". Este greşită forma ***contodent***.

contor, s. n., pl. **contoare**, „aparat de măsurat cantitatea consumată de apă, de energie electrică, de gaze etc. într-un anumit timp". Este greşit ***contoar***.

contrabandă, s. f., „trecerea clandestină peste graniţă a unor mărfuri interzise sau sustrase de la plata taxelor vamale", prin urmare, ***contrabandă ilegală*** este pleonasm.

contrar$_1$, adj. var. pl. m. **contrari**, f. sg. **contrară**, f. pl. **contrare**; „opus", confundat adesea cu s. n. **contrariu**, pl. **contrarii**, „(filos.) fiecare dintre termenii unei contradicţii".

contrar$_2$, adv., „împotrivă".

contrar$_3$, s. n., „ceea ce este opus".

contravaloare, s. f., abr. **c/val**.

contribui, vb. intranz., ind. prez. pers. a III-a **contribuie**, nu ***contribue***.

Scanned with OKEN Scanner

contumacie, s. f., „absență de la judecată a unui inculpat".

conturba, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **conturbă**; „a deranja".

convector, s. n., pl. **convectoare**; este greșită accentuarea silabei a doua.

conveniență, s. f., „regulă de purtare impusă într-o societate", v. paronimul **conivență** cu care nu trebuie confundat.

conversie, s. f., pl. **conversii**; „recalificare".

conversiune, s. f., pl. **conversiuni**; „schimbare".

convex, adj. var., pl. **convecși**.

convingere, s. f., înseamnă „părere fermă asupra unui lucru", prin urmare, ***convingere fermă*** este pleonasm.

coopera, vb. intranz., cu înțelesul „a lucra împreună cu cineva, a colabora". Este greșită tendința de evitare a hiatului (rostirea ***copera***). Construcția ***a coopera împreună*** este pleonastică.

coopta, vb., ind. prez. pers. a III-a **cooptează**.

copertă, s. f., la pl. **coperți** / **coperte**.

copil$_1$, s. m., pl. **copii**, „băiat sau fată în primii ani ai vieții"; (în expr. *copil din flori* „copil nelegitim", *unde a înțărcat dracul copiii* „în locuri îndepărtate și pustii").

copil$_2$, s. m., pl. **copili**, „lăstar crescut la baza tulpinii unei plante, din primul nod".

copios (*-pi-os*), adj. var., f. sg. **copioasă**.

copyright, pron. [*copiraĭt*], s. n., „dreptul de publicare".

copywriter, pron. [*copiraĭtăr*], s. m., pl. **copywriteri**.

corabie, s. f., G-D art. **corabiei**, pl. **corăbii**.

Coralia, s. propriu f., accentuat incorect pe a doua silabă.

corcoli / corconi, vb. tranz., „a alinta, a cocoloși", ambele variante sunt admise.

Cordoba, s. propriu f., accentuat corect pe prima silabă.

corector, s. m., pl. **corectori**, „persoana care corectează". Trebuie evitată confuzia cu omograful său **corector**, s. n., pl. **corectoare**, „aparat automat folosit în diverse sisteme tehnice pentru corectarea funcționării acestora".

corectură, s. f., „înlăturare a greșelilor într-un text". În locul lui este folosit incorect s. f. **corecție**.

corecție, (*-ți-e*), s. f., „ pedeapsă corporală; cantitate care trebuie adăugată sau scăzută din indicațiile date de un instrument de măsurare pentru a compensa erorile sistematice care afectează măsurătoarea".

Scanned with OKEN Scanner

Coreea, s. propriu f., pl. **Corei**, locuitorul se numeşte **coreean**, f. sg. **coreeancă**.

corijent / corigent, adj. var. şi s. m. şi f.

corn, s. n., în expresia *cornul abundenţei*, „sursă inepuizabilă de lucruri râvnite de cineva". (Zeus, născut în taină pentru a fi ferit de Cronos care îşi devora copiii, este crescut de Amalteea, imaginată ca o capră divină. Jucându-se, copilul îi rupe un corn, dar, pentru a-şi răscumpăra greşeala, hotărăşte ca acel corn să aibă însuşirea de a îndeplini orice dorinţă.)

cornee, s. f., pl. **cornee**.

corobora, vb. tranz., „a întări, a sprijini, a consolida", paronim al verbului intranzitiv **colabora**, „a participa alături de alţii la realizarea unei acţiuni sau a unei operaţii care se efectuează în comun" (de evitat pleonasmul ***a colabora împreună***). Din contaminarea celor două cuvinte, a apărut forma ***a corabora***, care nu înseamnă nimic.

coroziune, (*-zi-u-*), s. f., sil.

coroziv, adj. var., nu ***corosiv***.

corozivitate, s. f., cu **z**, nu cu ***s***.

corp$_1$, s. n., „trup; obiect, ansamblu; unitate", pl. **corpuri**.

corp$_2$, s. n. / m., „porţiune de materie, substanţă", pl. **corpuri / corpi**.

corpus (livr.), s. n., pl. **corpusuri**; „culegere de documente, inscripţii, legi etc.".

corpuscul, s. m. / n., pl. **corpusculi / corpuscule**; „corp foarte mic; părticică de materie".

corvadă / corvoadă, s. f., pl. **corvezi**; „ muncă gratuită pe care ţăranii erau constrânşi s-o presteze în folosul moşierilor sau al statului; (fig.) muncă silită, obligaţie neplăcută".

Costa Rica, s. propriu f., G-D **Costa Ricăi**, locuitorul se numeşte **costarican**, f. **costaricană**.

coşciug, s. n., pl. **coşciuge**. Este greşită forma ***cosciug***.

Côte d'Ivoire, pron. [*cotdivŏar*], s. propriu, locuitorul se numeşte **ivorian**. Cu mai mulţi ani în urmă, autorităţile ivoriene au cerut să nu se mai traducă numele ţării lor, ci să se întrebuinţeze denumirea oficială (în franceză). Prin urmare, nu mai este în vigoare denumirea ***Coasta de Fildeş***.

coteneaţă / cotineaţă, s. f. (probabil contaminare între *coteţ* şi *chichineaţă*), „coteţ mic".

cotidian$_1$, (*-di-an*), adj. var. cu patru terminaţii (fem. pl. **cotidiene**), „zilnic".

Scanned with OKEN Scanner

cotidian$_2$ (*-di-an*), s. n., pl. **cotidiene**, „ziare".

Cotnari, (*-nari*), s. propriu n., nume de loc. Forma corectă este cu **i** final, nu ***Cotnar***. Cu literă mică (**cotnari**) înseamnă „vin".

cotrobăi, (*co-tro-*), vb., ind. prez. pers. I sg. **cotrobăi / cotrobăiesc**.

cover-girl, pron. [*covărgărl*], s. f., pl. **cover-girl**.

covertă, s. f., denumește „puntea superioară a unei nave". Este confundat cu **corvetă**, s. f., care înseamnă „navă de război de mic tonaj". La cele două paronime se poate adăuga și s. f. **covergă**, cuvânt polisemantic, sinonim cu *coviltir*, având și înțelesul de „acoperământ de frunze, de crengi, de rogojini, care servește ca adăpost împotriva soarelui, a ploii etc.", precum și pe acelea de „nuia încovoiată" și „fiecare dintre sârmele care alcătuiesc scheletul umbrelei".

cowboy, pron. [*căuboi*], s. m., art. **cowboy-ul**, pl. **cowboy**, pl. art. **cowboy-i**.

cozeur, pron. [*cozör*], s. m.

crah, s. n., pl. **crahuri**; „criză economică acută, dezastru financiar; bancrută".

crapulos (rar), adj. var., „destrăbălat, vicios".

cras, adj. var., „grosolan".

crater, s. n., pl. **cratere**. Forma ***crater*** nu mai este acceptată.

crăpa, vb., ind. prez. pers. I sg. **crăp** (nu ***crap***), a II-a sg. **crăpi** (nu ***crapi***).

crea, vb. tranz., unele forme flexionare se scriu cu doi **e** (unul din rădăcină și unul din desinență) ca și unele forme ale vb. **agrea**: **creez, creezi, creează, să creeze**.

creier$_1$, s. m., (organ), pl. **creieri** (în expr. *în creierii munților* „locurile cele mai înalte și mai greu accesibile); pentru sg., incorect ***creer***.

creier$_2$, s. n., pl. **creiere** „element conducător, persoană".

crem, adj. invar., deci formele acordate (***bluze creme***) sunt incorecte.

crenvurst, s. m., pl. **crenvurști**. Sunt greșite formele ***cremvuști, crenvuști, crenvuși, cremvișt***.

crevete, s. m., pl. **crevești**, „crustacee marine". Nu mai este acceptată forma de sg. ***crevetă*** cu pl. ***crevete***.

criblură, s. f., „piatră măruntă folosită în lucrări de asfaltare"; nu ***griblură***.

Crimeea, s. propriu f., formele ***Crimeia, Crimea*** sunt incorecte.

Cristos v. **Hristos**.

croaziеră, (*croa-zi-e-ră*), pl. **croaziere**.

crochet, s. n., „joc sportiv în aer liber", v. paronimul **crochetă**.

crochetă, s. f., folosit mai ales la pl. **crochete**, „preparat culinar în formă de bastonaşe".

crochiu, s. n., pl. **crochiuri**; „desen rapid care indică în câteva linii trăsăturile principale ale unei figuri, ale unui obiect, ale unui peisaj; schiţă".

croşet, s. n., pl. **croşete**, „(arh.) ornament sculptat în formă de frunză cu vârful curbat".

croşetă, s. f., pl. **croşete**, „ac lung cu vârful îndoit ca un cârlig utilizat pentru croşetat, împletit etc.; paranteze drepte [ ]".

crucifix, s. n., pl. **crucifixe / crucifixuri**.

cruditate, s. f., „însuşirea de a fi crud (necopt)", iar forma de s. f. pl. **crudităţi** are înţelesul de „legume, fructe proaspete". Nu este acelaşi lucru cu s. f. **cruzime**, care este sinonim cu *atrocitate, răutate, ferocitate*.

cu, prep., greşit folosită în locul prep. **de** în enunţuri de tipul ***suferă cu ficatul***.

cuantum, (*cuan-*), s. n., pl. **cuantumuri**.

cuarţ, s. n., cuvânt monosilabic.

cuaternar, (*cua-*), adj. şi s. n.

Cuba, s. propriu f., locuitorul se numeşte **cuban / cubanez**.

cucurbitacee, s. f., pl. **cucurbitacee**. Este greşită forma ***curcubitacee***.

cuirasat, (*cu-i-*), s. n., pl. **cuirasate**; „navă de război de mare tonaj".

cuirasă, (*cu-i-*), s. f., „ armătură din plăci de oţel special, cu care se blindează cuirasatele; platoşă". Este incorectă varianta ***chiurasă***.

cuneiformă (*-ne-i-*), s. f., pl. **cuneiforme**.

cupid, adj. var., „lacom, apucător".

cupură, pron. [*cupüră*], s. f., „tăietură; parte dintr-un anunţ, articol, decupată dintr-un ziar".

cura$_1$, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **curează**; „a trata un bolnav".

cura$_2$ (reg.), vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **curează / cură**; „a curăţa ştiuleţii", .

curaçao, pron. [*curasao*], s. n., „băutură (lichior) făcută din coji de portocale, zahăr şi alcool".

curativ, adj. var., „tămăduitor".

curator, s. m., pl. **curatori**; „(jur.) persoană însărcinată cu o curatelă".

curriculum vitae, **ae** pron. [*e*], loc. s. n., art. **CV-ul**; pl. **CV-uri**, abr. **CV** (*sivi*).

cuvânt-înainte, s. n., pl. **cuvinte-înainte**; „prefaţă". Atenţie la scrierea cu cratimă.

Scanned with OKEN Scanner

cuviincios (*-vi-in-*), adj. var., incorectă grafia doar cu un **i**.

cvadrică, (*cva-dri-*), s. f., termen din mat., nu trebuie confundat cu **cvadrigă**, s. f., „car antic pe două roți".

cvartet, s. n., pl. **cvartete**; forma ***cuartet*** nu mai este acceptată.

cvintă$_1$ / **chintă**, s. f., „combinație de cărți de joc, figură de scrimă, acces de tuse".

cvintă$_2$, s. f., „interval muzical".

cvorum, s. n., pl. **cvorumuri**; „număr minim de membri necesar, potrivit legii, pentru ca o adunare să fie valabil constituită sau să poată lua o hotărâre valabilă".

cyberspațiu, pron. [*siberspațiu*], s. n., pl. **cyberspații**.

Scanned with OKEN Scanner

D

da, vb. tranz., imper. pers. a II-a sg. **dă**, neg. **nu da**, conj. prez. pers. a III-a **ar da / dar-ar** (în imprecații).

Dahomey, pron. [*daome*], propriu n.

Damasc, s. propriu n., în expr. *drumul Damascului*, „revelații esențiale, în măsură să schimbe destine". (Plecat spre Damasc, Saul, prigonitor al ucenicilor Domnului, rămâne fără vedere din cauza unei lumini strălucitoare ce se coboară asupra lui din cer. Este adus la Damasc, unde Anania, trimis de Isus, îl vindecă și îi arată calea pe care o are de urmat, astfel încât ajunge unul dintre apostolii Mântuitorului, cu numele Pavel.)

Damocles, (*-mo-cles*), s. propriu m. În expr. *sabia lui ~*, „pericol care se poate materializa în orice moment". (Damocles, curteanul lui Dionysos cel Bătrân – tiranul Siracuzei între 405 și 367 î.Hr. –, a fost invitat de acesta la masă, oferindu-i-se toate onorurile regești. Dar deasupra capului său, de un fir de păr de cal, atârna o sabie, gata în orice moment să cadă peste Damocles. Astfel, regele l-a făcut să înțeleagă pericolul permanent care atârnă deasupra capului unui suveran.)

dancing, pron. [*densing*], s. n., pl. **dancinguri**.

dandy, pron. [*dendi*], s. m., art. **dandy-ul**, la pl. **dandy**, art. **dandy-i**; „tânăr de o eleganță uneori exagerată și ușor ridicolă".

dantesc, adj. var., la f. sg. **dantească**, nu ***dantească***.

dar, conjcț. coordonatoare adversativă, sinonimă cu **însă**, folosită uneori în construcții pleonastice ***dar însă / în schimb***.

daravelă / daraveră, s. f., „pățanie, încurcătură, bucluc; treburi, interese; afacere comercială, negustorie".

darămite / darmite, conjcț., are două forme în variație liberă.

datora$_1$ / (înv.) **datori**$_1$, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **datorează** / pers. a III-a sg. **datorește**; imperf. pers. a III-a sg. **datora / datorea**;

conj. prez. pers. a III-a **să datoreze / să datorească**; ger. **datorând / datorînd**; „a avea o datorie materială sau morală".

datora$_2$ / (înv.) **datori**$_2$, vb. refl., ind. prez. pers. a III-a **datorează** / pers. a III-a sg. **datorește**; imperf. pers. a III-a sg. **datora / datorea**; conj. prez. pers. a III-a **să se datoreze / să se datorească**; ger. **datorându-se / datorîndu-se**; „a avea drept cauză".

datorită, prep. care se construiește cu cazul D, tinde să înlocuiască formularea **din cauza**, deși **datorită** (ca și prep. **grație**), presupune un factor și, mai ales, un efect pozitiv: *am reușit* **datorită** *părinților*, dar *am întârziat* **din cauza** *viscolului*. Un enunț de tipul: *am răcit* ***datorită*** *frigului* este incorect.

daună, (*da-u-*), s. f.

dăinui, (*dăi-*), vb. intranz., ind. prez. pers. a III-a sg. **dăinuie**; conj. prez. pers. a III-a **să dăinuie**. Nu mai sunt acceptate formele ***dăinuiește***, ***dăinuiască***. Înțelesul vb. fiind „a dura, a persista, a continua să existe", construcția ***a dăinui permanent*** este pleonastică.

dăngăni, vb., ind. prez. pers. a III-a sg. **dăngănește / dăngăne**, conj. prez. pers. a III-a **să dăngănească / să dăngăne**.

dăscălță (pop.), s. f., greșit accentuat pe prima silabă.

dânsul, pr. pers. formă populară, nu este pronume de politețe.

de$_1$, prep. simplă, greșit înlocuită cu:

- prep. **din** în enunțuri de tipul ***inel din aur***;
- prep. **cu** în enunțuri de tipul: ***Sufăr cu ficatul.***;
- prep. compusă **de către**, când însoțește un complement de agent nepersonal: *curtea este mărginită de un zid*, nu ***de către*** *un zid*. Este greșit întrebuințată în traducerea expresiei fr. *de peu*, ***de puțin***, în locul prepoziției **cu** (**cu puțin**), antonim al locuțiunii fr. *de beaucoup*, tradusă corect **cu mult**. Enunțuri de tipul: *fotbalistul a șutat* ***de puțin*** *pe lângă poartă* sunt nu numai incorecte, ci și ridicole (v. **puțin**). De asemenea, nu se justifică folosirea acestei prepoziții în construcții de tipul **scrierea cu doi *de* i** (știut fiind că numeralele de la **unu** până la **nouăsprezece** urmate de un substantiv au valoare adjectivală: **trei flori**, iar de la **douăzeci** în sus acestea sunt termen regent pentru substantivul în acuzativ însoțit de prepoziția **de**: **treizeci de flori**).

de$_2$ **/ dec / deh**, interj.

de$_3$ (pop.), pr. relativ invar. (*Casa de se vede pe deal.*)

Scanned with OKEN Scanner

de$_4$, conjcț.

de aceea / de-aceea (tempo rapid), loc. adv., corelativ în regentă pentru propoziția subordonată cauzală și cea finală.

de-a curmezișul, loc. adv., loc. prep., ca și **de-a latul, de-a lungul, de-a stânga** ș.a. Aceeași situație pentru adv. **deasupra** care este înregistrat și cu val. de prep.

de-a fir a păr (pop.), loc. adv. Nu se mai scrie cu cratime (***fir-a-păr***); „amănunțit".

dealer, pron. [*dilăr*], s. m., „vânzător (cel care vinde mărfuri în special în cantități mari)".

de altfel, loc. adv., „de altminteri". Nu se scrie într-un cuvânt ***dealtfel***.

de alt fel, prep. + adj. pr. + s. n., „de alt soi".

de altminteri, loc. adv., nu mai sunt acceptate ***de altminterea, de altmintrelea***.

de-a-n boulea, (*bo-u-*), loc. adv. Este greșită grafia ***de-a-nboulea***.

de-a-ndoaselea, loc. adv.

de-a pururi / de-a pururea, loc. adv., ambele forme sunt acceptate de normele limbii literare.

de asemenea / de-asemenea (în tempo rapid), loc. adv., incorect ***de asemeni***. Loc. se desparte prin virgulă de restul enunțului.

de-a v-ați ascunselea / (pop.) **de-a ascunselea**, loc. adv.

debușeu, s. n., pl. **debușee / debușeuri**; „piață de desfacere a mărfurilor, a produselor".

debuta, vb. intranz., este sinonim cu **a începe** numai când este vorba de începutul unei cariere. Prin urmare, în enunțuri de tipul: *romanul **debutează** cu descrierea unui sat*, sau *boala **a debutat** cu febră*, întrebuințarea verbului este incorectă. De asemenea, **a debuta** nu se construiește cu complement direct, deci enunțul *revista **l-a debutat** pe poetul X* este greșit.

decanta, vb. tranz., „a limpezi un lichid prin scurgere; (fig.) a clarifica".

decava, vb. tranz., „a (se) ruina (la jocul de cărți)".

decât$_1$, adv., se întrebuințează după o negație (*n-am luat decât mere*), în vreme ce adv. **numai** apare după un verb afirmativ (*am luat numai pere*). Enunțul *am luat **decât** pere* este incorect.

decât$_2$, conjcț. (*mai mult stă ~ muncește*).

decerna, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **decernează**, conj. prez. să **decerneze**.

deci, conjcț. coordonatoare concluzivă, relaționează două propoziții care au aceeași valoare sintactică, dar, din punct de vedere logic, cea

de-a doua este o concluzie a primeia: *Plouă,* **deci** *nu mai plec.* Prin urmare, este greşită plasarea ei la începutul unui discurs: ***Deci plouă.***

decima, vb. tranz., însemna „a omorî din zece unul" ca pedeapsă militară în Roma antică şi în Evul Mediu. Apoi, a fost folosit cu sensul de „a omorî oameni în număr mare", cu referire la epidemii, războaie. Sunt greşite construcţiile ***a decima până la unul / în întregime.***

decofeiniza / decafeiniza, (*-fe-i-*), vb.

deconcerta (livr.), vb. tranz., „a deruta, a descumpăni, a demonta".

deconspira, vb. tranz., nu ***desconspira.***

decrepit, (*de-cre-*), adj. var., „ramolit, senil".

decrepitudine, s. f., „ramolire", nu ***decreptitudine.***

decurs, în loc. prep. *în decurs de*; *în decursul.*

dedesubt$_1$, adv., nu ***dedesupt.***

dedesubt$_2$, s. n ., pl. **dedesubturi.**

defalca, vb., ind. prez. pers. a III-a **defalcă**, nu ***defalchează.***

defectuos, (*-tu-os*), adj. var., f. sg. **defectuoasă.**

defel, adv., „deloc", iar **de fel**, prep. + s.n., „originar".

deferenţă, s. f., „respect, consideraţie, stimă", nu este acelaşi lucru cu **diferenţă**, s. f., „deosebire".

defetism, vb. tranz., s. n., „lipsă de încredere în posibilitatea reuşitei unei acţiuni, în justeţea unei cauze".

deficienţă, (*-ci-en-*), s. f., „lipsă, cusur".

deficit, s. n., „pierdere, lipsă, minus".

defileu, s. n., pl. **defileuri.**

deflagraţie, s. f., „ardere explozivă a unui corp".

deflaţie, (*de-fla-*), s. f., „retragere din circulaţie a unei anumite cantităţi de bancnote pentru a combate o inflaţie".

defula, vb., ind. prez. pers. a III-a **defulează**; „a exterioriza refulările"

degaja$_1$, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **degajează**; conj. prez. pers. a III-a **să degajeze**; „a elibera, a îndepărta".

degaja$_2$, vb. tranz., „a răspândi, a emana", ind. prez. pers. a III-a **degajă**; conj. prez. pers. a III-a **să degaje.**

degreva, vb. tranz., „a scuti de anumite obligaţii".

Scanned with OKEN Scanner

de la, prep. compusă, trebuie asociată cu prep. compusă **până la** în enunțuri de tipul *deschis* **de la** *7* **până la** *16*. Este incorect scris ***de la 7 – 16***.

delațiune, s. f., „denunțare".

delco / delcou, s. n., nu ***delcо***; „cap distribuitor la motoarele cu aprindere electrică".

delega, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **deleagă**, nu ***delegă***.

delictuos, (*tu-os*), adj. var., nu ***delictos***.

delincvent, (*-lin-cvent*), s. Sunt greșite formele ***delicvent, delictvent*** (sub influența s. *delict*).

deluvial, (*-vi-al*), adj. var., „sedimentar". V. **diluvial, diluvian**.

deluviu, (*-viu*), s. n., „sediment". Nu trebuie confundat cu paronimul **diluviu**.

demagogă, s. f., nu ***demagoagă***.

demarca, vb., ind. prez. pers. a III-a **demarchează / demarcă**.

demâncare, s. f, „mâncare" (*dus cu demâncare*).

de mâncare, prep. + s. f. „de mâncat" (*dă de mâncare*).

demonetiza, vb. tranz., „a devaloriza; (fig.) a se deprecia; a se banaliza".

demult, adv. de timp. Pentru a se evita confuzia cu omofonul său **de mult**, loc. adv., trebuie avut în vedere faptul că primul este răspunsul la întrebarea *când?*, în timp ce locuțiunea răspunde la întrebarea *de când?*.

dendrariu, s. n., pl. **dendrarii**, „parc în care sunt prezentate colecții de plante vii, în condiții naturale sau în sere".

denega, vb. tranz., „a nega, a tăgădui (cu tărie)".

denigra, (*-ni-gra*), vb., „a ponegri".

Densusianu, pron. [*densușanu*], s. propriu, numele lingvistului român Ovid ~.

deochi, s. n., în expr. *să nu-ți fie de deochi!*; pl. **deochiuri**.

deochea, vb. tranz., nu ***deochia, diochea***.

depăna, vb. tranz., ind. prez. pers. I **depăn**, nu ***deapăn***; „a înfășura fire textile".

de pe, prep. compusă, uneori confundată cu prep. **după**: *l-a șters de pe listă* (opus *l-a trecut pe listă*). Sunt acceptate ambele prep. în sintagma *copie* **de pe / după** *diplomă*.

dependență, s. f., „faptul de a fi dependent", nu este același lucru cu **dependință**, s. f., „încăpere sau grup de încăperi care constituie accesoriile unei clădiri".

depila, vb. tranz., (lat. *pilum* „păr"), „a curăța de păr". Este considerat, în mod greșit, derivat de la fr.

Scanned with OKEN Scanner

peler (*peau* „piele") şi întrebuinţat cu înţelesul de „a curăţa de piele". Cu acest sens greşit, apare pe eticheta unui borcan cu ***compot de prune depilate***.

de pildă, loc. adv., greşit ***de-o pildă***.

depoziţie, s. f., „(jur.) declaraţie, mărturie".

depresie, s. f., „deprimare". V. **depresiune**.

depresiune, s. f., „formă de relief; criză economică".

derby / derbi, (*-bi-ul*), s. n., art. **derby-ul / derbiul**, pl. **derby-uri / derbiuri**; „cursă de călărie; întrecere sportivă".

deroba, vb. refl., ind. prez. pers. a III-a **derobează**; conj. prez. pers. a III-a **să se derobeze**; „a se sustrage".

deroca, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **derochează**; „a curăţa de roci".

deroga, vb. intranz., ind. prez. pers. a III-a **derogă**, conj. prez. pers. a III-a **să deroge**; „a se abate (în mod excepţional) de la o lege în temeiul unei aprobări speciale".

derula, vb., ind. prez. pers. a III-a **derulează**; „a desface, a întinde ceva care a fost rulat; a tăia furnir dintrun buştean". Frecvent folosit cu sensul „a desfăşura o acţiune".

desagă, s. f., pl. **desagi**; nu mai este acceptată forma de sg. ***desag***.

descoji, vb., nu ***decoji***.

descoperi, vb. tranz., ind. prez. pers. I sg. (eu) **descopăr**, nu ***descoper***. De asemenea, este greşită întrebuinţarea acestui verb în locul lui **(a) inventa**.

descongestiona, (*-ti-o*), vb., ind. prez. pers. a III-a **descongestionează**.

descuama, (*-cua-*), vb. refl., „(despre epidermă) a se coji".

desfăţa, vb. intranz., ind. prez. sg. pers. I **desfăţ**, pers. a II-a **desfeţi**, pers. a III-a **desfaţă**; conj. prez. pers. a III-a **să desfete**. Nu mai sunt acceptate formele ***desfăţez***, ***desfăţezi***, ***desfăţează***, ***să desfăţeze***.

desfide, vb. tranz., „a provoca pe cineva să facă un lucru, ştiind că nu va reuşi". Nu se foloseşte la timpuri trecute, ger., part.

deshidratator, (*-dra-*), s. n.

deshidrator, s. n., nu este considerat în variaţie liberă cu **deshidratator**.

deshuma, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a sg. **deshumează**, nu ***deshumă***.

design, pron. [*dizăin*], s. n.

desktop, (*desk-top*), s. n.

Scanned with OKEN Scanner

despot, s. m., forma ***despot*** nu mai este acceptată.

despre, (*des-pre / de-spre*), prep.

destăinui, vb., ind. prez. pers. I sg. **destăinui / destăinuiesc**, conj. prez. pers. a III-a **să destăinuie / să destăinuiască**.

destui, pr. nehot. m. pl; f. pl. (**destule**); cu valoare n. (*a îndurat* **destul**); G-D pl. m. și f. **destulora**.

destul$_1$, adj. m., pl. **destui**, f. **destulă**, pl. **destule**, G-D pl. m. și f. **destulor** (antepus).

destul$_2$, adv., „suficient de, aproximativ, relativ" (~ *de buni*).

desuet, adj. var., „demodat, învechit, perimat".

deșela, vb. tranz., „a speti; a frânge spinarea", nu „a scoate șaua", v. **deșeua**.

deșerta (pop.) vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **deșartă**, conj. prez. **să deșerte**, nu ***să deșarte***.

deșeua, (*-ua*), vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **deșeuează**, pers. I pl. **deșeuăm** (*-uăm*), conj. prez. pers. a III-a **să deșeueze**; „a scoate șaua".

deșucheat (pop.), adj. var., nu ***deșuchiat***.

detalia, vb. tranz., „a arăta, a expune, a analiza". Este incorectă forma ***detaila***.

detență, (*-ți-e*), s. f., nu ***detențiune***; „reținere în stare de arest".

detraca (livr.), vb., „a (se) dezechilibra, a se sminti, a înnebuni; a decădea moral". Se folosește numai la timpurile compuse.

detracta, vb. tranz., „a denigra".

detriment, s. n., „pagubă", mai ales în construcția *în detrimentul*.

devaliza, vb. tranz., „a fura, a jefui (obiecte de valoare)". Să nu se confunde cu **devaloriza**.

devaloriza, vb. tranz., „a (se) demonetiza, a (se) deprecia".

deviz, s. n., „evaluare anticipată și amănunțită a cheltuielilor necesare pentru efectuarea unei lucrări", pl. **devize**, nu trebuie confundat cu **deviză**, s. f., „slogan; formulă care exprimă concis o idee călăuzitoare în comportarea sau activitatea cuiva", pl. **devize**, sau cu **devize**, s. n. pl., „documente de credit și plată".

devoțiune (livr.), s. f., „ devotament, fidelitate; cucernicie, pietate".

dexteritate, s. f., „îndemânare, dibăcie".

dezabuzat (livr.), (*de-za- / dez-a-*), adj. var., „dezamăgit; scârbit".

dezagrega, (*de-za- / dez-a-*), vb. refl., ind. prez. pers. a III-a **se dezagregă**, forma ***dezagreghează*** nemaifiind acceptată de normele actuale.

Scanned with OKEN Scanner

dezastru, s. n., „nenorocire mare", ca atare, ***dezastru mare*** este pleonasm.

dezastruos, (*-tru-os*), adj var., f. **dezastruoasă**.

dezavua, vb. tranz., „ a condamna, a dezaproba; a renega".

dezbăra, vb., ind. prez. pers. I sg. **dezbar / dezbăr**, pers. a III-a **dezbară**, conj. prez. pers. a III-a **să dezbare**.

dezideràt, s. n., „ceea ce ar fi de dorit să se întâmple, să se realizeze; cerință, dorință". Nu este corect ***desiderat***.

diabólic, (*di-a-*), adj. var.

diagnóstic, (*di-ag-nos- / -a-gnos-*), s. n., pl. **diagnóstice**.

dialog, (*di-a-*), s. n., „convorbire între două sau mai multe persoane". Cuvântul nu conține numeralul grecesc *di-* („doi, de două ori"), prin urmare, este greșită întrebuințarea substantivului numai cu sensul de „convorbire între două persoane".

diarée, (*di-a-*), s. f., G-D sg. art. **diarèii**, nu ***diareei***.

diarist, (*di-a-*), s. m., „persoană care ține un jurnal".

diaspóră, (*di-as-po- / -a-spo-*), s. f. „grup etnic aflat în afara granițelor țării de origine". Pentru sg. neart. nu mai este acceptată forma ***diaspora***.

diatribă, s. f., „critică violentă, pamflet".

diavol, (*dia-*), s. m.

dibui, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **dibuie / dibuiește**, conj. prez. pers. a III-a **să dibuie / să dibuiască**.

dicotomie / dihotomie, s. f., pl. **dicotomii / dihotomii**, „diviziune în două părți a unui concept; mod de ramificație a talului și a tulpinelor unei plante".

dicteu (rar.), s. n., pl. **dicteuri**, „dictare".

dicton, s. n., pl. **dictoane**, „maximă, sentință".

dicție / dicțiune, (*-ți-e / -ți-u-*), s. f., forme în variație liberă.

didahie, s. f., „predică; învățătură", pl. **didahii**. Este incorectă accentuarea silabei a doua.

diferit, adj. var., „care diferă", *opinii diferite*.

diferiți, adj. var., „fel de fel" (*diferite opinii*); G-D pl. m. și f. **diferiților**.

digital, adj. var., „cod care utilizează numerotația binară". Nu are nimic comun cu ***deget***.

dihanie, (*-ni-e*), s. f., pl. **dihănii**, nu ***dihanii***.

dihor / dihor, s. m., forme în variație liberă.

Scanned with OKEN Scanner

dilemă, s. f., „situație în care trebuie aleasă o soluție din două". Nu este sinonim cu *necaz*, deci construcția ***sunt într-o mare dilemă de bani*** este incorectă.

diligent (livr.), adj. var., „sârguitor, silitor".

diluvial, (*-vi-al*), adj. var., „aparținând aluviunilor din cuaternar",

diluvian$_1$, (*-vi-an*) adj. var., „legat de potop, torențial".

diluvian$_2$, s. n., „pleistocen".

diluviu, s. n., „potop", pl. **diluvii**.

din, prep., folosită greșit în locul prep. **dintre** în exprimarea raportului partitiv: *unul **din** ziarele*, corect *unul* **dintre** *ziarele*.

dinăuntru, adj. invar. (*partea ~*), adv. (*vine ~*).

dincoace$_1$, adv., „în această parte" (*locuiește ~*). Accentuat pe silaba a doua, **dincoace**$_2$ este adj. invar., „din această parte, de aici" (*partea ~*) sau adv. (*vine ~*).

dintr-odată, loc. adv.

dintr-adins (pop.), loc. adv.

Diogene, (*Di-o-*), s. propriu m., în expr. *butoiul lui ~*, „elogiul unei existențe la limita supraviețuirii, care sfidează convențiile sociale". (Filosoful Diogene, exilat la Atena, își duce traiul extrem de modest: se adăpostește într-un butoi, își ține hrana într-o desagă, cere pomană unei statui „ca să mă obișnuiesc cu a fi refuzat". Umblând ziua cu o lampă aprinsă, argumentează: „Caut un om!". Doctrina sa filosofică se numește cinism – „drumul cel mai scurt spre virtute".)

dipsomanie, s. f., „nevoia irezistibilă de a consuma băuturi alcoolice".

directoare, s. f. Nu se justifică preferința pentru s. m. **director** în situația în care conducătorul instituției este de sex feminin.

direcție, s. f., pentru sensul „conducere a unei instituții". Este acceptată și varianta (înv.) **direcțiune**.

dischinezie, s. f., „greutate în mișcarea unei persoane sau a unui organ", nu este corect ***deschinezie***.

disc-jockey, pron. [*ğocheĭ*], (*-jockey*), s. m., **jockey**, art. **disc-jockey-ul**, pl. **disc-jockey**, art. **disc-jockey-i**, abr. **DJ**, pron. [*digeĭ*].

discount, pron. [*discaŭnt*], s. n., pl. **discounturi**; „reducere",.

discursiv, adj. var., „care trece de la o idee la alta, de la o etapă la alta a raționamentului; (despre memorie) care se dispersează". Este eronată atribuirea înțelesului „prin discursuri".

diseară / deseară, adv., forme în variație liberă.

diseca, vb., ind. prez. pers. a III-a **disecă**, nu ***diseacă***, „a efectua o disecție”.

disertație, s. f., „expunere în care se tratează o problemă în mod științific și amănunțit”. Sunt greșite rostirea și grafia ***dizertație***.

disident, -ă, s. m. și f. Este incorectă forma ***dizident***.

disloca, vb. tranz., nu ***dizloca, desloca.***

disimula, vb., „a ascunde”. Paronim cu vb. **disimila**, „(despre sunete) a suferi o modificare sau a dispărea sub influența altui sunet.”

dispera, (*dis-pe- / di-spe-*), vb. intranz., nu ***despera***.

distih, (*dis-tih / di-stih*), s. n., „strofă de două versuri”; nu trebuie confundat cu **distil** (*dis-til / di-stil*), s. n., „edificiu cu două coloane”.

distona, vb. intraz., „a nu se potrivi, a fi în dezacord, a fi necorespunzător”.

distructiv, adj. var., nu ***destructiv***.

ditamai / (fam.) **ditai**, adj. invar.

divan, s. n., pl. **divane / divanuri**, „canapea fără spătar”. Scris cu majusculă **Divan** este s. propriu n., „sfat domnesc”.

divagație (livr.), s. f., „digresiune”.

dividend, s. n., nu ***divident***, pl. **dividende**.

divinație, s. f., „pretinsă prezicere a viitorului”.

dizenterie, (*di-zen- / diz-en-*), s. f. Cei care folosesc forma ***dezinterie*** confundă prefixoidul *dis-* , „greu, dificil, anevoios”, cu prefixul *des- / dez-*, foarte productiv în limba română.

Djakarta, pron. [*ğacarta*], s. propriu.

Djibouti, pron. [*ğibuti*], s. propriu, locuitorul se numește **djiboutian** (*-bou-ti-an*).

doamnă, s. f., se abreviază **dna**, nu ***d-na***; pentru G-D art. este corectă abrevierea **dnei**, incorect ***d-nei***.

Dobrogea, (*Do-bro-*), s. propriu f., greșit accentuat pe a doua silabă. Locuitorul se numește **dobrogean**.

docimologie, s. f., „studiu științific al examenelor”.

doctoriță, s. f., nu ***doctoră***.

doimăian, s. m., locuitorul din localitatea **2 Mai**.

doilea (al), (*do-i-lea / doi-lea*), num. ordinal.

dogmă, s. f., „învățătură, teză considerată ca imuabilă, acceptată necritic și aplicată rigid”.

doleanță, (*-le-an-*), s. f., „dorință, plângere, reclamație”. Nu este

Scanned with OKEN Scanner

sinonim, deşi este folosit cu acest sens, cu *aspiraţie, năzuinţă, vis*.

domino, s. n., art. **dominoul**, pl. **dominouri**; „joc; „haină"

domn$_1$, s. m., „domnitor", V sg. neart. **Doamne**.

domn$_2$, s. m., termen de politeţe pentru un bărbat, V sg. art. **domnule**; abrevieri corecte: N-Ac sg. art. **d. / dl**; G-D sg. art. **dlui**; pl. **dlor**. Este greşită abrevierea ***d-l***.

domnişoară, s. f., abr. N-Ac. art. **dra**, pentru G-D **drei**. Sunt greşite abrevierile ***d-ra*** şi ***d-rei***.

donjuan, (*-ju-an*), s. m., pl. **donjuani**, (tip uman) „crai". Să nu se confunde cu paronimul **donjon**, pl. **donjoane**, „turnul principal, cel mai bine fortificat, al unui castel medieval".

Don Quijote, Quijo- pron. [*chiho*], s. propriu m., numele personajului lui Cervantes.

draconic, adj. var., (despre legi, dispoziţii) „care este foarte aspru, de o severitate excesivă". Nu este sinonim cu *diabolic, drăcesc*, întrucât adj. vine de la *legile lui Dracon*, renumite pentru asprimea lor.

drag, adj. var., la f. G-D, forma corectă este **dragii** (*mele surori*), nu ***dragei***, ştiut fiind că G-D f. se formează, de regulă, de la pl. + desinenţa **i** (dragă – dragi – dragii).

drastic, adj. var., „foarte aspru, sever; (despre medicamente, tratamente) cu efect rapid şi puternic, energic".

drăcui, vb., ind. prez. pers. I sg. **drăcui / drăcuiesc**, conj. prez. pers. a III-a **să drăcuie / să drăcuiască**.

drept, prep. simplă, sinonimă cu *pentru*; printre altele, ***drept pentru care*** (după modelul *motiv pentru care*) este, prin urmare, pleonasm. Alte valori morfologice ale cuvântului: adj. var.; adv.; în loc. adv. (*pe ~*); s. n., pl. **drepturi**.

driver$_1$, pron. [*drăĭvăr*], s. m., pl. **driveri** (persoană).

driver$_2$, pron. [*drăĭvăr*], s. n., pl. **drivere** (obiect).

Drobeta-Turnu-Severin, s. propriu, locuitorul se numeşte **severinean**.

dromomanie, s. f., „impuls irezistibil de a călători".

dublet, s. n., „al doilea exemplar al unui obiect, păstrat într-o colecţie", nu este acelaşi lucru cu **dublé**, s. n., „(obiect de) metal placat cu un strat subţire de aur sau de platină".

ducă-se-pe-pustii, s. m., G-D **lui ducă-se-pe-pustii**; pl. **ducă-se-pe-pustii**; eufemism pentru „drac, diavol".

duminica, adv.

Scanned with OKEN Scanner

duminică, s. f., accentul corect pe silaba a doua.

dumiri / dumeri, vb. tranz., ind. prez. pers. I și a III-a pl **dumiresc / dumeresc**, conj. prez. pers. a III-a **să dumirească / să dumerească**. Nu este corectă forma ***domiri***.

dumneata, pr. de politețe, abr. **d-ta**, G-D **dumitale**, abr. **d-tale**.

dumneavoastră, pr. de politețe, abr. **dv. / dvs. / d-voastră**.

Dumnezeu, s. propriu m., G-D **lui Dumnezeu** și **Dumnezeului** în expresia *las-o ~*.

dumping, **u** pron. [*a*], s. n., pl. **dumpinguri**; „vânzare a mărfurilor pe piața externă la prețuri mai mici decât cele de pe piața internă și mondială, pentru înlăturarea concurenței”.

dună, s. f., „movilă de nisip formată de vânt în regiunile nisipoase”; prin urmare, ***dună de nisip*** este pleonasm.

duplicat, s. n., pl. **duplicate**; „al doilea exemplar al unui act, al unui document, eliberat de o autoritate; copie”. Este greșită forma ***dublicat*** (nu este derivat de la *dublu*).

dușcă, s. f., pl. **duști**; „cantitate de băutură care se poate bea dintr-o singură înghițitură”.

dușman, adj. var. și s. m., adj. f. **dușmană**; s. f. **dușmancă**, pl. **dușmance**.

du-te-vino, s. n.

duty-free, pron. [*dĭutifri*], s. n., art. **duty-free-ul**, pl. **duty-free-uri**.

Scanned with OKEN Scanner

E

ea, pron. pers., pron. [*ĭa*]. Este incorectă rostirea [*ea*]. Rostirea cu un **i** semivocalic în inițială se întâlnește și la pronumele personale **eu**, **ei**, **ele**, la formele verbului **a fi** care încep cu **e** (**este**, **era**). S-a menținut scrierea cu **e** în virtutea principiului tradițional-istoric (respectarea tradiției și evidențierea originii latine a cuvintelor respective).

echimoză, s. f., pl. **echimoze**; „vânătaie".

echinocțiu, s. n., nu ***echinox***; pl. **echinocții**.

echitate, s, f., „dreptate, egalitate", nu este același lucru cu **echitație**, s. f., „călărie".

echivalent, adj. var., „care are aceeași valoare", prin urmare, ***echivalent ca valoare*** este pleonasm.

echivoc, adj. var., la f. **echivocă**, nu ***echivoacă***.

econom, adj. var., f. sg. **econoamă**.

ecru, pron. [*ecrü*], (e-cru), adj. invar. și s. n., „bej-deschis".

Ecuador, s. propriu, locuitorul se numește **ecuadorian**, (*e-cu-a-do-ri-an*), f. sg. **ecuadoriană**.

ecuator, (*e-cu-a-tor*), s. n.

eczemă, s. f., pl. **eczeme**. Sunt incorecte formele ***exemă***, ***egzemă***.

edam, s. n., „sortiment de brânză olandeză".

edem, s. n., pl. **edeme**; „acumulare de lichid seros în spațiile intercelulare ale organelor și țesuturilor".

eden (livr.), s. n., „rai, paradis".

editor, s. m. În limba latină, cuvintele formate cu sufixul *-tor* aveau, în cazul nominativ, accentul pe silaba de dinainte, iar în cazurile G-D pe vocala **o** din sufix. Limbile romanice au păstrat accentul pe sufix (ex. *actor, polizor*), în timp ce germanii, în cuvintele împrumutate, au preferat varianta cealaltă (ex. *Doktor, Inspektor*). După limba din care provin, în limba română apar două tipuri de accente la acest gen de cuvinte: unele, luate direct din latină sau dintr-o

Scanned with OKEN Scanner

limbă romanică (*amator, agresor*), altele din germană (*cantor, lector*).

efectua, (*-tu-a*), vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **efectuează**, nu ***efectuiază***.

efemer, adj. var., „vremelnic, trecător".

eficace, adj. invar., incorect ***eficaci***.

efuziv, adj. var., „vulcanic".

egal, adj. var., în expresia (*a trata pe cineva*) *de la egal la egal*, „în condiții de egalitate". Este incorectă trunchierea locuțiunii (***a trata***) ***de la egal***.

egeean, (*-ge-ean*), adj. var., f. sg. **egeeană**.

egidă, s. f., pl. **egide**, „ocrotire, protecție, sprijin".

egolatrie, s. f., pl. **egolatrii**, „preocupare exagerată față de propria persoană".

Eiffel (Turnul), pron. [*efel*], (*Eiffel*), s. propriu n.

el, pron. [*iel*] pr. pers., se scrie cu majusculă când se referă la Dumnezeu.

elan$_1$, s. m., pl. **elani**, animal.

elan$_2$, s. n., pl. **elanuri**, „entuziasm, avânt".

elastic, adj. var. și s. n., nu ***elastec***.

electiv, adj. var., „bazat pe alegeri".

element$_1$, s. m., pl. **elemenți**, „parte de calorifer".

element$_2$, s. n., pl. **elemente**, „fenomen, componentă".

elen, -ă, adj. și s., „din Grecia antică".

elină (înv.), s. f., limba greacă veche.

elida, vb. tranz., „a înlătura (în scris sau în vorbire) o vocală finală"; atenție la paronimele sale, **elucida, eluda**.

elixir, **x** pron. [*gz*], s. n., pl. **elixire**.

elocuțiune, s. f., „maniera de a se exprima oral". Nu trebuie confundat cu **alocuțiune**.

elocvent adj. var., nu ***elogvent***.

elucida, vb. tranz., „a clarifica".

elucubrație, s. f., „absurditate, aberație, enormitate".

eluda, vb. tranz., „a ocoli, a evita".

email, (*-mail*), s. n., pl. **emailuri** (sorturi, obiecte).

e-mail, pron. [*imeil / imeil*], s. n., pl. **e-mailuri** (*-mai-*); „scrisoare în format electronic"; „mesaje".

emersiune, (*-si-u-*), s. f., „ stare a unui corp ieșit dintr-un lichid; reapariție a unui astru eclipsat". Nu este același lucru cu **imersiune**, s. f., „scufundare".

emfază, s. f., „afectare, prețiozitate".

emigra, vb. intranz., „a pleca din patrie; a se expatria". Nu trebuie

Scanned with OKEN Scanner

confundat cu **imigra**, vb. intranz., „a veni într-o țară străină pentru a se stabili aici”.

eminamente, adv., „prin excelență, cu deosebire, în special, în cel mai înalt grad”.

eminent, adj.var., „excepțional”. A nu se confunda cu paronimul **iminent**.

emirian, (*-ri-an*), adj. var., locuitorul **Emiratelor Arabe Unite**.

emisie, s. f., „emitere”, frecvent folosit în locul paronimului său, v. mai jos.

emisiune, s. f., „program radio, TV”.

emolient, adj. var. și s. n., „(substanță) care înmoaie pielea”.

emonda, vb. tranz., „a curăța arborii de crengi”.

empiric, adj. var., „bazat numai pe simțuri și pe experiență”.

emu, s. m., art. **emul**, pl. **emu**; „pasăre asemănătoare cu struțul”.

emul, s. m., pl. **emuli**; „persoană care se străduiește să egaleze sau să întreacă pe cineva într-un domeniu de activitate”.

encomiastic, adj. var., „laudativ”.

endemic, adj. var., „specific unui teritoriu; cu caracter permanent într-o zonă”.

en détail, pron. [*ãdetaĭ*], (*-tail*), loc. adj., loc. adv., „cu amănuntul”.

enerva, vb., sinonim cu *a (se) înfuria*, antonim pentru *a (se) calma*, paronim cu **inerva** – termen medical „a forma rețeaua de nervi a unui organ sau a unui țesut” – cu care este adeseori înlocuit (*M-a **inervat** vecina!*).

enologie / oenologie, **oe** pron. [*e*], s. f., „știință care se ocupă cu studiul produselor derivate ale viței-de-vie”.

entomologie, s. f., „ramură a zoologiei care studiază insectele”.

entozoar, (*-zo-ar*), s. n., pl. **entozoare**, nume generic dat animalelor care trăiesc ca parazite în intestinul altor vietăți.

enumera, vb. tranz., ind. prez. pers. I sg. **enumăr**, nu ***enumer;*** „a menționa, una câte una, unitățile componente ale unui tot”, este uneori întrebuințat greșit, fiind probabil considerat mai elevat, în locul vb. tranz. **a număra**, „a socoti câte unități sunt într-un șir, într-o serie, într-un grup; a cuprinde obiecte sau persoane într-un număr determinat”.

epata, vb. tranz., „a ului, a impresiona; a șoca”.

episcop$_1$, s. m., funcție bisericească, pl. **episcopi**.

episcop$_2$, (*-pis-cop / -pi-scop*), s. n., pl. **episcoape**, aparat.

Scanned with OKEN Scanner

epuiz<u>a</u>, vb. tranz., „a secătui", prin urmare ***a epuiza până la secătuire*** este pleonasm.

epur<u>a</u>, vb. tranz., „a îndepărta, a elimina; (fig.) a purifica; a îndepărta ce nu este corespunzător".

eradic<u>a</u>, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **eradich<u>e</u>ază**; „a dezrădăcina; (p. ext.) a stârpi, a extirpa".

er<u>a</u>tic, adj. var., „rătăcitor", nu este sinonim cu **er<u>e</u>tic**, s. m., „susținător al unei erezii".

erbic<u>i</u>d, s. n., pl. **erbic<u>i</u>de**; „substanță chimică care distruge buruienile dăunătoare agriculturii". Sunt greșite scrierea și rostirea ***ierbicid***. Vocala **e** se rostește cu un *i* semivocalic inițial doar în cuvintele din fondul vechi al limbii; în cazul neologismelor care încep cu **e**, rostirea cu *i* semivocalic nu este corectă.

erbiv<u>o</u>r, adj. var. și s. n., „(mamifer) care se hrănește numai cu plante, în special cu iarbă". Nu este derivat al substantivului *iarbă*, prin urmare, este incorectă forma ***ierbivor***, atât în varianta scrisă, cât și în cea vorbită.

erij<u>a</u>, vb. refl., „a-și atribui (ilegal) un rol, o autoritate, a se da drept".

eremit, s. m., pl. **eremiți**; „pustnic, sihastru".

erpetologie, s. f., „studiu științific al reptilelor".

er<u>u</u>pe, vb. intranz., „(despre lavă, magmă, petrol) a face erupție, a ieși afară, a se revărsa cu putere", „(despre vulcani) a azvârli cu putere afară lava", „(despre pete, bășicuțe) a apărea", confundat cu **a ir<u>u</u>pe**, vb. intranz., „a năvăli, a năpădi; a izbucni; a intra cu violență; a deborda".

escadr<u>i</u>lă, s. f., „subunitate a forțelor aeriene militare, formată din câteva patrule". Este incorectă forma ***excadrilă***. Nu trebuie confundat cu substantivul f. **espadr<u>i</u>lă**, „încălțăminte ușoară de pânză".

escalad<u>a</u>, vb. tranz., denumind acțiunea de „a se cățăra pe un zid sau pe un alt obstacol înalt, pentru a trece pe partea cealaltă", iar prin extensie „a sări peste un obstacol". Este greșită întrebuințarea lui cu sensul de „a (se) intensifica". De asemenea, constituie greșeală scrierea ***excalada***.

escalat<u>o</u>r, s. n., pl. **escalato<u>a</u>re**. „scară rulantă". Este greșită forma ***excalator***.

escamot<u>a</u>, vb. tranz., „a ascunde; a falsifica, a denatura; a introduce trenul de aterizare al aeronavei în fuzelaj în timpul zborului".

escap<u>a</u>dă, s. f., pl. **escap<u>a</u>de**; „ieșire de scurtă durată, uneori ascunsă, cu scopul de a petrece; aventură".

Scanned with OKEN Scanner

escatologie, s. f., „totalitatea concepţiilor religioase referitoare la soarta finală a lumii şi a omului", nu ***eshatologie***.

eschimos, adj. var., pl. **eschimoşi**, f. sg. **eschimosă**, f. pl. **eschimose**.

escroc, escroacă, s. m. şi f. Sunt greşite rostirea [*ecscroc*] şi scrierea ***excroc***.

esplanadă, s. f., „loc deschis în faţa unei clădiri monumentale".

estacadă, s. f., „punte care face legătura cu navele acostate la chei; platformă pe picioare înalte între două puncte deasupra solului; baraj de mijloace plutitoare, la intrarea unui port".

estimp (pop.), adv., „în acest an".

estompa, vb., „a atenua, a diminua, a slăbi din intensitate". Sunt greşite scrierea ***extompa***, precum şi rostirea cu **i** semivocalic (***iestompa***).

estropia, vb. tranz., „a schilodi, a mutila".

eşalona, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **eşalonează**, „a dispune, a repartiza un întreg în mai multe părţi la intervale succesive dinainte stabilite".

eşarfă, s. f., „batic", v. paronimul **eşarpă**.

eşarpă, s. f., „direcţie de tragere".

et cetera / et caetera, loc. (lat.), „şi celelalte", nu ***ecţetera, eţetera***. Abr. **etc.** Înaintea lui nu se pune virgulă.

eteroclit, (*-ro-clit*), adj. var., „alcătuit din elemente disparate; neobişnuit, anormal; ciudat, bizar"; forma ***heteroclit*** nu este corectă, conform noului DOOM.

Etiopia, (*E-ti-o-pi-a*), s. propriu f.; locuitorul se numeşte **etiopian**.

etos, s. n., „ansamblu de trăsături morale specifice ale unui grup social, ale unei epoci; specific cultural al unei colectivităţi".

eu$_1$, pron. [*ĭeu*], pr. pers.

eu$_2$, pron. [*eu*], s. n., art. **eul** (*eul liric*).

euharistie, (*e-u-*), s. f., „împărtăşanie".

Eurasia, (*E-u-ra-si-a / -ur-a-*), s. propriu f.

euristică, (*e-u-*), s. f., „metodă care serveşte la descoperirea unor cunoştinţe noi".

euritmie, (*e-u-*), s. f., „armonie de sunete, de linii, de mişcări".

euro, (*e-u-*), s. m., simb. €.

eurobond, s. n., „obligaţiune nominală emisă de o corporaţie din S.U.A. oferită spre vânzare pe piaţa europeană şi care aduce dobândă în dolari".

ev (livr.), s. n. / s. m., pl. **evuri / evi**.

evapora, vb., ind. prez. pers. a III-a **evaporă**, nu ***evaporează***.

Scanned with OKEN Scanner

evaziv, adj. var., „vag, neprecis”.

evicțiune, (*-ți-u-*), s. f., „(jur.) deposedare de un lucru obținut legal, suferită în urma unei sentințe sau a unui drept exercitat într-un anumit fel de cineva”.

evolua, (*-lu-a*), vb. intranz., înseamnă propriu-zis „a se roti”; a fost folosit pentru a caracteriza activitatea dansatorilor pe o scenă, apoi pentru a descrie mișcările unei echipe sportive pe teren. Este incorect întrebuințat cu înțelesul de „a se prezenta în public” cu referire la cântăreți sau chiar la instrumentiști.

Evul Mediu, s. propriu n., conform DOOM2 numele marilor perioade istorice sunt s. proprii, prin urmare, se scriu cu majusculă.

ex-, prefix care servește la formarea unor substantive; când are înțelesul „fost” se scrie cu cratimă (*ex-ministru*).

exacerba, x pron. [*cs*], (*e-xa- / ex-a*), vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **exacerbează**; „a intensifica, a accentua la maximum”.

exagera, x pron. [*cs*], vb. tranz., „a prezenta un fapt în dimensiuni mărite”.

exala, x pron. [*gz*] (deși etimologic nu se justifică), vb. tranz., „a degaja vapori, mirosuri”.

exalta, x pron. [*gz*], vb. intranz., „a se entuziasma, a se înflăcăra peste măsură”; nu este același lucru cu **exulta**, vb. intranz., x pron. [*gz*], „a simți o mare bucurie, a fi foarte fericit”. De asemenea, trebuie evitată confuzia cu verbul tranzitiv **a exala**.

exantematic, x pron. [*gz*], adj., (*tifos ~*).

exaspera, x pron. [*gz*], vb. tranz.

excavator, s. n., nu ***escavator***; pl. **excavatoare**.

excerpta, x pron. [*cs*], vb. tranz., „a extrage un anumit material dintr-un text, lucrare etc., în vederea studierii lui, a întocmirii unui referat”.

exciza, vb., „a extirpa”.

excluziune, s. f., „excludere, interdicție”.

excogitație, s. f., „efort de gândire”.

excoriație, s. f., „jupuitură superficială a pielii”.

excurs, s. n., „digresiune”.

execra, vb., „a detesta”.

execrație, s. f., „oroare, repulsie”.

executa, x pron. [*gz*], vb. tranz.

exegeză, x pron. [*cs*], s. f., „interpretare a unui text (literar, juridic, religios)”.

exemplu, x pron. [*gz*], s. n., are înțelesul de **pildă**, deci ***exemplu pilduitor*** este pleonasm.

Scanned with OKEN Scanner

exempt, x pron. [*gz*], adj. var., „dispensant, la adăpost de".

exequatur, qu pron. [*cv*], s. n., „(jur.) autorizație dată de un șef de stat unui consul străin de a-și exercita funcțiile în țara în care este acreditat".

exercita, x pron. [*gz*], vb. tranz. La ind. prez. pers. a III-a, accentuarea corectă este pe a doua silabă (**exercită**), nu ***exercită***.

exergă, s. f., „mic spațiu gol pe o medalie, destinat a fi acoperit cu o inscripție; inscripție, dată etc. gravată pe o medalie".

exhiba, x pron. [*cs*], vb., „a etala, a se făli cu ceva", ind. prez. pers. a III-a **exhibă**, nu ***exhibează***.

exhibiție, x pron. [*cs*], s. f., „etalare, expunere ostentativă". Este incorectă forma ***eschibiție***.

exigibil, adj. var., „care poate fi cerut; care trebuie îndeplinit".

exil, x pron. [*gz*], s. n, pl. **exiluri**.

exit-poll, s. n., pl. **exit-polluri**; „sondaj făcut pe un procent mic de subiecți la ieșirea de la vot".

exitus, s. n., „moarte, sfârșit".

exod, x pron. [*cs*], s. n., pl. **exoduri**.

exogen, adj. var., „dezvoltat la exterior; datorat unor cauze externe".

exonera, vb. tranz., a (se) achita (de) o obligație".

exorcism, s. n., „vrăji practicate de cei mistici pentru alungarea diavolului".

exordiu, s. n., pl. **exordii**, „prima parte a unui discurs".

exorta, vb. tranz., „(lit.) a înflăcăra, a îndemna, a îmboldi o persoană sau o colectivitate (prin cuvinte, discursuri etc.)".

exoteric, adj. var., „accesibil sau destinat tuturor; public"; paronimul **ezoteric** îi este și antonim.

exotic, x pron. [*gz*], adj. var., „care provine dintr-o regiune îndepărtată".

expansiv, adj. var., „exuberant, comunicativ, deschis, vioi".

expectativă, s. f., „așteptare bazată pe anumite probabilități sau calcule".

expedient, (*-di-ent*), s. n., pl. **expediente**, „mijloc ingenios cu ajurotul căruia se poate face față unor situații mai grele; (p. ext.) mijloc improvizat, adesea ilicit, prin care se procură bani".

expia, vb. tranz., „a ispăși (o greșeală, o vină)".

expletiv, adj. var., „care nu este necesar pentru înțelegerea sensului, putând lipsi din propoziție".

exsudat, s. n., „secreție", nu ***exudat***.

exsudație, s. f., „transpirație", nu ***exudație***.

Scanned with OKEN Scanner

extaz, s. n., pl. **extaze**, „stare psihică de mare intensitate, admirație profundă".

extermina, vb. tranz., „a ucide, a masacra, a stârpi în masă"; ***a extermina în masă*** este construcție pleonastică.

extinctor, (*-tinc-*), adj. var. și s. n., „(aparat) care servește la stingerea incendiilor"; nu ***estinctor***.

extirpa, vb. tranz., „a scoate pe cale chirurgicală un organ sau o porțiune dintr-un organ bolnav; a stârpi". Este greșită forma ***estirpa***.

extorca, vb. tranz., „a obține un lucru de la cineva cu forța, prin amenințări, prin șantaj", nu ***estorca***.

extract, s. n., pl. **extracte**, „ parte din conținutul unui înscris; substanță extrasă din diferite materii vegetale sau animale"; nu este același lucru cu **extras**, s. n., „pasaj sau fragment scos dintr-o scriere; articol sau studiu scos dintr-o revistă". Locuțiunea *extras de cont* înseamnă „document care conține copia operațiilor efectuate, într-o anumită perioadă, într-un cont".

extravertit / extrovertit, adj. var., „care se caracterizează prin exteriorizarea sentimentelor, sociabilitate". DOOM2 acceptă și forma **extrovertit**, obținută prin analogie cu antonimul **introvertit**.

exuberant, **x** se pron. [*cs*], adj. var., „care își manifestă sentimentele prin demonstrații exterioare excesive".

exulta, v. **exalta**.

exuviabil, (*-vi-a-*), adj. var., „(despre animale) care își schimbă pielea".

ezoteric, adj. var., „(despre doctrine, ritualuri) destinat numai celor inițiați; secret".

Scanned with OKEN Scanner

F

face, vb. tranz., ind. prez. pers. I pl. **facem** (nu *făcem*); imper. **fă**, imper. neg. **nu face**.

facsimil / facsimil, s. n., pl. **facsimile / facsimile**; „reproducere exactă a unui text, a unei semnături, a unui desen etc. prin fotografiere, copiere manuală, xerocopiere etc.”.

factice (livr.), adj. invar., „artificial, nefiresc”.

factotum (livr.), s. m., art. **factotumul**, pl. **factotum**; „persoană care inițiază, hotărăște și rezolvă (aproape) toate problemele”.

facțiune, (*-ți-u-*), s. f., „grupare, tabără”. Să nu se confunde cu **fracție**, „raport numeric” sau cu **fracțiune**, „fragment, porțiune, grupare politică”.

fagot, s. n. / s. m., pl. **fagoturi / fagoți**, „instrument muzical de suflat cu registru jos, făcut din lemn și având forma unui tub lung prevăzut cu un tub suplimentar, îndoit la capăt, prin care se suflă”.

faiențărie, s. f., nu *faianțerie, faianțărie*.

faimă, (*fai-*), s. f., „renume, reputație”, fără pl.

fairplay, pron. [*ferpleĭ*], (*fair-*), s. n., „acceptare loială a regulilor (într-un joc, o afacere, în sport)”.

familial, (*-li-al*), adj. var., „de familie”.

familiar, (*-li-ar*), adj. var., „obișnuit, curent”.

fanfaron, adj. var. și s. m. și f., f. sg. **fanfaroană**; „lăudăros”.

fantasc (livr.), adj. var., „ciudat, bizar”.

fantast (livr.), s. m., „visător, om cu idei fantastice, original”.

farniente, (*-nien-*), s. n., „inactivitate, lenevie, trândăvie”.

fascicul, s. n., „grup format din mai multe elemente de același fel, așezate în formă de mănunchi”. Nu este acceptată varianta *fascicol*. De asemenea, adeseori se face confuzia cu paronimul **fasciculă**, s. f., „broșură conținând o

Scanned with OKEN Scanner

parte, un capitol dintr-o lucrare publicată în fragmente succesive". Varianta ***fascicolă*** este incorectă.

fast-food, pron. [*fastfud*], s. n., pl. **fast-fooduri**, (*-foo-duri*); „(local în care se servește) mâncare standardizată, preparată și servită rapid".

fastidios (livr.), adj. var., sinonim cu *plicticos, anost, searbăd*. Este frecventă confuzia cu **fastuos**, „impozant, cu fast".

fata morgana, loc. s. f., G-D art. forma **fetei morgana**; „fenomen optic frecvent în regiunile calde, datorită căruia imaginile obiectelor aflate la (sau dincolo de) orizont apar ca și cum s-ar reflecta într-o apă". Provine din limba italiană, unde are aceeași formă și același înțeles, putând fi tradus literal „Zeița Morgana". *Morgana* este cuvântul arab *morgan*, „perlă", it. *fata* este pluralul substantivului lat. *fatum*, „soartă", „destin", „fatalitate". Devenind substantiv de genul feminin, *fata* a căpătat sensul de „zână" și „ursitoare". Cum credințele populare explicau fenomenul prin acțiunile vrăjitorești ale unor zâne, acesta a căpătat denumirea **fata morgana**. Echivalentul în limba română este tot o locuțiune, cu o deosebită încărcătură expresivă: **apa morților.** (Detalii în Th. Hristea, *Sinteze de limba română*, pag. 159.)

faună, (*fa-u-*), s. f., pentru care DOOM2 nu mai indică formă de pl.

Fălticeni, s. propriu, locuitorul se numește **fălticenean**, nu ***fălticinean***; f. sg. **fălticenancă**.

fărăș, s. n., pl. **fărașe**, „obiect casnic în formă de lopată cu coadă scurtă, în care se adună cu mătura gunoiul". Este incorectă forma ***foraș***.

februarie, (*-bru-a-ri-e*) s. m., abr. **febr.**

feedback, pron. [*fidbec*], s. n., pl. **feedbackuri** (*feed-ba-ckuri*).

felonie (livr.), s. f., „trădare; lipsă de loialitate; infidelitate".

feminin, adj. var. Nu este corectă forma ***femenin***, obținută prin etimologie populară (cuvântul fiind considerat un derivat al substantivului *femeie*).

ferice, adj. invar.

ferigă, s. f., pl. **ferigi**; nume purtat de mai multe specii de criptogame vasculare cu frunze mari și dințate. Noul DOOM normează accentuarea silabei a doua.

fermoar, (*-moar*), s. n., „dispozitiv pentru încheiat obiecte diverse"; nu ***fermuar***.

feroce, adj. invar., „crud, nemilos, sălbatic"; incorect ***feroci***.

Scanned with OKEN Scanner

fervent, adj. var., „înflăcărat, pasionat, înfocat".

fervid (livr.), adj. var., „arzător, strălucitor".

fervoare, (*-voa-*), s. f., „ardoare, pasiune, zel".

fetid, adj. var., „cu miros urât, respingător; mefitic".

fezabil, adj. var., „care poate fi făcut". Sufixul **-bil** exprimă posibilitatea, prin urmare, alăturarea verbului *a putea* sau a expresiei *a fi cu putință* creează un pleonasm (***poate fi fezabil***). În aceeași situație se află numeroase adjective, dintre care menționăm câteva: **admisibil** („care poate fi admis"), **lăudabil** („care poate fi lăudat"), **credibil** („care poate fi crezut"), **potabil** („care poate fi băut"), **pasibil** („care poate sau trebuie supus la..."), **susceptibil** („care poate suferi modificări, care poate lua diferite forme").

fi, vb. intranz., ind. prez. pers. I pl **suntem**, pers. a II-a pl. **sunteți** (atenție la accent); la imper. afirmativ **fii!**, negativ **nu fi!**, conj. prez. afirmativ **să fii**, negativ **să nu fii** (atenție la scrierea cu unu sau doi **i**). La ind. p.s. pers. I sg. **fusei / fui**, pers. I pl. **fuserăm / furăm** (două forme în variație liberă). La cond. prez. pers. a III-a **ar fi**, iar în imprecații **fir-ar**. Formele care încep cu litera **e** (**era**, **este** ș.a.) se pron. cu *i* semivocalic [*ĭera*, *ĭeste*]. În enunțul ***Ce-s cu astea?***, este incorect întrebuințat pluralul, într-un fals acord cu pronumele demonstrativ *astea*, care nu este subiect. Verbul este predicativ, sinonim cu *se întâmplă*, având subiect pronumele interogativ *ce*, deci *cu astea* este complement indirect. Prin urmare, construcția corectă este **Ce-i cu astea?**

fiasco, (*fias-co*), s. n., „nereușită totală, eșec".

fief, s. n., pl. **fiefuri** (*fi-e-*); „feudă; zonă de influență absolută".

fie-mea (-ta, -sa) (pop., fam.), s. f. + adj. pr., G-D **fie-mii (-tii, -sii)**.

fierăstrău / ferăstrău, s. n., „unealtă prevăzută cu o lamă, un disc de oțel, cu dinți ascuțiți, folosită pentru tăiatul lemnelor"; nefiind derivat de la *fier*, forma corectă ar trebui să fie **ferăstrău**. Cu toate acestea, DOOM2 acceptă ambele variante, cu preferință pentru **fierăstrău**, așa cum a impus uzul.

fiestă, (*fies-tă*) s. f., „sărbătoare".

fiică, (*fii-*), s. f., pl. **fiice**.

fiindcă, (*fi-ind-că*), conjcț.

fiind că, loc. conjcț. (*dat ~*).

Fiji, **j** pron. [*ğ*], s. propriu, locuitorul se numește **fijian**.

file, s. n., pl. **fileuri**, „carne de calitate superioară din lungul șirei spinării unei vite, unui porc sau

Scanned with OKEN Scanner

unui peşte". Este greşită grafia *filé*.

filet, s. n., pl. **filete**, „ghivent; ramificaţie a extremităţii nervilor".

fileu, s. n., pl. **fileuri**, „plasă".

filiaţie, s. f., „legătură de rudenie între părinţi şi copii; descendenţă". Cuvântul nu este sinonim cu **filieră**, s. f., polisemantic, printre sensurile lui figurând şi acela de „succesiune de mijloace, de etape, de trepte etc. care intervin până la un anumit rezultat"; sunt greşite enunţuri precum: *Drogurile au fost livrate pe filiaţie asiatică* (în loc de **filieră**).

filigran, (*-li-gran*), s. n., „lucrare artistică realizată din fire subţiri de aur, argint etc., întreţesute şi sudate". Este greşită forma ***filigram*** (explicabilă prin influenţa cuvântului *gram*, având în vedere că metalele preţioase se măsoară în grame).

filistin (livr.), s. m., „om mulţumit de sine, mărginit, retrograd şi laş".

filosof / filozof, s. m., s. f. **filosoafă / filozoafă**. A fost acceptată şi grafia cu **z**.

final, s. n., pl. **finaluri**; în expresia *în ~*, incorect ***într-un final***.

firav / fi̯rav, adj. var. Sunt corecte ambele accentuări.

firesc, adj. var., sinonim cu *normal*, adesea folosit pleonastic împreună cu acesta: ***firesc şi normal***.

firimitură, s. f., nu ***frimitură***, ***firmitură***, ***fărmitură***.

fisiune, s. f., „fenomenul scindării unui nucleu atomic în mai multe fragmente cu mase de valori comparabile". Nu este corectă rostirea ***fiziune***.

fitness, s. n., art. **fitnessul**.

fixing, s. n., „(fin.) stabilire a cursurilor valutare".

fixism, s. n., „concepţie care neagă evoluţia lumii vii".

flagrant, (*-grant*), adj. var., „care sare în ochi, care se vede". Trebuie evitată confuzia cu paronimul **fragrant**, adj. var., „mirositor, parfumat".

flamboaiant, (*-boa-iant*), adj. var., nu ***flamboiant***.

flasc, adj. var., „moale, fără putere".

flash, pron. [*fleş*], s. n., art. **flash-ul**, pl. **flash-uri**.

flegmatic, adj. var., „nepăsător, calm, imperturbabil".

floarea-soarelui, s. f., defectiv de plural.

foarfecă, s. f., pl. **foarfeci**.

föhn, pron. [*fön*], s. n., „uscător de păr", pl. **föhnuri** (*föh-nuri*).

folclor, (*fol-clor / folc-lor*), s. n., „totalitatea creaţiilor artistice, a

obiceiurilor şi a tradiţiilor populare; ştiinţa care se ocupă cu studierea tradiţiilor şi a creaţiilor populare".

folicul, s. m., „(anat.) veziculă".

folículă, s. f., „fruct uscat, în formă de cornet, dintr-o carpelă".

fonda, vb. tranz., nu ***funda***, conform normelor anterioare.

for, s. n., pl. **foruri**.

forfait, pron. [*forfe*] s. n., art. **forfait-ul**, pl. **forfait-uri**; „a pierde un meci prin neprezentare".

forfetar, adj. var., „(despre tarife, taxe) fixat dinainte la o sumă globală, invariabilă".

fortuit, adj. var., sinonim cu *întâmplător, neaşteptat, neprevăzut, inopinat, accidental, ocazional*. Explicabil pentru unii prin derivarea de la *forţă* (fenomenul de etimologie populară), este greşit întrebuinţat în locul adv. **forţat**.

fotbal, s. n., pretenţios şi greşit rostit ***futbol***.

frâu, s. n., pl. **frâie**; „totalitatea curelelor care se pun pe capul şi în gura unui cal spre a-l putea mâna".

frecţie, s. f., „masaj". Să nu se confunde cu **fricţiune**, s. f., „frecare, conflict".

frecţiona / fricţiona, vb. tranz., „a face un masaj, a freca".

fremăta, vb., ind. prez. pers. I sg. **freamăt**, pers. a II-a sg. **freamăţi**, pers. a III-a **freamătă**, conj. prez. pers. a III-a **să freamăte**.

frenghie, s. f. , „(înv.) brocart"; nu este acelaşi lucru cu **frânghie**.

frez, adj. invar., „de culoarea fragilor"; este incorect acordul la feminin sau la plural (*bluză / bluze* ***freză / freze***).

friabil, adj. var., „(despre materiale) sfărâmicios"; să nu se confunde cu **fiabil**, adj. var., „(despre aparate, instalaţii) care prezintă siguranţă în funcţionare".

frică, s. f., G-D art. fricii; „stare de adâncă nelinişte şi tulburare".

friteuză, pron. [*fritöză*], s. f., aparat electrocasnic cu care se prăjesc alimentele. Asociat cu adj. *fript*, prin fenomenul de etimologie populară, este greşit rostit ***fripteoză***.

frontieră, (*-ti-e-*), s. f., „limită între două ţări; graniţă".

fruct, s. n., varianta ***fructă*** nu este acceptată.

frugal, adj. var., „(despre mese) din alimente puţine şi simple; sobru, cumpătat".

frust, adj. var., „natural, simplu, rudimentar".

frustra, vb. tranz., „a lipsi pe cineva de un drept sau de un bun; a

păgubi", iar prin ext. „a înșela". Nu este corectă forma ***frusta***.

fugos, adj. var., „(despre animale) care are o fire iute; aprig, impetuos".

führer, pron. [*fürăr*], (*füh-rer*), s. m., pl. **führeri**.

fulgurant, adj. var., „care răspândește o lumină vie, de scurtă durată".

full-time, pron. [*fultaĭm*], adj. invar., adv., „permanent".

fulminant, adj. var., „detonant, exploziv; amenințător, violent".

fulminat, s. m., „sare a acidului fulminic".

funambulesc (livr.), adj. var., f. sg. **funambulescă**, „bizar, excentric, extravagant".

funciar, adj. var., „referitor la terenuri, la averi imobiliare; (fig.) fundamental".

fundal, s. n., pl. **fundaluri**, nu ***fundale***.

funeralii, s. n. pl. Este incorectă forma ***funerarii***.

funest, adj. var., „nefast, fatal".

furibund, adj. var., „furios, turbat la culme".

furie, (*-ri-e*), s. f., pl. **furii**. Nu se justifică deplasarea accentului pe silaba a doua.

furtiv (livr.), adj. var., „care se face pe ascuns", nu are nici o legătură cu vb. **a fura**.

furtun, s. n., pl. **furtunuri**, nu ***furtune***.

futil (livr.), adj. var., „lipsit de valoare, inutil, neserios, frivol".

Scanned with OKEN Scanner

G

gablonz, z pron. [*t*], s. n., pl. **gablonzuri**.

gadget, dg pron. [ğ], s. n.

Galaction, pron. [*tion*], nu [*ţion*], s. propriu m., pseudonimul scriitorului Grigore Pişculescu, (Gala ~).

galanton, adj. var., la f. sg. **galantoană**; „darnic, generos". Incorect ***galantom*** (cu toate că originalul fr. este *galant homme*).

garderob, s. n., pl. **garderoburi**, „dulap în care se ţin haine". Deşi au aceeaşi etimologie, nu trebuie confundat cu **garderobă**, s. f., pl. **garderobe** „îmbrăcăminte; loc unde, în localurile publice, se depun obiectele de îmbrăcăminte folosite numai în afara locuinţelor".

garsonieră, (*-ni-e-*), s. f.

gasteropod, s. n., pl. **gasteropode**; forma ***gastropod*** nu mai este acceptată.

gaudeamus, (*gau-de-a-*), s. n. (în lat. „să ne bucurăm").

gay, pron. [*gheĭ*], s. m., art. **gay-ul**, pl. **gay**, pl. art. **gay-i**.

gazel, s. n., pl. **gazeluri**, „poezie cu formă fixă alcătuită din distihuri."

gazelă, s. f., pl. **gazele**, „mamifer rumegător din familia antilopei".

găgăuţă, s. f., „prostănacă", G-D art. **găgăuţei**, pl. **găgăuţe**.

găgăuţă, s. m., „prostănac", G-D art. **lui găgăuţă**, pl. **găgăuţi**. Să nu se confunde cu **găgăuz**, nume etnic.

găluşcă, s. f., pl. **găluşte / găluşti**.

gângav / gângav, adj. var.

gărgăriţă, s. f., pl. **gărgăriţe**; nu se justifică deplasarea accentului pe silaba penultimă.

geacă, s. f., G-D art. **gecii**, pl. **geci**.

geantă, s. f., „servietă; poşetă"; să nu se confunde cu **gintă**, s. f., „formă de organizare socială; neam" şi cu **jantă**, s. f., „partea exterioară periferică a unei roţi de automobil, bicicletă, pe care se montează cauciucul"; în expr. *a rămâne pe jantă* „a avea cauciucul dezumflat;

Scanned with OKEN Scanner

(fam.) a rămâne fără bani, a fi lefter".

genocid, s. n., pl. **genocide**, nu *genociduri*.

genuflexiune, s. f. Este incorectă forma *genoflexiune*.

genuin, adj. var., „natural, pur".

genuncher (reg.), s. n.; „suman sau pieptar lung până la genunchi". Nu este același lucru cu **genunchieră**, (*-chi-e-*), s. f., „bandaj cu care se acoperă genunchiul pentru a-l proteja".

geo-, element de compunere, „pământ" (*geologie*, *geografie* ș. a.), conține două vocale în hiat, adeseori greșit pronunțate ca diftong, cu consecințe în despărțirea în silabe (corect: **ge-o-**).

geologă, s. f, nu *geoloagă*.

gera, vb., „a conduce, a administra în numele altcuiva". Trebuie evitată confuzia cu paronimul **a gira** care înseamnă „a garanta", confuzie care se manifestă și (sau mai ales) în cazul substantivelor **gerant** „cel care gerează" și **girant** „persoană care girează sau garantează pentru cineva prin semnătura sa".

gerberă, s. f., pl. **gerbere**, greșit pron. *jerberă* sau *gerberă*.

germen / germene, s. m., pl. **germeni**.

germene (în ~), loc. adj., loc. adv., „(care se află) într-un stadiu inițial.

Gestapo, pron. [*ghestapo*], s. propriu n. Sunt incorecte formele *Gestapou, Geștapo, Ghestapo(u)*.

Ghana, s. propriu f., locuitorul se numește **ghanez**, litera **h** nu se pronunță.

gheară, s. f., nu *ghiară*.

gheată, s. f., nu *ghiată*.

gheață, s. f., nu *ghiață*.

gheenă (livr.), s. f., „iad, infern".

gheișă, (*ghei-șă*), s. f., „dansatoare și cântăreață japoneză".

gheizer, (*ghei-zer*), s. n., pl. **gheizere**.

Gheorghe, s. propriu m., abreviat **G.** sau **Gh.**, nu *Ghe*.

ghetou, s. n., nu *ghetto, gheto*.

ghionoaie, (*ghi-o-*), s. f., „ciocănitoare"; nu *gheonoaie*.

ghips, s. n., pl. **ghipsuri** (obiecte, ornamente); incorect *gips*; „sulfat natural hidratat de calciu, cu numeroase folosiri în industrie".

ghiuden / ghiudem, (*ghiu-*), s. n., „cârnat uscat și presat".

giardiază, (*giar-di-a-*), s. f.

ginecologie, s. f., nu *genicologie*.

ginerică (fam.), s. m., G-D art. **lui ginerică / ginericăi**.

Scanned with OKEN Scanner

gingaș / gingaș, adj. var., ambele variante accentuale sunt acceptate.

Giurgiu, s. propriu, locuitorul se numește **giurgiuvean**, f. sg. **giurgiuveancă**.

giuvaier, s. n., pl. **giuvaiere**; „bijuterie"; nu ***juvaier, giuvaer***.

glacial, adj. var., „rece ca gheața; neprietenos", nu este același lucru cu **glaciar**, adj. var., „referitor la ghețari".

glaciație / glaciațiune, (*-ci-a-ți-*), s. f.

glaspapir, s. n., „hârtie pe care a fost lipit un strat de sticlă pisată și care servește la șlefuitul lemnului, metalelor etc.". Atenție la scrierea și rostirea cu **s**, nu cu ***ș***.

glasvand, s. n., pl. **glasvanduri**, „panou de sticlă"; nu ***glazvand, glasvant***.

glaucom, (*glau-com*), s. n., pl. **glaucoame**.

gleznă, s. f., „încheietura de jos a piciorului"; nu ***glesnă***.

globe-trotter, pron. [*globtrotăr*], s. m., pl. **globe-trotteri**.

glonț, s. n., pl. **gloanțe**, varianta ***glonte*** este greșită.

glosă, s. f., „explicație a unui pasaj sau a unui cuvânt dintr-o scriere"; formă fixă de poezie"; nu ***glossă***.

gnom, s. m., pl. **gnomi**; „(mit.) mică ființă care ar locui în fundul pământului; spiriduș".

gnomic, adj. var., „care conține maxime, sentințe".

godin (reg.), s. m., pl. **godini**, „purcel".

godin, s. n., pl. **godinuri**, „sobă".

gogoașă, s. f., G-D art. **gogoșii**, pl. **gogoși**, incorect ***gogoașei, gogoașe***.

gogoșărie, s. f., nu ***gogoșerie***; pl. **gogoșării**.

golgheter, s. m., nu ***golgeter***.

gongorism, s. n., „abuz de imagini și întorsături de fraze pompoase; stil afectat, plin de metafore".

gordian, (*-di-an*), adj. m., pl. f. **gordiene**; în expr. *nodul* ~ sau *nodul lui Gordius*, „simbolul unei încurcături pentru rezolvarea căreia mijloacele convenționale sunt insuficiente". (Carul cu care Gordius venise în Frigia Mare se afla expus pe acropola orașului Gordium, așteptând împlinirea prezicerii: acela care va dezlega nodul de la jugul carului va cuceri Asia. Ajuns în Frigia, Alexandru Macedon a dorit să dezlege nodul și să-și încununeze triumful militar. Dar nodul era atât de încurcat, încât Alexandru a înțeles că nu va reuși decât tăindu-l. „N-are importanță cum se dezleagă acest

Scanned with OKEN Scanner

nod!" – ar fi rostit el, în timp ce scotea sabia.)

Govora, s. propriu f., accentul pe silaba a doua, nu ***Govora***.

gradene, s. n., pl. **gradene**, nu ***gradenuri***; „treaptă înaltă de la baza unei clădiri; fiecare treaptă, cu scaune sau cu bănci, dintr-un amfiteatru, dintr-un stadion etc."; nu este același lucru cu **gradină**.

gradină, s. f., „daltă", pl. **gradine**.

graffiti, (*-fi-ti*), s. n. pl., „inscripții sau desene executate neglijent pe ziduri", incorect scris ***grafitti***.

grafit, s. n., carbon natural".

grandilocvent, adj. var., „afectat; pompos, bombastic".

graten, s.n., „preparat culinar acoperit cu pesmet".

gratitudine, s. f., „recunoștință".

gratuitate, s. f., „ ceea ce se oferă gratuit; netemeinicie, inutilitate".

gratula, vb. tranz., „a (se) felicita"; să nu se confunde cu **a grația**, vb. tranz., „a acorda unui condamnat iertarea parțială sau totală".

grăunte, s. m., pl. **grăunți**.

grăunță, s. f., pl. **grăunțe**.

grâu$_1$, s. m. (cereală).

grâu$_2$, s. n., pl. **grâne / grâie**, „semănătură, lan".

gregar, adj. var., „care trăiește în grupuri; (fig.) *spirit* ~ = spirit de turmă, atitudine de supunere oarbă".

grepfrut, s. n., pl. **grepfruturi**. Este acceptat și cuvântul **grep** (pl. **grepuri**), prescurtare de la **grepfrut**, dar sunt greșite formele ***gref, grefă***, pl. ***grefe, grefuri, grepfrüi***.

greva, vb. tranz., „a împovăra cu cheltuieli, cu o ipotecă".

grill, s. n., pl. **grilluri**.

grimeur, pron. [*grimör*], s. m., „machior". Este incorectă grafia ***grimer***.

griș, s. n., nu ***gris***.

grizat (livr.), adj.var., „care s-a îmbătat (ușor); amețit".

grizonant, adj. var., „(despre păr) care începe să încărunțească; cărunt, sur".

grobian, (*-bi-an*), adj. var., „necioplit, grosolan, bădăran".

grumaz (pop.), s. m., pl. **grumaji**, „gât".

grund, s. n., pl. **grunduri**; „primul strat de material special aplicat pe suprafața unei piese, a unui obiect, a unui element de construcție care urmează să fie finisată; strat de vopsea albă care se aplică pe pânza pe care se pictează; strat de mortar aplicat pe zidărie, ca suport pentru tencuială". Paronim cu **grunz**, s. m., „bucată dintr-o

Scanned with OKEN Scanner

materie tare şi sfărâmicioasă; bulgăre"; pl. **grunji**, nu ***grunjuri***.

guano, (*gua-no*), s. n., „îngrăşământ organic natural aflat în mari cantităţi în America de Sud".

guaşă, (*gua-şă*), s. f., pl. **guaşe** (desene); „culoare preparată din gumă arabică, pigmenţi minerali şi apă, folosită în pictarea afişelor şi a ilustraţiilor; pictură sau desen".

Guatemala, (*Gua-*), s. propriu f.; locuitorul se numeşte **guatemalez**.

Guineea, (*Gu-i-*), s. propriu f.; locuitorul se numeşte **guineean**.

gulag, s. n., pl. **gulaguri**.

Gura Humorului, s. propriu f.; locuitorul se numeşte **humorean**, f. sg. **humoreancă**.

guru, s. m., pl. **guru**, „intermediar sacru între Dumnezeu (Hari) şi oameni".

Guyana, s. propriu f., locuitorul se numeşte **guyanez**.

Scanned with OKEN Scanner

H

h$_1$ (cit. *haș / hî*), s. m. / s. n., pl. **h / h-uri** (literă).

h$_2$, (cit. *hî*), s. m., pl. **h** (sunet).

habitaclu, s. n., pl. **habitacluri**, nu ***habitacle***; „spațiu pentru echipaj, călători într-o aeronavă"; nu este același lucru cu **habitat**, s. n., pl. **habitate** „suprafață locuită de o populație, de o specie; biotop".

habitudine, s. f., „obicei, deprindere, obișnuință".

hachiță, s. f., pl. **hachițe**.

hacker, pron. [*hecăr*], (*ha-cker*), s. m., pl. **hackeri**.

haiku, s. n., pl. **haikuuri**, „poezie de tip clasic japoneză, având 17 silabe dispuse în trei strofe".

halogen, adj. var.; v. **alogen**.

halteră / halteră, s. f., pl. **haltere / haltere**.

halva, s. f., nu ***alva***; pl. **halvale** (sorturi).

happy-end, pron. [*hepiend*], s. n., art. **happy-endul**, pl. **happy-enduri**; „sfârșit fericit".

hardware, -ware pron. [*ŭer*], s. n.

harpă, s. f., pl. harpe, „instrument muzical cu coarde".

harpie, (*-pi-e*), s. f., pl. **harpii**, „monstru; femeie rea; specie de vultur".

Hasdeu, s pron. [*ș*], s. propriu m., numele scriitorului Bogdan-Petriceicu ~.

Hârlău, s. propriu n., locuitorul se numește **hârlăuan**, f. sg. **hârlăuancă**.

heleștеu, s. n., nu ***eleșteu***; pl. **heleștеie**.

Helsinki, s. propriu n., greșit accentuat ***Helsinki***.

hemiciclu, (*-ci-clu*), s. n., „construcție, sală în formă de semicerc".

hemoragie, s. f.; întrucât prima parte a cuvântului este elementul gr. *haima* „sânge", sintagma ***hemoragie de sânge*** este pleonastică.

hermeneutică, s. f., „arta sau știința de a interpreta vechile texte (în special biblice); știința exegezei".

Scanned with OKEN Scanner

heterodox, adj. var., m. pl. **heterodocşi**; „care se abate de la doctrina oficială a bisericii ortodoxe"; forma ***eterodox*** nu mai este acceptată.

hialin, (*hi-a-*), adj. var., „sticlos, vitros".

hidalgo, s. m., din limba spaniolă, „titlu purtat în Evul Mediu de unii nobili spanioli". DOOM2 nu mai indică pron. span. (unde **h** se pronunţă *i*), prin urmare, cuvântul se rosteşte cum se scrie.

hidrant, s. n., pl. **hidranţi**, nu ***hidrante***.

hieratic, adj. var., „referitor la lucrurile sfinte; convenţional, rigid, solemn".

hieroglifă, (*hi-e-ro-gli-*), s. f.; nu este corect ***ieroglifă***.

high fidelity, **igh** pron. [*aĭ*], adj. invar.; abr. **hi fi**.

high-life, pron. [*haĭlaĭf*], s. n., art. **high-life-ul**; „înalta societate". Incorectă şi nejustificată rostirea ***haitlaif***.

hil, s. n., pl. **hiluri**, „(anat.) porţiune la suprafaţa unui organ pe unde pătrund vasele sangvine şi nervii; (bot.) cicatrice pe învelişul seminţei".

hilar$_1$, adj. var. „referitor la hil".

hilar$_2$ / **ilar**, adj. var., „ilariant".

hiperboreean, (*-re-ean*), adj. var., „din extremul nord".

hipocondru, s. n,, pl. **hipocondre**; regiune abdominală; v. paronimul **ipohondru**.

hipostază, (*-pos-ta- / -po-sta*), s. f.; v. **ipostază**.

hippy, adj. invar. şi s. m., pl. **hippy**, art. **hippy-ul**; pl. art. **hippy-i**.

hirotoni, vb. tranz., „a ridica un diacon la rangul de preot"; pentru a denumi aceeaşi acţiune, se foloseşte şi vb. **hirotonisi**.

hirsut, adj. var., „aspru, grosolan", „cu părul şi barba neîngrijite".

histrion, s. m., „ actor de comedie la romani; bufon; actor lipsit de talent; măscărici; (fig.) om ipocrit, şarlatan".

hobby, s. n., art. **hobby-ul**; pl. **hobby-uri**; „pasiune".

holding, s. n., pl. **holdinguri**; „societate monopolistă"; nu trebuie confundat cu **holdup**, **up** pron. [*ap*], (*hold-up*), s. n., pl. **holdupuri**; „atac banditesc la drumul mare, urmat de jaf".

holocaust, (*-caust*), s. n.

holografie, s. f., „procedeu de înregistrare a imaginii spaţiale a unui obiect". Din aceeaşi familie lexicală face parte cuvântul **hologramă** „placa fotografică pe care sunt înregistrate, prin holografie, imagini spaţiale". Nu există cuvântul ***holograf*** (v. **olograf**).

Scanned with OKEN Scanner

homeless, pron. [*hăŭmles*], s. m., pl. **homeless**; „om fără casă, fără locuință".

Honduras, s. propriu n., locuitorul se numește **hondurian**, f. sg. **hondurianã**.

honoris causa, s pron. [*z*], (*cau-*), loc. adj. (lat.)

Horia / Horea, s. propriu m., prima variantă are trei silabe, cea de-a doua este bisilabică.

horoscop, (*-ro-scop / -ros-cop*), s. n., pl. **horoscoape**, nu ***horoscopuri***.

hortensie, (*-si-e*), s. f., nu ***ortensie***.

hotel, s. n., forma de pl. **hoteluri**, nu ***hotele***.

Hristos / Cristos, s. propriu m., în *înainte de ~, după ~*; abr. **î.Hr., d.Hr.**

htonian, (*-ni-an*), adj. var., „relativ la divinitățile subpământene".

hybris, y pron. [*ü / i*], (*hy-bris*), s. n., „mândrie nemăsurată a unui individ, supraapreciere a forțelor și libertății sale în confruntarea cu destinul (considerate ca surse ale tragicului în teatrul antic".

Scanned with OKEN Scanner

I

iacă, s. f., „guler”; ieşit din uz, se păstrează în expr. *a feşteli iacaua* (cuiva) „a certa”. Omonim cu s. f. (înv.) **iacă**, „tutun” şi omograf cu interj. **iaca**.

ianuarie, (*-nu-a-ri-e*), s. m., abr. *ian.*; dar *1 Ianuarie* (cit. întâi ~)

Ianus, s. propriu m., în expr. *feţele lui* ~, „simbol al veghii, al premoniţiei, dar şi reprezentare a duplicităţii”. (Ianus avea două feţe opuse, una privind înainte, alta înapoi, semnificând veghea. Într-o altă versiune, Ianus este răsplătit, pentru ospitalitatea lui, de Saturn, cu darul cunoaşterii trecutului şi a viitorului.)

iarbă, s. f., (buruieni) pl. **ierburi**; în fr. iarba îngrijită (tunsă, udată, cosită), în special de pe terenurile sportive, se numeşte *gazon*; prin urmare, *jucătorii au apărut pe* ***iarba gazonului*** este pleonasm.

ibric, (*i-bric*), s. n., pl. **ibrice**.

ibidem, (*i-bi- / ib-i-*), adv., abr. **ib. / ibid.**; „(cu privire la un text deja citat) tot acolo, în acelaşi loc, în aceeaşi lucrare”.

iconoclast, adj. var. şi s. m. „partizan al mişcării din Imperiul Bizantin îndreptată împotriva icoanelor; (fig.) cel care caută să distrugă valori, concepţii, personalităţi consacrate”.

idem, adv., „la fel”, abr. **id.**

idiosincrazie, (*-di-o-*), s. f., „intoleranţă a organismului la unele medicamente”; nu ***idiosincrasie***.

idiotism, s. n., termen din lingvistică ce denumeşte un cuvânt sau o combinaţie de cuvinte specifică unei limbi, intraductibilă. Nu trebuie confundat cu **idioţenie**, s. f., termen din limbajul familiar, sinonim cu *tâmpenie, nerozie, neghiobie*.

ieftinire, s. f., derivat în limba română *ieftin* + *-i* > *ieftini* > *ieftinire*, deci forma ***ieftenire*** nu se justifică. Atenţie, *se ieftinesc produsele, serviciile*, nu ***preţurile***.

ienibahar, s. n., nu ***enibahar***.

Scanned with OKEN Scanner

ienupăr, s. m., pl. **ienuperi**; nu ***enupăr***.

ierbar, s. n. (*iarbă* + *-ar*), nu ***erbar***, ***herbar***.

ieșire, s. f., nu ***eșire***.

igienă, (*-gi-e-*), s. f., nu ***higienă***.

iglu, (*i-glu*), s. n., pl. **igluuri**, „colibă făcută din gheață sau din zăpadă".

ignar (livr.), (*ig-nar / i-gnar*), adj. var., „ignorant".

ignat (pop.), s. m., „ziua de 20 decembrie, când se taie porcii pentru sărbătorile de iarnă"; în expr. *nu se îngrașă porcul de ~*, „nu se poate face un lucru serios în ultimul moment".

ignobil, adj. var., „josnic, infam, nemernic".

ignominie, s. f., „josnicie, infamie, mârșăvie", nu ***ignomie***.

ignora, (*ig-no- / i-gno-*), vb. tranz.

igrasie, (*i-gra-*), s. f.; este greșită forma ***egrasie***.

iguană, (*-gua-*), s. f., „gen de șopârlă mare din America de Sud".

ikebana, s. f., pl. **ikebane**, cuvânt japonez care denumește „arta aranjării florilor".

imanent, adj. var., „propriu naturii și esenței unui obiect; lăuntric, intrinsec"; să nu se confunde cu **eminent**, „remarcabil, excepțional" și cu **iminent**, „care nu poate fi oprit, care este pe cale a se produce".

imanență, s. f., „însușirea, starea a ceea ce este imanent".

imberb (livr.), adj. var., „căruia nu i-a crescut încă barba; (peior.) tânăr".

imbroglio, pron. [*imbrolĭo*], (*-glio*), s. n., „piesă de teatru cu acțiune complicată, voit confuză și cu deznodământ surprinzător; încurcătură".

imemorial, adj. var., „care aparține unei epoci străvechi", este confundat cu **imemorabil**, adj. var., antonimul lui **memorabil**, adj. var., „demn de a fi păstrat în memorie". Prin urmare, enunțul ***din timpuri imemorabile*** este greșit, fiind corectă formularea **din timpuri imemoriale**.

imersiune, (*-si-u-*), s. f., „cufundare într-o masă lichidă; intrare a unui astru în conul de umbră al altui astru"; v. **emersiune**.

imigra, vb. intranz., „a veni într-o țară străină pentru a se stabili aici"; v. **emigra**.

imixtiune, s. f., „ingerință, amestec, intervenție (nedorită)".

impasibil, adj. var., „nepăsător, indiferent; flegmatic".

Scanned with OKEN Scanner

impediment, s. n., pl. **impedimente**, „piedică, obstacol".

impenitent, adj. var., „care persistă în greşeală".

impetuos, (*-tu-os*), adj. var., f. sg. **impetuoasă**; greşit ***impetos***.

impiegat, (*-pie-*) s. m., „persoană care organizează şi controlează mişcarea trenurilor într-o gară"; sunt incorecte formele ***impegat, împiegat***.

impieta, (*-pi-e-*), vb. intranz.; înseamnă „a interveni în treburile cuiva, nesocotindu-i drepturile". Asociat cu **impietate**, este greşit întrebuinţat cu înţelesul de „a comite o impietate".

implacabil, adj. var., „de neînduplecat, neîndurător; inexorabil".

importun, adj. var., „care importunează".

importuna, vb., „a plictisi, a stingheri, a deranja, a jena sau a incomoda pe cineva". Este greşită forma ***inoportuna***, derivată (prin etimologie populară) de la *inoportun*.

impozant, adj. var., „impunător, mândru; care impune respect"; nu este acelaşi lucru cu **impozabil**, adj. var., „care poate fi sau care este supus la plata unui impozit".

impromptu, pron. [*ẽprõtü*], (*-promp-tu*), s. n., „compoziţie muzicală cu caracter de improvizaţie".

impulsie, s. f., „tendinţă spontană către o anumită acţiune".

impunitate, s. f., „nepedepsire a unui infractor din anumite motive".

imuabil, (*-mu-a-*), adj. var., „neschimbător, permanent, constant".

imund, adj. var., „foarte murdar, dezgustător la înfăţişare", pl. **imunzi**. Nu trebuie confundat cu **imun**, „care are imunitate".

in, prep., în expresiile latine *in absentia*, *in corpore*, *in extremis*, *in extenso*, *in memoriam* etc., greşit înlocuită cu prepoziţia românească *în*. Aşadar, formele ***în extremis, în memoriam*** etc. sunt incorecte.

inalienabil, (*i-na-li-e / in-a-*), adj. var., „care nu poate fi înstrăinat".

inamovibil, (*i-na- / in-a-*), adj. var., „(despre funcţionari, magistraţi) care nu poate fi mutat sau destituit".

inanitate, s. f., „deşertăciune, vanitate inutilă, zădărnicie".

inavuabil (livr.), (*i-na- / in-a-*), adj. var., „de nemărturisit; ruşinos, nedemn".

incarna / încarna, vb. intranz., ind. prez. pers. a III-a **incarnează / încarnează**.

Scanned with OKEN Scanner

incas, incasă, incaşi, incase, s. şi adj., cuvânt de origine spaniolă – *inca* – la care s-a adăugat **s**, marcă a pluralului, fiind preluat sub această formă considerată a singularului (ex. fr. *incas*), în limba română refăcându-se apoi pluralul *incaşi*. Sunt greşite variantele ***incaş, incaşă***.

incipit, s. n., pl. **incipituri**, „început"; atenţie la accentul pe prima silabă.

incoercibil (livr.), adj. var., „care nu poate fi constrâns".

incognito, adj. invar., adv., „în ascuns, cu nume fals". Este incorectă rostirea cu accentul pe penultima silabă.

incomprehensibil, adj. var., „de neînţeles"; v. paronimul său cu care nu trebuie confundat.

incompresibil, adj. var., „care nu poate fi comprimat".

incongruent, (*-gru-ent*), adj. var., „neconcordant; care nu se potriveşte cu ceva".

inconvenient, s. n., „dezavantaj, impediment".

incrimina, vb. tranz., „a învinovăţi, a acuza", nu ***încrimina***, neavând nicio legătură cu *crimă*.

incrusta, vb. tranz. Este greşită forma ***încrusta***, deoarece prefixul *în-* este folosit numai la verbele formate în limba română.

inculca, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **inculcă**; „a întipări în mintea cuiva, prin repetare, o idee, o concepţie etc.".

inculpa, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **inculpă**; „a învinui, a acuza pe cineva". Este pleonastică formularea ***a inculpa sub acuzaţia de...***

incumba, vb. intranz., „(despre sarcini) a apăsa pe cineva", „a-i reveni cuiva". Nu este sinonim cu *a pretinde*, *a presupune*, prin urmare, este greşit spus ***lucrarea aceasta incumbă mult efort***.

incunabul, s. n., pl. **incunabule**, „exemplar dintr-o carte tipărită în primii ani ai introducerii tiparului (înainte de 1500)".

incurie (livr.), (*-ri-e*), s. f., „neglijenţă".

indelebil, adj. var., „de neşters din amintire".

indeniabil, adj. var., „incontestabil, cert".

index$_1$, s. m., la pl. **indecşi**, „degetul arătător".

index$_2$, s. n., la pl. **indexuri**, „listă"; în expr. *a pune la ~*, „excluderea, considerarea cuiva în afara unor drepturi de demnitate, de afectivitate, de legalitate". (Pentru a

Scanned with OKEN Scanner

stopa sau măcar a limita extinderea credinței protestante din prima jumătate a sec. al XVI-lea, biserica romano-catolică se folosește de două arme: Inchiziția și Indexul. Dorind să țină sub control răspândirea ideilor religioase favorizată de apariția tiparului, biserica a alcătuit un *Index* – o listă de cărți interzise, actualizată în permanență.)

indice, s. m., pl. **indici**; nu se mai acceptă varianta ***indice***, s. n.

indiciu, s. n., pl. **indicii**, „semn (aparent) după care se deduce existența unui lucru, a unui fenomen etc.; particularitate după care se poate recunoaște un obiect, o ființă, un fenomen".

indigență (livr.), s. f., „lipsă, sărăcie".

ineluctabil, (*i-ne- / in-e-*), adj. var., „inevitabil, de neînlăturat".

inerent, adj. var., „care face parte integrantă din ceva".

inerva, vb. tranz., „despre nervi a excita un organ sau un țesut"; v. **enerva**.

inervare, s. f., „excitare", nu este sinonim cu **inervație**, s. f., „ansamblul formațiunilor nervoase periferice".

inexigibil (livr.), adj. var., „care nu poate fi pretins".

inexorabil, adj. var., „implacabil".

inexpugnabil, (*i-nex- / in-ex-*), adj. var., „care nu poate fi cucerit".

inextingibil, (*i-nex- / in-ex-*), adj. var., „care nu poate fi stins, care nu încetează".

inextricabil, (*i-nex- / in-ex-*), adj. var., „foarte încurcat și complicat". Este greșită asocierea cu verbul *a strica*, având drept consecință atribuirea sensului de „ceva care nu poate fi stricat".

infailibil, (*-fa-i-*), adj. var., „care nu poate greși".

infarct, (*-farc-te*), s. n., pl. **infarcte**.

infatuat, adj. var., „încrezut, înfumurat, îngâmfat; orgolios; vanitos".

infesta, vb. tranz., „a bântui, a pustii, a nimici; a invada". Normele actuale îi atribuie și sensul „a contamina".

infim, adj. var., nu mai este admisă varianta ***infim***.

infirmerie, s. f., nu ***infirmierie***.

inflorescență, s. f., nu ***înflorescență***.

informal, adj. var., „fără o anumită organizare; neoficial, simplu".

ingenuitate, (*-nu-i-*), s. f., „naivitate, inocență, candoare"; nu este același lucru cu **ingeniozitate**, s. f., „inventivitate, iscusință, dibăcie".

Scanned with OKEN Scanner

ingerință, s. f., „amestec nedorit (în treburile cuiva); intervenție abuzivă".

ingurgita, vb. tranz., „a înghiți", nu ***îngurgita***.

inhumație, s. f., nu ***înhumație***.

inimiciție, (*i-ni- / in-i-, -ți-e*), s. f., sinonim cu *dușmănie, ură, vrăjmășie*. Nu este derivat în limba română cu prefixul negativ *in-*, prin urmare, forma ***inamiciție*** este incorectă.

inocula, vb. tranz., „a introduce în organism (germenii unei boli); a vaccina, a injecta; (fig.) a sădi în mintea cuiva o idee etc."

inopinat, (*i-no- / in-o-*), adj., var., „neprevăzut, neașteptat"; nu ***inopinant***.

insanitate (livr.), s. f., „nebunie; nerozie".

insera, vb. tranz., „a introduce". Trebuie evitată confuzia cu verbul **a înseră** (derivat de la *seară*).

insidios, (*-di-os*), adj. var., „perfid, viclean; (despre boli) care apare pe nesimțite; înșelător".

insipid, adj. var., „fără gust; searbăd, fad; (fig.) anost, nesărat".

insolit, adj. var., „neobișnuit". Nu trebuie confundat cu **insolent**, „obraznic".

insolvabil, adj. var., „care nu își poate plăti datoriile"; nu este același lucru cu **insolubil**, adj. var., „care nu se poate dizolva".

insufla, vb. tranz., nu ***însufla***.

intabula, vb. tranz., nu ***întabula***; „a înscrie definitiv un drept de proprietate în cartea funciară".

inteligență, s. f., „intelectualitate"; greșit folosit în unele publicații ca formă arhaică a s. f. **inteligență** „deșteptăciune"; v. și **politichie**.

intempestiv, adj. var., adv., „(produs) pe neașteptate; inoportun".

interlop, adj. var., f. **interlopă**, „dubios, suspect, rău famat". Nu este corectă forma ***interloapă***.

intermezzo, **zz** pron. [*t*], s. n., pl. **intermezzouri**, nu ***intermezzi***.

interpela, vb., ind. prez. pers. a III-a **interpelează**, „a cere explicații asupra unui fapt".

interpola, vb. tranz., „a insera cuvinte, fraze dintr-un text (manuscris); (mat.) a intercala într-un șir de valori cunoscute unul sau mai mulți termeni determinați prin calcul".

interpune, vb. refl., „a interveni ca mijlocitor între două persoane"; vb. tranz., „a pune ceva între"; construcția ***a (se) interpune între...*** este pleonastică.

Scanned with OKEN Scanner

interverți, vb. tranz., „a răsturna ordinea; a schimba termenii unei serii".

întim / intim, adj. var., ambele forme sunt corecte.

intransigent, adj. var., „incoruptibil, neînduplecat"; este greșită forma ***intransingent***.

intrepid (livr.), adj. var., sinonim cu *brav*, *îndrăzneț*, *curajos*. Nefiind format în limba română, varianta ***întrepid*** este greșită, în latină cuvântul conținând prefixul negativ *in-* + *trepidus* „care nu tremură".

invalida, vb. tranz., „a anula, a infirma (un act, o alegere)".

inventa, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **inventează / inventă**; „a crea, a născoci ceva nou care nu a existat până atunci". Adeseori, în locul lui **a inventa** este greșit întrebuințat verbul **a descoperi**, care, printre alte înțelesuri, îl are și pe acela de „a găsi un lucru ascuns până în acel moment, dar care a existat și înainte". *Columb a descoperit America.*, dar *Bell a inventat* (nu ***a descoperit***) *telefonul.*

inverți, vb. tranz., „a schimba, a transforma".

investi, vb. tranz., „a plasa, a aloca, a cheltui un fond, un capital". Nu trebuie confundat cu paronimul său **a învesti**, „a acorda cuiva o autoritate".

inveterat (livr.), adj. var., „învechit în rele, înrădăcinat; împătimit", confundat cu **învederat**, adj. și adv., derivat în limba română, cu înțelesul de „evident, vizibil".

Ioachim, (*I-oa-*), s. propriu m.

Iov, s. propriu m., în expr. *suferințele lui* ~, „suită de probe grele, de mari pierderi și suferințe, care nu reușește să învingă credința, convingerile sau ideile cuiva". (Om foarte bogat din ținutul Uz, Iov era vestit pentru credința sa. Satana cere să-l pună la încercare și Dumnezeu îngăduie. Îi risipește averea, îi omoară copiii și asupra lui se abat boli cumplite. În fața nenorocirilor, credința lui Iov rămâne neclintită, iar Dumnezeu, văzându-i statornicia, îi redă bunurile și familia.)

ipochimen, s. m., „ins, individ, persoană", azi este întrebuințat doar cu sens peiorativ.

ipohondru, adj. var., s., „care crede că suferă de o boală pe care în realitate nu o are". Varianta ***ipocondru*** nu este acceptată de normele limbii. Să nu se confunde cu **hipocondru**, s. n., „regiune a peretelui abdominal la mamifere și la păsări".

Scanned with OKEN Scanner

ipostază, (*-pos-ta- / -po-sta-*), s. f.; „stare, situație în care se găsește cineva”, sinonim cu *aspect, înfățișare, chip*. Varianta învechită *ipostas* nu este acceptată. Să nu se confunde cu **hipostază**, s. f., termen medical care denumește „stagnarea sângelui în vasele capilare ale membrelor inferioare sau în plămânii bolnavilor care au stat mult timp în pat”.

iredentism, s. n., „mișcare politică de eliberare a unor teritorii aflate sub stăpânire străină”.

irefutabil, adj. var., „care nu poate fi combătut sau respins; de necombătut”.

iremisibil, adj. var., „de neiertat, care nu merită a fi iertat”.

ireprehensibil, adj. var., „căruia nu i se poate imputa nimic; corect”.

irevocabil, adj. var., „care nu poate fi revocat, schimbat; hotărât, definitiv, sigur, ultim”.

iriga, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **irigă**, nu ***irighează,*** cum era recomandat până acum.

iris$_1$, s. m., pl. **irișI**, „stânjenel”.

iris$_2$, s. n., pl. **irisuri**, „membrană circulară, colorată, a ochiului; diafragmă cu diametru variabil folosită la instrumente optice”.

irupe, vb., „a izbucni violent”; v. **erupe**.

Iser, pron. [*izer*], numele pictorului român Iosif ~ .

ison, s. n., „sunet prelungit, folosit în scopul acompanierii unei melodii”; expr. *a ține (cuiva) isonul* „a acompania o melodie; a aproba, a susține vorbele sau faptele cuiva”.

Israel, s. propriu, cu **s**, nu cu *z*; locuitorul se numește **israelian**, adj. var.; să nu se confunde cu **israelit**.

israelit, adj. var. și s. m. „persoană de religie mozaică; evreu”.

Istanbul, s. propriu, nu ***Istambul*** (în limba română înaintea consoanelor **b, p** apare numai **m**, dar aceasta este denumire străină).

Isus / Iisus, s. propriu m., forme în variație liberă.

item$_1$, adv.

item$_2$, s. m. / s. n., pl. **itemi / itemuri / iteme**.

itinerar, s. n., pl. **itinerare**. Nu este corectă forma ***itinerariu***.

iubăreț, adj. var., Nu se mai acceptă forma ***iubareț***.

Iuda, s. propriu m., personaj biblic, G-D **lui Iuda**, nu ***Iudei***. În expresia *sărutul lui* ~, „trădare abjectă, prefăcătorie, lipsă de recunoștință”. (În grădina Ghetsimani, în seara de Paște, Iuda, unul dintre apostoli, îl sărută pe

Scanned with OKEN Scanner

Isus, arătându-l astfel soldaților pe Învățător spre a-l aresta). Ca s. comun, scris cu literă mică, **iudă** înseamnă „persoană fățarnică".

iz, s. n., „miros specific, particular; miros (și gust) neplăcut", prin urmare, nu poate fi întrebuințat ca sinonim al antonimului său, **aromă**, „miros (și gust) plăcut". Enunțul ***iz plăcut*** prezintă o contradicție în termeni.

izbelişte (pop.), s. f., expr. *a lăsa de* ~ „a lăsa la voia întâmplării, fără supraveghere.

izlaz, s. n., nu ***islaz***.

izvorî, vb., ind. prez. pers. a III-a **izvorăşte**, conj. prez. pers. a III-a să izvorască.

Scanned with OKEN Scanner

Î

îmbrăcăminte, s. f., G-D art. **îmbrăcămintei / îmbrăcăminții.**

împături, vb. tranz., ind. prez. pers. I sg. **împăturesc,** imperf. pers. a III-a sg. **împăturea**; nu ***împătura***.

împăturire, s. f., pl. **împăturiri**; la sg., nu ***împăturare***.

împelița, vb. refl., „a se întrupa".

împielițat, adj. var. DOOM2 înregistrează această formă, deși adj. provine din vb. **împelița**, probabil sub presiunea făcută de uz, majoritatea vorbitorilor folosind-o în expresia *drac împelițat*. De asemenea, este menționat cuvântul **împielițatul**, s. m. art., ca eufemism pentru *dracul*.

împreuna, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **împreunează**, nu ***împreună***.

în, prep., greșit întrebuințată în locul prepoziției **la** în enunțuri de tipul ***învață în „Creangă"*** în loc de *învață* **la** *„Creangă"*.

încadra, ca vb. refl. se întrebuințează urmat de o construcție prepozițională (**a se încadra în colectiv**). Este greșită folosirea substantivului în dativ (*s-a încadrat **colectivului***).

încastra, vb. tranz., nu ***incastra***.

încă, adv., sinonim cu **mai**, așadar ***încă mai*** *citește* este pleonasm.

închista, vb. tranz., nu ***inchista***.

în ciuda, loc. prep., se construiește cu G.

înconjura, vb. tranz., ind. prez., pers. I sg. **înconjor**, nu ***înconjur***, pers. a III-a sg. **înconjoară**, nu ***înconjură***; conj. prez. pers. a III-a **să înconjoare**, nu ***să înconjure***.

încontinuu, adv., „mereu, întruna, fără încetare". Nu sunt corecte formele ***incontinuu, încontinu, în continuu***. Scris în două cuvinte **în continuu** prep. + adj. (*în continuu progres*).

încorpora / incorpora, vb. tranz.

încotro, adv., nu ***incotro***.

încrâncena, vb. reflex., ind. prez. pers. a III-a **se încrâncenează**, nu ***încrâncenă***.

Scanned with OKEN Scanner

încununa, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **încununează**, nu ***încunună***.

îndemâna, loc. prep. (*la* ~), construită cu G.

îndemână, loc. adv. (*la* ~).

îndesa, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **îndeasă**, „a înghesui"; nu este acelaşi lucru cu **a îndesi** „a face să devină mai des"; ind. prez. pers. I sg. şi a III-a pl. **îndesesc**.

îndoi$_1$, vb. tranz., „a împături, a încovoia"; ind. prez. pers. I şi a II-a sg. **îndoi**, a III-a **îndoaie**; conj. prez. pers. a III-a **să îndoaie**.

îndoi$_2$, vb. tranz., „a dubla"; ind. prez. pers. I sg. şi a III-a pl. **îndoiesc**; conj. prez. pers. a III-a **să îndoiască**.

îndoi$_3$, vb. refl., „a ezita"; ind. prez. pers. a III-a sg. **se îndoieşte**; conj. prez. pers. a III-a **să se îndoiască**.

îndruma, vb., ind. prez. pers. a III-a **îndrumă**, nu ***îndrumează***.

înfiripa, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **înfiripă**, nu ***înfiripează***.

înflora, vb. tranz., „a ornamenta", nu este acelaşi lucru cu **a înflori**, „a face flori".

îngăima, vb. tranz., ind. prez. pers. I sg. **îngăim / îngaim**, pers. a II-a sg. **îngăimi / îngaimi**, pers. a III-a **îngaimă**; conj. prez. pers. a III-a **să îngaime**.

îngâmfa, vb. refl., ind. prez. pers. a III-a **se îngâmfează / îngâmfă**.

îngemăna, vb., ind. prez. pers. I sg. **îngemănez**, nu ***îngemăn***, pers. a II-a sg. **îngemănezi**, nu ***îngemeni***, conj. prez. pers. a III-a **să îngemăneze**, nu ***să îngemene***.

îngenunchea, vb. intranz., nu ***îngenunchia***.

înghețată, s. f., pl. **înghețate**, nu ***înghețăți***.

îngrija, vb. refl., „a se neliniști", nu este acelaşi lucru cu **a îngriji**, „a avea grijă".

înjgheba, vb. tranz., ind prez. pers. a III-a **înjgheabă / înjghebează**, „a face ceva la repezeală, improvizând".

înjunghia, (*-ghi-a*), vb. tranz., nu ***înjunghea***.

înmănuncheа, vb., nu ***înmănunchia***.

însă, conjcț. coordonatoare adversativă sinonimă cu *dar*. Sunt pleonastice asocierile ***dar însă*** şi ***însă în schimb***.

însăila, (*-să-i-*), vb. tranz., nu ***înseila***.

însemna$_1$, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **însemnează**, „a nota".

însemna$_2$, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **înseamnă**, „a reprezenta".

însumi (**însuți**, **însuşi**, **înşine**, **înşivă**, **înşişi**), adj. pr. de întărire; singurul adj. pr. care diferențiază

genul pentru toate cele trei persoane; se acordă cu termenul regent; pentru f. sg. are forme la G-D diferite de cele pentru N-Ac (**însemi, înseți, înseși**).

înșela, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a, **înșală**, nu ***înșeală***.

înșiră-te / înșir'te, vb., (în sintagma ~, *mărgărite*).

întâi$_1$, adv. (~ *citește, apoi scrie.*)

întâi$_2$, num.; normele actuale acceptă la femininul nearticulat al num. postpus substantivului și forma **întâia**: **clasa întâi / întâia.**

Întorsura Buzăului, s. propriu, locuitorul se numește **întorsurean**, f. sg. **întorsureancă**.

întortochere, s. f., nu ***întortochiere***.

întrajutora, (*în-tra-*), vb., conform normelor actuale.

între, prep., folosită uneori în locul prep. **dintre**. Corect: *relații* **între** *oameni* și *relațiile* **dintre** *oameni*, nu ***relațiile între oameni***. Dacă substantivul – termen regent al atributului prepozițional – este articulat hotărât, se întrebuințează prep. **dintre**: *prietenia* **dintre** *noi*, *relațiile* **dintre** *soți* etc.

întrepătrunde, (*-trun-*), vb. tranz., cu **î**, nu cu *i* (*intrepătrunde*).

întreprindere, s. f., infinitivul lung al verbului *a întreprinde*. Sunt greșite rostirea și scrierea ***intreprindere***.

întrucât, conjcț., „deoarece", spre deosebire de **întru cât**, prep. + adv., „în ce măsură".

întruna, (*în-tru-*), adv. (*întru* + *una*), „mereu, fără încetare". Din cauza confuziei cu pronumele nehotărât / numeral însoțit de prepoziția *întru* (*într-una din zile*; *într-una singură*), adeseori apare grafia greșită (*plânge*) ***într-una***.

învârti, vb. tranz., ind. prez. pers. I sg. și a III-a pl. **învârt / învârtesc**, conj. prez. pers. a III-a **să învârtă / învârtească** (normele actuale au inversat ordinea de preferință).

învederat, v. **inveterat**

învesti, vb., „a acorda oficial un drept", înlocuit adesea cu **a investi**, mai cunoscut.

învolt, adj. var., f. sg. **învoaltă**, pl. **învoalte**, „(despre flori) cu petale multe și dese; (despre păr) des, îmbelșugat; rotunjit, înfoiat"; nu ***involt***.

Scanned with OKEN Scanner

J

jachetă, s. f., nu ***jaghetă***.

jacuzzi, pron. [*ğacuzi*], (*-zi*), s. n.

jaguar, (*-guar*), s. m.

jalon, s. n., în sintagma ***a trasa jaloane*** este incorectă alăturarea celor două cuvinte, deoarece **jalon** este „un semn care marchează un punct", iar vb. **a trasa** presupune o succesiune de puncte. Corect: **a pune jaloane**.

Jamaica, (*-mai-*), s. propriu f., locuitorul se numeşte **jamaican**, f. sg. **jamaicană**.

jambieră, (*-bi-e-*), s. f. Nu este corectă varianta ***jampieră***, fiind vorba de o învelitoare care protejează *jamba*.

japca (cu ~), loc. adv., „cu forţa şi pe nedrept".

jale, s. f., G-D **jalei**.

Japonia, s. propriu f., locuitorul se numeşte **japonez / nipon**.

jardinieră, (*-ni-e-*), s. f.

jartieră, (*-ti-e-*), s. f.

Java, pron. [*ĭava*], s. propriu f., locuitorul se numeşte **javanez** (**ja** pron. [*ĭa*]).

jazz, pron. [*gez / ğaz*], s. n., art. **jazzul**.

jăratic, s. n., nu ***jăratec, jeratec***.

jeans / jeanşi, jea pron. [*gi*], s. m. pl.

jecmăni, vb. tranz., nu ***jegmăni***.

jeep, pron. [*gip*], (*jee-puri*), s. n., pl. **jeepuri**, pron. [*gipuri*].

jerseu, s. n., pl. **jerseе / jerseuri**. Nu este corectă forma ***jerse***.

jertfi, (*jert-*), vb. tranz.

jet$_1$, s. n., pl. **jeturi**, „ţâşnitură".

jet$_2$, pron. [*get*], s. n., pl. **jeturi**, „avion cu reacţie".

jgheab, s. n., nu ***jghiab***.

jigni, vb. tranz., nu ***jicni***; „a insulta, a ofensa".

jilav / jilav, adj. var., ambele accentări sunt acceptate.

Jiu, s. propriu n., locuitorul se numeşte **jian** (*ji-an*).

Scanned with OKEN Scanner

jiu-jitsu, pron. [*jĭujĭtu*], *(-ji-tsu)*, s. n.

job, pron. [*ğob*], s. n., „ocupație, slujbă".

joben, s. n., normele actuale acceptă pl. **jobene**, nu ***jobenuri***.

jocheu, s. m., nu este corectă grafia cu ***k***.

jogging, pron. [*ğoghing*], s. n., „alergare".

joint-venture, pron. [*ğoĭntvenčăr*], *(joint-ven-)*, s. n., pl. **joint-venture**; „acțiune de afaceri în care două sau mai multe companii intră într-un parteneriat temporar".

joker, pron. [*ğocăr*], s. m., pl. **jokeri**.

joncțiune, *(jonc-)*, s. f., „legătură, unire".

josnic, adj. var., „lipsit de demnitate, mârșav, abject"; fiind derivat al adv. *jos* cu sufixul *-nic* nu se justifică forma ***jostnic***.

jubileu, s. n., pl. **jubilee**.

judiciar, *(-ci-ar)*, adj. var., „care ține de justiție".

judicios, *(-ci-os)*, adj. var., „înțelept, chibzuit, socotit".

judo, pron. [*ğudo*], s. n.; nu ***iudo, judo***.

judocan / judoka, **j** pron. [*ğ*], s. m.; pl. **judocani / judoka**.

jumping, pron. [*ğamping*], s. n.; „săritură"..

juntă, **j** pron. [*h*], s. f., pl. **junte**; „nume dat unor organe de stat sau organizații politice în Spania și în unele țări din America de Sud".

jurisconsult, s. m. Nu este corectă forma ***juristconsult***, formată prin etimologie populară, deoarece cuvântul are ca origine o expresie latină, *juris consultus*, în care *juris* este genitivul substantivului *jus* „drept".

justițiabil, s. m., „parte într-un proces"; să nu se confunde cu paronimul său **justițiar**.

justițiar, adj. var., „care face, care dorește să dovedească dreptatea".

Scanned with OKEN Scanner

K

kaki, adj. invar., prin urmare, nu este corect ***bluză kakie***.

kalașnikov, s. n., pl. **kalașnikovuri**, „obiect decorativ de prost gust”.

kamikaze, s. m., pl. **kamikaze**; „pilot sinucigaș”.

Kampuchia, chia pron. [*č*], (*-chia-*), s. propriu f.; locuitorul se numește **kampuchian / khmer** (**h** nu se pronunță); denumire înv. pentru **Cambodgia**.

Karachi, chi pron. [*ci*], (*Ka-ra-chi*), s. propriu n.

karate, v. **carat**.

ketchup, pron. [*chečap*], (*ke-tchup*), s. n.

kibbutz, tz pron. [*ț*], s. n., pl. **kibbutzuri**.

kidnapping, s. n., „răpire de persoane”.

kil, (pop.) s. n., pl. **kile**; formă populară pentru **kilogram**, abr. **kg**.

kinetoterapie, s. f., normele actuale acceptă scrierea cu **k**, nu cu ***ch***.

kitsch, s. n., pron. monosilabic [*chič*]; (obiecte) **kitsch-uri**.

kiwi$_1$, pron. [*chivi*], s. f., pl. **kiwi**, denumește o pasăre.

kiwi$_2$, s. n., pl. **kiwi**, denumește un fruct.

knockout, pron. [*cnocaut / nocaut*], s. n. (engl.), abr. **k.o.**

know-how, pron. [*năuhaŭ*], s. n., art. **know-how-ul**.

koala, (*ko-a-*), s. m., „specie de urși”, pl. **koala**.

Kosovo, s. propriu, locuitorul se numește **kosovar**.

kurd, adj. var., locuitor al **Kurdistanului**.

Kuwait, [**wai** pron. *veĭ*] / **Kuweit**, s. propriu n.; locuitorul se numește **kuwaitian / kuweitian**.

Scanned with OKEN Scanner

L

la, prepoz. simplă. Sinonimă cu *până la*, este greșit înlocuită cu liniuță în anunțuri scrise de tipul: ***deschis de la 8 – 16***.

laconic, adj. var., „concis, lapidar, succint".

lacună, s. f., „gol, lipsă în continuitatea unui lucru; întrerupere involuntară și penibilă într-un text"; să nu se confunde cu paronimul său **lagună**, s. f., „porțiune din bazinul unei mări (ocean) separată aproape total de rest printr-o fâșie îngustă de pământ".

laitmotiv, (*lait-*), s. n., pl. **laitmotive**; pornind de la sensul de „motiv ritmic, melodic sau armonic dintr-o compoziție muzicală, care caracterizează un personaj, o situație etc. și care revine ori de câte ori apar în scenă personajul sau situația dată", prin generalizare, a căpătat înțelesul de „fragment sau motiv muzical repetat", iar figurat denumește o „idee călăuzitoare a unei lucrări științifice, literare etc., repetată și subliniată în mai multe rânduri".

lame, s. n., pl. **lameuri**; „material textil cu fire metalice"; greșit scris uneori ***lamé***.

Laos, s. propriu, locuitorul se numește **laoțian**.

La Paz, pron. [*la pas*], s. propriu.

laptop, pron. [*leptop*], s. n., pl. **laptopuri**.

lasciv, adj. var., „voluptuos, senzual, obscen".

lasitudine, s. f., „oboseală, plictiseală; (fig.) dezgust".

latent, adj. var., „ascuns, discret".

lavoar, (*-voar*), s. n., pl. **lavoare**, incorect ***lavuar***.

lax, adj. var., m. pl. **lacși**; „destins, lejer, comod".

lăcaș / locaș, s. n., pl. **lăcașuri / locașuri**; „așezământ".

lăcătușărie, s. f. derivat al substantivului *lăcătuș* + suf. *-ărie*, nu ***lăcătușerie***.

lăcrămioară, (*-mioa-*), s. f., numele unei flori; paronim cu **lăcrimioară**, diminutivul s. f. **lacrimă**.

Scanned with OKEN Scanner

lăicer (*lă-i-*) / **lăvicer**, s. n., „covor ţărănesc de lână care se aşterne pe jos sau cu care se împodobesc laviţele şi pereţii".

lănţug, s. n., pl. **lănţuguri**, sinonim cu *lănţişor*, incorect ***lanţug***, ***lănţuc***.

Lăsatul-secului / Lăsata-secului, s. propriu n. / f., sărbătoare religioasă.

lăscaie / leţcaie, s. f., „monedă de aramă valorând o jumătate de para", prin generalizare, „monedă mică"; în expr. *a nu avea lăscaie* (*chioară*), „a nu avea absolut niciun ban".

lăuză, s. f., nu ***lehuză***.

leal, adj. var., „cinstit, corect, onest; devotat, loial".

leandru, (*le-an-*), s. m., pl. **leandri**, „arbust mediteranean".

leasing, pron. [*lizing*], (*lea-*), s. n., art. **leasingul**.

lebăr / lebărvurst, s. n. Nu sunt corecte formele ***lebervust***, ***lebărvurşt***, ***lebărvust***.

lecţică / lectică, s. f., pl. **lecţici / lectici**, „mijloc de locomoţie asemănător unui pat sau unui scaun, purtat de oameni".

lecţie, (*ţi-e*), s. f., „oră de clasă, temă".

lecţiune, (*-ţi-u-*), s. f., pl. **lecţiuni**, „versiune a unui text".

legăna, vb. tranz., ind. prez. pers. I sg. **legăn**, nu ***leagăn***.

legislatură, s. f., „perioada dintre alegeri", nu este acelaşi lucru cu **legislaţie**, s. f., „totalitatea legilor".

lenjerie, s. f., nu ***linjerie***, ***lingerie***.

Lesotho, **th** pron. [*t*], s. propriu, locuitorul se numeşte **lesothian**.

letopiseţ, s. n., „scriere cu conţinut istoric a cronicarilor; cronică"; incorect ***letopiseţ***.

leucă, (*leu-*), s. f., (mai des folosit în expresia *a fi lovit cu* ~ „a fi zăpăcit, prostănac, idiot; a fi beat").

lezmaiestate / lezmajestate, s. f., în sintagma *crimă de lezmaiestate*, „ofensă adusă suveranului". Este greşită forma ***lesmaiestate***.

libero, s. m., termen sportiv, nu este corectă accentuarea ultimei silabe (***libero***).

libertin, adj. var., înseamnă „indecent, uşuratic, destrăbălat", nu „liber".

libido, s. n., art. hot. **libidoul**; conform normelor actuale este greşită accentuarea ***libido***.

libret, s. n., „textul unei compoziţii muzicale de proporţii (operă, operetă); carnet emis depunătorilor de casele de economii (*libret de economii*)". Nu este acelaşi lucru cu **livret**, s. n., „document militar care cuprinde situaţia

Scanned with OKEN Scanner

militară a titularului" (*livret militar*).

licență, s. f., „ titlu la terminarea studiilor superioare; examenul, diploma obținută; autorizație, brevet pentru exercitarea unui comerț etc.; abatere de la anumite reguli poetice".

licențios, adj. var., „imoral, libertin, obscen".

Liechtenstein, pron. [*lihtănștain*], s. propriu; locuitorul se numește **liechtensteinian**, (*-ni-an*).

lied, pron. [*lid*], s. n., pl. **lieduri**, (*lie-duri*), „compoziție muzicală cu caracter liric, pe textul unei poezii scurte".

lighean, s. n., pl. **ligheane / lighene;** Incorect la sg. ***lighian***.

lila, adj. invar.

liminar (livr.), adj. var., „inițial, introductiv".

limita, vb., parțial sinonim cu *a (se) mărgini, a (se) mulțumi, a (se) reduce, a (se) resemna, a (se) rezuma* – când au înțelesul de „a (se) fixa între anumite limite". Aceste verbe nu se pot construi cu adverbele restrictive *numai* și *doar*, întrucât și acestea exprimă limitarea acțiunii. Așadar, ***a se limita numai / doar la..., a se mărgini numai / doar la...*** etc. sunt asocieri pleonastice.

limitrof, (*-trof*), adj. var., „învecinat, mărginaș".

lingoare / lângoare, s. f. cu două forme în variație liberă, „febră tifoidă"; nu este acceptată forma ***lungoare***.

lingual, (*lin-gual*), adj. var.

liniar, (*-ni-ar*), adj. var., „rectiliniu, referitor la ecuații". Nu mai este acceptat adj. ***linear***. Paronim cu s. n. **lineal** (reg.) „riglă".

linoleum, (*-le-um*), s. n.; este incorectă forma trunchiată ***linoleu***.

linx, s. m., pl. **lincși**, „(zool.) râs".

lipie, s. f., incorect ***lipie***.

lipom, s. n., pl. **lipoame**, nu ***lipomuri***.

living, s. n., pl. **livinguri**.

living-room, room pron. [*rum*], s. n., pl. **living-roomuri**.

lobby, s. n., art. **lobby-ul**; „sală principală a clădirii unei bănci, unde se fac operații bancare; tranzacțiile în acest loc; (fig.) grup de persoane care influențează, din afară, hotărârile unui parlament".

loess, pron. [*lös*], s. n., „rocă sedimentară neconsolidată, de origine eoliană".

logie, (*-gi-e*), s. f., nu ***loggia***; galerie exterioară încorporată unei clădiri, deschisă spre exterior printr-un șir de arcade".

logo, s. n., art. **logoul**, pl. **logouri**; „desen care simbolizează o organizație, pe antete, materiale promoționale etc.; emblemă".

Scanned with OKEN Scanner

logoped, s. m., incorect ***logopet;*** pl. **logopezi**.

lohn, pron. [*lon*], s. n., art. **lohnul**, (*loh-nul*); „troc" (evaluarea se face în bani, dar plata se efectuează în sistem de troc).

look, pron. [*luc*], s. n., „aspect, înfățișare"; art. **lookul**, pl. **lookuri**, (*loo-kuri*).

luare-aminte, (*lu-a-*), s. f., G-D art. **luării-aminte**.

lubric, adj. var., „senzual, lasciv, obscen".

lucernă, s. f., nu ***luțernă***; „plantă erbacee cu frunze compuse din câte trei foliole și cu flori violete; plantă furajeră".

lucrativ, adj. var., „rentabil, profitabil, aducător de câștig". Este greșită atribuirea sensului „de lucru", în construcții precum ***atelier lucrativ***, ***ședință lucrativă***.

ludic, adj. var., „referitor la joc; (p. ext.) fără finalitate practică".

Lugoj / Lugoj, s. propriu n., locuitorul se numește **lugojean**, f. sg. **lugojeancă**.

luminescență / luminiscență, s. f., forme în variație liberă.

lumpenproletariat, (*-ri-at*), s. n., „categorie de oameni declasați proveniți din diferite pături sociale, specifică societății capitaliste, consecință a șomajului și a pauperizării maselor".

luntre, s. f., pl. **luntri**, nu ***luntre***.

luth, th pron. [*t*], s. n., pl. **luthuri**; „vechi instrument muzical cu coarde, asemănător cu lăuta".

lutier, s. m., pl. lutieri; „meșteșugar specialist în construirea și repararea instrumentelor muzicale cu coarde". Nu este derivat de la *lut*, deci nu denumește persoana care prelucrează lutul.

lutră, (*lu-tră*), s. f., pl. **lutre**, „vidră".

lutru, (*lu-tru*), s. n., „blană de vidră".

luxuriant, adj. var., „(despre vegetație) care crește din abundență; (fig.) încărcat".

luxurios, (*-ri-os*), adj. var., f. sg. **luxurioasă**; „destrăbălat, desfrânat". Nu este sinonim cu **luxos**.

Scanned with OKEN Scanner

M

machia, (*-chi-a*), vb. Silabația este valabilă și pentru s. n. **machiaj**.

Machiavelli, (*-chia-*), s. propriu m. (principele ~).

macho, **ch** pron. [*č*], s. m., art. **machoul**, pl. **macho**.

macrameu, s. n., nu ***macrame***.

macrou, s. n., nu ***macro***.

Madrid, s. propriu n., locuitorul se numește **madrilen**, f. sg. **madrilenă**.

madrigal, s. n., pl. **madrigale** / **madrigaluri**.

maestru, s. m., la pl. **maeștri**, înseamnă „persoană care a avut contribuții deosebite într-un domeniu de activitate, fiind adesea considerată drept îndrumător, model, șef de școală; persoană competentă într-un domeniu, care instruiește pe cineva în acel domeniu". Este paronim (și uneori confundat) cu **maistru**, s. m., „meșter, meseriaș". La cele două cuvinte, se mai poate adăuga adj. **măiestru**, (*mă-ies-*), f. sg. **măiastră**, „iscusit, abil, ingenios"; (p. ext.) „minunat, fermecat". Atenție, este incorectă forma ***măiastru***.

mafie, (*-fi-e*), s. f., „grup de indivizi cu îndeletniciri ilicite". Numele rețelei teroriste se scrie cu majusculă **Mafia**, fiind s. propriu f.

magazioner, (*-zio-*), s. m.; normele actuale acceptă această formă, în detrimentul cuvântului ***magaziner***.

maghiran, s. m., nu sunt corecte formele ***măghiran, magheran***.

mai$_1$, adv., este sinonim cu *încă*, prin urmare, ***încă mai citește*** este pleonasm.

mai$_2$, s. m., G-D **lui mai**, „a cincea lună a anului", dar **1 Mai**, **1** cit. *întâi* (Ziua Muncii).

maică$_1$, s. f., G-D art. **maicii**, pl. **maici**, „călugăriță".

maică$_2$, s. f., G-D art. **maicei** / **maicii** / **maichii**, pl. **maice** / **maici**, „mamă".

Scanned with OKEN Scanner

Maiestatea Sa / Majestatea Sa, loc. pr.

maiestuos, (*-tu-os*), adj. var., sunt incorecte formele ***majestuos***, ***maiestos***.

mai-mult-ca-perfect, s. n., scris cu cratimă conform normelor actuale.

maiou, (*-iou*), s. n.; este incorectă, deşi uzuală, forma ***maieu***.

majoritate, s. f., „partea sau numărul cel mai mare dintr-o colectivitate"; prin urmare, ***marea majoritate*** este asociere pleonastică.

Malawi, pron. [*mălaui*], s. propriu n., numele unui stat; locuitorul se numeşte **malawian** (*-wi-an*).

Maldive, s. propriu f. pl., locuitorul se numeşte **maldivian** (*-vi-an*).

Mali, s. propriu n., locuitorul se numeşte **malian**.

maliţie, (*-ţi-e*), s. f., „răutate". Nu este acceptată varianta ***maliţiune***.

mall, pron. [*mol*], s. n., pl. **malluri**.

Mallorca, pron. [*malĭorca*], (*Ma-llor*), s. propriu f.; locuitorul se numeşte **mallorquin**, pron. [*malĭorchin*].

malonest, (livr.), (*ma-lo- / mal-o-*), adj. var., „necinstit".

malpraxis, s. n., „practică greşită, greşeală profesională".

management, pron. [*meniğment / manağment*], s. n., „conducere".

manager / manager, s. m., forme în variaţie liberă, „conducător".

manco, s. n.; „lipsă de bani la încheierea unei socoteli; pierdere la o marfă datorată transportului etc."

Mangalia, (*-li-a*), s. propriu f., locuitorul se numeşte **mangaliot**, f. sg. **mangaliotă**.

Manhattan, s. propriu n., accentuat corect pe silaba a doua.

maniabil, adj. var., „uşor de manevrat".

maniac, (*-ni-ac*), adj. var. şi s. „(om) care suferă de o manie; obsedat de o idee fixă".

manichiură, (*-chiu-*), s. f., nu ***manichiură***. Nefiind format în limba română, ci împrumutat, nu face parte din familia lexicală a cuvântului **mână**.

manifesta$_1$, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **manifestă**; „a arăta un sentiment, a exprima o tendinţă".

manifesta$_2$, vb. intranz., ind. prez. pers. a III-a **manifestează**; „a participa la o manifestaţie".

manifestare, s. f., „exteriorizare; dovadă, indiciu; spectacol", nu este acelaşi lucru cu **manifestaţie**, s. f., „demonstraţie de masă".

Scanned with OKEN Scanner

maniheism, s. n., „concepție dualistă a binelui și a răului, care guvernează lumea".

mansuetudine (livr.), (*-su-e-*), s. f., „predispoziție la răbdare, la iertare; blândețe, bunătate".

mantou, s. n., pl. **mantouri**; „palton sau pardesiu femeiesc". La sg., incorect ***manto***.

manual, (*-nu-al*), s. n., „carte", precum și adj. var., „făcut de mână / cu mâna".

marasm, s. n., „stare de epuizare fizică sau de decădere morală". Confundat cu *miasmă*, este incorect folosit cu înțelesul de „miros greu, puturos".

maraton, s. n., numele unei probe sportive, pl. **maratonuri / maratoane**. Scris cu majusculă, este numele localității **Maraton**.

marca, vb. tranz., la ind. prez. pers. a III-a, forma corectă este **marchează**, indiferent de înțelesul cu care este întrebuințat. Se consideră, eronat, că forma (fără terminația **-ează**) ***marcă*** este specifică limbajului sportiv.

mare, adj. var., la f. sg. G-D, antepus unui s. art., forma corectă este **marii** (*sărbători*), nu ***marei***.

marfar, s. n., la pl. **marfare**, nu ***mărfare***.

marijuana, **j** pron. [*h*], (*-jua-*), s. f., „tip de stupefiant".

marmită, s. f., „vas mare cu două toarte și capac pentru transportarea mâncării calde", paronim cu **marmotă**, s. f. „mamifer rozător".

marmoreean, (*-re-ean*), adj. var.

marmură, s. f., nu ***marmoră***; (sorturi, lucrări) pl. **marmure / marmuri**.

maro, adj. invar., nu ***maron***.

marochiner, s. m., nu ***marochinier***.

marotă, s. f., „idee fixă, manie".

Marsilia, s. propriu f., locuitorul se numește **marsiliez** (*-li-ez*).

marșarier, *mar-șa-ri-er / marș-a-*), s. n., greșit ***marșalier***.

martie, (*-ti-e*), s. m., abr. **mart**; „a treia lună a anului".

martiriu, (*-riu*), s. n., pl. **martirii**.

mass-media, (*-di-a*), s. f., „presă scrisă și audiovizuală". Normele actuale menționează forma de sg. *o ~ independentă*, precum și forma art. *~ actuală*. Sintagma ***mijloace (de) mass-media*** (***media*** însemnând chiar „mijloace") este pleonastică.

Mateiu, s. propriu m., numele scriitorului ~ Caragiale; **u** final nu se rostește.

Scanned with OKEN Scanner

matrice, (*-tri-*), s. f., pl. **matrice**.

matur, adj. var., accentul este pe ultima silabă, ca în latină, nu ***matur***.

maur, s. şi adj. var., incorect accentuat ***maur***.

Mauritania, (*Ma-u-*), s. propriu f.; locuitorul statului se numeşte **mauritan**.

Mauritius, ti pron [*ți*], (*Ma-u-, -ti-us*), s. propriu n.; locuitorul se numeşte **mauritian, ti** pron [*ți*], f. sg. **mauritiană**.

mausoleu, (*mau-so-leu*), s. n., pl. **mausolee**.

Mavrogheni, (*Ma-vro-ghe-ni*), s. propriu m., numele unei familii de boieri.

maxim, adj. var., iar **maximum**$_1$ este adverb. Enunțuri corecte: ***efort maxim***, ***citim maximum zece pagini***.

maximum$_2$, s. n., art. **maximumul**.

mădular, s. m., pl. **mădulari**, „(înv.) membru al unei societăți, al unei asociații" şi s. n., pl. **mădulare**, „fiecare dintre membrele unei ființe".

măgăriță / măgărița, s. f., forme în variație liberă conform normelor actuale.

mănăstire / mânăstire, s. f. cu două forme în variație liberă.

mănuşă, s. f., nu ***mânuşă***; pl. **mănuşi**, nu ***mânuşi***.

mărinimie, s. f., (*mare* + *inimă* + suf. *-ie*; *inimă* < lat. *anima* „suflet"); ***mărinimie sufletească*** este pleonasm.

măslin, (*măs-lin*), s. m.

măsura, vb. tranz., se construieşte obligatoriu cu complement direct; enunțul ***el măsoară 1,70 metri în înălțime*** este incorect.

mă-ta (-sa) (pop.), s. f. + adj. pr., G-D **mă-tii (-sii)**. Sintactic, construcția formează o unitate.

mătuşică, s. f., G-D art. **mătuşicăi / mătuşichii / mătuşicii**; pl. **mătuşele / mătuşici**, art. **mătuşelele / mătuşicile**.

mântui$_1$, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **mântuie**; „a termina".

mântui$_2$, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **mântuieşte / mântuie**, ; conj. prez. pers. a III-a **să mântuiască / să mântuie**, „a izbăvi, a vindeca".

mârşav, adj. var., accentul corect este pe prima silabă.

mâzgăli, vb. tranz., „a scrie urât şi murdar"; „a murdări, a mânji, a păta". Sunt greşite variantele ***zmângăli, măzgăli***.

mea, pr. posesiv, în enunțul **o prietenă a mea / de-ale mele / de-a mea**. În construcția cu prep. **de**

(care și-a pierdut sensul partitiv, dobândind sensul „de felul") + pr. posesiv, norma actuală admite atât pluralul, cât și singularul.

Mecena, s. propriu m., numele lui Caius Cilnius ~, bogat patrician roman, sprijinitor material și moral al oamenilor de artă de a căror celebritate și-a legat numele prin generozitate și înțelegere, printre aceștia numărându-se Vergiliu, Horațiu, Tibul, Ovidiu ș.a. De la numele lui s-a derivat s. n. **mecenat** „protejare a artiștilor". Se folosește și expresia *generozitate à la Mecena*.

Medgidia, pron. [*megidia*], s. propriu f.

Mediaș, (*-di-aș*), s. propriu n., locuitorul se numește **medieșean**, f. sg. **medieșeancă**.

mediteraneean, (*-ne-an*), adj. var.

Meduza, s. propriu f., în expresia *chipul Meduzei* „priveliște insuportabilă, veste cumplită, în măsură să provoace consternarea, chiar moartea". (Cea mai mică dintre gorgone, monștri cu capetele pline de șerpi, cu brațe de bronz și aripi de aur, gheare de aramă și colți de mistreț, Meduza a fost ucisă de Perseu care nu s-a uitat la ea direct, ci i-a privit chipul oglindit în scutul de aur trimis de Atena, iar capul ei, care îl împietrea pe privitor, a fost apoi întipărit pe acest scut.)

mefient (livr.), (*-fi-ent*), adj. var., „neîncrezător".

mefitic (livr.), adj. var., „fetid, pestilențial".

megalomanie, s. f., „grandomanie; orgoliu nemăsurat".

meleu, s. n., pl. **meleuri**, „grămadă la jocul de rugbi"; greșit ***melé***.

memorandum, s. n., nu este admisă varianta ***memorand***; pl. **memorandumuri**, nu ***memorande***.

memorie, s. f., „ proces psihic care constă în întipărirea, recunoașterea și reproducerea senzațiilor, sentimentelor, cunoștințelor din trecut; amintire; parte a calculatorului electronic"; are două paronime: **memorii**, s. f. pl., „lucrare beletristică cu caracter evocator" și **memoriu**, s. n., „expunere scrisă, amănunțită și documentată asupra unei probleme, a unei situații etc.".

menține, vb. tranz., „a lăsa neschimbat; a continua să existe sub același aspect", prin urmare, sintagma ***a menține în continuare*** este pleonastică.

mercantil, adj. var., „comercial, de afaceri; (peior.) preocupat exclusiv de câștig".

Scanned with OKEN Scanner

merituos (*-tu-os*), adj. var., f. sg. **merituoasă**.

merlot, pron. [*merlo*], s. n., „un anumit soi de viță-de-vie".

mersi (fam.), interj., „mulțumesc". Nu este recomandabilă folosirea în limbajul standard.

mesadă, s. f., „bucată de blană cu care se căptușesc paltoanele, scurtele etc."; normele actuale au acceptat varianta impusă de uz, în detrimentul formei originare ***misadă***.

Mesia, s. propriu m., accentuarea primei silabe este incorectă.

metazoar, (*-zo-ar*), s. n., pl., **metazoare**; „subregn de animale constituite dintr-un număr mare de celule variate ca structură și diferite funcțional".

meteorologă, (*-te-o-*), s. f., forma ***meteoroloagă*** este greșită.

metilic, adj. (despre compuși), sunt incorecte formele (acid) *mitilic*, ***metiliic***.

metrologă, s. f., nu ***metroloagă***.

mezzo-forte, zz pron. [*t*], adv., abr. **mf**.

miasmă, (*mi-as-*), s. f., „miros urât", antonim: *aromă*.

micsandră, s. f., sinonim cu *micșunea*; incorect ***mixandră***.

micșunea / micșunică, s. f., pl. **micșunele**.

Midas, s. propriu m., în expr. *darul lui ~*, „împlinirea unei dorințe extraordinare, dar și descoperirea unei dezamăgiri pe măsură, provocate tocmai de reușită". (Rege al Frigiei, Midas îi cere lui Dionysos puterea de a transforma în aur tot ce atinge. Înțelegând nesocotința făcută, îl roagă apoi să-i retragă nefasta însușire.)

mielom, (*mi-e-*), s. n., pl. **mieloame / mielomuri**; „boală malignă caracterizată prin apariția unor tumori pe oasele late".

Miercurea-Ciuc, s. propriu, locuitorul se numește **miercurean**.

miez$_1$, s. m., pl. **miezi / mieji**, „parte comestibilă a nucii".

miez$_2$, s. n., pl. **miezuri**, „interior al unei forme de turnătorie".

miez$_3$, s. n. (*miezul zilei*).

migrator, adj. var., f. sg. și pl. **migratoare**, nu ***migratorii***.

mijloc$_1$ **/ mijloc**$_1$, s. n., pl. **mijloace / mijloace**; „procedeu, unealtă".

mijloc$_2$ **/ mijloc**$_2$, s. n., „punct / moment central, talie"; nu are pl.

mikado, s. m., art. **mikadoul**, nume dat de europeni împăratului Japoniei.

Scanned with OKEN Scanner

milanez$_1$, s. m., „locuitorul oraşului Milano".

milanez$_2$, s. n., numele unei ţesături.

milă$_1$, s. f., „unitate de măsură pentru lungimi, egală cu 1609, 3 m, folosită în Anglia şi S.U.A." Pentru **mila marină** (egală cu 1852 m) se foloseşte simbolul **Mm**, iar pentru cea **terestră**, simbolul **mi**.

milă$_2$, s. f., defectiv de pl., „compătimire, milostenie".

milieu, (*mi-lieu*), s. n., pl. **milieuri**; „dantelă (rotundă) care se aşază pe masă". Este incorectă forma ***mileu***.

miner, s. m., „lucrător în mină". Trebuie evitată confuzia cu paronimul **minier**, (*-ni-er*), adj. var., „care ţine de mină, privitor la mină".

minge, s. f. cu forma de G-D art. **mingii**. Sunt incorecte formele ***mingei***, ***mingiei***.

minim, adj. var. (*profit* ~), folosit adesea în locul adv. **minimum** (~ *doi ani*).

minion, (*-nion*), adj. var., „mic, delicat".

ministru, s. m., pl. **miniştri**. Nu are formă pentru f.

minută, s. f., „protocol scris privind înţelegerea între doi parteneri; rezumat asupra discuţiilor dintr-o şedinţă".

minuturi, s. n. pl. „mâncăruri".

miop, adj. var. şi s. m. şi f.; la f. sg. este corectă forma **mioapă**.

mirabil (livr.), adj. var., „minunat, uimitor, extraordinar".

mirobolant (livr.), adj. var., „mirific; ireal, fantastic".

mirosi, vb. tranz., ind. prez. pers. I sg. şi a III-a pl. **miros**; conj. prez. pers. a III-a **să miroasă**.

miscellanea, (*-ne-a*), s. n. pl., cuvânt latin, folosit pentru a denumi rubrica dintr-o publicaţie care are un conţinut variat şi care aparţine, de obicei, mai multor autori.

misogin, s. m. şi adj. var.; forma ***misoghin*** este incorectă.

mişel, adj. var., pl. m. **mişei**, f. sg. **mişea**, pl. **mişele**.

mişmaş (fam.), s. n., „vin amestecat cu apă minerală sau cu apă gazoasă; şpriţ; (fig.) amestecătură, încurcătură".

mitoman, adj. var. şi s., f. sg. **mitomană**, „persoană care are mania de a minţi".

mixer, x pron. [*cs*], s. n., „aparat electric cu care se amestecă, se bat alimentele", greşit rostit ***mixter*** (probabil sub influenţa adj.

Scanned with OKEN Scanner

mixt, cu care nu are însă nicio legătură).

mizantropie, (*mi-zan- / miz-an-*), s. f., „dispreț, ură față de oameni".

mizericordie (livr.), s. f., „milă, îndurare".

mobil$_1$, adj. var., „deplasabil".

mobil$_2$ / **mobil**, s. n., „(jur.) cauză determinată a unei acțiuni; scop".

mobil$_3$, s. n.; pl. (corpuri în mișcare; telefoane) **mobile**; (obiective) **mobiluri**.

modem / **modem**, s. n., pl. **modemuri** / **modemuri** / **modeme** / **modeme**.

modic (livr.), adj. var., „modest (ca valoare); neînsemnat, mic".

mofluz, adj. var., „sărăcit, ruinat; sărac", (p. ext.) nemulțumit, dezamăgit, blazat; la pl. **mofluzi** / **mofluji**, ambele forme acceptate și de normele actuale, dar în altă ordine de preferință.

Mogadiscio, **sc** pron. [ș], s. propriu n.

mogul, s. și adj. var., s. f. **mogulă**, „(fig.) persoană foarte importantă cu puteri discreționare".

molcom, adj. var., „liniștit, lin, domol"; variantele ***mulcom*** și ***molcum*** nu sunt acceptate.

molesta, vb. tranz., „a lovi pe cineva cu brutalitate".

moliftă / (înv.) **molitvă**, s. f.; rugăciune citită de preot pentru iertarea păcatelor, în împrejurări speciale (în ritualul Bisericii ortodoxe)".

moloz, s. n., nu ***moluz***; pl. **molozuri**.

momentan, adj. var., nu ***momental***.

Monaco / **Monaco**, s. propriu n., locuitorul se numește **monegasc**.

monah, s. m., „călugăr".

monarh, s. m., „rege".

monedă, s. f., nu ***monetă***. Forma de pl. este **monede**, nu ***monezi***.

monitor$_1$, s. m., pl. **monitori** (persoană).

monitor$_2$, s. n., pl. **monitoare**, „navă fluvială de război; periodic; aparat; program".

monoclu, (*mo-no-clu / mon-o-*), s. n.

monolog, s. n., pl. **monologuri**, nu ***monoloage***.

monopol, s. n., pl. **monopoluri**, „drept exclusiv și arbitrar pe care îl deține cineva; asociație de mari întreprinderi care concentrează o parte importantă a producției și desfacerii unui anumit produs, în scopul limitării concurenței".

monsenior, (*-nior*), s. m.

monstruozitate, (*-stru-o-*), s. f.

moratoriu, s. n., „suspendare legală, pe o anumită perioadă de timp, a

anumitor datorii interne sau externe".

moravuri, s. n. pl., defectiv de sg.

morbid, adj. var., „bolnăvicios".

morgă$_1$, s. f., pl. **morgi**, „loc unde se depun cadavrele".

morgă$_2$, s. f., „aroganță".

mortifica, vb. tranz., „a supune la chinuri a tortura; (fig.) a umili".

moschee, (*-che-e*), s. f., pl. **moschei**.

Moscova, s. propriu, locuitorul se numește **moscovit**, f. sg. **moscovită**.

mostră, s. f., nu ***monstră***; „probă, eșantion".

motrice, (*-tri-*), adj. f. sg. și pl. conform normelor actuale; atenție la accentul pe prima silabă.

motto, s. n., pl. **mottouri**; normele actuale prevăd revenirea la grafia originară.

mov, adj. invar., incorecte forme acrodate de tipul ***movă***, ***move***.

mozaic, (*-za-ic*), adj. și s., „adept al iudaismului". Simpla deplasare a accentului schimbă cuvântul: **mozaic**, s. n., „lucrare de tehnică decorativă".

muabil (livr.), (*mu-a-*), adj. var., „schimbător".

mucenici, s. m. pl., „preparat culinar simbolizând jertfa celor patruzeci de mucenici, pomeniți anual, pe 9 martie, de creștinii ortodocși", nu ***măcinici***, nefiind derivat al verbului **a măcina**.

muchie, (*-chi-e*), s. f.; forma ***muche*** nu mai este acceptată.

mulinetă, s. f., pl. **mulinete**, „dispozitiv folosit în pescuitul sportiv".

mulineu, s. n., pl. **mulineuri**, „fir de mătase, bumbac etc. folosit la cusături artistice".

mugur, s. m., nu ***mugure***.

mujdei, s. n., este format din *must de ai* (*ai* = usturoi), prin urmare ***mujdei de usturoi*** este pleonasm.

mural, adj. var. din fr. *mur* „perete"; ca atare, ***pictură murală pe perete*** este pleonasm.

muschetar / mușchetar, s. m. (fr. *mousquetaire* < *mousquet* „muschetă"), pl. **muschetari / mușchetari**. Armă de foc folosită în Evul Mediu, **muscheta** (fr. *mousquet*) a dat numele celui care o folosea: **muschetar** (fr. *mousquetaire*). Termenul **mușchetar**, impus de romanul lui Alexandre Dumas, *Les trois mousquetaires*, tradus în limba română prin *Cei trei mușchetari* (!), este consecința etimologiei populare, prin asociere cu **mușchi**, dar s-a impus, fiind acceptat de normele actuale.

muscular, adj. var., nu ***mușchiular***.

Scanned with OKEN Scanner

musical, pron. [*mĭu̲zicăl*], s. n., pl. **musicaluri**; (spectacolul).

music-hall, pron. [*mĭu̲zic-hol*], s. n., pl. **music-ha̲lluri**; (localul).

muşuro̲i, s. n., nu ***muşunoi***; pl. **muşuroa̲ie**.

muta̲tis muta̲ndis (lat.) loc. adv., „făcând schimbările necesare".

mutua̲l, adj. var., „care se face în mod reciproc şi simultan". Este derivat din lat. *mutuus* „reciproc", nu din ***mutus*** „mut".

Scanned with OKEN Scanner

N

nadir, s. n., „punct pe bolta cerească opus zenitului".

nailon, (*nai-*), s. n., nu ***nylon***; pl. (sorturi) **nailonuri**.

Napoleon, s. propriu m., accentul pe ultima silabă.

Napoli / Neapole, s. propriu, locuitorul se numeşte **napolitan**, f. sg. **napolitană**.

Narcis, s. propriu m., în expr. *iubirea lui* ~, „egoismul, cultul personal, insensibilitatea faţă de orice altă realitate". (Tânăr foarte frumos, Narcis disprețuieşte dragostea, chiar şi pe aceea a nimfelor, astfel încât Echo dispare de durere, din nimfă rămânând doar glasul, „ecoul". Înfuriată de această atitudine, zeiţa Nemesis, cea care păstra măsura şi echilibrul universului, îi sorteşte să se îndrăgostească de propria imagine reflectată în apă. Iubindu-şi chipul şi neputându-se împlini erotic, Narcis se stinge de durere, numele lui revenind unei flori.)

narcisă, s. f., nu ***narciză***.

naţiune, s. f., nu ***naţie***.

n-aude-na-vede(-na-greul-pământului), s. m. „persoană care se face că nu ştie nimic".

nazareean, s. m., pl. **nazareeni**; creştin sectant; pictor.

nazarinean, s. şi adj. var., „referitor la Nazareth".

năimi, (*nă-i-*), vb. tranz., „a tocmi".

nămol, s. n., nu ***nomol***.

năpastă, s. f., „nenorocire mare, calamitate; calomnie"; pl. **năpaste**, normele actuale nu mai admit varianta de pl. ***năpăşti***.

năprasnic, (*-pras-*), adj. var., „neaşteptat, subit"; este incorectă forma ***năpraznic***.

nea, (+ prenume m. / nume de familie) s.m., G-D art. **lui nea** (*Ion / Popescu*).

necropsie, (*ne-crop-*), s. f., pl. **necropsii**; „autopsie".

Negri, s. propriu m., numele omului politic Çostache ~; este accentuată prima silabă.

Scanned with OKEN Scanner

Negru-Vodă, s. propriu m. (nume de voievod) / n. (toponim); locuitorul se numeşte **negruvodean**, (*ne-gru-*), f. sg. **negruvodeancă**.

Negruzzi, zzi pron. [*ți*], s. propriu m., numele scriitorului Costache ~.

nemaiauzit, (*-ma-ia-u-/-mai-a-*), adj. var.

nene, s. m., G-D art. **lui nenea**.

neofit, (*ne-o-*), s. m., „nou adept al unei religii, al unei cauze, doctrine etc. (încă insuficient inițiat)".

neologic, (*ne-o-*), adj. var. (gr. *neo* „nou", *logos* „cuvânt", deci ***cuvânt neologic*** este pleonasm).

neptunic, adj. var., „(geol., despre terenuri, roci) format prin acțiunea apei".

nepusă masă, loc. adj., loc. adv. (*pe / cu ~*), „pe neașteptate, pe negândite, prin surprindere".

nerod, adj. var., nu este corectă forma ***nărod***.

nesaț, s. n., „poftă, lăcomie".

nestemată, (*nes-te-/ne-ste-*), s. f., pl. **nestemate**.

Nesus, s. propriu m., în expr. *cămașa lui ~* (sau *cămașa Deianeirei*), „armă surprinzătoare, care nu poate fi anihilată și a cărei acțiune produce suferințe cumplite". (Centaurul Nesus, rănit de moarte de Hercule pentru că îi răpise soția, își adună sângele otrăvit și o sfătuiește pe Deianeira să îmbibe cu acest sânge o cămașă a soțului ei pentru a-și asigura astfel dragostea lui eternă. Cămașa otrăvită i se lipește lui Hercule de trup, eroul murind în chinuri groaznice.)

neto, adv., grafia cu doi **t** (***netto***) este incorectă.

neutru, adj. var., forma accentuată pe prima silabă (***neutru***) nu mai este acceptată de actualele norme.

nev, s. m., pl. **nevi**; „tumoare benignă a pielii; aluniță".

nevralgie, (*ne-vral-*), s. f.

Newton, s. propriu m., în expr. *mărul lui ~*, „un element minor care se constituie ca sursă de inspirație pentru un eveniment științific". (Isaac Newton asistă la căderea unui măr, întrebându-se imediat care sunt limitele forței gravitaționale și cât de înalt ar trebui să fie pomul pentru ca mărul să nu mai cadă pe Pământ. Astfel, zice legenda, s-ar fi elaborat legea gravitației universale.)

New York, pron. [*nĭuĭorc*], s. propriu n., locuitorul se numeşte **newyorkez**.

nex, s. m., „legătură, înlănțuire; relație".

Niagara, (*Ni-a-*), s. propriu f.

Scanned with OKEN Scanner

Nicaragua, s. propriu f., locuitorul se numeşte **nicaraguan**, (*-gu-an*).

nici$_1$, adv., „nici măcar” (*nici eu nu ştiu*).

nici$_2$, conjcț. corelativă (*nici eu, nici tu*).

nicio, adj. pr. neg. Conform normelor actuale, pron. neg. **niciunul, niciuna** şi adj. pr. neg. **niciun, nicio** se scriu într-un cuvânt. A nu se confunda pron. neg. **niciunul / niciuna** cu **nici unul / nici una** (conjcț. + pr.) sau cu **nici unu / nici una** (conjcț. + num.); atenție la diferențierea între adj. pr. neg **nicio / niciun** de **nici o / nici un**, grupuri formate din adv. + art. sau conjcț. + num.

Nicosia, s. propriu f., locuitorul se numeşte **nicosian**.

nimeni / (pop.) **nimenea**, pr. neg., forme în variație liberă.

nimic / nimica, pr. neg., ambele forme sunt corecte.

nişte, art. nehot.; normele actuale consideră că atunci când însoțește un s. la sg. (*nişte brânză*; *nişte lapte*) este adj. pr.

nivel, s. n., pl. **niveluri / nivele**, „înălțime; stadiu, treaptă”.

nivelă, s. f., pl. **nivele**, termen tehnic generic pentru diferite unelte, scule, dispozitive cu care se determină linia orizontală sau se măsoară pe teren diferențele de înălțime.

Nobel, pron. [*nobél*], cu **e** accentuat, fiindcă este un nume suedez şi se respectă rostirea din limba de origine.

nodul, s. m., pl. **noduli**, nu *nodule*.

Noe, s. propriu m., în expr. *arca lui ~*, „loc al salvării prin credință; aglomerare de făpturi de mare diversitate; refugiu al vieții în timpul unui cataclism; speranța în mântuire”. (Prevenit asupra potopului care avea să acopere Pământul, Noe construieşte o corabie pe care adună câte o pereche din toate viețuitoarele, salvându-le astfel de la pieire.)

noiembrie, s. m., abreviat **nov**.

noocrație, (*no-o-*), s. f., „conducere a statului de către intelectuali”.

nota bene, expr. latinească folosită cel mai adesea abreviat **N.B.**, având sensul unei atenționări: „ia seama bine, observă, notează”. Este greşită folosirea expresiei cu înțelesul de „notă bună”.

notăreasă (fam.), s. f., pl. **notărese**.

notăriță, s. f., pl. **notărițe**.

notifica, vb. tranz., „a înştiința oficial”.

notorietate, (*-ri-e-*), s. f., „faptul de a fi cunoscut de multă lume; reputație, faimă”, deci este pleonastică sintagma ***notorietate publică***.

Scanned with OKEN Scanner

Noua Zeelandă, (*Ze-e-*), s. propriu f., locuitorul se numeşte **neozeelandez**.

nou-născut, s. m., în compunerea căruia intră adv. **nou**, prin urmare, forma de pl. este **nou-născuți**, ştiut fiind că adverbul nu se acordă. Forma ***noi-născuți*** este incorectă.

novice, adj. m., s. m., pl. **novici**, f. sg. şi pl. **novice**, „(cel) intrat de curând într-un ordin religios; (om) lipsit de experienţă; începător".

nuanță, (*nu-an-*), s. f.

nubil, (livr.), adj. var., „ajuns la vârsta la care se poate căsători".

nuga, s. f., art. **nugaua**, (sorturi) pl. **nugale**. Este incorectă accentuarea primei silabe.

numai, v. **decât**

număra, v. **enumera**

numitor, în expresia *a aduce la același numitor* care înseamnă „a face ca două sau mai multe fracții ordinare să aibă același numitor", primeşte greşit încă un determinant, *comun*, astfel încât expresia ***a aduce la același numitor comun*** devine pleonastică.

nupțial, (*-ți-al*), adj. var., având înţelesul „referitor la nuntă". Greşit asociat cu *noapte*, este întrebuinţat eronat ca sinonim al lui *nocturn*.

nursing, pron. [*nörsing*], s. n.

nu ştiu ce, loc. adj. pr. (*are ~ idee*); loc. pr. (*a spus ~*).

nutrie, (*-tri-e*), s. f., normele actuale nu mai acceptă pentru sg. neart. forma ***nutria***.

Scanned with OKEN Scanner

O

obeliśc, s. n., nu ***obelix;*** (**Obélix** este numele unui personaj celebru din desenele animate); pl. **obeliścuri**.

obiect, (*-biect*), s. n.

obișnui, vb. tranz., incorectă grafia cu *j*.

obligatoriu, (*o-bli-*), adj. var., nu ***obligator***.

obligație, (*o-bli-, -ți-e*), s.f., pl. **obligații**, „îndatorire", nu este același lucru cu obligațiune, (*o-bli-, -ți-u-*), pl. **obligațiuni**, „hârtie de valoare care conferă posesorului ei calitatea de creditor".

oblitera, (*o-bli-*), vb. tranz., „(despre inscripții, manuscrise) a (se) șterge treptat; a anula (un timbru) prin ștampilare; (med.) a astupa (o arteră, un canal etc.)".

obloji (pop.), (*o-blo-*), vb., „a trata (o rană, o persoană) cu mijloace băbești; a îngriji pe cineva". Paronim cu vb. **oploși** (pop.), (*o-plo-*), „a-și găsi refugiu, a se aciua".

obnubilație, s. f., „slăbire (a vederii, a memoriei)".

obsecvios, adj. var., „excesiv de respectuos, de politicos; slugarnic, servil; smerit".

obstinație, s. f., „încăpățânare, îndărătnicie".

obtura, vb. tranz., „a astupa (temporar)", nu ***optura***.

obtuz, adj. var., nu ***optuz, obtus***.

obține, vb. tranz., nu ***opține***.

ocean, (*o-cean*), s. n.

ocult, adj. var., „magic; ascuns, tainic, secret; *științe ~e* = doctrine și practici secrete (astrologia, alchimia, divinația)".

odată, adv. de timp, sinonim cu *cândva, odinioară, demult*. Din cauza identității fonice cu substantivul articulat nehotărât **o dată** și cu numeralul **o dată**, se fac dese confuzii în scrierea celor trei părți de vorbire.

odată ce, loc. conjcț. scrisă, conform normelor actuale, în două cuvinte (nu ***o dată ce***).

Scanned with OKEN Scanner

odată cu, loc. prep. scrisă, conform normelor actuale, în două cuvinte (nu *o dată cu*).

oficină, s. f., „laborator într-o farmacie; (fig.) loc unde se urzesc intrigi, comploturi".

oficios, adj. var. și s. n., „(publicație) care exprimă punctul de vedere al guvernului, al unui partid fără a avea un caracter oficial".

off-shore, pron. [*ofșor*], s. n., „înregistrat, localizat, condus sau operat dintr-o țară străină".

ofsaid, (*-said*), s. n., termen din sport adaptat din engl. *off-side*, „în afara jocului", greșit pron. *opțai*. Nu este același lucru cu **ofset**, termen tehnic din domeniul tipografiei.

oicumena, (*oi-*), s. f., „spațiul populat al suprafeței terestre".

oiște, (*o-iș-te*), s. f., pl. **oiști**.

oleacă, adv., nu este substantiv articulat nehotărât (ca **o țâră**), astfel încât nu se justifică scrierea *o leacă*.

oligarhie, (*-li-gar- / -lig-ar-*), s. f., „regim politic în care puterea aparține unui grup restrâns de persoane sau de familii".

oliv, adj. invar.

olograf, adj. var., „(despre un testament) scris în întregime de mâna persoanei care lasă o moștenire", iar prin extindere „autograf"; nu *holograf*.

om, s. m., pl. **oameni**, diftongul inițial **oa** pron. [*ŭa*], ca și în cazul altor cuvinte (**oaie**, **oază**, **oală** ș.a.).

omolog, adj. var., la f. sg., ca și în cazul adj. **analog**, normele actuale acceptă ambele forme **omoloagă / omologă**.

omologa, vb. tranz., „a autoriza, a înregistra ceva (un produs, un record etc.) în mod oficial".

omonim, (*o-mo- / om-o-*), s. n. și adj. var.

onctuos (livr.), (*onc-tu-*), adj. var., „unsuros, gras; (fig.) mieros, insinuant".

oneros, adj. var., „împovărător", nu „necinstit".

on-line / online, pron [*onlaĭn*], loc. adj., loc. adv.

onomastică, s. f., pl. **onomastici**; „ziua prenumelui", nu ziua de naștere. Alte sensuri: „știința care se ocupă cu studiul numelor proprii; totalitatea numelor proprii dintr-o limbă".

onorariu, s. n., pl. **onorarii**; „retribuție"; nu *onorar*.

oportunitate, s. f., „caracterul a ceea ce este oportun, adică potrivit, favorabil, indicat"; *oportunitate bună* este pleonasm,

Scanned with OKEN Scanner

construcția ***oportunități rele*** este contradictorie în termeni.

oprobriu (livr.), (*o-pro-briu*), s. n., pl. **oprobrii**; „dispreț, dezaprobare prin care societatea condamnă fapte socotite nedemne sau oameni care săvârșesc astfel de fapte", prin urmare, ***oprobriu public*** este construcție pleonastică. Nu sunt corecte rostirea și grafia ***oprobiu***.

optim, adj. var., din lat. *optimus*, superlativul adj. *bonus*. Fiind el însuși un grad de comparație, ***cel mai optim*** este construcție incorectă.

optsprezece, (*opt-spre-*), num. card., compus după model slav (*opt* + *spre* + *zece*). Prin urmare, rostirile ***optusprezece, optisprezece*** sunt greșite (dar explicabile prin dificultatea de a pronunța cinci consoane consecutive **ptspr**).

optulea (al ~), (*opt-u-*), num. ordinal; este greșită forma ***optălea***.

opulență, s. f., „bogăție exagerată, belșug, abundență".

or, conjcț. adversativă; întrebuințată narativ, se confundă adesea cu conjuncția disjunctivă **ori**; corect: **Or, ceea ce trebuie discutat...**

orator, s. m., „cel care ține un discurs"; nu este același lucru cu **oratoriu**, s. n., „compoziție vocal-simfonică amplă, pe o temă dramatică, pentru cor, soliști și orchestră".

oră, s. f.; abr. **h**; este greșită întrebuințarea formei de pl. pentru a indica *o oră*, de ex. ***orele nouă (treisprezece*** etc.), în loc de **ora** *nouă (treisprezece* etc.). De asemenea, trebuie avut în vedere faptul că substantivul **oră** este de genul feminin, prin urmare, numeralul (**doi, doisprezece**) trebuie acordat: **ora două / douăsprezece**, nu **ora** ***doisprezece***.

orchestră, s. f., nu ***orhestră***.

oreion, s. n., pl. **oreioane**, „boală contagioasă și epidemică de natură virotică, frecventă la copii, care se manifestă prin febră și prin inflamarea glandelor salivare parotide". Este incorectă forma ***oreon***. Nu are legătură cu (constelația) **Orion**, (*-ri-on*), s. propriu n.

Orfeu, s. propriu m., în expr. *lira lui ~* , „puterea artei". (Fiul muzei Caliope și al regelui Traciei, Orfeu este dăruit cu harul cântecului. Cu lira primită de la Apolo, muzica sa îmblânzește animalele, mișcă pietrele din loc, îi ajută pe argonauți domolind valurile mării furioase, întrece cântecul Sirenelor, îi potolește pe cei doi monștri Scyla și Caribda. Coboară în Infern după soția sa, Euridice, dar nu reușește să o readucă pe pământ, deoarece

Scanned with OKEN Scanner

încalcă interdicția de a-i privi umbra până vor ieși la suprafață. După moarte, lira este transformată în constelație.)

organoleptic, adj. var., „bazat pe simțuri".

orhidee, s. f., nu ***orhideie***; pl. **orhidee**.

ortografie, s. f. (gr. *orthos* „drept" + *graphein* „a scrie"), „sistem de reguli proprii unei limbi, privind scrierea corectă"; prin urmare, ***ortografie corectă*** este pleonasm.

osana / osana, interj.

osanale, s. f. pl., „cuvinte de laudă (exagerate)".

ostatic, s. m., pl. **ostatici**; este incorectă forma ***ostatec***.

ostraciza, vb. tranz., „a îndepărta pe cineva (din viața publică), a exclude".

Ottawa, pron. [*otaŭa*], s. propriu.

oțios, adj. var., „de prisos, inutil".

ou, s. n., pl. **ouă**, nu ***oo***, la N pl. articulat **ouăle**, nu ***ouălele***, G-D pl. articulat **ouălor**, nu ***ouălelor***.

outsider, pron. [*aŭtsaĭdăr*], (out-), s. m.; pl. **outsideri**.

Scanned with OKEN Scanner

P

pacemaker, pron. [*pĕĭsmeĭcăr*], s. n., „stimulator cardiac"; pl. **pacemakere**.

pahiderm, s. n. (gr. *pahi-* „gros", *derm* „piele"), nu ***pachiderm***.

palat, s. n., folosit şi pentru termenul din arh. şi pentru termenul din anat.

paliativ, (*-li-a*), adj. şi s. n., termen medical, „care atenuează simptomele unei maladii fără să se acţioneze asupra cauzei sau cauzelor ei". În sens figurat, substantivul a căpătat înţelesul de „soluţie sau intervenţie care rezolvă temporar o problemă ori o situaţie dificilă", „măsură care nu are decât un efect trecător". Este greşită forma ***paleativ*** (explicabilă prin hipercorectitudine faţă de frecventa tendinţă de închidere a lui **e** la **i** (ca în: *siringă*, *vasilină*, *ultimile*, *şaptisprezece*).

palimpsest, s. n., pl. **palimpseste**; „pergament sau papirus de pe care s-a şters sau s-a ras scrierea iniţială pentru a se putea utiliza din nou şi pe care se mai văd urmele vechiului text".

palincă, s. f., nu sunt literare formele ***pălincă***, ***palincă***.

palinodie, s. f., „operă literară, discurs în care autorul retractează cele spuse anterior".

palisadă, s. f., „element de fortificaţie". Paronim cu **palisandru**, s. m., „arbore exotic cu lemn tare şi dens".

palmier, (*-mi-er*), s. m., pl. **palmieri**.

palmieră, (*-mi-e-*), s. f., pl. **palmiere**, „obiect care protejează palmele".

palustru, adj. var., „mlăştinos, de baltă; *friguri ~e* = malarie".

pampas / pampa, s. n. / s. f., „câmpie caracteristică regiunilor cu climă subtropicală şi temperată din America de Sud".

pampers, pron. [*pempărs*], s. m., pl. **pamperşi**.

Scanned with OKEN Scanner

panaceu, s. n., „leac ce vindecă orice boală" (*pan-* însemnând „tot"); ***panaceu universal*** este pleonasm.

panama, s. f., pl. **panamale**; „pălărie din frunze de palmier; țesătură de bumbac, de in care imită panamaua; afacere frauduloasă de mari proporții".

pancartă, s. f., pl. **pancarte**; sinonim cu **placardă**. Din contaminarea celor două cuvinte, a rezultat forma greșită ***plancardă***.

pandantiv, s. n., pl. **pandantive**, „bijuterie care se poartă la gât, atârnată de un lănțișor; element arhitectural în forma unui triunghi sferic cu vârful în jos". Scrierea sau rostirea fără al doilea **n** este greșită (***pandativ***).

pandișpan, s. n., pl. **pandișpane**, nu ***pandișpanuri***.

Pandora, s. propriu f., în expr. *cutia Pandorei*, „dar perfid și generator de imense suferințe primit cu naivitate". (La porunca lui Zeus, supărat că Prometeu le dăruise oamenilor focul, zeii făuresc o femeie căreia Zeus îi dă în dar o cutie, sfătuind-o să o deschidă după căsătorie. Deschisă de Epimeteu, din cutie ies în lume toate nenorocirile și relele.)

panegiric, s. n., pl. **panegirice**; „elogiu, laudă exagerată".

panglică, s. f., nu ***pamblică***; pl. **panglici**.

panoramă, (*pa-no-*), s. f., pl. **panorame**.

Pantocrator, s. propriu m., nume dat lui Isus Cristos („Atotputernicul").

Papahagi, s. propriu m., numele lingvistului Tache ~, corect accentuat pe ultima silabă.

paparazzo, **zz** pron. [*t*], s. m.; pl. **paparazzi**, **razzi** pron. [*rați*], art. **paparazzii**.

papară, (pop.) s. f., G-D art. **paparei / păpării**, pl. **papare / păpări**; în expr. *a mânca* ~, „a fi bătut, a fi aspru certat".

papă, s. m., „suveranul pontif", G-D art. **papei**, nu ***papii*** sau ***lui papa***.

Papua-Noua Guinee, s, propriu f., locuitorul se numește **papua-neoguineean**.

paracliser, (*-ra-cli-*), s. m., nu ***paraclisier***.

paradiziac, (*-zi-ac*), adj. var., nu ***paradisiac***.

paradox, s. n., pl. **paradoxuri**; forma ***paradoxe*** nu mai este acceptată de normele actuale.

paraleliza, vb. tranz., „a așeza, a dispune paralel obiecte sau componente ale unui obiect". Probabil prin analogie cu acest verb, a fost creat cuvântul ***a perpendiculariza***,

Scanned with OKEN Scanner

folosit în comentariile sportive: ***echipa a perpendicularizat jocul***.

paralogism, s. n., pl. **paralogisme**; „raţionament fals".

parbriz, s. n., la **parbrize**. Este incorectă forma ***barbriz***.

parcimonie, s. f., „avariţie, zgârcenie, economie foarte riguroasă".

pardesiu, s. n., nu ***pardisiu***. La pl. normele actuale acceptă doar forma **pardesie**, nu ***pardesiuri***.

parfe, s. n., pl. **parfeuri**, „îngheţată (de ciocolată) preparată cu frişcă bătută".

paricid, s. n., „uciderea tatălui sau a mamei", la pl. **paricide**, nu ***pariciduri***.

parizer, s. n. (în germ. sufixul *-er* arată originea *Parizer*), nu ***parizel***.

parking, s. n., nu ***parching***; pl. **parkinguri**.

parlamenta, vb., ind. prez. pers. a III-a **parlamentează**, „a duce tratative, a negocia într-o chestiune litigioasă".

parodontoză, (*pa-ro- / par-o-*), s. f. Nu este corectă forma ***paradontoză***.

paronim, (*pa-ro- / par-o-*), s. n.

paroxism, s. n., „intensitate extremă (a unei boli, a unei pasiuni etc.)".

party, s. n., art. **party-ul**; pl. **party-uri**; „petrecere".

parură, pron. [*parură*], s. f., pl. **paruri**; „podoabă pe care o poartă miresele pe cap".

pasărea-liră, s. f. art., pl. **păsări-liră**.

pasărea-paradisului, s. f. art.

Pascal, s. propriu, nume de persoană, greşit accentuat pe prima silabă.

pască, s. f., G-D art. **păscăi**.

paseism, s. n., „pasiune, cult pentru trecut".

pasienţă, (*-si-en-*), s. f. Este greşită forma ***pasenţă***.

paspartu, s. n., art. **paspartuul**; pl. **paspartuuri**.

passacaglia, gli pron. [*li*], (**-ca-gli-a**); „vechi dans de origine spaniolă şi italiană".

pasteuriza, eu pron. [*ö*], vb. tranz., „a steriliza produse alimentare prin încălzire la o temperatură care distruge bacteriile".

pastramă, s. f., (sorturi) pl. **pastrame / păstrămuri**.

paşă, s. m., la pl. **paşi**. Varianta **paşa** (înv.) are pl. **paşale**.

paşoptism, (*pa-şop- / paş-op-*), s. n.

paşte / paşti, s. f. pl, art. **paştele / paştile**, „pâine sfinţită".

Scanned with OKEN Scanner

Paşte, s. propriu m., pl. **Paşti (doi Paşti)**, dar pl. f. **Sfintele Paşti**. Loc. adv. *la Paştele cailor* „niciodată".

pateu, s. n. (~ *de ficat*) , dar **pateu**, s. n., produs de patiserie.

patinoar, s. n., nu ***patinuar***.

patrafir, (*pa-tra-*), s. n., deşi etimoanele conţin **h**, forma românească acceptată este cu **f**.

patriotă, s. f., nu ***patrioată***.

pauper, (*pau-*), adj. var.

pavoaza, (*-voa-*), vb., „a împodobi, a decora, a orna".

păianjen, s. m., pentru care există cinci forme regionale, neacceptate de normele limbii literare: ***păiajen***, ***paiajen***, ***painjen***, ***paingăn***, ***păinjen***. Forma de pl. **păianjeni**.

părea, vb. intranz. de conjugarea a II-a. Este greşită trecerea la conjugarea a III-a, cu consecinţe în formarea viitorului (***va pare*** în loc de **va părea**) şi a condiţional-optativului (***ar pare*** în loc de **ar părea**).

păsărică, s. f., pl. **păsărici / păsărele**.

păstârnac, s. m., nu ***postârnac***, ***păstărnac***; pl. **păstârnaci**.

păstrăv, s. m., accentuat incorect pe silaba a doua.

păstură / păstură, s. f., G-D art. **păsturii / păsturii**, nu ***păsturei / păsturei***.

pătrat, adj. var. şi s. n., derivat de la *patru*. Este incorectă forma ***patrat***.

pătrunjel, s. m., la pl. **pătrunjei**.

păzea, interj.; nu este imperativ verbal.

pântec / pântece, s. n., nu ***pântic***; pl. **pântece**.

pârâu, s. n., pl. **pâraie**, nu ***pârâuri***, nefiind derivat de la *râu*.

pârgă / pârg (pop.), s. f. / n., ambele variante sunt acceptate.

pârpăli / perpeli, vb. tranz., „a frige, a pârli". Normele limbii literare admit ambele variante; vb. refl. **a se perpeli**, este înregistrat de DOOM2 independent, însemnând „a se agita".

Pecica, (*Peci-ca*), s. propriu f., numele unei localităţi de lângă Arad.

pecuniar, (*-ni-ar*), adj. var., „bănesc, material".

pedagogă, s. f., nu ***pedagoagă***.

pedigri, (*-di-gri*), s. n., „genealogia unui animal"; sunt incorecte variantele ***pedigree***, ***pedigriu***, ***pedigreu***.

pegas / pegas, s. m., cal mitologic. Normele actuale indică scrierea cu literă iniţială mică, substantivul fiind considerat comun. În

expresia *aripile lui ~*, „simbolul inspirației, al imaginației". (Calul înaripat născut din sângele Meduzei a zburat în Olimp, devenind slujitorul lui Zeus. Din locul în care a lovit cu copita, pe muntele Helikon, a țâșnit izvorul Hipponkrene, a cărui apă conferă inspirație poeților. După moarte, Zeus l-a ridicat pe cer sub forma unei constelații.)

Pegas / Pegas, s. propriu m., numele unei constelații.

peiorativ, adj. var., grafia cu *j* este incorectă.

peisaj, (*pe-i-*), s. n., pl. **peisaje**. Varianta ***peisagiu*** nu este acceptată.

pelerin, s. m., „călător la locurile sfinte", paronim cu **peregrin**, s. m., „persoană care călătorește mult".

penalty / penalti, s. n., pl. **penalty-uri / penaltiuri**; „lovitură de pedeapsă de la un punct aflat în apropierea porții".

pendinte, adv. invar., „care este subordonat cuiva; (despre probleme în litigiu) care este în curs de cercetare".

pendul, s. n., pl. **pendule**, „dispozitiv care oscilează".

pendulă, s. f., pl. **pendule**, „ceas".

Penelopa, s. propriu f., în expr. *pânza Penelopei*, „pretext invocat de cineva, aparent credibil, dar care are o rațiune ascunsă". (Penelopa, soția lui Ulise, silită de peținători să își aleagă un bărbat, căci Ulise părea a nu se mai întoarce, promite că va lua decizia în momentul în care va termina de țesut o pânză. Însă ce lucra ziua, regina din Itaca desfăcea noaptea, așteptând întoarcerea soțului iubit.)

penicilină, s. f., nu ***pelicilină***.

peninsulă, (*pe-nin- / pen-in-*), s. f.

penitent, adj. var., „(credincios) care se supune penitenței".

penitență, s. f., pl. **penitențe**, „(în practicile creștine) pedeapsă pe care și-o impune cineva sau pe care i-o dă preotul".

pentru ca... să, loc. conjcț., introduce subordonata de scop (finală); greșit folosită fără intercalarea unui fragment între **ca** și **să** (*s-a dus la piață **pentru ca să** cumpere*).

penumbră, (*pe-num- / pen-um-*), s. f.

penurie / penurie, s. f., „lipsă a celor necesare traiului".

pepinieră (*-ni-e-*), s. f., pl. **pepiniere**.

pepit, adj. invar., „(despre țesături) cu pătrățele sau romburi mărunte, de două culori diferite". Nu sunt acceptate variantele ***pepita, pipit***. Cuvântul **pepită** nu este forma de f. a adjectivului (care este

invariabil), ci este s. f., „bucată masivă de aur nativ".

pepsi, s. n. / s. f., pl. **pepsiuri / pepsi**.

pepsi-cola, s. f., pl. **pepsi-cole**.

perceptor, v. **preceptor**.

perchiziție / percheziție, (*-ți-e*), s. f., actualele norme acceptă ambele variante.

perciune, s. m., pl. **perciuni**; nu este corectă forma de sg. ***perciun***.

perdiție, s. f., „decădere morală; corupție".

peregrin, s. m., „persoană care călătorește mult; călător", nu ***pelegrin***, formă obținută prin contaminare cu **pelerin**.

peregrina, vb. intranz., nu ***pelegrina***.

peremptoriu, adj. var., „evident, categoric, decisiv, incontestabil"; forma ***peremtoriu*** este eronată.

peremptiune, (*pe-remp-ți-u-*), s. f., „stingere, încetare a unui proces prin depășirea termenului legal de introducere a acțiunii; perimare".

peren, adj. var., „(despre plante) care trăiește și rodește mai mulți ani; durabil".

perfect, adj. var., „fără nici un cusur"; nu are grade de comparație; ***perfect de bine*** este pleonasm.

perfecție (*la ~*), loc. adv.

pergamut, adj. var., normele actuale nu mai acceptă varianta ***bergamot***.

perigeu, s. n., pl. **perigee**; „punctul cel mai apropiat de Pământ de pe orbita unui astru".

periheliu, s. n., pl. **perihelii**; „punctul cel mai apropiat de Soare de pe orbita unui corp ceresc".

perima, vb. refl., ind. prez. pers. a III-a **se perimează**, nu ***perimă***.

peripatetiza, vb. intranz., „a se plimba discutând probleme (filosofice)".

periplu (livr.), (*-ri-plu*), s. n., pl. **periple**, „călătorie lungă pe mări și oceane; călătorie lungă și anevoioasă".

permisie, s. f., „învoire (acordată în special militarilor) de a părăsi serviciul pe o durată scurtă". Forma **permisiune** s-a diferențiat semantic și înseamnă „îngăduință, încuviințare".

permisiune, s. f., v. **permisie**

pernicios, (*-ci-os*), adj. var., „dăunător, vătămător".

perora, (*-tu-a*), vb., ind. prez. pers. a III-a perorează, „a vorbi mult, însuflețit și emfatic".

perpetua, (*-tu-a*), vb., ind. prez. pers. a III-a **perpetuează**.

Scanned with OKEN Scanner

perpetuu, (*-tu-u*), adj. var., la m. pl. **perpetui**.

persona non grata, expresie latinească, „persoană indezirabilă"; este greșită forma ***persoană non grata***; la pl. **personae non gratae, ae** pron. [*e*].

perspectivă, s. f., „ceea ce se întrevede ca posibil, ca realizabil în viitor", prin urmare, sintagma ***perspectivă viitoare*** este pleonasm.

perspicace, adj. invar.; este greșită forma ***perspicaci***.

persuasiune, (*-su-a-si-u-*), s. f., „puterea, talentul de a convinge".

pertinent, adj. invar., „potrivit, nimerit".

pertracta, vb. tranz., „a dezbate îndelung, a delibera".

per tu, prep. + pr., în expr. *a fi la ~ cu cineva* „a se tutui".

perturba, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **pertur**bă, nu ***perturbează***.

Peru, s. propriu n., locuitorul se numește **peruan / peruvian**.

pervaz, s. n., pl. **pervazuri**.

petic, s. n., nu ***petic***; pl. **petice**.

petrolifer, adj. var., „care conține sau furnizează petrol". Ca și adjectivul **carbonifer**, cuvântul are în compunere verbul latin *fero, ferre* „a purta în sine, a conține". Este greșită, dar frecventă, confuzia cu paronimul său **petrolier**, „de petrol, referitor la petrol".

Petroșani, (*Pe-tro-*), s. propriu, locuitorul se numește **petroșenean**, f. sg. **petroșeneancă**.

petulanță (livr.), s. f., „stare de exuberanță tumultuoasă".

pezevenchi / pezevenghi, „șarlatan, pungaș".

Phenian, pron. [*fenian*], s. propriu.

phoenix, pron. [*fönics*], s. m., pl. **phoenicși**; în sintagma *pasărea ~*, scris cu literă inițială mică, după cum prevăd normele actuale, „simbolul renașterii, al încrederii într-o idee, într-o cauză". (Preluată de la vechii egipteni, legenda păsării ~ spune că aceasta era de o frumusețe fascinantă, că trăia peste cinci sute de ani și că murea prin autoincendiere, având însușirea de a renaște din propria cenușă.)

Piatra-Neamț, s. propriu f., locuitorul se numește **pietrean**, f. sg. **pietreancă**.

picaresc, adj. var., f. **picarescă**, nu ***picarească***; „(despre o operă literară) care zugrăvește mediul interlop (aventurieri, cerșetori etc.)".

pickhammer, **e** pron. [*ă*], (*pic-kha-*) **/ picamăr**, s. n., pl. **pickhammere / picamăre**.

Scanned with OKEN Scanner

picnic / picnic, s. n., nu ***pic-nic***.

pidosnic (pop.), adj. var., „(om) care este ieşit din comun (în sens negativ); sucit, pe dos".

piedestal, (*pie-*), s. n., cu două variante de pl. **piedestaluri / piedestale**.

piele, s. f., pl. **piei**; pentru G-D sg. art. **pielii** (dacă se referă la om) şi **pieii** (la animale).

piemont, (*pie-*), s. n., pl. **piemonturi**, „formă de relief situată la contactul unor munţi cu o câmpie"; adj. („privitor la piemont") este **piemontan**.

Piemont, (*Pie-*), s. propriu n., locuitorul se numeşte **piemontez**.

piepţăn / piepţene, s. m., pl. **piepteni**. Formele ***piepten, piepţeni*** sunt incorecte.

pietrifica, vb. tranz. Deşi verbul nu este derivat în limba română de la substantivul *piatră*, ci a fost împrumutat, normele actuale acceptă această formă.

Pilat, s. propriu m., în expresia *a se spăla pe mâini ca ~ din Pont*, „evitarea unei răspunderi de mare gravitate". (Pilat, procurorul Iudeii, nu îşi asumă responsabilitatea condamnării lui Isus, lăsând poporul să-l desemneze pe condamnatul care va fi graţiat.)

pilotă / pilotă, s. f.

pionier, (*pi-o-ni-er*), s. m., pl. **pionieri**.

Pirus, s. propriu m., în expresia *victorie à la ~*, „succes la fel de costisitor ca un eşec". (Rege al Epirului, Pirus înfruntă armata romană la Heracleia şi Ausculum, în 280 î.Hr. Oastea sa este învingătoare, dar pierderile sunt atât de mari, încât Pirus ordonă retragerea din Italia, punându-se la dispoziţia cetăţilor greceşti în conflictul acestora cu cartaginezii.)

pitoresc, adj. var., f. sg. **pitorească**.

piuă, (*pi-uă*), s. f., pl. **pive**.

piuneză, piu pron. [*pĭu*], (*piu-*) / **pioneză, pio** pron. [*pĭo*], (*pio-*); normele actuale acceptă şi varianta a doua, impusă prin uz.

piure, piu- pron. [*pĭu*], (*piu-*), s. n. Nu sunt admise formele ***pireu, pire***.

pivniţă, s. f., „beci", nu ***pimniţă***; pl. **pivniţe**.

pizza (it.) / **pizză**, **zz** pron. [*ţ*]; pl. **pizze**.

placardă, v. **pancartă**.

placid, adj. var., „apatic, flegmatic; calm, indiferent".

plafonieră, (*-ni-e-*), s. f.

planetară, s. f., „piesă în componenţa motorului unui autovehicul", nu este acelaşi lucru cu **planetariu, -riu** pron. [*rĭu*], s. n.,

Scanned with OKEN Scanner

„construcţie specială, în formă de cupolă, pe care se înfăţişează cu ajutorul unui aparat de proiecţie aspectul bolţii cereşti".

planning, pron. [*plening*], s. n., „planificare".

play-back, pron. [*pleĭbec*], s. n., pl. **play-back-uri**.

playboy, pron. [*pleĭboi*], s.m., pl. **playboy**, art. **playboy-i**.

plăcea, vb. intranz. de conjugarea a II-a. Sunt greşite formele ***ar place***, ***va place***, apărute ca urmare a trecerii eronate a verbului în categoria celor de conjugarea a III-a.

plebiscit, s. n., pl. **plebiscite**, sinonim cu *referendum*, „consultare prealabilă a cetăţenilor asupra unui proiect de lege sau a unui act de stat de o importanţă deosebită". Nu este admisă varianta ***plebisciturі***. Sunt eronate variantele ***plebişcit***, ***plebicist***, ***pleibiscit***.

pleoapă, (*pleoa-*), s. f.

plesni, vb. tranz., nu ***plezni*** (aceeaşi observaţie este valabilă pentru toţi membrii familiei lexicale).

pletoră, s.f., „cantitate de sânge sau de lichide lichide în exces; cantitate mare de obiecte sau de fiinţe lipsite de valoare".

plonjeu, s. n. , pl. **plonjee** (taluzuri) / **plonjeuri** (acţiuni plonjări); nu este acelaşi lucru cu **plonjon**, s. n., pl. **plonjoane**, „săritură".

ploşniţă, s. f., nu ***pleoşniţă***.

plurivoc, adj. var., „cu mai multe înţelesuri".

plutocraţie, s. f. „formă de guvernământ în care puterea politică aparţine celor bogaţi".

pluton$_1$, s. m., pl. **plutoni**, „corp de roci magmatice".

pluton$_2$, s. n., pl. **plutoane**, „subunitate militară mai mică decât compania; grup compact de concurenţi sportivi".

plutoniu, s. n., element chimic, simb. **Pu**.

pocher / poker, e pron. [*ă*], s. n., pl. **pochere / pokere**.

pocladă, (*-cla-*), s. f., pl. **poclăzi**, cuvânt de origine slavă, însemnând „ţesătură miţoasă de casă folosită ca învelitoare sau ca aşternut". Variantele ***plocadă***, ***plocată***, ***plocat***, ***poclad*** nu sunt admise de limba literară.

poet, s. m.; pentru a numi o femeie care scrie poezii există s. f. **poetă** sau (livr.) **poetesă**.

poftim, interj.; nu este imperativ vb.; aceeaşi situaţie pentru **poftiţi**.

pogrom, (*-grom*), s. n., nu ***progrom***; pl. **pogromuri**; „ucidere în masă a membrilor unui grup naţional minoritar".

Scanned with OKEN Scanner

poiană, s. f., pl. **poieni**, nu ***poiene***; G-D sg. art. **poienii**.

poiată (reg.), s. f., pl. **poieți**, nu ***poiate***; „adăpost rudimentar pentru păsările de curte, pentru porci, pentru vite etc.”.

pojghiță / pojghiță, s. f.

poleială, s. f., nu ***poleală***; pl. **poleieli**.

polemologie, s. f., „ramură a științei politice care se ocupă cu studiul războaielor ca fenomen social”.

policar (fam.), s. m., pl. **policari**, „degetul gros de la mână”.

policrom, adj. var., f. sg. **policromă**, nu ***policroamă***.

poliglot, adj. var., pentru f. sg. forma corectă este **poliglotă**.

poliloghie / (fam.) **polologhie**, s. f. (gr. *polys* „mult” + *logos* „vorbă”).

poliomielită, (*-li-o, -mi-e-*), s. f., „boală infecțioasă epidemică”.

polip / polip, s. m., pl. **polipi / polipi**.

politețe, s. f., pl. **politeți / politețuri** (amabilități).

politichie (înv., fam.), s. f., „purtare diplomatică”, p. ext. „abilitate, istețime, dibăcie”. Este greșită întrebuințarea lui ca sinonim al substantivului ***politică***.

politruc (fam.), (*li-truc*), s. m., pl. politruci, „instructor, îndrumător politic în armata sovietică”.

poloboc, s. n., nu ***boloboc***; pl. **poloboace**.

ponce (*piatră ~*), pron. [*pons*], adj. f., nu ***pons***, cum indicau vechile norme; pl. **ponce**.

poncho, ch pron. [*č*], s. n., pl. **ponchouri**, „pelerină”.

poncif, s. n., pl. **poncifuri / poncife**; „lucrare artistică, literară, formulă, afirmație banală”.

ponei / ponei, s. m., cu două variante de accentuare.

porcoi / purcoi, s. n, pl. **porcoaie / purcoaie**, „grămadă”.

porfiriu, adj. var. „roșu-aprins”. Cuvântul este foarte asemănător cu adj. var. **profiriu**, „(mai ales despre vin) roșu-deschis”.

portabil, adj. var., „ușor de transportat”, paronim cu adj. var. **purtabil**, „comod de purtat”.

portmoneu, s. n., nu ***pormoneu***; pl. **portmonee**.

portofel, s. n., nu ***portfeu***, ***portfei***; pl. **portofele**.

porțelan, s. n., pl. **porțelanuri** (obiecte, sorturi); la sg., nu ***porcelan***.

posesie, (*-si-e*), s. f., „deținere”, diferențiat semantic de **posesiune**.

Scanned with OKEN Scanner

posesiune, s. f., „teritoriu lipsit de independență, exploatat și asuprit de un stat puternic; colonie".

posomoreală, s. f., nu ***posomorală***.

poster, s. n., pl. **postere**.

postmeridian, (*post-me, -di-an*), adj. var., abr. **p.m.**, „care are loc în timpul după-amiezii".

post meridiem (lat.), (*-di-em*), loc. adv., abr. **p.m.**, „după amiază".

postulat, s. n., pl. **postulate**; „principiu care se cere admis cu adevărat fără demonstrație".

postură, s. f., pl. **posturi**; „situație în care se află cineva la un moment dat", incorect rostit ***[postüră]***.

potabil, adj. var., „bun de băut", prin urmare, enunțul ***apă potabilă de băut*** este pleonastic.

potent, adj. var., „puternic, în putere"; nu este același lucru cu **potentat**, s. m., „șef de stat atotputernic; om puternic și abuziv, influent".

prapur, s. m., pl. **prapuri**, cuvânt de origine slavă, polisemantic „steag ostășesc din țările române; steag bisericesc; membrană care învelește diferite organe interne ale corpului, în special stomacul și intestinele [denumirea populară a peritoneului]". Varianta ***prapor*** nu este acceptată de limba literară.

praxiologie, s. f., „teoria acțiunilor umane eficiente".

praz, s. m., forma reg. de pl. este **praji**.

prăpastie, s. f., pl. **prăpăstii**, nu ***prăpastii***.

preaplin, (*prea-plin*), s. n., pl. **preaplinuri**.

Preasfinția Sa, (*Preas-fin- / Preasfin-*) loc. pr., ambii termeni se scriu cu majusculă, conform normelor actuale; abr. **P.S.S.**

precaut / precaut, (*-ca-ut*), adj. var.

precedă, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **precedă**, nu ***precede***.

preceptor, s. m., „educator", foarte apropiat ca formă de s. m. **perceptor**, „funcționar însărcinat cu strângerea taxelor", cu care nu trebuie confundat.

precoce, adj. invar., este incorectă forma acordată ***precoci***.

preeminență, s. f., pl. **preeminențe**; „superioritate".

Predeal, s. propriu n., locuitorul se numește **predelean**, f. sg. **predeleancă**.

preemțiune, (*-emp-ți-u-*), s. f., „drept de care se bucură cineva de a fi preferat la cumpărarea unui lucru".

prefera, vb. tranz., „a aprecia mai mult ceva sau pe cineva", „a considera ceva sau pe cineva mai

Scanned with OKEN Scanner

bun, mai valoros". Greşit înţeles ca sinonim al verbului *a dori*, apare deseori în construcţia pleonastică ***prefer mai bine***.

prelimina, ind. prez. pers. a III-a **prelimineazã / prelimină**, vb. tranz., „a calcula, a aprecia cu anticipaţie".

premisă, s. f., pl. **premise**; „idee de bază, punct de plecare". Este incorectă forma ***premiză***.

prenadez, s. n., nu ***prenandez***.

preopinent, (*pre-o-*), s. m., „antevorbitor".

prepeliţă, s. f. Este greşită deplasarea accentului pe **i**.

prerie, s. f.; nu este corectă şi nu se justifică forma ***preerie***.

prerogativă, s. f., pl. **prerogative**; „împuternicire, privilegiu acordat în exclusivitate şefului statului sau unui demnitar".

prestanţă, s. f., „ţinută impunătoare". Trebuie evitată confuzia cu **prestigiu**, „strălucire, farmec, atracţie".

prestidigitator, s. m., nu ***prestigitator, prestidigitator***; „scamator".

preşedinţie, s. f. (dar: **Preşedinţia României**); derivat de la *preşedinte*, prin urmare, formele ***preşedenţie, preşidenţie*** sunt greşite. Cuvântul este sinonim cu loc. s. *instituţie prezidenţială*.

pretext, s. n., pl. **pretexte**; „motiv"; scris cu cratimă, **pre-text**, înseamnă „ceea ce precedă un text" (cuvinte omofone).

prevala$_1$, vb., ind. prez. pers. a III-a **prevaleazã**, „a predomina". La diat. refl. **a se prevala**$_2$, „a se folosi de ceva, a face uz".

prevedere, s. f., derivat al verbului tranz. **a vedea**, pl. **prevederi**.

preventiv, adj. var., „care preîntâmpină un rău; profilactic".

preventoriu, s. n., „casă de sănătate pentru tratament preventiv".

pricomigdală, s. f., deşi originalul grecesc este *pikramígdalon*, normele actuale nu au mai acceptat şi varianta ***picromigdală***.

pricopsi / procopsi (pop.), vb. intranz., ambele variante sunt admise.

prii, vb. intranz. unipersonal, la ind. p.s., **prii**, construit cu D.

priincios, (*pri-in-*), adj. var., f. sg. **priincioasă**.

prim$_1$, adj. var. (*număr ~*).

prim$_2$ **/ primul** (cu valoare adjectivală, numai antepus faţă de s.) num. (*un ~ pas*).

prim ajutor, adj. + s.n., „ajutor medical imediat".

Scanned with OKEN Scanner

primăvară, s. f., incorect accentuat pe silaba penultimă, ***primavară***.

primăriță, s. f., mai rar **primăreasă**.

primitiv, adj. var., înseamnă „nedezvoltat, necivilizat", nu este același lucru cu **primitor**, adj. var., „ospitalier".

prime-time, pron. [*praĭmtaĭm*], s. n., în sintagma *în* ~, „intervalul de audiență maximă".

prim-ministru, s. m., pl. **prim-miniștri**. Normele actuale admit o singură formă la sg. art. **prim-ministrul**, la pl. art. **prim-miniștrii**, precum și în declinare **prim-ministrului**. Sinonim cu *premier*.

primulă / primulă, s. f., „plantă ornamentală cu flori liliachii sau portocalii"; ambele variante de accentuare sunt corecte.

prim-plan, s. n., **prim-planuri**.

princeps, adj. invar., (*ediție* ~) „prima ediție a unei opere clasice".

printa, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **printează**; „a imprima pe hârtie un text scris la calculator".

prioritate, (*pri-o-*), s. f., „însușirea de a fi primul în timp; dreptul de a ocupa primul loc ca valoare", ***prima prioritate*** este pleonasm.

prișniț, s. n., greșit ***prișniță***; pl. **prișnițe**; „compresă".

pritoci, vb. tranz., nu ***pitroci***; „a turna vinul dintr-un butoi în altul pentru a-l limpezi; a vântura zeama de varză sau de murături pentru a o limpezi".

priva, vb., ind. prez. pers. a III-a **privează**, „a împiedica pe cineva să se bucure de un bun, de un drept; v. paronimul **privatiza**.

privatiza, vb., ind. prez. pers. III-a **privatizează**, „a trece un bun în proprietate particulară".

privațiune, s. f., „lipsă, sărăcie".

procent, s. n. (lat. *centum* „o sută", *procentum* „la sută") este „proporția la sută". Prin urmare, formularea ***un procent de 5 la sută / %*** este pleonastică. Corect *în proporție de 5 la sută / %*.

proces-verbal, s. n., este corectă numai grafia cu cratimă.

Procust, s. propriu m., în expr. *patul lui* ~, „realitate rigidă, depersonalizantă". (Unul dintre tâlharii care bântuiau drumul spre Atena, Procust îi punea pe drumeți să se culce pe un pat de aramă, iar dacă aceștia nu erau de mărimea patului, ori îi scurta cu securea, ori îi zdrobea cu un ciocan pentru a-i lungi. A fost ucis de Tezeu.)

prodigalitate (livr.), s. f., „conduită a cuiva de a face cheltuieli excesive; risipă".

Scanned with OKEN Scanner

prodigi<u>o</u>s, (*-gi-os*), adj. var., „uluitor, extraordinar, uimitor". Nu este sinonim cu **productiv**, „care produce (mult); care dă randament".

profan<u>a</u>, vb. tranz., „a pângări".

profes<u>a</u>, vb., „a practica o profesie".

prof<u>e</u>sie, s. f., „meserie", normele actuale nu mai acceptă varianta ***profesi<u>u</u>ne***.

profesi<u>u</u>ne, (*-si-u-*), s. f., doar în sintagma *profesiune de credință*.

prof<u>e</u>sor / profes<u>o</u>r, s. m., forme în variație liberă a căror ordine de preferință a fost inversată în noul DOOM.

profet<u>e</u>să, s. f., nu ***profetă***.

profi<u>l</u>, s. n., la pl. singura formă admisă este **profi<u>l</u>uri**, nu ***profile***.

profiri<u>u</u>, v. **porfiri<u>u</u>**

profuzi<u>u</u>ne (livr.), (*-zi-u-*), s. f., „cantitate mare; abundență". Să nu se confunde cu **profunzime**, s. f., „adâncime; capacitate de a înțelege".

progr<u>e</u>s, s. n., „mers înainte", iar cuvântul **promot<u>o</u>r** are înțelesul de „care împinge înainte"; prin urmare, ***promotor al progresului*** este pleonasm.

prohibiti<u>v</u>, adj. var., „care interzice, care oprește ceva".

proli<u>f</u>ic, adj. var., „care se înmulțește repede; (despre scriitori, artiști) care produce foarte mult"; nu este același lucru cu **prolix**.

proli<u>x</u>, adj. var., m. pl. **proli<u>c</u>și**, f. sg. **proli<u>x</u>ă**; „lipsit de concizie; dezlânat".

promiscuit<u>a</u>te, (*-cu-i-*), s. f., „conviețuire în mizerie sau imoralitate a mai multor persoane de sex diferit".

prompt, adj. var., f. sg. **pr<u>o</u>mptă** (*promp-tă*); este greșită forma ***promt***.

pr<u>o</u>mpter, (*promp-ter*), s. n., pl. **pr<u>o</u>mptere**; mecanism electronic sau mecanic care afișează un text sau indicații pentru un vorbitor, un actor etc.".

promulg<u>a</u>, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **promulgă**; „a publica oficial și a introduce în vigoare o lege".

propensi<u>u</u>ne, (*-si-u-*), s. f., „înclinație, tendință".

pr<u>o</u>priu, adj. var., antepus unui substantiv m. art. hot., se scrie cu trei **i**: **propriii fii**.

pr<u>o</u>ră / pr<u>o</u>vă, s. f., pl. **pr<u>o</u>re / pr<u>o</u>ve**; „partea din față a unei nave".

pror<u>o</u>c, s. m.; nu ***prooroc***.

proroga, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **prorogă**; „(jur.) a prelungi existența legală a unui tratat, a unei părți etc.; a amâna, a

Scanned with OKEN Scanner

suspenda (ședințele unei adunări)".

prostrație, s. f., „(stare de) apatie, (de) delăsare, (de) depresiune".

prospecție, (*-ți-e*), s. f., pl. **prospecții**, „cercetare economică".

prospecțiune, (*-ți-u-*), s. f., pl. **prospecțiuni**, „cercetare geologică".

protagonist, s. m., „erou, personaj principal", prin urmare, ***protagonist principal*** este pleonasm.

protector$_1$, adj. var., cu o singură modalitate de accentuare, față de s. m. **protector**$_2$ / **protector**.

proteu, s. n., pl. **protei**, „om nestatornic, care își schimbă mereu opiniile".

provider, pron. [*provaĭdăr*], s. m., pl. **provideri**; „furnizor".

proxim, adj. var., „cel mai apropiat".

proximitate, s. f., „situație a unui lucru de a fi apropiat în timp sau în spațiu de altul; vecinătate".

puber / puber, adj. var., „(om) ajuns la vârsta pubertății"; ambele variante accentuale sunt acceptate.

puc, s. n., pl. **pucuri**, „disc de cauciuc tare, folosit la jocul de hochei".

puci, s. n., pl. **puciuri**, „încercare de a răsturna prin violență un regim politic, o ordine statală etc.".

pudibond (livr.), adj. var., f. sg. **pudibondă**, „care afișează o pudoare exagerată".

Puerto Rico / (înv.) Porto Rico, s. propriu n., locuitorul se numește **portorican**.

pulover, s. n., pl. **pulovere**; sunt greșite formele ***pulovăr***, ***plovăr***.

puma / pumă, s. f.; normele actuale nu îl mai consideră invariabil: pl. **pume**.

punct, s. n., pl. **puncte** (*punc-te*); (în loc.) *din punct de vedere* + adjectiv (*din punct de vedere artistic*), dar *din punctul de vedere* + substantiv sau pronume în genitiv (*din punctul de vedere al specialistului / al acestuia*).

punitiv, adj. var., „care are rolul de a pedepsi".

purice, s. m., nu ***puric***.

purtabil, v. **portabil**.

pururi / pururea, adv.

pustii, vb. tranz., la ind. p.s. pers. I sg. **pustiii**.

pustnic, s. m., nu ***pusnic***.

putrefacție, (*-tre-, -ți-e*), s. f., „descompunere, putrezire"; nu ***putrefracție***.

puțin$_1$, adj. pr., G-D pl. m. și f. (numai antepus) **puținor**.

puțin$_2$, adv.; (în limbaj sportiv), sintagma ***a rata de puțin*** calchiază

Scanned with OKEN Scanner

greșit expr. fr. *rater de peu*. Deși locuțiunea franceză, întrebuințată atunci când un jucător a fost la un pas de a puncta, conține prepoziția **de**, transpunerea ei în limba română trebuie să apeleze la prepoziția **cu**. Normal ar fi **a rata cu puțin**, de vreme ce antonimul este **cu mult** (în franceză *de beaucoup*). S-a ajuns chiar a se spune că un jucător „a șutat ***de puțin*** pe lângă poartă".

puțin$_3$, s. n., (*din puținul meu*).

puzzle, pron. [*pazăl*], s. n., art. **puzzle-ul**, pl. **puzzle-uri**; numele unui joc din bucățele.

Scanned with OKEN Scanner

Q

Qatar, pron. [*catăr*], s. propriu n., locuitorul se numeşte **qatarian**, f. sg. **quatariană**.

quasar, **qua-** pron. [*cŭa*], s. m.; pl. **quasari**, abr. **QSR**.

quattrocento, **qua** pron. [*cŭa*], (*quat-*), s. n., denumire dată culturii italiene din secolul al XV-lea.

quebracho, pron. [*chebracio*], s. m.; „arbore din familia anacardiaceelor".

Quintus, (Mircea Ionescu), epigramist şi om politic, în latină *quintus* „al cincilea", pron. [*cvintus*]. Nu se justifică rostirea [***chintus***].

quiproquo, pron. [*cviprocvo*], s. n., art. **quiproquoul**; pl. **quiproquouri**; expresie latină cu sensul de „unul în locul altuia",

Quito, pron. [*chito*], s. propriu n.

Scanned with OKEN Scanner

R

rabin, s. m., nu ***rabin***, pl. **rabini**.

racket, (*ra-cket*), s. m., pl. **racheți**.

radar, s. n., nu ***radar***; pl. **radare**.

rage, vb.; nu se folosește la part., supin și timpurile compuse cu part.

ralanti, s. n., nu ***relanti***; pl. ***ralantiuri***; „mers încetinit al motoarelor.

ranch, pron. [*renč*], nu [***ranč***], s. n., art. **ranch-ul**; pl. **ranch-uri**, „fermă”.

rapace, adj. var., m. pl. **rapaci**, f. sg. și pl. **rapace**.

raporta$_1$, vb., ind. prez. pers. a III-a **raportează**, „a da un raport; a pune în legătură”.

raporta$_2$, vb., ind. prez. pers. a III-a **raportează / raportă**, „a aduce un venit”.

rapper, pron. [*repăr*], s. m.; pl. **rapperi**.

rastel, s. n., pl. **rastele**, nu ***rasteluri***; „suport”.

ratifica, vb. tranz., „(despre state) a aproba un act, un tratat, o convenție”.

rating, pron. [*reĭting*], s. n., pl. **ratinguri**; „procentaj care indică audiența unei emisiuni radio sau tv”.

raționa, (*-ți-o-*), vb., „a gândi în mod logic”; paronim cu vb. **raționaliza**, (*-ți-o-*), „a face rații, a organiza o activitate după norme raționale”.

rămâne, vb. intranz. de conjugarea a III-a, nu ***a rămânea***.

răşchira, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **răşchiră / răşchirează**.

răzătură / răsătură, s. f., „rezultatul acțiunii de a rade”, ambele forme sunt admise.

război, s. n., când intră în componența unui s. propriu care denumește un război de anvergură din istoria omenirii sau care are un nume unic se scrie cu majusculă: **Primul Război Mondial, al Doilea Război Mondial, Războiul celor Două Roze, Războiul**

Scanned with OKEN Scanner

de Independenţă, Războiul de Treizeci de Ani, Războiul de Secesiune, Războiul de 100 de Ani.

răzgâia, vb. tranz., nu ***râzgâia***.

Râmnicul Sărat, s. propriu n., locuitorul se numeşte **râmnicean**, f. sg. **râmniceancă**.

Râmnicu-Vâlcea, s. propriu n., locuitorul se numeşte **vâlcean**, f. sg. **vâlceancă**.

râvni, vb. intranz., „a pofti", nu ***râmni***.

reabilita, (*re-a-*), vb. tranz., „a face să-şi recapete sau a-şi recăpăta buna reputaţie, a (-şi) restabili prestigiul şţirbit; (jur.) a reintegra pe cineva în drepturile pierdute în urma unei condamnări sau a unei bănuieli false". După cum se constată, verbul denumeşte o acţiune reparatorie de ordin moral sau juridic, prin urmare, întrebuinţarea lui în contextul ***reabilitarea drumurilor*** (*refacerea, repararea* drumurilor) este total greşită.

realiza, (*re-a-*), vb. tranz., „a face, a produce", a căpătat, relativ recent, un omonim: **realiza** din engl. *to realize* „a înţelege, a-şi da seama", între înţelesurile celor două verbe neexistând nicio legătură.

rebarbativ, adj. var., „respingător, urât".

recamier, (*-mi-er*), s. n., pl. **recamiere**.

recensământ, s. n., pl. **recensăminte**. Sunt greşite forma de sg. ***recesământ*** şi forma de pl. ***recensământuri***.

recif, s. n., pl. **recife**, nu ***recifuri***.

reconversie, (*-si-e*), s. f. „schimbare profesională".

reconversiune, (*-si-u-*), s. f., „schimbare economică, tehnică", adesea este folosită cu acest sens forma ***reconversie***. Cele două variante s-au diferenţiat semantic.

recordmen, (*-cord-men*), s. m., nu ***recordman***, pl. **recordmeni**.

recreare, s. f., pl. **recreări**; „creare din nou".

recreere, s. f., pl. **recreeri**; „odihnă".

recrudescenţă, (*re-cru-*), s. f., „reizbucnire a unei boli într-o formă mai gravă; (fig.) reluare într-un ritm mai intens".

recupera, vb. tranz., „a intra din nou în posesia (unui obiect), a redobândi, a recâştiga". Este greşit enunţul ***a recupera întârzierea***.

recuza, vb. tranz., „a nu recunoaşte competenţa sau autoritatea unui judecător, a unui martor etc."; p. ext., „a respinge, a nu recunoaşte calitatea cuiva". Nu trebuie confundat cu **a retracta**, vb. tranz., care înseamnă „a retrage cele spuse".

Scanned with OKEN Scanner

reda$_1$, vb. tranz., „a da din nou”, m.m.c.p. pers. I sg. **redădusem**, pers. I pl. **redăduserăm**.

reda$_2$, vb. tranz., „a descrie”, m.m.c.p. pers. I sg. **redasem**, pers. I pl. **redaserăm**.

redempțiune, (*-demp-ți-u-*), s. f., „mântuire, izbăvire”.

redhibitoriu, adj. var., f. sg. **rehibitorie**; „care poate anula o vânzare”.

reducție, (*-ți-e*), s. f., pl. **reducții**, „copie a unui mic obiect; piesă de legătură între tuburi sau țevi cu diametre diferite”. V. paronimul său, **reducțiune**.

reducțiune, (*-ți-u-*), s. f., „hotărâre judecătorească”.

redundanță, s. f., „abundență inutilă de cuvinte, de imagini în formularea unei idei”.

reflecție, (*-flec-ți-e*), s. f., „cugetare, meditare”, adesea confundat cu **reflexie**, (*-fle-xi-e*), s. f., „fenomen de reîntoarcere parțială a luminii, a sunetului, în mediul din care au venit atunci când întâlnesc o suprafață de separare a două medii”.

regal, s. n., „ospăț”; pl. **regaluri** / **regale**.

regizor, s. m., incorect *regizor*.

reiat, adj. var., „cu dungi”, nu *raiat*.

Reichstag, pron. [*raihstag*], nu [*raiștag*], s. propriu n., „parlament al fostului imperiu german”.

reincarna / **reîncarna**, vb., normele actuale acceptă ambele variante.

reînvia, vb. tranz., ind. prez. pers. I sg. **reînvii** / **reînviez**, pers. a II-a sg. **reînvii** / **reînviezi**, pers. a III-a sg. **reînvie** / **reînviază**; conj. prez. pers. I sg. **să reînvii** / **să reînviez**, pers. a II-a sg. **să reînvii** / **să reînviezi**, pers. a III-a sg. **să reînvie** / **să reînvieze**.

relaș, s. n., pl. **relașuri**; „zi în care nu se dau reprezentații”.

releva, vb. tranz., „a evidenția, a remarca, a sublinia”, nu este același lucru cu **a revela**, vb. tranz. „a face cunoscut, a dezvălui”.

releveu, s. n., pl. **relevee**, „reprezentare la scară a elementelor unei constelații”. Nu este sinonim cu **relevare**, s. f., „scoatere în evidență”.

remake, pron. [*rimeic*], s. n., art. **remake-ul**; pl. **remake-uri**, „(de obicei film sau melodie) refăcut”.

remania, vb. tranz., „a face unele modificări în componența unui guvern; a transforma parțial o mașină, o instalație etc.”.

remarcă, s. f., pl. **remarci**, nu *remarce*.

Scanned with OKEN Scanner

reminiscență, s. f., „amintire vagă; rămășiță, urmă".

remunerație, s. f., „salariu". Într-adevăr, banii se numără, dar asta nu justifică forma ***renumerație*** (consacrată de personajul Ghiță Pristanda).

Renașterea, s. propriu f.; conform normelor actuale, denumirile marilor perioade istorice se scriu cu majusculă.

repaus, (*-pa-us*), s. n., nu ***repaos***; pl. **repausuri**.

repercusiune, s. f., „urmare, consecință". Format de la *a percuta* „a lovi" (**a repercuta** a însemnat la început „a întoarce lovitura"), nu se justifică forma ***repercursiune***.

repertoriu, s. n., pl. **repertorii**. Sunt greșite formele ***repertor***, ***repertoar***.

replay, pron. [*ripleĭ*], s. n., art. **replay-ul**; pl. **replay-uri**; „reluare".

reprehensibil (livr.), (*re-pre-*), adj. var., „blamabil".

represibil (rar), (*re-pre-*), adj. var., „care poate sau trebuie să fie reprimat".

represiv, (*re-pre-*), adj. var., „care reprimă".

reproba, vb. tranz., „a respinge, a condamna, a dezaproba (ceva)".

repugna, vb. intranz., ind. prez. pers. a III-a **repugnă**; „a-i produce cuiva silă, dezgust".

respectuos, adj. var., nu ***respectos***; f. sg. **respectuoasă**.

respira, (*re-spi-*), vb. tranz.

restaura, (*res-ta-*), vb. tranz.

restitui, (*res-ti-*), vb. tranz.

resurecție, s. f., „reînviere, trezire, deșteptare".

reșou, s. n, pl. **reșouri**. Sunt incorecte formele ***reșeu***, ***rișeu***.

retenție, (*-ți-e*), s. f., „reținere, oprire; *drept de* ~ drept pe care îl are creditorul de a păstra un gaj până la achitarea datoriei debitorului; (med.) acumulare în organism a unor produse biologice".

reticular, adj. var., „(despre fibrele nervoase) în formă de rețea".

retorsiune, s. f., „întoarcere împotriva cuiva a propriilor sale argumente".

retracta, v. **recuza**

retroactiv, (*re-tro-ac-*), adj. var., „care se aplică unor fapte din trecut". Nu este același lucru cu **retrospectiv**.

retrospectiv, (*-tros-pec- / tro-spec-*), adj. var., „care se referă la fapte și la situații din trecut, care privește în urmă".

Scanned with OKEN Scanner

retrospecție, (*-tros-pec- / tro-spec-*), s. f., nu ***retrospecțiune***.

revelator, adj. var., nu ***revelatoriu***.

revelion, (*-li-on*), s. n., pl. **revelioane**. Este incorectă forma ***reveion***.

revendicativ, adj. var., „care reclamă un bun asupra căruia are un drept". Nu are legătură cu vb. **a vindeca**.

reverențios, (*-ți-os*), adj. var., „respectuos, cuviincios".

revirimént, s. n., pl. **revirimente**; „schimbare bruscă în bine".

revolut, adj. var., „care și-a terminat cursul; încheiat, împlinit". Nu are nimic în comun cu ***revoluția***.

rezida, vb., ind. prez. pers. a III-a **rezidă**; „a consta", urmat obligatoriu de prep. *în*.

reziduu, s. n.; pl. **reziduuri**, nu ***reziduri*** sau ***rezidii***.

Reykjavik, pron. [*rĕikiavic*], s. propriu n.

ricșă, s. f., „trăsurică cu două roți, trasă de om"; nu trebuie confundat cu **rișcă**, s. f., numele unui joc de noroc.

ridiche, s. f., nu ***ridichie***; G-D art. **ridichii**; pl. **ridichi**.

Rio de Janeiro, pron. [*janĕiru*], (*-nei-*), s. propriu n. În portugheză **j** nu se pronunță, ca în spaniolă, [*h*]. Este incorectă rostirea [***haneiro***].

rizibil, adj. var., „ridicol, de râs".

roaming, pron. [*răuming*], (*roa-*), s. n., „contract între diverși operatori de telefonie mobilă pentru a permite apelarea dintr-o țară în alta".

roată, s. f.; pl. **roți**. Forma **roate** este admisă în unele expresii (ex. *merge ca pe roate*). Aceeași situație se întâlnește la s. **boală**, pl. **boli** (dar: *te bagă-n boale*) sau **coadă**, pl. **cozi** (dar: *împletește coade albe*).

robinet, s. n. / s. m., nu ***rubinet***; pl. **robinete / robineți**.

rodiu$_1$, s. m.; pl. **rodii**, art. **rodiii** (*-di-ii*), arbust mediteraneean, al cărui fruct se numește **rodie** sau **granată**.

rodiu$_2$, s. n., element chimic cu simbolul **Rh**, nu ***rhodiu***.

rodomontadă, s. f., pl. **rodomontade**; „lăudăroșenie; fanfaronadă".

Roman, s. propriu n., locuitorul se numește **romașcan**, f. sg. **romașcancă**.

romanesc, adj. var., f. sg. **romanească**, „referitor la roman".

rond, s. n.; pl. **ronduri / ronde** (mișcări ale piciorului).

rondel, s. n., pl. **rondeluri**; „specie a poeziei lirice cu formă fixă". Nu

Scanned with OKEN Scanner

este același lucru cu **rondelă**, s. f., „piesă în formă de placă plată circulară".

rondo, s. n., pl. **rondouri**; „compoziție muzicală instrumentală cu caracter vioi". paronim cu **rondou**, s. n., „loc de formă circulară".

röntgen, pron. [*röntghen*], (*rönt-*), s. m., unitate de măsură, simb. **r**; ca s. n. denumește un aparat; normele actuale nu mai acceptă varianta ***roentgen***.

rouă, s. f., G-D art. **rouăi**.

roz, adj. invar.; formele acordate ***rozã, roze*** sunt greșite.

Ruanda (*Ru-an-*) / **Rwanda**, **w** pron. [*u*], s. propriu, locuitorul se numește **ruandez / rwandez**.

Rubicon, s. propriu n., în expr. *trecerea Rubiconului*, „moment de răscruce, de decizie ce are consecințe ireparabile". (Micul pârâu ce separa Galia de Italia reprezenta un hotar a cărui trecere cu forțe armate determina declanșarea unui război civil. După o serie de propuneri respinse de adepții adversarului său, care cheamă cetățenii la arme, Cezar traversează Rubiconul rostind celebrele cuvinte „alea jacta est" – „zarurile au fost aruncate", pornind astfel lupta împotriva generalului Pompeius Magnus.)

rubicond, adj. var., f. sg. **rubicondă**.

rucsac, s. n.; pl. **rucsacuri**, nu ***rucsaci*** (nu este compus al substantivului *sac*).

rugbi / rugby, pron. [*ragbi*], s. n. Sunt acceptate ambele variante.

ruină, s. f.; pl. **ruine**, nu ***ruini***.

rummy, pron. [*rami / römi*], nu [*remi*], s. n., art. **rummy-ul**.

Russo, s. propriu m., numele scriitorului Alecu ~, varianta italienizată a numelui Rusu, nu ***Russo***.

Scanned with OKEN Scanner

S

sabie, s. f.; pl. **săbii**, nu ***sabii***.

sacrificiu, (*-cri-fi-ciu*), s. n., pl. **sacrificii**; „jertfă".

sacrilegiu, (*-cri-le-giu*), s. n., pl. **sacrilegii**, „profanare".

sagace, adj. var., m. pl. **sagaci**; „care pricepe uşor şi repede; ager".

sake, s. n., art. **sake-ul**, „băutură japoneză din orez".

salată de boeuf, oeu pron. [*ö*], s. f., pl. **salate de boeuf**.

Saligny, pron. [*salini*], s. propriu m., numele inginerului Anghel ~.

saltimbanc, s. m., nu ***saltinbanc***; „actor de circ cu mimă bufă, care execută exerciţii uşoare de acrobaţie".

salutar, adj. var. (lat. *salus, salutis* „sănătate; salvare, mântuire, scăpare de primejdie"). În limba română, sensul lui este „salvator" sau „util pentru păstrarea ori recuperarea sănătăţii şi deci a vieţii". Este greşită întrebuinţarea lui cu sensul „care merită sau care este demn de a fi salutat".

salvgarda, (*salv-gar-*), vb. tranz., „a apăra, a proteja, a ocroti un bun social sau moral".

Salzburg, pron. [*zalţburg*], s. propriu n., („Oraşul sării").

sancţiona, (*sanc-ţi-o*), vb. tranz., „a pedepsi, a aplica o sancţiune"; în vocabularul politic înseamnă „a aproba, a confirma, a întări o lege, un act printr-o semnătură autorizată".

sanda, s. f., pl. **sandale**. Normele actuale au acceptat această formă, în detrimentul cuvântului ***sandală***.

sandvici / sendviş, s. n., „tartină"; pl. **sandviciuri / sendvişuri**.

sangvin, (*sang-vin*), adj. var., nu ***sanguin*** sau ***sanghin***.

sanie, s. f., G-D art. **saniei**; pl. **sănii**.

San José, j pron. [*h*], s. propriu n.

San Marino, s. propriu n., locuitorul se numeşte **sanmarinez**.

Santiago, (*Sant-ia-go*), s. propriu n.

Scanned with OKEN Scanner

santinelă, s. f., nu ***sentinelă***; pl. **santinele**.

São Tomé şi Príncipe, pron. [*sau tume, prinsipe*], s. propriu n.

sardanapalic, adj. var., „(despre ospeţe) exagerat de îmbelşugat, de luxos".

sardonic, adj. var., „(despre râs, zâmbet) plin de răutate, batjocoritor, sarcastic"; nu este acelaşi lucru cu **sardonix**, s. n., „piatră semipreţioasă de culoare roşie".

sarsana / saxana (pop., fam.), s. f., „sarcină, povară (pe care o duce un cal în spate)".

saşiu, adj. var., „care se uită cruciş", confundat cu s. n. **şasiu**, „cadru care menţine caroseria unui vehicul".

satin, s. n. Este incorectă forma ***saten***.

satiră / satiră, s. f., ambele forme sunt acceptate, noul DOOM inversând ordinea de preferinţă.

saţietate (*-ţi-e-*), s. f., „saturaţie".

saudit, (*sa-u-*), adj. var. şi s., „referitor la Arabia Saudită".

saună, (*sa-u-*), s. f., „baie de aburi", sg. neart. greşit ***sauna***.

savoare, s. f., G-D art. **savoarei / savorii**.

să, conjcţ. simplă, ca element de relaţie subordonator, greşit înlocuită fie de conjuncţia compusă **ca să**, fie de locuţiunea conjuncţională **pentru ca... să** când nu introduce subordonata circumstanţială de scop (*vrea **ca să** plece; dorinţa **ca să** reuşească*).

Sălaj, s. propriu n., locuitorul se numeşte **sălăjean**, nu ***sălăjan***; f. sg. **sălăjeancă**.

sălbatic, s. şi adj. var., nu ***sălbatec***.

sărbătoare, s. f., sinonim cu *festivitate*, deci ***sărbătoare festivă*** este pleonasm.

sări, vb. tranz., imper. pers. a II-a sg. **sari**, nu ***sări***, dar la forma neg. **nu sări**.

sătul, adj. var., m. pl. este **sătui**, nu ***sătuli***; f. sg. **sătulă**, f. pl. **sătule**.

sân, s. m., cu pl. **sâni**, „mamelă" şi s. n., cu pl. **sânuri**, „pieptul omului, al cămăşii".

Sânnicolaul Mare, s. propriu n., locuitorul se numeşte **sânnicolean**, f. sg. **sânnicoleancă**.

scabros, adj. var., „indecent, necuviincios; neruşinat, vulgar".

scafandru, s. m., pl. **scafandri** (persoana) şi s. n., pl. **scafandre** (costumul scafandrului).

schepsis, (fam.) s. n., nu ***schepţis***; „minte, pricepere, perspicacitate, judecată; ", loc. adj. şi adv. *cu ~* „cu socoteală, cu chibzuinţă".

Scanned with OKEN Scanner

scherzo, z pron. [*t*], s. n., pl. **scherzouri**; „piesă muzicală scrisă într-un ritm vioi".

schimnic / schivnic, s. m., „pustnic, sihastru"; normele actuale acceptă ambele variante.

schița, vb. tranz., înseamnă, printre altele, „a expune în mod sumar", deci ***sumar schițat*** este pleonasm.

scolastic, adj. var., „care aparține / care este caracteristic scolasticii medievale", adică acelui „sistem filosofic apărut în Evul Mediu, care se baza pe dogmele bisericii și se caracteriza prin raționamente abstracte și prin artificii logice". P. ext., a căpătat sensul de „rupt de realitate, de viața practică, formal". Nu este sinonim cu *școlăresc*.

sconcs, s. m., pl. **sconcși**, „mic mamifer din America"; s. n., pl. **sconcsuri**, „blană". Incorectă forma ***sconx***.

scotch, tch pron. [*č*], s. n.

scovergă / scovardă, s. f., pl. **scovergi / scoverzi**), „preparat culinar din aluat dospit prăjit în grăsime, eventual umplută cu brânză, urdă etc." Normele actuale au acceptat și forma **scovergă** impusă de uz. Nu este corect ***scoveargă***.

scrijeli, vb. tranz., normele actuale nu mai admit varianta ***scrijela***. La ind. prez. pers. I sg. **scrijelesc**, nu ***scrijelez***, la imperf. pers. a III-a sg. **scrijelea**, nu ***scrijela***, la conj. prez. pers. a III-a **să scrijeleaască**, nu **să *scrijeleze***, la gerunz. **scrijelind**, nu ***scrijelând***.

scrofulos, adj. var., „care ține de / care este bolnav de scrofuloză". Trebuie evitată confuzia – pusă în circulație de personajul lui I.L. Caragiale, Ghiță Pristanda – cu adj. **scrupulos**, „conștiincios, meticulos".

scrutin, s. n.; pl. **scrutine**.

scurtcircuit, (*scurt-*), s. n.; pl. **scurtcircuite**, se scrie într-un cuvânt.

scuză, s. f., pl. **scuze**; *a cere, a prezenta, a exprima scuze* „a-și exprima părerea de rău pentru o greșeală făcută; a cere iertare".

Scyla, s. propriu f., în expr. *între ~ și Caribda*, „moment de grea cumpănă și primejdie". (Cele două stânci care străjuiesc strâmtoarea Mesina, loc al multor naufragii, au primit reprezentări alegorice: două fete pedepsite a se preface în stâncă pentru purtările lor: Scyla pedepsită de Hercule pentru că răpise o parte din boii lui Geryon, Caribda, de Zeus, fiindcă înghițise o parte din cirezile mânate de Hercule spre Argos.)

searbăd, adj. var., nu ***sarbăd***. M. pl. **serbezi**, f. sg. **searbădă**, pl. **serbede**.

Scanned with OKEN Scanner

seconda, vb. tranz. Normele actuale nu admit varianta ***secunda***.

second-hand, pron. [*secăndhend*], adj. invar., „la mâna a doua; folosit".

secreta, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **secretă**, nu ***secretează***.

secreter, s. n., pl. **secretere**; mobilă.

secundo, adv. (cuvânt latin), „în al doilea rând". Este incorectă forma ***secondo***.

sedentar, adj. var., „(om) căruia nu îi place să umble; (îndeletnicire) care nu necesită mişcare; (populaţii) stabil", nu are nimic comun cu **sedativ**, adj. var. şi s. n., „(medicament) care calmează".

segrega, (*se-gre-*), vb., ind. prez. pers. a III-a **segregă**; „a (se) separa, a (se) izola".

seif, pron. [*seĭf*], s. m., pl. **seifuri**, „casă de bani, dulap de metal în care se păstrează bani, hârtii importante sau obiecte de valoare". Este greşită rostirea bisilabică (***se-if***).

semen, s. m., pl. **semeni**, „persoană (1); drug de fier (2)". Pentru primul înţeles, normele actuale nu mai acceptă varianta ***seamăn***. Cuvântul intră în loc. adj şi loc. adv. *fără seamăn*.

seminar, s. n., pl. **seminare**; varianta ***seminarii*** nu mai este acceptată de normele actuale.

semnala, vb. tranz., „a aduce ceva la cunoştinţă prin semne; a atrage atenţia cuiva asupra unui lucru, a avertiza; a menţiona", nu este acelaşi lucru cu **semnaliza**, vb. tranz, „a transmite semnale; a comunica prin semnale".

senatoare, s. f., normele actuale admit existenţa formei de feminin (ca şi **directoare**).

senior$_1$, (*-ni-or*), adj. var. şi s., f. sg. **senioară** (despre sportivi).

senior$_2$, (*-ni-or*), s. m., pl. **seniori**; „stăpân feudal".

senior$_3$, (*-ni-or*), s. m., abr. **sr / Sr**, „tatăl".

seniorie, (*-ni-o-ri-e*), s. f.

sepia, adj. invar. şi s. f., „substanţă colorantă cafenie închisă provenită din viscerele sepiei; desen colorat roşu-brun, obţinut din sepia". Nu trebuie confundat cu **sepie**, pl. **sepii**, „moluscă marină cu corpul oval, prevăzut cu zece braţe acoperite cu numeroase ventuze şi cu o cochilie calcaroasă internă, şi care, când este atacată, elimină o secreţie negricioasă dintr-o «glandă de cerneală», tulburând apa din jur. (*Sepia officinalis*)".

Scanned with OKEN Scanner

sequoia, qu pron. [*cv*], (*-quo-ia*), s. m., pl. **sequoia**.

seringă, s. f. Este incorectă forma ***siringă***.

server, s. n., pl. **servere**; „calculator mai performant care oferă servicii altor calculatoare".

servi, vb., având mai multe sensuri, printre care (tranzitiv) și pe acela de „a pune, a aduce la masă mâncare, băutură etc.". Este greșită întrebuințarea lui în locul verbelor ***a bea, a mânca, a consuma*** sau al locuțiunii ***a lua masa***. Pentru înțelesul de „a lua să mănânce sau să bea", se folosește verbul doar la diateza pronominală (*Servește-te cu prăjituri.*).

serviabil, (*-vi-a-*), adj. var., „înduratoritor, săritor, binevoitor", nu trebuie confundat cu **servil**, adj. var., „slugarnic, linguşitor, supus".

service, pron. [*servis*], (*-vice*), s. n., art. **service-ul**, pl. **service-uri**.

serviciu, s. n., nu ***servici***.

sesiza, vb. tranz., nu ***seziza***, ***sezisa***.

sever, adj. var.

Sevilla, ll pron. [*li*], s. propriu, locuitorul se numește **sevillan**.

sex-appeal, pron. [*secsăpil*], (*-appeal*), s. n.

sexy, adj. invar.

Seychelles (Insulele ~), pron. [*seĭșelz*], s. propriu f., locuitorul se numește **seychellez** (*-chel-*).

sezonier, (*-ni-er*), adj. var.

sfară (în expr. *a da sfară-n țară*), s. f., pl. **sfare**, „fum înecăcios". Nu are legătură cu *sfoară*, iar expresia ***a da sfoară-n țară*** nu este corectă.

Sfântul Gheorghe, s. propriu, locuitorul se numește **gheorghian**.

sfârteca, vb. tranz., nu ***sfârtica***; „a sfâșia".

sfii, vb. refl., ind. p.s. pers. I sg. **mă sfiii**.

sfinx, s. m., pl. **sfincși**.

sfoiag, s. m., nu ***sfaiog***; pl. **sfoiegi**; „larvă a unui gândac; vierme".

shaker, pron. [*șeĭcăr*], s. n., pl. **shakere**; „mixer".

shopping, pron. [*șoping*], s. n., „cumpărături".

shopping center, pron. [*șoping sentăr*], s. n., „centru comercial".

show, pron. [*șoŭ*], s. n., art. **show-ul**; pl. **show-uri**; „spectacol".

showroom, pron. [*șoŭrum*], s. n., art. **showroomul**; pl. **showroomuri**; „expoziție".

siamez, adj. var. și s., „referitor la Siam sau la populația lui"; *frați siamezi*, „gemeni care s-au născut cu corpurile lipite total sau parțial

Scanned with OKEN Scanner

între ele"; *pisică siameză* „specie de pisică originară din Extremul Orient". V. paronimul **simeză**.

sibarit, adj. var., s. m. f., „(om) care trăiește în lux și desfrâu".

sic, în latină „așa, întocmai", se pune între paranteze, în text sau la sfârșitul citatului (de obicei urmat de semnul exclamării), ca să se arate că respectă originalul, cu greșelile sau ciudățeniile lui.

simbol, s. n., nu ***simbol***.

simeză, s. f., „panou într-o galerie de tablouri".

simpozion, (*-zi-on*), s. n., nu ***simpozzion***; pl. **simpozioane**.

simptom, (*simp-*), s. n., pl. **simptome**, nu ***simptoame***; „manifestare, tulburare funcți-onală care poate indica prezența unei boli". Nu este sinonim total cu **indiciu** „semn (aparent) după care se deduce existența unui lucru, a unui fenomen".

simula, vb. tranz., „a da în mod intenționat o impresie falsă", prin urmare ***a simula voit*** este pleonasm.

simulacru, s. n., pl. **simulacre**; „aparență înșelătoare".

Sinai (Peninsula ~), s. propriu, locuitorul se numește **sinaiot**.

Sinaia, s. propriu f., locuitorul se numește **sinăian**.

sindrom, s. n.; pl. **sindroame**, nu ***sindromuri***.

sinecdocă / sinecdocă, s. f., „figură de stil care constă în lărgirea sau restrângerea sensului unui cuvânt".

sinergie, s. f., „asociație de elemente care formează un tot și concură la același rezultat".

sinestezie, (*si-nes- / sin-es-*), s. f., „asociație de senzații".

single, pron. [*singăl*], adj. invar.

sinonim, (*si-no- / sin-o-*), adj. var.

sinoptic, adj. var., „(despre tabele, rubrici) care permite o privire generală asupra unui ansamblu".

sinucide, (*si-nu- / sin-u-*), vb. tranz.

sinuos, (*si-nu-*), adj. var., f. sg. **sinuoasă**.

sirenă, s. f., în expr. *cântecul sirenelor,* „atracție irezistibilă care presupune însă un pericol mortal". (Făpturi cu bust de femeie și coadă de pește, cele trei sirene vrăjeau corăbierii cu glasurile lor, făcându-i să se arunce în mare. Pe lângă insula lor au trecut doar argonauții, ocrotiți de cântecul lui Orfeu, și Ulise, legat de catarg. Reușita acestuia a dus la dispariția sirenelor, prefăcute în stâncă.)

Sisif, s. propriu m., în expr. *pedeapsa lui ~*, „zădărnicia unui efort". (Iscusit, șiret, lipsit de

Scanned with OKEN Scanner

scrupule, încălcându-şi adesea condiţia omenească, Sisif este condamnat să care veşnic, în Infern, o stâncă până în vârful unui deal, de unde este prăvălită înapoi.)

sit, s. n., pl. **situri**; „loc, peisaj". Nu este acelaşi lucru cu **site**, pron. [*saĭt*], s. n., pl. **site-uri**; „spaţiu pe internet".

skateboard, pron. [*scheĭtbord*], (*-board*), s. n., „placă îngustă cu role".

Škoda, pron. [*şcoda*], s. propriu. Inexistenţa în limba română a semnului diacritic pe **s**, semn ce redă grafic sunetul [**ş**], a dus la generalizarea pronunţiei [***scoda***] pentru cunoscuta marcă de autoturisme.

slash, pron. [*sleş*], s. n., art. **slash-ul**; pl. **slash-uri**; „bară [/]".

Slobozia, s. propriu f., locuitorul se numeşte **slobozean**, f. sg. **slobozeancă**.

slogan, s. n., pl. **sloganuri / slogane**; „lozincă".

smalţ, s. n., nu ***zmalţ***.

smoching, s. n., nu ***smoking***.

smuci, vb. tranz., nu ***zmuci***.

snack-bar, pron. [*snecbar*], s. n., nu ***snec***, ***snak***, ***snac***.

snob, adj. var., f. sg. **snoabă**.

snow-board, pron. [*snăubord*], s. n., pl. **snow-boarduri**.

soartă, s. f., G-D **sorţii** (în expr. şi **soartei**), pl. **sorţi**.

soccer, cuvânt format în engleză din (*As*)*soc*(*iation football*) + terminaţia *-er*, pron. [*soc*ă*r*] şi intrat în uz prin anii 1890-1895. Preluat şi de americani, pentru a denumi fotbalul european.

Soci, pron. bisilabic [*so-ci*]; s. propriu n., numele unei localităţi din Crimeea.

Sofia, s. propriu f., numele capitalei Bulgariei; locuitorul se numeşte **sofiot**, f. sg. **sofiotă**.

Sofia, s. propriu f., nume de persoană. Este incorectă rostirea cu accentuarea primei silabe.

software, **ware** pron. [*ŭer*], s. n., „date, programe etc. care nu sunt parte dintr-un calculator, dar sunt folosite la operarea lui".

solicita, vb. tranz., folosit în special în limbajul administrativ, înseamnă „a cere cu stăruinţă să i se acorde ceva; a se adresa cu o cerere". Prin urmare, este sinonim parţial al verbului **a cere**, neputând fi întrebuinţat în situaţii de tipul *Am **solicitat** vânzătoarei o bluză.*

solicitudine, s. f., „atitudine binevoitoare, plină de grijă faţă de cineva". Este greşită

întrebuințarea cu sensul substantivului **solicitare**.

solidar, adj. var., „legat printr-o responsabilitate și un interes comun; unit", nu este același lucru cu **solitar**, adj. var., „izolat, singuratic".

solilocvi**u** / **soliloc**, s. n., pl. **soliloc**vii / **soliloc**uri; „monolog", normele actuale acceptă ambele forme.

Somalia, s. propriu f., locuitorul se numește **somalez**.

somieră, (*-mi-e-*), s. f.; prin etimologie populară, s-a ajuns la forma greșită ***somnieră***.

somnambul, (*som-nam-* / *somn-am*), s. m.

somptuos, (*somp-tu-*), adj. var., f. sg. **somptuoasă**.

sorb$_1$, s. m., pl. **sorbi**; „arbore din familia rozaceelor".

sorb$_2$, s. n. (derivat regresiv din *sorbi*), pl. **sorburi**; „vârtej de apă; vânt care se propagă sub forma unui vârtej; piesă metalică".

sordid, adj. var., nu ***sordit***; „murdar, dezgustător".

sorginte, s. f., pl. **sorginți**; „izvor; origine".

sosie, s. f., pl. **sosii**, „persoană care seamănă perfect cu alta, încât nu pot fi deosebite fizic"; greșit accentuat pe prima silabă.

sote, s. n., pl. **soteuri**.

soteriologie, s. f., „studiul doctrinelor care admit salvarea cu ajutorul unui mântuitor".

snob, adj. var., f. sg. **snoabă**.

spaghete, s. f. pl., nu ***spagheti***.

spanac, s. n.; pl. **spanacuri** („fleacuri") . Normele actuale nu mai acceptă pl. ***spanace***.

spătar$_1$, s. m., pl. **spătari**; „înalt demnitar din Evul Mediu care purta la festivități sabia și buzduganul domnului".

spătar$_2$, s. n., „spetează"; pl. **spătare**.

specios, adj. var., „aparent, înșelător, amăgitor". Este frecventă confuzia cu **special** sau cu **specific**.

speculativ, adj. var., „care se ocupă numai de teorie fără legătură cu practica și cu experiența". Nu este sinonim cu **speculant**, „persoană care se ocupă cu specula".

speech, pron. [*spič*], s. n., art. **speech-ul**; pl. **speech-uri**.

speologă, s. f., nu ***speoloagă***.

speze, s. f. pl., „cheltuieli", în expresia *pe spezele...*, adică „pe cheltuiala (cuiva)". Incorectă forma ***spese***. Nu trebuie confundat cu **speță**, pl. **spețe**, „specie; pricină adusă spre rezolvare înaintea unui organ de jurisdicție" și în loc. adv. **în speță** „în cazul

Scanned with OKEN Scanner

de față, în cazul dat". V. și paronimul **spiță**.

spicher, s. m., **spicheriță**, s. f., „prezentator", forma corectă cu **s**, nu cu **ș**.

spiță, s. f., pl. **spițe**, „bucată de lemn sau bară de metal care leagă cercul de butucul roții; fiecare dintre treptele unei scări; grad de rudenie; unitate biologică formată din lanțuri de specii derivate una din alta".

spleen, pron. [*splin*], s. n., „melancolie, tristețe", .

spongios, (*-gi-os*), adj. var., „care este gros ca un burete".

spray, pron. [*spreĭ*], s. n., pl. **sprayuri**.

sprint, s. n., nu ***șprint***; pl. **sprinturi**.

Sri Lanka, s. propriu f., locuitorul se numește **srilankez**.

sta, vb., ind. imperf. pers. a III-a sg. **stătea**, nu ***sta***.

staff, s. n., pl. **staffuri**.

stalactită, s. f., „depunere calcaroasă cu baza pe tavanul unor goluri subterane"; are antonim s. f. **stalagmită**, „depunere calcaroasă cu baza pe podeaua unor goluri subterane". Este incorectă grafia ***stalacmită***.

stand, s. n., pl. **standuri**; fiind cuvânt englez, nu german, este greșită rostirea [*știand*].

standby / stand-by, pron. [*stendbaĭ / stendbaĭ*], adj. invar., „în așteptare".

stat (de plată), s. n., pl. **state**. Este greșită forma ***știat***.

stativă, s. f., pl. **stative**; „piesă de la războiul de țesut". Pentru acest sens, este incorect accentuat ***stativă***. Nu este același lucru cu **stativ**, s. n., pl. **stative**, „suport".

statuar, adj. var., „privitor la statui; ca o statuie", foarte asemănător ca formă cu adj. var. **statutar**, „conform unui statut".

statuie, s. f., nu ***statui***.

statu-quo, quo pron. [*cvo*], s. n., (expresie lat.), „stare care a existat mai înainte, care se menține și în momentul de față".

stărui, vb. intranz., ind. și conj. prez. pers. I și a II-a sg. **stărui / să stărui**, nu ***stăruiesc / să stăruiesc***, pers. a III-a **stăruie**, nu ***stăruiește***.

Steinbeck, S pron. [*s*], nu [*ș*], s. propriu m., numele scriitorului american John ~.

steward, pron. [*stiuard*], s. m., pl. **stewarzi**; „bărbat din personalul unui vapor, care îndrumă și servește călătorii".

stewardesă, pron. [*stĭuardesă*], s. f., pl. **stewardese**, „femeie care face parte din personalul de bord al unui avion".

Scanned with OKEN Scanner

sticksuri (*stĭck-suri*), s. n. pl., nu ***stixuri***. Fără legătură cu **Styx**, râul mitologic.

stipendia, (*-di-a*), vb. tranz., „a finanța, a subvenționa”.

stipula, vb. tranz., „a prevedea o clauză într-un act, într-un contract etc.”.

Stockholm, **ck** pron. [*c*], s. propriu n. Nu se justifică rostirea cu [ș], nefiind cuvânt german.

storna, vb., „a rectifica o înregistrare contabilă greșit făcută”.

storno, s. n., art. **stornoul**; „stornare; sumă stornată”.

Stradivarius, (*-ri-us*), s. propriu m., numele celebrului lutier.

strangula, vb. tranz., nu ***ștrangula***.

stras / **ștras**, s. n., normele actuale au acceptat și varianta mai des folosită **ștras**.

Strasbourg, **ou** pron. [*u*], s. propriu n., numele unui oraș francez; se pron. cu accentul pe ultima silabă.

strat, s. n.; pl. **straturi** / (geol.) **strate**.

stratus, s. m., „nori de forma unui strat orizontal, uniform și continuu”.

strădui, vb. refl., ind. prez. pers. a III-a sg. **se străduiește** / **se străduie**; conj. prez. pers. a III-a **să se străduiască** / **să se străduie**.

strășnicie, s. f., nu ***străjnicie***.

stres, s. n., pl. stresuri; incorect ***ștres***, deoarece este cuvânt de origine engleză, nu germană.

stricto sensu, expresie latină, „în sens restrâns”. Rețineți forma corectă, nu variantele deformate: ***strictu senso*** sau ***stricto senso***.

Strindberg, s. propriu m., numele dramaturgului suedez August ~; fiind nume suedez, nu german, rostirea corectă este cu [**s**], nu cu [**ș**].

stringent, adj. var., „neapărat, necesar, imperios; presant”.

stripper, **e** pron. [*ă*], s. m., pl. **stripperi**, „bărbat care execută un număr de striptease”.

striptease, pron. [*striptiz*], (*-tease*), s. n., art. **striptease-ul**.

structură, s. f., sinonim cu organizare. Este pleonastică formularea ***structură organizatorică***.

suav, adj. var., nu este admisă accentuarea ***suav***.

subiacent, (*su-bi-a-*), adj. var., „care este plasat dedesubt”.

subiect$_1$, (*-biect*), s. m., pl. **subiecți** (persoană).

subiect$_2$, (*-biect*), s. n., pl. **subiecte** (temă; cauză; parte de propoziție)

subliminal, adj. var., „sub pragul conștiinței”.

Scanned with OKEN Scanner

subscrie, vb., „a-şi pune semnătura sub un text scris sau pe un act, ca autor al lui sau ca unul care îşi însuşeşte cele scrise; a subsemna; a se angaja, printr-o semnătură, la o contribuţie bănească pentru o operă de interes particular sau public; a aproba verbal părerea cuiva".

subsidiar, adj. var., „auxiliar, secundar"; loc. adv. (*în* ~) „în al doilea rând".

subsidiu, s. n., pl. **subsidii**; „subvenţie".

subtil, adj. var., nu ***suptil***.

subţire, adj. var., nu ***supţire*** (se păstrează **b** etimologic – lat. *subtilis*).

suburbie / suburbie, (*su-bur-bi-e / sub-ur-bi-e*), s. f.

succeda, vb., ind. prez. pers. a III-a **succedă**, nu ***succede***.

sudic, adj. var., „din sud, meridional", confundat uneori cu **sudist**, s. şi adj. var., „adept al politicii statelor din sudul Statelor Unite ale Americii în cursul Războiului de Secesiune"; „privitor la sudişti".

sufleu, (*-fleu*), s. n., nu ***sufle***.

sufragiu, (*-fra-*), s. n., nu ***sufraj***; „drept de vot; aprobare, asentiment". Neologismul este confundat cu **sufragiu**, s. m., „om de serviciu care servea la masă", confuzie devenită celebră datorită personajului Nae Ipingescu din piesa *O noapte furtunoasă* de I.L. Caragiale.

sui-generis, (*su-i-*), adj. invar., „special, original, unic în felul său".

summit, pron. [*samit*], s. n., pl. **summituri**; „întâlnire la nivel înalt".

summum, s. n., cuvânt latin care înseamnă „gradul cel mai înalt, punct maxim, extremitate", greşit întrebuinţat ca sinonim al substantivului ***sumă***.

superfluu, (*-flu-u*), adj. var., nu ***superfluu***; m. pl. **superflui**, f.sg. **superfluă**, f. pl. **superflue**; „care este de prisos, inutil". Nu are sensul de „diafan, eteric".

supralicita, vb. intranz., „a oferi la o licitaţie un preţ mai mare decât cel solicitat", prin urmare, este greşit întrebuinţat cu sensul „a depăşi" sau „a încărca", drept urmare a confuziei cu **suprasolicita**.

suprapune, vb. tranz., „a aşeza ceva peste altceva", prin urmare, enunţul ***a suprapus peste*** este pleonastic.

surescita, vb. tranz., „a excita peste măsură"; incorect ***surexcita***.

surfila, vb. tranz., nu ***sulfila***.

surlă, s. f., pl. **surle**; „instrument muzical popular de suflat"; în

Scanned with OKEN Scanner

expr. *cu surle și tobe*, „cu mult zgomot”, s. *tobe* este înlocuit adesea cu *trâmbițe*, sinonim cu *surle*.

suscitat, adj. var., „provocat”.

sus-citat, adj. var., „citat mai sus”.

sustrage, vb. tranz., „a fura; a abate de la ceva; a se eschiva de la ceva”; incorect folosit în locul vb. **a extrage**.

suzetă, s. f., nu ***susetă***.

svastică, s. f., nu *zvastică*; pl. **svastice**.

swahili, swa pron. [*sŭa*], (*-hi-li*), adj. invar. și s. (același formă pentru m., f., sg. și pl.).

Scanned with OKEN Scanner

Ș

șansă, s.f., „circumstanță favorabilă, posibilitate de reușită, de succes; noroc", din ce în ce mai frecvent folosit greșit în locul s. *risc* sau *probabilitate* (*există **șanse** ca prejudiciul să nu fie recuperat; sunt mari **șanse** ca incendiul să fi fost provocat*).

șaptesprezece, (*-tes-pre-/-te-spre-*), num. compus (*șapte* + *spre* + *zece*), deci varianta ***șaptisprezece*** nu se justifică.

șchiopăta, vb., ind. prez. pers. a III-a **șchioapătă / șhiopătează**, conj. prez. pers. a III-a **să șchioapete / să șchiopăteze**.

șerpar, s. n., pl. **șerpare**; „chimir"; (ca s. m. cu pl. **șerpari** este numele unei păsări); să nu se confunde cu **șerpaș**, s. m., pl. **șerpași**, „călăuză din Nepal".

șifonier, (*-ni-er*), s. n., nu ***șifoner***.

șiș, s. n., pl. **șișuri**, „pumnal". Să nu se confunde cu **șic**, adj. invar. și s. n., „eleganță".

șnițel, s. n., incorect ***șnițăl***; pl. **șnițele**.

șoarece, s. m., nu ***șoarec***.

șomaj, s. n., nu ***somaj***.

șorici, s. n., nu ***șoric***.

șovăi, vb. intranz., ind. prez. pers. I sg. **șovăi**, nu ***șovăiesc***; conj. prez. pers. a III-a **să șovăie**, nu **să *șovăiască***.

șpagat, s. n., nu ***spagat***; pl. **șpagate**.

șpilhozen / șpilhozen, s. n.; pl. **șpilhozeni / șpilhozene**.

ștachetă, s. f., nu ***stachetă***.

ștanța, vb. tranz, nu ***stanța***.

ștecăr, s. n.; pl. **ștecăre**. Nu este corectă forma ***ștecher***.

Ștefan / Ștefan, s. propriu m.

șușoti, vb. intranz., formație onomatopeică, nu este admisă varianta ***șoșoti***.

Scanned with OKEN Scanner

T

tabloid, (*ta-blo-*), s. n., pl. **tabloide**, „ziar cu stil simplu, cu multe fotografii, care se axează pe sublinierea senzaționalului”.

tacit, adj. var., „(despre un tratat, o convenție) care nu este exprimat formal, dar care este subînțeles și admis ca atare”, nu este același lucru cu **taciturn**, adj. var., „tăcut, închis în sine”.

tafta, s. f., nu *taftă*; pl. **taftale** (sorturi); „țesătură de mătase lucioasă și netedă, care produce, în mișcare, un foșnet caracteristic”.

taică, s. m., G-D art. **taichii / lui taica**. Însoțit de adj. pr. posesiv, **taică-meu** (**-tău**, **-său**) în limbaj popular, **taică-miu** (**-tu**, **-su**) în limbaj familiar.

taifun, s. n., pl. **taifunuri**, nu *taifune*.

talasoterapie, s. f., nu *talazoterapie*.

talk-show, pron. [*tokșoŭ*], s. n., art. **talk-skow-uri**, „discuție televizată”.

tamariscă, s. f., „nume dat mai multor specii de arbuști ornamentali”; normele actuale nu mai acceptă varianta *tamarix*.

tangou, s. n., nu *tango*.

Tantal, s. propriu m., în expr. *chinurile lui* ~, „tortură infernală”. (Fiu al lui Zeus și al nimfei Pluto, rege al Lydiei, Tantal pierde protecția zeilor după o serie de infidelități față de aceștia și este pedepsit să rabde de foame și de sete în Infern, aflat în apă până la gât și înconjurat de copaci încărcați de rod.)

tapioca, (*-pi-o-*) s. f., „substanță alimentară făinoasă extrasă din manioc, folosită în alimentația copiilor”.

tapiserie, s. f., pl. **tapiserii**; „broderie, țesătură”; specialistul în tapiserie se numește **tapiser**.

tapițerie, s. f., pl. **tapițerii**; „partea tapițată a unei mobile”; specialistul în tapițerie se numește **tapițer**.

tată, s. m., G-D art. **tatei** (neurmat de un determinant), **lui tata** și

tatălui (urmat de un determinant). Nu este acceptată forma ***tatii***.

Tată, s. m., G-D **Tatălui**, „Dumnezeu”.

taumaturg, (*tau-*), s. m., „vraci”.

taxi, s. n., nu ***taxi***.

taxonomie, s. f., nu ***taxinomie***; „știința legilor de clasificare”.

tăcea, vb. intranz. Ind. prez. pers. I pl. **tăcem**, a II-a pl. **tăceți**; imper. pers. a II-a pl. **tăceți**. Sunt greșite formele ***ar tace, va tace***, apărute ca urmare a trecerii eronate a verbului la conjugarea a III-a. **tăieței / tăiței**, s. m. pl., ambele variante sunt admise.

tămâie, s. f., G-D art. **tămâii**, nu ***tămâiei***.

tăpșan, s. n., pl. **tăpșane**, nu mai este acceptată varianta ***tăpșanuri***.

tăvălug, s. n., pl. **tăvăluguri**, normele actuale nu mai acceptă varianta ***tăvălugi***.

tândăli, vb. intranz., nu ***tăndăli***.

tângui, vb. refl., ind. prez. pers. a III-a sg. **se tânguiește / se tânguie**, conj. prez. pers. a III-a **să se tânguiască / să se tânguie**, „a se lamenta.”

târâș-grăpiș, loc. adv., nu ***grăbiș***.

Târgu-Jiu, s. propriu n., locuitorul se numește **târgujian**.

Târgu-Mureș, s. propriu n., locuitorul se numește **târgmureșean**, f. sg. **târgmureșeancă**; nu mai este acceptată varianta ***târgumureșan***.

Târgu-Neamț, s. propriu n., locuitorul se numește **nemțean**, f. sg. **nemțeancă**.

târlici, s. m. pl., nu ***tirlici***.

team, pron. [*tim*], s. n., „echipă”.

teleologie, (*-le-o-*), s. f., „teoria finalității; studiul scopurilor; concepție idealistă potrivit căreia procesele din univers s-ar desfășura conform anumitor scopuri”.

Teleorman, (*-le-or-*), s. propriu n., nu ***Teleorman***; locuitorul se numește **teleormănean**, f. sg. **teleormăneancă**.

temerar, adj. var., înseamnă „care are un curaj orb”, nu „fricos” (nefiind derivat al verbului *a se teme*).

temperanță, s. f., „cumpătare, moderație”.

tenace, adj. var., m. pl. **tenaci**.

tenismen, nu ***tenisman***, s. m., fals anglicism (în engl. *tennis player*), cuvântul fiind format în limba română.

tensiona, (*-si-o-*), vb. tranz., termen din domeniul fizicii, „a întinde fire, coarde elastice”; (fig.) a produce încordare psihică.

tentacul, s. n., nu ***tentacol***.

Scanned with OKEN Scanner

Teodor / Theodor, (*Te-o-/ The-o*), s. propriu m. Abr. pentru **Theodor** este **Th.**

terebentină, s. f., nu ***terpentină***.

termofica, vb. tranz., are forme numai la timpuri compuse, gerunziu, participiu şi supin; varianta ***termificare*** nu mai este acceptată de normele actuale.

termopan, s. n., defectiv de pl.

tern, adj. var., „fără luciu, şetrs; mohorât, monoton".

teroare, s. f., G-D art. **terorii**.

testicul, s. n., nu ***testicol***.

testimonial, adj. var., „(jur.) care se face prin martori".

tetanos, s. n., nu ***tetanus***.

tête-à-tête, pron. [*tetatet*], s. n., art. **tête-à-tête-ul**; pl. **tête-à-tête-uri**; sinonim al expresiei rom. *între patru ochi*.

thriller, pron. [*sriler*], s. n., „roman, piesă de teatru sau film de groază".

tiară, s. f., (*ti-a-*).

tibia, s. f., nu ***tibie***.

ticsi, vb., nu ***tixi***.

tie-break, pron. [*taibrec*], s. n., pl. **tie-breakuri**, (*-brea-kuri*).

tigvă, s. f., nu ***tivgă***.

tihnă, s. f., pl. **tihne**.

tipic$_1$, adj. var. „caracteristic, specific".

tipic$_2$, s. n., pl. **tipicuri**, „obicei, tradiţie, normă, regulă".

tiramisù, s. n., pl. **tiramisù**; numele unei prăjituri.

tirbuşon, s. n., nu ***tirbişon***, pl. **tirbuşoane**.

toaletă, (toa-), s. f.

toartă, s. f., pl. **toarte**, nu ***torţi***.

toast, (*toast*), s. n.; pl. **toasturi**, (*toas-*).

Tobago, s. propriu n., locuitorul se numeşte **tobagoan** (*-go-an*).

tobogan / topogan, s. n., normele actuale acceptă ambele variante; pl. **tobogane / topogane**.

tocă, s. f., „acoperământ pentru cap, fără boruri", nu este acelaşi lucru cu **togă**, s. f., „mantie lungă şi largă, fără mâneci, purtată de romani peste tunică".

tocsin, s. n., pl. **tocsine**; „clopot de alarmă", paronim cu **toxine**, pl. de la s. **toxină**, „substanţă organică cu acţiune toxică".

Tokio, (*-ki-o*), s. propriu n. Locuitorul se numeşte **tokiot**, f. sg. **tokiotă**.

Toma, s. propriu m., G-D **lui Toma**, dar **Duminica Tomei**.

tombolă, s. f., accentuat pe prima silabă, „loterie"; incorect ***tombolă***.

Scanned with OKEN Scanner

Nu este același lucru cu **tombolo**, s. n., „limbă de nisip".

toner, e pron. [*ă*], s. n., pl. **tonere**.

Tonga (Regatul), s. propriu, locuitorul se numește **tongan**, normele actuale nu mai acceptă varianta ***tongalez***.

tontălău (fam.), s. m. (derivat de la *tont*), nu ***tăntălău***.

tontoroiul / țonțoroiul, s. n. în expresia *a juca* ~ „a juca, a dansa cu mișcări bruște și cu sărituri, fără ritm; a țopăi".

topless, adj. invar., „căruia îi lipsește partea de sus".

toptanul (*cu* ~) (fam.), loc. adv., în cantitate mare, din belșug".

torace, s. n., pl. **torace**.

torent, s. m. / n., pl. **torenți / torente**, normele actuale acceptă cele două variante, însă este inversată ordinea de preferință.

torpedo$_1$, s. n., pl. **torpedouri**, „sistem de frână la biciclete". Să nu se confunde cu **torpedo**$_2$, s. n., „salam gros", fără pl., sau cu **torpedou**, s. n., pl. **torpedouri**, „perete care separă într-un autovehicul locul motorului de cel rezervat conducătorului".

torpid, adj. var., „leneș, molativ, greoi".

torsiune, s. f., „răsucire".

totalitar, adj. var., „care aplică sau preconizează dictatura unei minorități", este uneori întrebuințat în locul adj. var. **total**, „întreg, complet" (fiind probabil considerat mai elevat): *o imagine* ***totalitară*** în loc de *o imagine* **totală**.

totem, s. n., pl. **totemuri**, nu ***totemi***.

totuna, adv., „la fel" (*mi-e* ~).

tot una (fam.), loc. adv. (*ține-o înainte tot una*).

tot una, adv. + num. (*am cumpărat tot una, nu două*).

tracasa, vb. tranz., „a plictisi, a sâcâi".

trade-center, pron. [*treĭdsentăr*], s. n., art. **trade-centerul**, „centru de afaceri".

trafic / trafic, s. n., pl. **traficuri / traficuri**, normele actuale acceptă ambele variante fără a le diversifica semantic.

trahee, s. f., pl. **trahei**.

trailer, s. n., nu ***treiler***; pl. **trailere**, „remorcă".

training, pron. [*treĭning*], s. n., „instruire".

transcendent, adj. var., „care se află dincolo de posibilitățile de cunoaștere bazată pe experiență; mai presus de posibilitățile omenești".

transfăgărășean, (*tran-sfă- / trans-fă-*), s. n., nu ***transfăgărășan***.

transfer, s. n., pl. **transferuri**, nu *transfere*.

transmisie / transmisiune$_1$, s. f., „transmitere; ansamblu de mecanisme, de dispozitive, de organe de mașini".

transmisiune$_2$, s. f., termen militar (*trupe de ~*) sau juridic „trecerea unui bun, a unui drept de la o persoană la alta".

transparent, adj. var., nu trebuie confundat cu s. n. **transperant**, pl. **transperante**, „stor".

transversal, adj. var., nu *tranversal*.

transee, s. f. pl. **transee**.

trauler, (*trau-ler*), s. n., pl. **traulere**, „navă de pescuit prevăzută cu traule".

traumatiza, (*trau-*), vb.; silabația este valabilă pentru toate cuvintele din aceeași familie lexicală.

traversa, vb. tranz., nu *tranversa*. Deși etimologic prefixul era *trans-*, acesta s-a transformat, încă din latină, în *tra-*.

trăsni, vb. tranz.; nu *trăzni*.

trâmbiță, s. f., pl. **trâmbițe**, „trompetă, goarnă". Se constată tendința de folosire a acestui substantiv în expresia *cu surle și tobe*. Locuțiunea rezultată, ***cu surle și trâmbițe***, nu numai că este un pleonasm (atât **surlele** cât și **trâmbițele** sunt instrumente de suflat), dar nici nu își justifică originea.

treabă, s. f., pl. **treburi**, nu *trebi*.

trebui, vb., normele actuale îi acceptă valoarea personală, ind. imperf. pers. a III-a **trebuiau**, p.c. pers. a III-a pl. **au trebuit**, viit. pers. a III-a pl. **vor trebui**.

trend, s. n., pl. **trenduri**; „tendință, direcție".

trepied, (*-pi-ed*), s. n., pl. **trepiede**, nu mai este acceptată varianta *trepieduri*.

tribulație, s. f., „frământare, zbucium sufletesc".

tributar, adj. var., „(despre cineva) care plătește tribut; (fig.) dependent".

tricuspid, adj. var., „cu trei vârfuri".

trident, s. n., „furcă cu trei dinți", la pl. **tridente**, nu mai este acceptată varianta *tridenturi*.

Trinidad-Tobago, **(Republica ~)** s. propriu n., locuitorul se numește **trinidadian** (*-di-an*).

Tripoli, s. propriu n., accentul pe prima silabă.

triptic, s. n., pl. **triptice**, nu *tripticuri*; „tablou alcătuit din trei părți separate", prin generalizare, „ansamblu alcătuit din trei părți distincte". Accentul pe ultima silabă.

Scanned with OKEN Scanner

troiță, (*tro-i-*), s. f., accentuat conform originalului slav, nu ***troiță***, nefiind derivat în română cu sufixul *-iță*.

troleibuz, s. n., pl. **troleibuze**. Cu același sens este acceptat și s. n. **troleu**, pl. **trolee**. Incorect ***troleibus***.

trombă, s. f., „coloană înaltă de apă ridicată de vârtejurile de vânt; vânt în formă de vârtej cu axă verticală sau puțin înclinată; coloană de fum, de praf ridicată de vânt", nu este același lucru cu **trompă**, s. f., „excrescență cărnoasă care prelungește nasul elefantului; canal interior al urechii (~ *lui Eustache*); aparat folosit pentru ventilare sau eliminarea aerului dintr-o încăpere".

troscot, s. m., „plantă erbacee cu tulpina ramificată", accentul pe prima silabă.

trotuar, (*-tu-ar*), s. n., nu ***trotoar***; pl. **trotuare**.

truculent, adj. var., „aspru, violent, brutal".

truculență, s. f., pl. **truculențe**; „sfidare a bunului simț; brutalitate în exprimare".

trufaș, adj. var., accentul pe ultima silabă, nu ***trufaș***.

truism, s. n., pl. **truisme**; „adevăr banal, evident".

trunchia, (*-chi-a*), vb. tranz., nu ***trunchea***.

T-shirt, pron. [*tișărt*], s. n., „tricou"; pl. **T-shirturi**.

tsunami, s. n., cuvânt japonez, „val seismic"; cuvântul nu figurează în niciuna dintre edițiile DOOM.

tubercul, s. m., pl. **tuberculi**, nu ***tubercule***.

tufănică, s. f., pl. **tufănele/tufănici**, prin urmare, la sg. G-D art. sunt corecte ambele forme: **tufănelei / tufănicii**.

tul, u pron.[*ü*], s. n.; pl. **tuluri** (sorturi).

tulbure, adj. var., nu ***turbure***.

tulpină, s. f., pl. **tulpini**, nu ***tulpine***.

tumefacție, (*-ți-e*), s. f., „umflătură patologică datorită unei infecții, unei tulburări circulatorii etc.; tumescență".

tumoare / tumoră, s. f., pl. **tumori**. Deși termenul vine de la cuvântul latinesc, *tumor, -is*, toate cuvintele de acest fel se termină, în limba română, în *-oare*: *onor, -is* > *onoare, horror, -is* > *oroare, candor, -is* > *candoare*). Formă generalizată în lumea medicală, varianta **tumoră** a fost acceptată și de normele actuale.

tumultuos, (*-tu-os*), adj. var., f. sg. **tumultuoasă**.

tunel, s. n., pl. **tuneluri / tunele**.

Scanned with OKEN Scanner

Turkestan, s. propriu n., locuitorul se numește **turkmen** (*turk-men*).

turna$_1$, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **toarnă**, „a vărsa; a denunța".

turna$_2$, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **turnează**, „a realiza un film".

turnir, s. n., pentru pl., normele actuale acceptă numai varianta **turniruri**, nu ***turnire***.

Turnu-Măgurele, s. propriu n., locuitorul se numește **turnean**, f. sg. **turneancă**.

turpitudine, s. f., pl. **turpitudini**; „faptă rușinoasă, josnică; ticăloșie, mârșăvie".

tușică, s. f. (fam.), G-D art. **tușicăi / tușicii / tușichii**; pl. **tușici**.

tutore, s. m., pl. **tutori**; normele actuale nu mai acceptă varianta ***tutor***.

Scanned with OKEN Scanner

Ţ

ţărancă, s. f., pl. **ţărănci**, nu mai este acceptată varianta *ţărance*. prin urmare, G-D sg. art. doar **ţărăncii**.

ţeapă$_1$, s. f., pl. **ţepi**, „aşchie, par".

ţeapă$_2$ (fam.), s. f., pl. **ţepe**, „înşelăciune".

ţigancă, s. f.; pl. **ţigănci**, nu mai este acceptată varianta *ţigance*, deci G-D sg. art. **ţigancii**.

ţigară, s. f., nu *ţigare*.

ţopăi, vb. intranz. (derivat *ţop* + suf. *-ăi*), nu *ţupăi*.

ţuguia, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a **ţuguie**, nu *ţuguiază*.

ţumburuş, s. n., incorect *ţâmburuş*; pl. **ţumburuşe / ţumburuşuri**.

Scanned with OKEN Scanner

U

ubicuitate, (*-cu-i-*), s. f., „însuşirea de a fi prezent pretutindeni".

Ucraina, (*-crai-*), s. propriu f.; locuitorul se numeşte **ucrainean**, (*-crai-nean*).

ufologie, s. f., (*U*[nidentified] *F*[lying] *O*[bject]), obiect zburător neidentificat), „studiul obiectelor zburătoare neidentificate".

uita$_1$, vb. tranz., imper. pers. a II-a sg. **uită**, „a da uitării".

uita$_2$„, vb. refl., imper. pers. a II-a sg. **uită-te**, „a privi".

uite, interj.; nu este formă verbală.

uliu, s. m., pl. neart. **ulii**, pl. art. **uliii**, (*-li-ii*).

ultim, adj. var., forma **ultimele** (+ s. f. pl. art.) este rostită greşit tot mai frecvent ***ultimile***.

ultimatum, s. n., pl. **ultimatumuri**. Nu este corectă forma ***ultimat***.

ultraj, s. n., nu ***ultragiu***; pl. **ultraje**.

umecta, vb. tranz., „a umezi uşor".

umoare, s. f., pl. **umori**, „lichid intercelular constituind mediul în care trăiesc celulele organismelor; dispoziţie, tendinţă naturală, dominantă sau de moment". Nu are nici o legătură cu **umor**.

umor, s. n., „înclinare spre glume şi ironii; haz, veselie", nu ***humor***.

umoral, adj. var., „care se referă la umori, care ţine de umori". Nu este acelaşi lucru cu **umoristic**, „care conţine sau exprimă umor".

unchiaş, (*-chiaş*), s. m., nu ***uncheaş***.

underground, pron. [*andărgraund*], adj. invar., „subteran".

unelti, vb. tranz., „a pregăti pe ascuns"; prin urmare, ***a unelti pe ascuns*** este pleonasm.

unguent, (*-gu-ent*), s. n., pl. **unguente**. Forma ***ungvent*** este greşită.

uni, **u** pron. [*ü*], adj. invar., „(despre ţesături) unicolor".

unu$_1$, num., în enunţul *au luptat până la unu* indică ora; în schimb, în enunţul *au luptat până la unul* este pronume nehotărât, cu înţelesul „până la ultimul om". Normele actuale precizează că

Scanned with OKEN Scanner

numeralul cardinal **unu** se scrie fără *-l* final (scrierea cu *-l* fiind hipercorectă), spre deosebire de pronumele nehotărât, care se scrie cu *-l* final. Pentru indicarea primei zile a fiecărei luni, se foloseşte numeralul ordinal *întâi*, nu cel cardinal ***unu***.

unu$_2$, s. m., cifră, notă.

uranian, (*-ni-an*), adj. var., „referitor la univers; cosmic; (despre religii) în care divinităţile sunt concepute ca locuind în cer".

urcior, s. n., pl. **urcioare**, „vas de lut folosit pentru păstrarea lichidelor". Aceluiaşi cuvânt, DOOM îi atribuie şi înţelesul „mic furuncul care apare la rădăcina genelor", deşi **urcior** (cu acest sens) vine din lat. *hordeolus*, prin urmare, ar trebui să le considerăm cuvinte omonime. Varianta ***ulcior*** nu este admisă de normele limbii literare.

urechea, vb. tranz., nu ***urechia***.

urs-polar, s. m., pl. **urşi-polari**; normele actuale îl consideră cuvânt compus şi indică scrierea lui cu cratimă.

urticarie, (*-ri-e*), s. f., nu ***urticare***.

utopie, s. f., nu ***utopie***.

Uzbekistan, s. propriu n., locuitorul se numeşte **uzbec**.

uzufruct, (*-zu-fruct*), s. n., „drept al cuiva de a se folosi de un bun ce aparţine altei persoane"; nu ***usufruct***.

Scanned with OKEN Scanner

V

vacuum, (*-cu-um*), s. n., pl. **vacuumuri**, „vid".

vademecum, s. n., pl. **vademecumuri**; „carte-ghid într-o călătorie, într-o disciplină științifică".

Vaduz, pron. [*faduț*], s. propriu n.

vafă, s. f., pl. **vafe**, normele actuale nu mai acceptă sg. ***vafelă***.

vagabond, adj. var., f. sg. **vagaboandă**, conform noilor reglementări. Varianta ***bagabond*** nu este literară.

vagant, adj. var., „rătăcitor, nestatornic".

vagin, s. n., pl. **vagine / vaginuri**, conform normelor actuale.

vagonet, s. n., pl. **vagonete**, nu ***vagoneți***.

vaier, s. n., pl. **vaiere**, „tânguire"; nu este sinonim cu **vaiet**.

vaiet, s. n., pl. **vaiete**, „strigăt, geamăt de durere".

valvârtej, adv. și s. n., pl. **valvârtejuri**; incorectă scrierea în două cuvinte ***val-vârtej***.

vandal, adj. var. și s., normele actuale acceptă cele două valori morfologice și indică pentru f. sg. forma **vandală** și f. pl. **vandale**.

varietate, s. f., „calitatea a ceea ce este divers"; ca atare, ***varietate diversă*** este pleonasm.

vasăzică, conjcț. și adv., „prin urmare, deci"; normele actuale indică scrierea într-un cuvânt.

vaselină, s. f., nu ***vasilină***.

vatman, s. m., „persoană care conduce un tramvai", nu ***vatman***.

Vatra Dornei, s. propriu f., locuitorul se numește **dornean**.

vă, pr. pers., pers. a II-a pl. D, în enunțul **v-o va spune** (adică **vă o va spune**), nu ***vi-o va spune***.

văcsui, vb. tranz., nu ***văxui***.

văita, (*văi-*), vb. refl., ind. prez. pers. I sg. **mă vait**, pers. I pl. **ne văităm**; normele actuale nu mai acceptă varianta ***văieta***, nici sil. ***vă-i-***.

Scanned with OKEN Scanner

văitare, (*văi-*), s. f., singura formă admisă de normele actuale ale limbii literare.

vârstat / vrâstat, adj. var., „dungat".

vârstnic, (*vârst-nic*), adj. var.

vârtute, s. f. „tărie, vigoare, putere", nu trebuie confundat cu **virtute**, „însușire morală pozitivă a omului".

vâscos, adj. var., „care prezintă viscozitate; cleios, lipicios".

veac, s. n., pl. **veacuri**, în expr. și **veci**.

vector / vectror, s. m., pl. **vectori / vectori**.

vehicul, s. n., nu ***vehicol***.

veleitar, (*-le-i-*), adj. var. și s. m. și f., „(persoană) care are dorințe, pretenții, ambiții nejustificate".

venal, adj. var., „care este lipsit de scrupule, care face orice pentru bani". Nu este același lucru cu **venial**, adj. var. „scuzabil" (păcat ~).

vână, s. f., pl. **vene**, sinonim parțial cu s. f. **vână**, pl. **vine**.

venetic, s. m., nu ***venetic***, „persoană venită undeva din alte locuri și considerată străină în locul unde s-a stabilit".

Venezuela, (*-zu-e-*), s. propriu f.; locuitorul se numește **venezuelean**, nu ***venezuelian***, conform normelor actuale.

ventriloc, s. m., pl. **ventriloci** și s. f. **ventriloacă**, pl. **ventriloce**; „persoană care poate rosti cuvintele fără a-și mișca buzele și fără a deschide gura, dând impresia că vorbește din abdomen". Având în compunere elementul latin *loc-* (< *loquor* „a vorbi"), printr-o confuzie a fost considerat drept compus cu gr. *logos* „cuvânt", astfel apărând forma greșită ***ventrilog***.

verigă, s. f., nu ***verigă***.

vermut, s. n., pl. **vermuturi** (sorturi, porții); normele actuale nu mai acceptă varianta accentuată pe ultima silabă; prin etimologie populară s-a ajuns la forma ***vermult***.

veros, adj. var., „necinstit, suspect".

versant, s. m., pl. **versanți**, nu ***versante***.

verso, s. n., art. **versoul**, pl. **versouri**, abr. v^0; „fața a doua a unei coli, dosul paginii".

veșmânt, s. n., nu ***vesmânt***; pl. **veșminte**.

viceversa, adv., „invers; inversând situațiile, rolurile"; este greșită rostirea ***viteversa***, precum și cea cu accentul pe altă silabă (***viceversa***).

video, (*-de-o*), s. n., art. **videoul**, pl. **videouri**.

Scanned with OKEN Scanner

Vietnam, (*Vi-et-*), s. propriu n., locuitorul se numește **vietnamez**.

vilegiatură, (*-gi-a-*), s. f., nu ***viligiatură***; pl. **vilegiaturi**.

vindicativ, adj. var., „răzbunător", greșit întrebuințat cu sensul de „vindecător, tămăduitor".

vinicol, adj. var., „privitor la vii"; a nu se confunda cu **vinifer**, adj. var., „care produce vin; (teren) pe care se cultiva viță-de-vie".

vinietă, (*-nie-*), s. f., nu ***vignietă***.

vino-ncoace / vino-ncoa, (pop., fam., în expr. *îl are pe ~*), s. n.

vinovat, adj. var., în sintagma *a se face vinovat*, construcție intranzitivă, obligatoriu urmată de complementul indirect **de ceva**. Prin urmare, un enunț de tipul *vor fi pedepsiți cei care s-au făcut vinovați* este incomplet.

virtuos, (*-tu-os*), adj. var., „care are virtuți", confundat uneori cu s. m. **virtuoz**, (*-tu-oz*), „persoană care stăpânește în mod desăvârșit tehnica unui instrument muzical".

virus$_1$, s. m., pl. **viruși**, „program de calculator".

virus$_2$, s. n., pl. **virusuri / viruși**, „agent patogen".

virusologie, s. f., varianta ***virologie*** nu mai este acceptată de normele actuale.

vis$_1$, s. n., pl. **visuri**, „aspirație".

vis$_2$, s. n., pl. **vise**, „imagine din timpul somnului".

viscere, s. f. pl., „măruntaie", nu ***viscere***.

viscoză, s. f., nu ***vâscoză***; pl. **viscoze** (sorturi); „fibră textilă obținută din celuloză; substanță vâscoasă obținută din celuloză".

viscozitate, s. f., nu ***vâscozitate***, „însușirea de a fi vâscos"; v. **vâscos**.

viticol, adj. var., „referitor la cultura viței-de-vie", nu „privitor la creșterea vitelor".

vitros (*-tros*), adj. var., „care are aspect sticlos".

vitupera, vb., „a defăima, a denigra".

viță-de-vie, s. f., normele actuale stabilesc scrierea cu cratimă.

vivace, adj. invar., adv.; incorect ***vivaci***.

vizavi, adv., „peste drum, în față, în comparație cu".

viziona, (*-zi-o-*), vb. tranz., „a privi, a vedea un film, un spectacol înainte de premiera pentru publicul larg".

vodă, s. m., G-D **lui vodă**.

voi, vb. tranz., ind. prez. pers. I sg. și a III-a pl. **voiesc**, imperf. pers. a III-a sg. **voia**, nu ***vroia*** (contaminare între vb. *a voi* și *a vrea*); conj. prez. pers. a III-a **să voiască**.

Scanned with OKEN Scanner

voiaj, s. n., nu *voaiaj*; pl. **voiajuri / voiaje**.

voluptuos, (*-tu-os*), adj. var., nu *voluptos*.

vopsea, s. f., pl. **vopsele / vopseluri**.

voracе, adj. var., la m. pl. **voraci**; „lacom".

votcă / vodcă, s. f, nu *votkă* sau *vodkă*; (sorturi) pl. **votci / vodci**.

vrăjmaș, adj. și s., nu *vrășmaș*.

vrea, vb. tranz., imperf. pers. I sg. **vream**, nu *vroiam*.

vrej, s. n., pl. **vrejuri** nu *vreji*.

vreunul, (*vre-u-*), pr. nehot.

vrie, s. f., nu *vrilă*, pl. **vrii**; „răsucire a unui avion în jurul axei longitudinale în timpul coborârii și în condițiile pierderii de viteză".

Scanned with OKEN Scanner

W

wagon-lit, pron. [vagõli], s. n., nu ***vagon-lit***; pl. wagon-lit-uri.

weekend, pron. [*ŭichend*], (*wee-kend / week-end*), s. n., „sfârșitul săptămânii".

walkie-talkie, pron. [*ŭochitochi*], s. n., pl. **walkie-talkie**.

walkman, pron. [*ŭocmen*], s. n., pl. **walkmenuri**.

Washington, pron. [*ŭașintăn*], s. propriu n.

Waterloo, s. propriu n., se pronunță cu [*v*], nu cu [***ua***], fiind numele unei localități din partea de limbă flamandă a Belgiei.

Watteau, pron. [*vato*], s. propriu m., numele pictorului francez Antoine ~.

Welington, pron. [*ŭelintăn*], s. propriu m.

western, pron. [*ŭestărn*], s. n.

whisky, pron. [*ŭischi*], s. n., art. **whisky-ul**; (sorturi, porții) pl. **whisky-uri**.

white-spirit, **white** pron. [*ŭaĭt*], s. n.

Scanned with OKEN Scanner

X

xenofil, adj. var. şi s. m. şi f., „(persoană) care nutreşte simpatie faţă de străini”; antonim: **xenofob**.

xeres, s. n., „soi de vin”.

xerox, s. n., pl. **xeroxuri**; „copiator; copie”.

Y

yală, s. f., pl. yale.

yankeu, s. m., nu *iancheu, yancheu*; pl. **yankei**.

yard, s. m., pl. **yarzi**; simb. **yd**.

yoga, s. f., nu *ioga*.

Scanned with OKEN Scanner

Z

Zalău, s. propriu n., locuitorul se numește **zălăuan,** (*-lă-uan*), f. sg. **zălăuancă**.

zăcea, vb., ind. prez. pers. I pl. **zăcem**, nu ***zacem***, pers. a II-a pl. **zăceți**, nu ***zaceți***.

zălog$_1$, s. m., pl. **zălogi**, numele unui arbust.

zălog$_2$, s. n., pl. **zăloage**, „garanție".

zăpușeală, s. f., nu ***zăbușeală***; pl. **zăpușeli**.

zbârli / zburli, vb., ambele forme sunt acceptate de normele limbii literare.

zbucium, s. n., pl. **zbuciumuri**, nu ***zbuciume***.

zdrențăros, adj. var., nu ***zdrențuros***.

zeamil, (*ze-a-*), s. n., „produs alimentar dietetic din amidon de porumb" (denumire comercială).

zefir$_1$, s. m., pl. **zefiri**; „vânt".

zefir$_2$, s. n., (sorturi) pl. **zefiruri**, numele unei țesături,

zepelin, s. n., pl. **zepeline**, „dirijabil".

Zeppelin, pron. [*țepelin*], s. propriu m.

zi / (în expr. și) **ziuă**, s. f. Enunțul *în timpul celei de-a treia **zi*** este greșit, deoarece substantivul este în cazul genitiv, deci corect *în timpul celei de-a treia* **zile**.

zigzag, s. n., grafie incorectă ***zig-zag***; pl. **zigzaguri**.

zilier, s. m., nu mai este admisă forma ***ziler***.

zori, s. m. pl. / s. f. pl., art. **zorii / zorile**.

zulus, adj. var. și s. m., pl. **zuluși**, f. **zulusă**, pl. **zuluse**, „membru al unei populații negroide din Africa de Sud". Paronim cu s. m. **zuluf**, pl. **zulufi**, „buclă, cârlionț".

zurui, vb., ind. prez. pers. I sg. **zurui**, nu ***zuruiesc***.

zvârli, vb. tranz., ind. prez. pers. a III-a pl. **zvârlă / zvârl**.

zvon, s. n., „informație neîntemeiată care nu e verificată", deci ***zvon mincinos*** este pleonasm.

Scanned with OKEN Scanner

BIBLIOGRAFIE

Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan–Al. Rosetti", *Dicționarul explicativ al limbii române*, Ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 1998.

Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan–Al. Rosetti", *Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Editura Univers Enciclopedic, București, 2005.

Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan–Al. Rosetti", *Gramatica limbii române*, vol. I-II, Editura Academiei Române, București, 2005.

Gabriel Angelescu, *Dicționar de pleonasme*, Editura Coresi, București, 1996.

Mioara Avram, *Gramatica pentru toți*, Editura Humanitas, București, 2001.

Mioara Avram, *Ortografia pentru toți*, Editura Academiei Române, București, 1990.

Florica Dumitrescu, *Dicționar de cuvinte recente*, Editura Logos, București, 1997.

Theodor Hristea, (coord.), *Sinteze de limba română*, Editura Albatros, București, 1984.

Florin Marcu, *Marele dicționar de neologisme*, Editura Saeculum I.O., București, 2000.

Teodor Parapiru, *Dicționar de expresii celebre*, Editura Alma, București, 1994.

Scanned with OKEN Scanner

Editura CORINT

Redacția și administrația:
Str. Mihai Eminescu nr. 54 A,
Sector 1, București
Tel/Fax: 319.47.97, 319.47.99, 319.48.15, 319.48.20

Difuzare:
Splaiul Independenței nr. 202 A, sector 6, București
Tel.: 319.88.22, 319.88.33, 319.88.77
Fax: 319.88.66
E-mail: vanzari@edituracorint.ro
www.edituracorint.ro

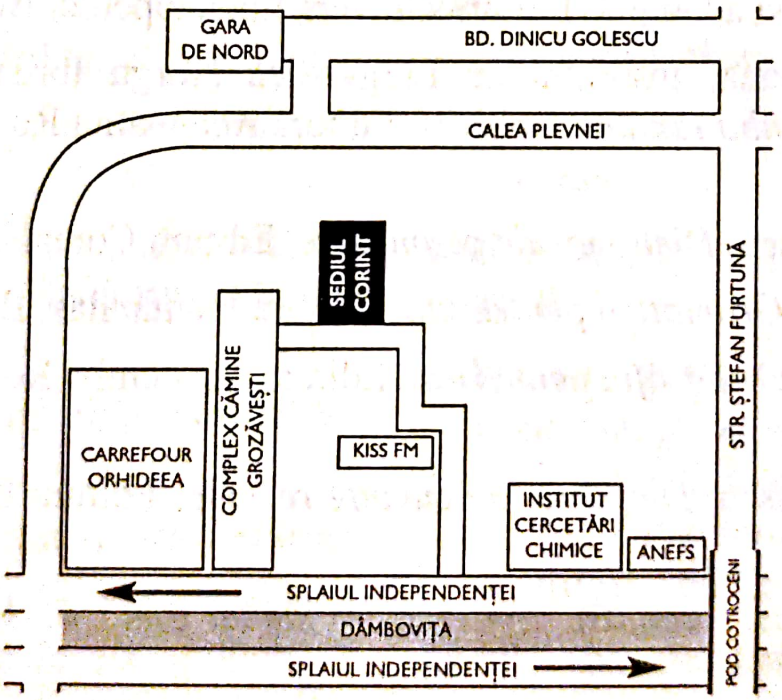

Format: 16/61 × 86
Coli tipo: 11,5

Tipărit la UNIVERSUL SA

Scanned with OKEN Scanner

Dragi prieteni,

Avem plăcerea să vă invităm la **CLUBUL CĂRŢII CORINT.** COMPLETAŢI acest talon cu numărul exemplarelor dorite şi puneţi-l netimbrat în orice cutie poştală.

AVANTAJELE DE A FI MEMBRU AL CLUBULUI CĂRŢII CORINT:

➢ primiţi periodic catalogul apariţiilor editoriale; ➢ primiţi cărţile solicitate, prin poştă, direct la domiciliu, iar taxele poştale sunt suportate de editură; ➢ primiţi câte o carte cadou pentru fiecare nou membru pe care îl aduceţi în clubul nostru; ➢ dacă veţi comanda până la 30 de exemplare, beneficiaţi de o reducere de 10%; ➢ pentru comenzi mai mari de 30 de exemplare, beneficiaţi de o reducere de 15%; ➢ tirajele fiind limitate, acordăm prioritate membrilor **CLUBULUI CĂRŢII CORINT.**

Editura îşi rezervă dreptul de a face modificări de preţ, periodic.

La prima comandă făcută de noul membru al **CLUBULUI CĂRŢII CORINT** adus de dvs., primiţi **o carte cadou.**

Menţionaţi ce domenii sau lucrări v-ar interesa să regăsiţi în apariţiile de la Editura CORINT:

.....

.....

.....

.....

.....

EXPEDITOR: ***Nume:*** .....

.....

Adresa: loc.: .....

str:..... nr: .....

bl: .....sc: ..... ap: .....

cod: .....jud (sect):.....

☎ telefon: .....

Numele noului membru al Clubului Cărţii CORINT adus de tine:

.....

CORESPONDENŢĂ RĂSPUNS
CR
Se taxează la destinaţie

DESTINATAR:
CLUBUL CĂRŢII
CORINT
CP 1 – 591
Cod poştal: 060022
Tel: (021) 319.88.22
Bucureşti

NR. EX.	TITLU	AUTORI	PREŢ
BIBLIOGRAFIE ŞCOLARĂ — CLASICI ROMÂNI			
	Nuvele şi povestiri	B. Delavrancea	10,00
	Neghiniţă	B. Delavrancea	13,00
	Mara	Ioan Slavici	13,00
	Poveşti (vol. I)	Ioan Slavici	13,00
	Poveşti (vol. II)	Ioan Slavici	12,00
	Nuvele	Ioan Slavici	12,50
	Povestiri istorice	A. Odobescu	10,00
	Basme	A. Odobescu	10,00
	Pseudo-Kynegetikos	A. Odobescu	13,00
	Năzdrăvăniile lui Nastratin Hogea	Anton Pann	12,50
	România pitorească	A. Vlahuţă	10,00
	Socoteala	A. Vlahuţă	12,50
	Basmele românilor	Petre Ispirescu	11,50
	D-l Goe	I.L. Caragiale	10,00
	Nuvele şi povestiri	I.L. Caragiale	12,50

NR. EX.	TITLU	AUTORI	PREŢ
	Legende şi pasteluri	V. Alecsandri	13,00
	Amintiri din copilărie	I. Creangă	11,00
	Poveşti şi povestiri	I. Creangă	11,00
	Basme	M. Eminescu	12,00
	Poezii	M. Eminescu	10,00
	Din lumea celor care nu cuvântă	E. Gârleanu	9,00
	Balade şi idile	G. Coşbuc	12,50
	Balade, doine şi basme populare	***	11,00
	Alexandru Lăpuşneanul	C. Negruzzi	12,00
	Jurnal de bord	J. Bart	13,00
	Satire şi fabule	Gr. Alexandrescu	13,00
	Pe drumuri de munte	Calistrat Hogaş	14,00
	Cântarea României	Alecu Russo	10,00
	Moş Teacă	A. Bacalbaşa	13,00
	Legende istorice şi basme	D. Bolintineanu	12,00
	Fabule	A. Donici	13,00
	Răzvan şi Vidra	B.P. Hasdeu	13,00

Scanned with OKEN Scanner

	TITLU	AUTORI	PREŢ
	Căpitan la 15 ani	Jules Verne	18,00
	20 000 de leghe sub mări	Jules Verne	18,00
	Insula misterioasă	Jules Verne	16,50
	Copiii căpitanului Grant	Jules Verne	20,00
	Cinci săptămâni în balon	Jules Verne	17,00
	De la Pământ la Lună	Jules Verne	15,00
	Insula cu elice	Jules Verne	17,00
	Doi ani de vacanţă	Jules Verne	18,00
	Un bilet de loterie	Jules Verne	13,50
	Nord contra Sud	Jules Verne	12,00
	Şarpele de mare	Jules Verne	13,00
	Farul de la capătul lumii	Jules Verne	12,50
	Secretul lui Wilhelm Storitz	Jules Verne	12,50
	În Anzii Cordilieri	Karl May	17,00
	Banditul din Llano Estacado	Karl May	10,00
	Comoara din Lacul de Argint	Karl May	18,00
	Colţ Alb	Jack London	15,00
	Înainte de Adam	Jack London	10,00
	Bari, câinele-lup	J.O. Curwood	12,00
	Călătoriile lui Gulliver	Jonathan Swift	14,00
	Ultimul mohican	J.F. Cooper	17,50
	Vânătorul de cerbi	J.F. Cooper	12,00

	TITLU	AUTORI	PREŢ
	Odiseea	Homer	14,50
	Iliada	Homer	13,50
	Moby Dick	H. Melville	14,00
	Robinson Crusoe	Daniel Defoe	15,00
	Răpit de piraţi	R.L. Stevenson	13,00
	Singur pe lume	Hector Malot	17,50
	Micul lord Fauntleroy	F.H. Burnett	12,50
	Prinţ şi cerşetor	Mark Twain	14,00
	Morcoveaţă	Jules Renard	10,00
	Lumea dispărută	Arthur C. Doyle	14,00
	Tărâmul ceţurilor	Arthur C. Doyle	14,50
	Coliba unchiului Tom	H. Beecher Stowe	20,00
	Fiul pistolarului	Bret Harte	12,00
	Heidi	Johanna Spyri	13,50
	Scarabeul de aur	E.A. Poe	10,00
	Hanul din Spessart	Wilhelm Hauff	15,00
	Povestea poveştilor	Cl. Brentano	14,00
	Poveşti spaniole	J.M. Escamez	11,50
	Gavroche	V. Hugo	11,50
	Pinocchio	Carlo Collodi	14,00
	Greierele din horn	Ch. Dickens	11,50
	KILDINE – Povestea unei mici principese răutăcioase	Regina Maria a României	15,00

Scanned with OKEN Scanner

RODICA LĂZĂRESCU

DICȚIONAR DE CAPCANE ALE LIMBII ROMÂNE

Înregistrând aproximativ 2880 de cuvinte-capcană, dicționarul de față are ca suport a doua ediție a *Dicționarului ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române*, apărută în 2005, și urmărește câteva direcții:

- subliniază modificările normative operate în cea de-a doua ediție a DOOM;
- evidențiază mai vechile „capcane" care îl pândesc pe vorbitorul de limba română (pleonasme, confuzii paronimice, etimologii populare, accentuări greșite ș.a.);
- explică o serie de unități frazeologice în componența cărora intră un nume propriu, inclusiv „povestea" fiecărei expresii;
- înregistrează neologisme foarte recente, dar și unele intrate mai demult în limbă, ale căror sensuri sunt mai puțin cunoscute.

Ușor accesibil, dicționarul se adresează celor care manifestă preocupare pentru o exprimare corectă, elevilor care se pregătesc pentru intrarea în învățământul liceal, pentru bacalaureat sau pentru admiterea în învățământul superior și, în primul rând, profesorilor de limba română, cărora le revine sarcina de a face cunoscute elevilor modificările operate în cea mai recentă ediție a DOOM, ca părticică din generoasa lor menire de cultivare a limbii naționale.

colecția α ω

ISBN: 978-973-135-163-6

Lei 21,80

Scanned with OKEN Scanner